HUNGARIA TYPOGRAPHICA II.

BÁNFI SZILVIA * PAVERCSIK ILONA
PERGER PÉTER * V. ECSEDY JUDIT

A RÉGI MAGYARORSZÁGI NYOMDÁK BETŰI ÉS DÍSZEI XVII. SZÁZAD

2. KÖTET

KELET-MAGYARORSZÁGI ÉS ERDÉLYI NYOMDÁK, LŐCSE, KASSA

ILLUSZTRÁCIÓK

BALASSI KIADÓ
ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

BÁNFI SZILVIA * PAVERCSIK ILONA * PERGER PÉTER * V. ECSEDY JUDIT

A RÉGI MAGYARORSZÁGI NYOMDÁK BETŰI ÉS DÍSZEI XVII. SZÁZAD

HUNGARIA TYPOGRAPHICA

II.

BÁNFI SZILVIA * PAVERCSIK ILONA * PERGER PÉTER * V. ECSEDY JUDIT

A RÉGI MAGYARORSZÁGI NYOMDÁK BETŰI ÉS DÍSZEI XVII. SZÁZAD

2. KÖTET

KELET-MAGYARORSZÁGI ÉS ERDÉLYI NYOMDÁK, LŐCSE, KASSA

ILLUSZTRÁCIÓK

BALASSI KIADÓ–ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
BUDAPEST

A szerzők kutatásait az Országos Tudományos Kutatási Alap támogatta (T 42468)

A kötet kiadását támogatta
az Országos Tudományos Kutatási Alap (PUB-F 107528)

OTKA

© Bánfi Szilvia, Pavercsik Ilona, Perger Péter, V. Ecsedy Judit, 2014

HVJ 100.507
ORSZ. SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
2014

ISBN 978-963-506-924-8
ISSN 1785-7201

ILLUSZTRÁCIÓK

A NYOMDAI KÉSZLETEK BEMUTATÁSA MŰHELYENKÉNT

1. A SCHULTZ-NYOMDA LŐCSÉN
1617–1622

I/1

III/1

I/1: 1628, III/1: 1618

II/1

II/3

II/4

II/2

IV/1

IV/6

IV/12

IV/3

IV/2

IV/4

IV/5

IV/8

IV/7

IV/10

IV/11

IV/9

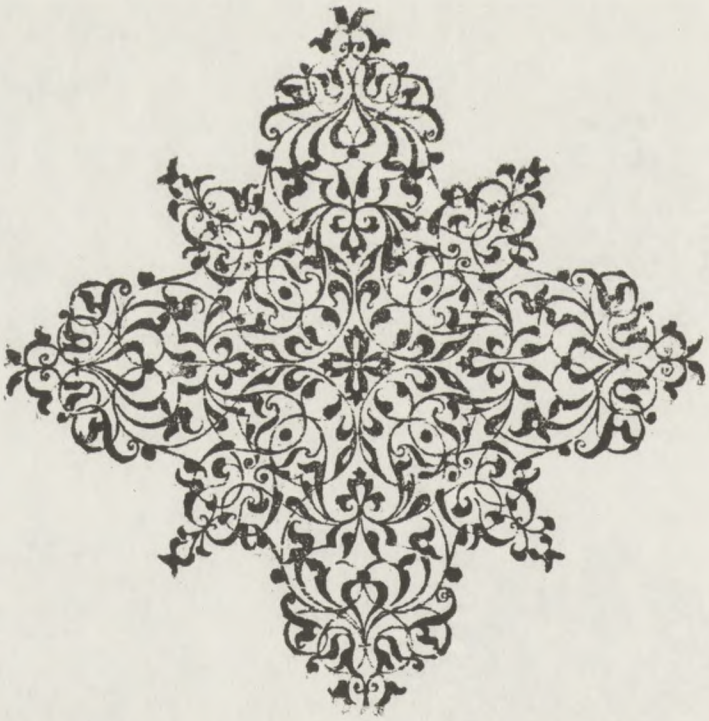

IV/13

IV/14

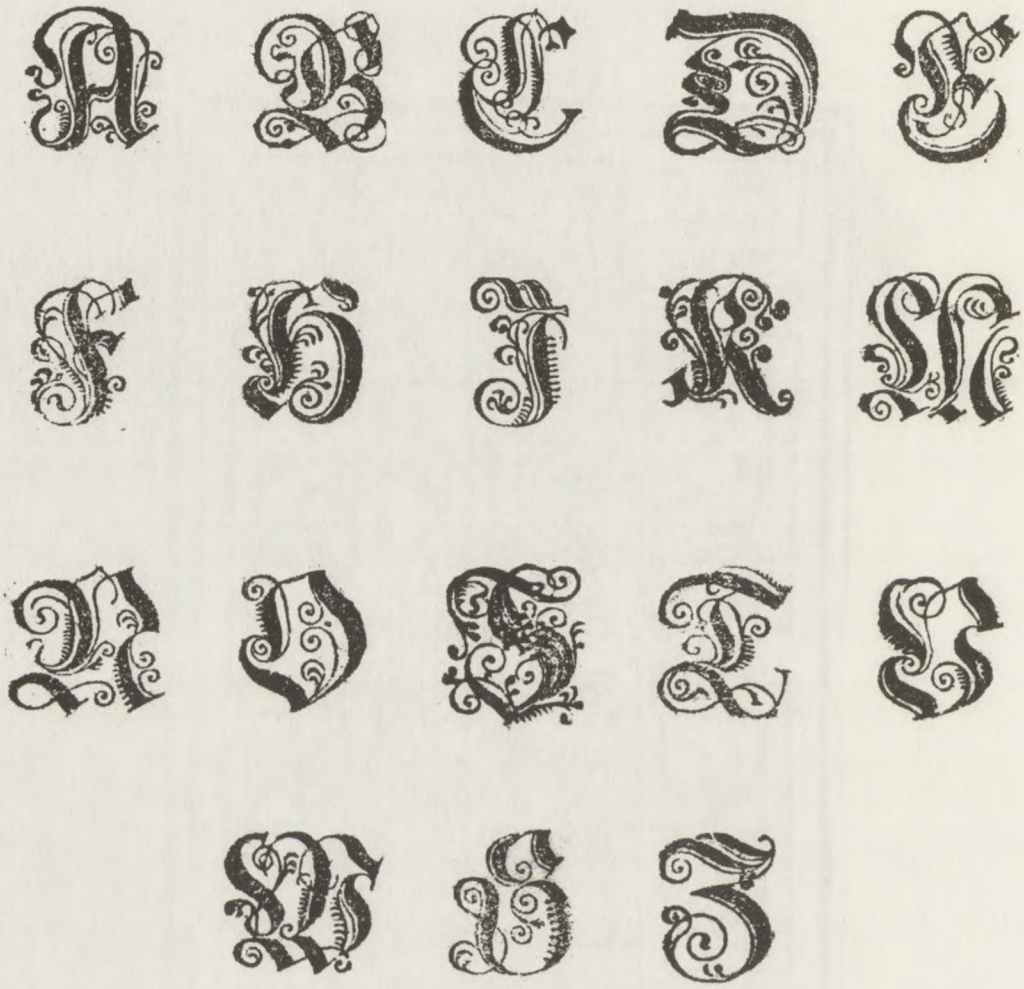

VI/1

VI/2

VI/1: 1618–1622, VI/2: 1618

VI/3

VI/4

VI/5

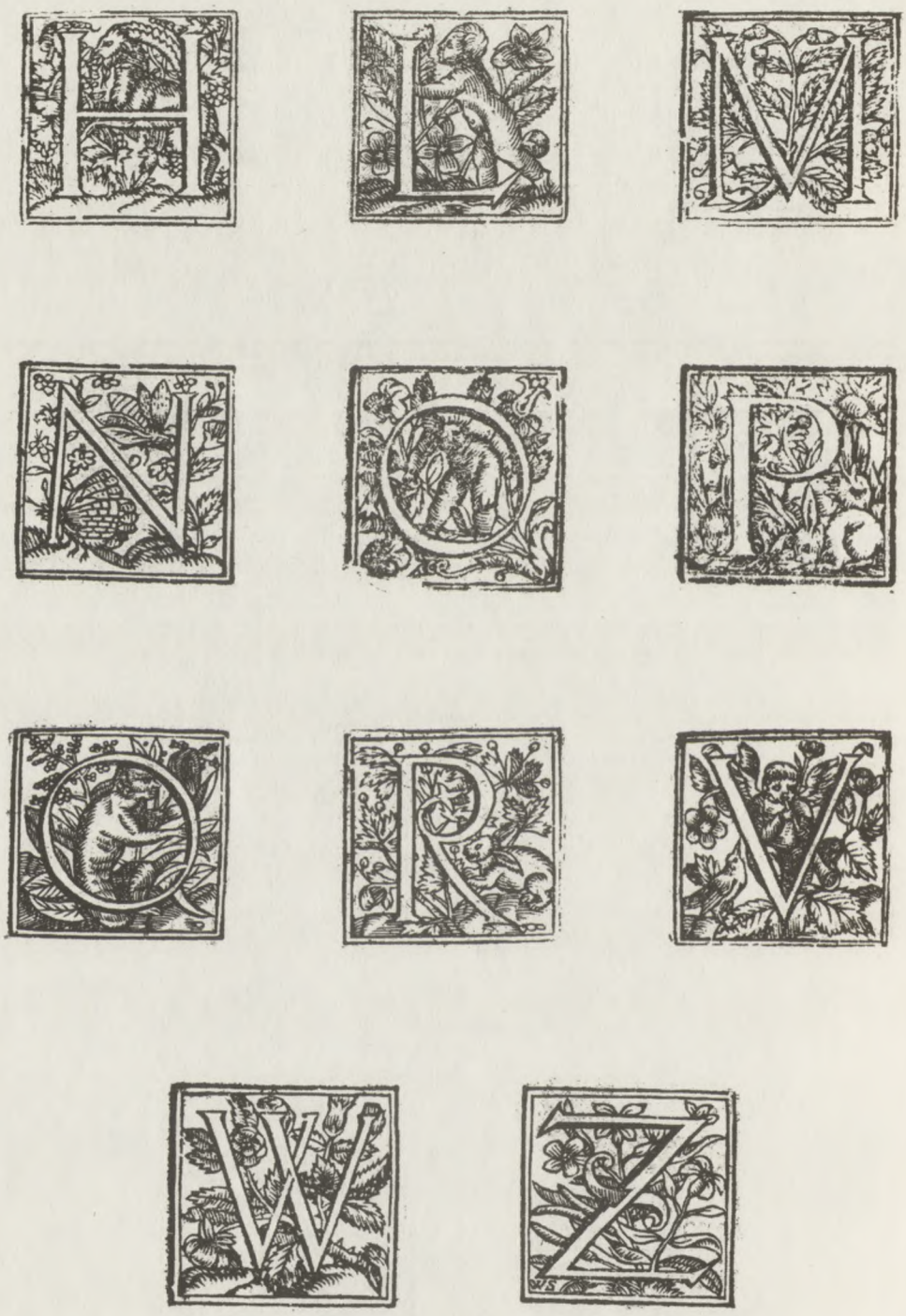

VI/6

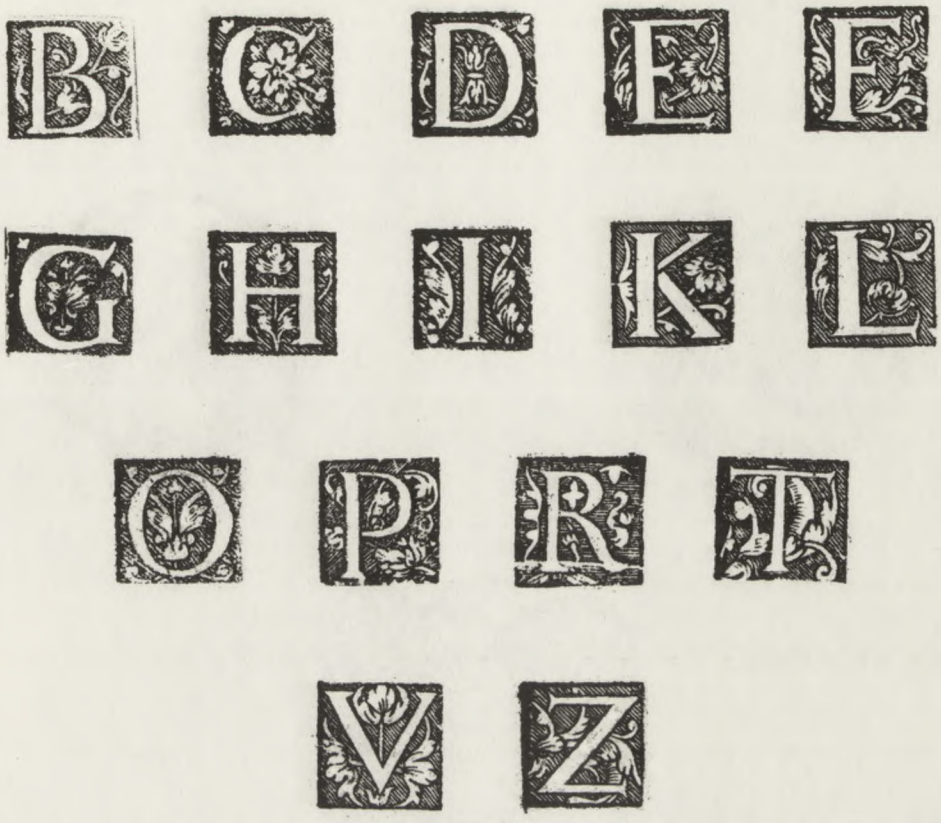

VI/7

VI/8

VI/9

VI/10

VI/9: 1620–1622, VI/10: 1622

VI/11

1620–1622

VI/12

VI/13

VIII/1

VIII/2

VIII/3

VIII/4

VIII/5

VIII/6

VIII/7

VIII/8

VIII/9

VIII/10

VIII/11

VIII/12

VIII/13 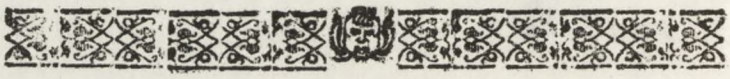

VIII/14

VIII/15

VIII/16 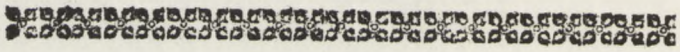

VIII/17 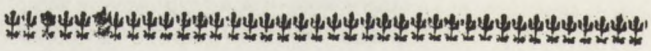

VIII/18

VIII/19

VIII/20 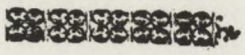

VIII/21

VIII/22

VIII/23

VIII/24

VIII/25

VIII/26

VIII/27

VIII/28

VIII/29

VIII/30 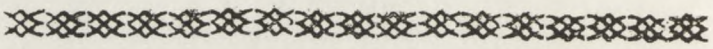

VIII/31

VIII/32

VIII/33 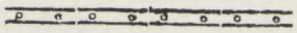

VIII/34

VIII/35

AÆBCDE

FGHIJL

MNOPQ

RSTV

IX/1A 15 mm

A Æ B C D E
F G H I J K L
M N O P Q R
S T U V Y Z

IX/2A 12 mm

AÆBCDEEFGHIIIK

LMNOŎPQRRSSST

VWYZ AÆBCDEFGH

IKLMNOPQRRSTVW

XYZ

aáæbcctdeéẽfghijklmnoôó

pqrsſſiſsſſſſttuúũvxyzꝝ&.,-:?

In publico luctu, cum mor-

AAÆBCDEEEĘFGHHI
KLLMMNOŐPQRST
TVŰ ỸWXYZ aáàâæbc
ch ct d e é è ê ẽ en f fi g h i k l m n ñ o
ò ô ö p q q́ r s ſ ſi ſt ſz t û ũ v w x y z z
& . , : ; - ?) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Præmaturum quidem & multis
piis luctuoſum; beatum
tamen obitum,

A Æ B C D E F G H I K L M N

O Œ P Q R S T V W X Y Z

IX/5A 5,2 mm

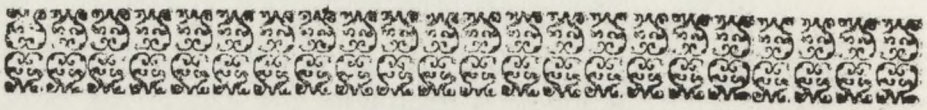

A Æ B C D E Ę F G H I K K L M M N O Ȯ P

Q Q Qu Qv R S T V W X Y Z a à á ȧ â ã æ b c

ct d ď e è é ę ē ê ě f ff fi fl g h i í ì ĭ ï j k m mn m̃ n

n ñ o ò ó ȯ ô ŏ œ ő ö ȯ ȫ p q q́ r s ſ ſi ſſ ſt t u ù ȯ ů ũ ū

v w x y z ʒ & & ⸗ . , : ; - ? !)

Morborum fuit expultrix, domitrixq; malorum,
Fluxus & medicâ docta levavit ope.
Calculus at renum Medicam modò vicit, & ægræ
Ad Christum (veluti janua) fecit iter.
Noluit hac vitâ casta ulli virgo procari,
Ardebat CHRISTUM sola SOPHIA procum.

AAÆ BCDEFGHIK KLMNOPQ RS S3TV
WXYZ ABCDEEFGHIKLMMNOPQ RSTUVWX
YZ a àâáãæbcdeèéçëêé fff ffi fi flggǵhiiîj
klmm̄n ñńoóòóôõœòpqq́rsſſſſſtßtuúùûũûü
v̂vwẃxxyyz&°. , :;-=?!)123456789

Quis adeò rerum eſt imperitus, qui ignoret, Hungariæ noſtræ res tùm etiam laboraſſe, cum adhuc, (ut ex innumeris unum atq; alterum tantùm nominem) in faſciis & cunis ageret, vel *Illuſtriſſimus ille*, & admiranda autoritate & judicio exactiſsimo celeberrimus *Comes Regniq; Palatinus*, p. m. STEPHANUS ILLIESHAZI, *de Illieshaza*, ſui ſeculi Hungariæ conſultiſsimus quidam Neſtor? vel nunquam ſatis laudati illi, immortaliſq; memoriæ Proceres; Comes NICOLAUS *de Zrinyo*, & FRANCISCUS DOBO, *de Ruzka*, verè duo belli fulmina, ille ſui ſeculi Hungariæ quidam HECTOR: hic murus & Achilles: vel Zelotes ille pro patriæ libertate,

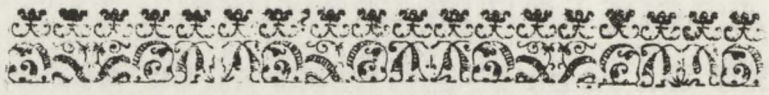

A Æ B C D E F G H I K L M N O P Q Q R S T V W X Y Z

a ȧ à ⱥ b c d e ę è ê é ſi ſſi ſſg h i i j k l m m n ñ o ȯ ȯ ȯ œ p q q

r s ſſi ſt ſſ t u ȯ ù v w x y z & ct . ⸗ : , ; ſ - 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

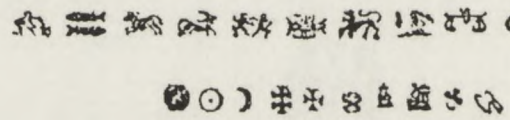

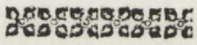

NVllus in orbe locus, quem nulla calumnia ſpurcat;
Nullumq; tempus, aſperis,
Eſt ſine criminibus.
Libera vix fuit ac maledictis vlla nefandis
Perſona; ſic & principes
Non caruêre probris.
Nec ſatis abſtergi poterunt maledicta malorum;
Nam ſemper hæret ac manet,
Ex variis, aliquid.
Ac quoq; deficerent nos linguaq; verbaq; ſemper:
Neceſſitas hæc poſtulat,
Quiſq; refutet ea.

C j Si vero

AA Æ BBC DEEFGHIJKKLMNOÖPQRSTU VWXYZ

abcdeefghiijklmnnñoóöpqqqqrsſſßtuúüvwx

yz&(/·1-1 1234567890

NOs literæ prophanæ;
Libri vel Ethnicorum,
Satis monent, docentq;,
Quòd non pius, probusve,
Honestus aut, putatus,
Qui propriæ saluti
Studere cogitavit;
Nec patrios amavit
Ferre vriles labores:
Imò DEVM nec ipse:
Nec qui vir est honestus,
Talem probavit vnquam:
Nam si est DEI voluntas,
In civitate munus;
Privata nulla lucra
Astu vel arte quærat,
In publico labore:
Quod patriam juvare
Potest, id omne curet:
Semper moram citràq;,
Quæ sunt agenda, tentet:
Sicut nec incidenter,
Sed ritè diligenter:
Vnquam nec otiatanter;
Sed perstigit sit omnis,
Mandata cura semper.

A A B C D E F G H I J L M N O P Q R S T U X Z

à â b b c d e è ê è ẽ e f ſſ ſi ſl i ì ì j k l m n o ò p q q̃ q̃ r ſ ſ

ſp ſt ſſt ſs ſh t tt u ù û ù x y z & & - ; ,, ?, ,)

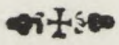

One modum lacrymis CONIUX, *finemq; dolori,*
Nec tam ſollicitis tua pectora ſcinde querelis.
Jam felix ivi, quo vos tandem ibitis omnes.
Vivo, non obij, & nunc lętus ſidera calco.
Non ea mors dici, ſequitur quam vita perennis
Debet non FUNUS, *meritò ſed nobile* FŒNUS.
Ille DEUS, *viduas qui orbatas morte maritis*
Adjuvat auxiliis certis, & promptus opem fert,
Te, & teneram prolem, mihi crede, haut deſeret un-
Pone modum lacrymis CONIUX, *finemq; dolori.* (*quam.*
Nec tam ſollicitis tua pectora tunde querelis.

AA Æ BB C CD E EF G GGHI J L M MN NO

P P Qu Qu R R R S T U V W X T Z A Æ C E G H I L M

N R S T V X Z a à â æ ab c ch d è è è e f ff fi fl g h i ì ï u

j k l ll m m n n o ò œ p q qu q r ſ ſi ſſ ſſi ſſl s ſp ſt ſſ t u ù ü

v x y z & . , ; ! ? 1 4 5 6 7 8 0

✠

Grande decus meruit laudemq; Lerinius Heros,
Sospite quo Sospes nostra SIGETHVS erat.
Fortiter ob Patriam pugnans, quia vulnere sævo
Maluit adverso casus ab hoste mori,
Quàm, licet hoc potuit, captus servire Tyranno.
O, simul & bello forte togaq; caput!
Mars faciat tales, tantosq; ter optime Cæsar,
Complures habeas ad fera bella duces.

A B C D E F G H I K L M M N N O P Q R R S T V W X Z

a a a a l c d e e e e f ſſ ſi ſl ſt b i ij u j k ll m n o o o a p q

q q r ſ ſ ſſ ſſſ ſl s ß ß t u u u u w v v x y y z z ſ . : ? .)

QVI genus humanum DEUS ex bonitate creavit,
Viveret vt secum secula cuncta simul.
Quò bona possideat sua, quò donisq; fruatur,
In Paradisiaca prosperitate suis.
Servat idem semper qui cuncta potest DEUS Idem;
Turba sit vt regni multiplicata sui.
Humanas mentes docet Idem mystica, Gnarus;
Is benè vivendi monstrat iisq; viam.
Hic homines cunctos sapiens regit atq; gubernat;
Ritè tuendo bonos, corripiendo malos.
Conjugio servat; docet ast in Munere sancto
Terricolas, ducit Regibus ille DEUS.
His tribus ordinibus totus complectitur orbis,
His moderat cunctos terrigenasq; DEUS.

ÆB CDE FGHI LMNOPQRSTVWX aãàau abcdeẽèè fiſſſſ ghiù

jklmnobõòpqqq

A A B C D D E F

H H I J K L M

N O P Q R S W Z

a b c d e f ff g g h h i l

m m̃ n ñ o ó p r ſ ſſ ſt

t u ů v w y z . - / 2

Sophia Wagnerin /

ABCDEFGHIJKLMNOP

QRSTUVWX aäbbcchdeffggbhh

iklmnnoöprrsssstßtzu

uuüvwyz. / ⁝ +

Gedruckt zur Leutschaw /
Bey Daniel Schultz /
Im JAhr /
1618.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V

W X Z a ä b c ß b c ch ck d e ē e f ff fi fl g h i ij j k l m n ñ o

ō p r s ſ ſſ ſt s ß t tz u ū v w x y z : . , ; ⸗ /

UND da ſie ELIAS vnd ELISA miteinander giengen / vnd er redet / Sihe / da kam ein fewriger Wagen mit fewrigen Roſſen / vnd ſcheideten die beyde voneinander / vnd Elia fuhr alſo in wetter gen Himmel. Eliſa aber ſahe es vnd ſchrey: Mein Vatter / mein Vatter / Wagen Iſraël vnd ſeine Reuter. Vnd ſahe jhm nicht mehr.

AÆBCDEFGHIKLMNOPQRSTVWZaábc
chckdeē ffhiflggʼhijklmmnnóópqrſſſſſtsßtzuúv
wxyzꝛ.,:;!?/ ( ) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

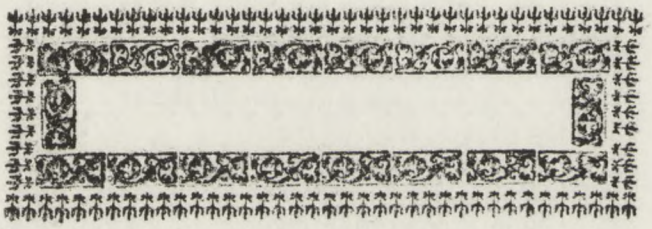

Was klagestu so / daß schon verbey /
Die Güldey Zeit vergangen sey.
Die Gülden Zeit ist noch verhanden /
Dann Gold regiert in allen Landen.
Nach Golt vnd Gelt ein jeder stelt /
Gelt / Gelt / schreit jetzt die gätze Welt.
Kein Kunst / kein Tugent wird geacht /
Nach Golt vnd Gelt ein jeder tracht.
Also glaub noch zu dieser Frist /
Die Gülden Zeit verhanden ist.

A B C D E F G H I K L M N O P R S T V W Z a ä b c ch ck d e e
f ff fl g h i ij k l m mm n o ö p r s ſſ ſſe ſſt ß t u ü v w x y z ſ - ? ! :)

WAſſerkunſt zu Rom *Iulij Cæſaris*, 421.
Weib daß Tugentſam / 306. Weiber ſterben mit jhren Männern / 311.
Welſchland der Vnzucht ergeben / 19.
Weltkinder thuen vnd weſen / 12.
Willichius errinnert ſich ſeiner ſterbligkeit / 330.
Wolluſt iſt keine wahre Frewd / 25. *& ſeq.*
Mißfelt Gott / gefelt den Menſchen / 25. 30.
Iſt ein Mutter aller Sünd / 31.
Was ſie mit bringt für Schaden / 49. *& ſeq.*
Wunder der Weldt / Sieben / 402. *& ſeq.*

X.

X*Enocrates* verſchmehet *Alex. M.* geſchenck / 230.
Xerxis Mandat von erfindung newer Kurtzweil / 21
Sein Kriegsvolck ſeufft gantze Ström aus / 21.
Weinet vber ſein Kriegßvolck / 134.
Leſt das Meer ſteupen vnd ſchreibet den Bergen abſagts Brieff / 325.
Schneid den Berg Athnon von den feſten Land Wird im Schlaff erſchlagen / 557. (391.

Z.

Z*Eleuci* Kleiderordnung / 340.
Zeüt verzehret alles / 431.
Ziba ein Heüchliſcher Schalck / 276.
Zung richt viel böſes ahn vnnd kan dieſelbe niemand zemen / 628.

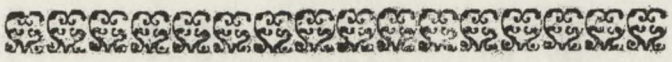

AÆBCDEFGHILMNOPQRSTVX

aæbcſdeefghijlmnoœpqr

ſſtuvxyz&.,!?1256789

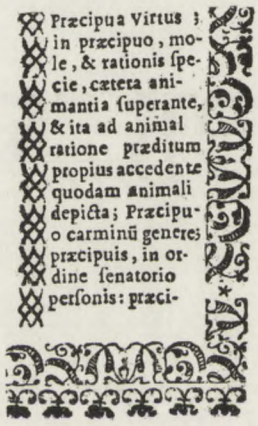

AÆCEHILOSTV

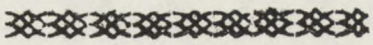

LEVTSCHOVIÆ,

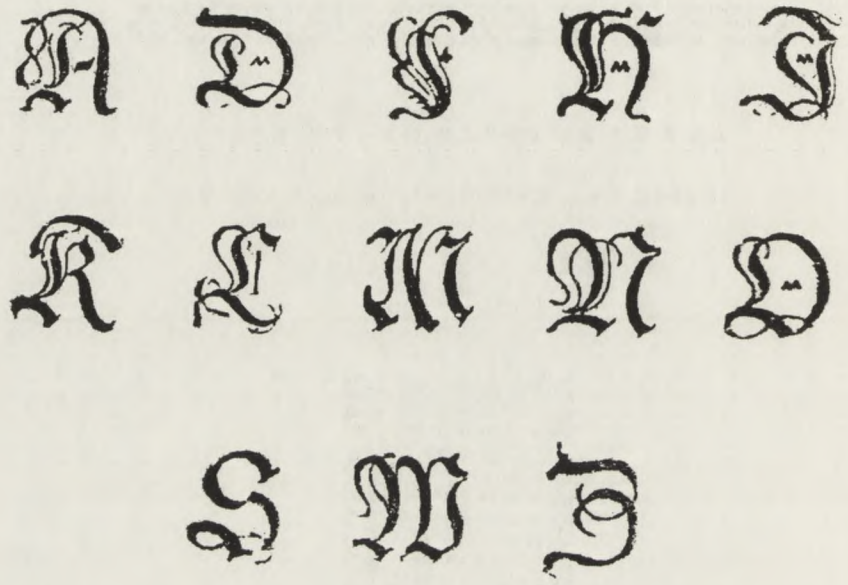

ACDEFGHI
KLNOPPQ
RSTW

IX/22F 14 mm, IX/23A 11 mm

2. A LŐCSEI BREWER-NYOMDA
1625–1700–

I/1

I/2

I/3

I/4

Aesopus-sorozat
1629–1687

I/5

I/6

Aesopus-sorozat
1673–1687

I/7

I/8

I/7: Aesopus-sorozat, 1673–1687
I/8: Salamon és Markalf-sorozat, 1629

I/9

I/10

Salamon és Markalf-sorozat, 1655 körül

I/11

I/12

Salamon és Markalf-sorozat, 1655 körül

I/13

I/14

Salamon és Markalf-sorozat, 1655 körül

I/15

I/16

Salamon és Markalf-sorozat, 1655 körül

OR. SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

I/17

I/18

Salamon és Markalf-sorozat, 1655 körül

I/19

I/20

Salamon és Markalf-sorozat, 1655 körül

I/21

I/22

Salamon és Markalf-sorozat, 1655 körül

I/23

I/24

I/25

I/26

I/27

I/28

I/29

I/23: 1634
I/24–29: Újszövetségi képsorozat, 1634–1642

I/30

I/31

I/32

I/33

I/34

I/35

I/36

I/37

I/38

I/39

I/40

I/41

Újszövetségi képsorozat, 1634–1642

I/42

I/43

I/44

I/45

I/46

I/47

I/48

I/49

I/50

I/51

I/52

I/52a

I/53

Újszövetségi képsorozat, 1634–1642

I/54

I/55

I/56

I/57

I/58

I/59

I/60

I/61

I/62

I/63

I/64

I/65

Újszövetségi képsorozat, 1634–1642

I/66

I/67

I/68

I/69

I/70

I/71

I/75

I/66–71: Újszövetségi képsorozat, 1634–1642
I/75: 1648–1674

I/72

I/73

I/74

I/76

I/77

I/78

I/79

I/80

I/72–74: 1642–1659
I/76–80: Csíziók illusztrációi, 1650–1675 körül

I/81

I/82

I/83

I/84

I/85

I/86

I/87

I/88

Csíziók illusztrációi, 1650–1675 körül

I/89

I/90

I/91

I/92

I/93

I/94

I/95

Csíziók illusztrációi, 1650–1675 körül

I/96

I/97

I/98

I/99

I/100

I/101

I/102

I/103

I/104

I/105

I/106

I/107

Csíziók illusztrációi, 1650–1675 körül

I/108

I/109

I/110

I/111

I/112

I/113

I/114

I/115

I/116

I/117

I/108–111: Csíziók illusztrációi, 1650–1675 körül
I/112–117: Hónapképek, 1650–1685 körül

I/118

I/119

I/120

I/121

I/122

I/123

I/124

I/125

I/118–123: Hónapképek, 1650–1685 körül
I/124–125: 1650–1676

I/126

Weber János arcképe, 1662–1665 (kicsinyítve, eredeti mérete 330×205 mm)

I/127

Weber J.: Janus bifrons… illusztrációja, 1662

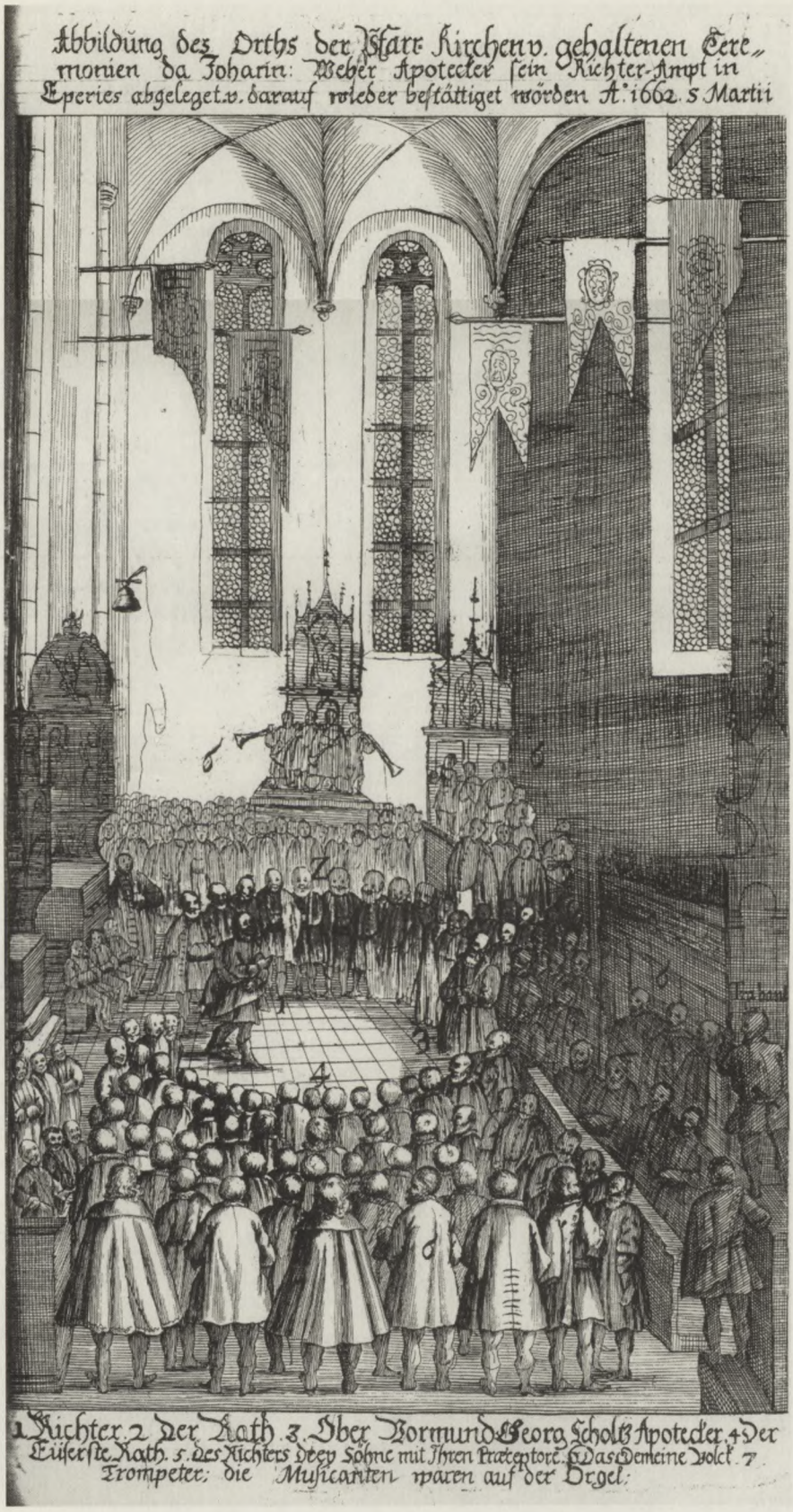

I/128

Weber J.: Janus bifrons…, 1662 (kicsinyítve, eredeti méret 332×175 mm)

Seu sileas, seu cyneo verba ore profundas
Zoilus infesto fulmine cuncta ferit.
Si sileas, rana a parvâ generata Serisho,
Signaq; subtristi tetrica fronte geres.
Ambrosio suaves si ro mseris ore lepores
Icariam fastu discussis ire viam.

Scilicet Arcadium seu ducas forsan asellum,
Sive geras; mordax carpit utrumq; Theon.
Attamen immanes nostrum est gemmere morsu
Momi, qui validis dentibus Ora rigêt.
Cordatis placuis se Viris, sit meta laborum,
Tu celerem ad Seres vertito Mome rotam.

Einer achts, der ander verlachts,
was machts?

I/129

Weber J.: Janus bifrons..., 1662

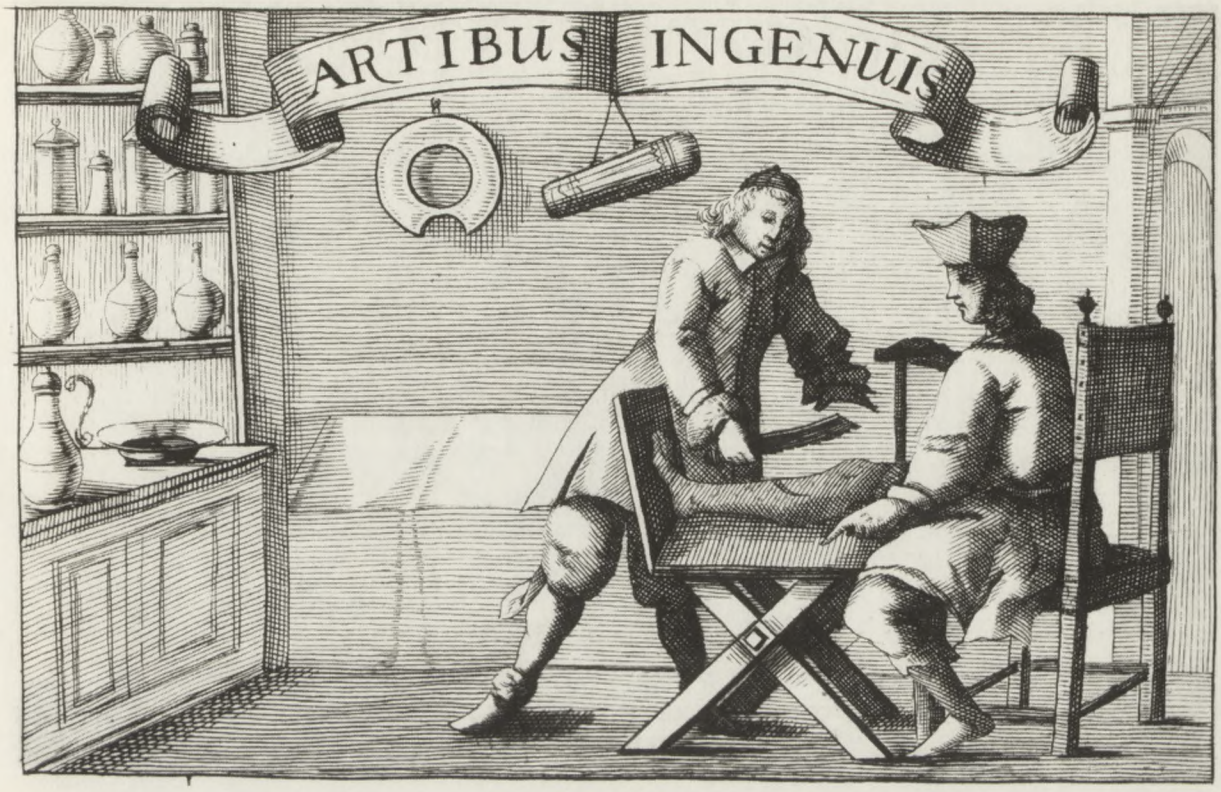

I/130

I/131

Weber J.: Janus bifrons…, 1662

I/132

I/133

Weber J.: Janus bifrons…, 1662

I/134

Lipót császár arcképe, 1665 (kicsinyítve, eredeti méret 270×187 mm)

I bene! dum reducem quartò conſcendis honorem,
I bene, conſtratâ curris IANE Viâ!
Non hic ignarum raptant Phaëtonta Caballi,
Luciferas docti præcipitare rotas;
Sed Te Gryphsq; Alesq; Soliq; Poliq; procellas,
Svetus & Altitoni fulmina ferre JOVIS.
Et Leo magnanimus, nixum conſtante Columnâ
Emeritam ad Laurum gnare VEBERE vehunt.
Scilicet omnigenum ſolers Vigilantia rerum,
Et grave ſudicium Conſiliumque potens;

Fahre fort Du Ehren-Mann! dieſen Ruhm und Ehren-Wagen/
Vierdens zu beſitzen auch/ Fahr! der Weg iſt wohl geſchlagen!
Denn nicht einen Sonnen-Bruder ziehen hier berühmte Pferd/
Welche deſſen lichte Räder ſchleidern umb die runde Erd;
Sondern Greiff und Adler ſelbſt/ der da Ungeſtühm von beyden
Als den Himmel und der Erd/ und des Höchſten Blitz kan leyden.
Sampt den groß-muhts-vollen Löwen/ führen ſtützend an der Seül
DICH/ zum wohl verdienten Lorber Groſſer WEBER unſer Heil.
Nemlich gnaue Wachſamkeit/ ſo Du trägſt auff alle Sachen/
Hohe Weißheit/ gutter Raht/ welche Dich berühmet machen

I/135

Weber János apoteózisa, 1665 (kicsinyítve, eredeti méret 435×334 mm)

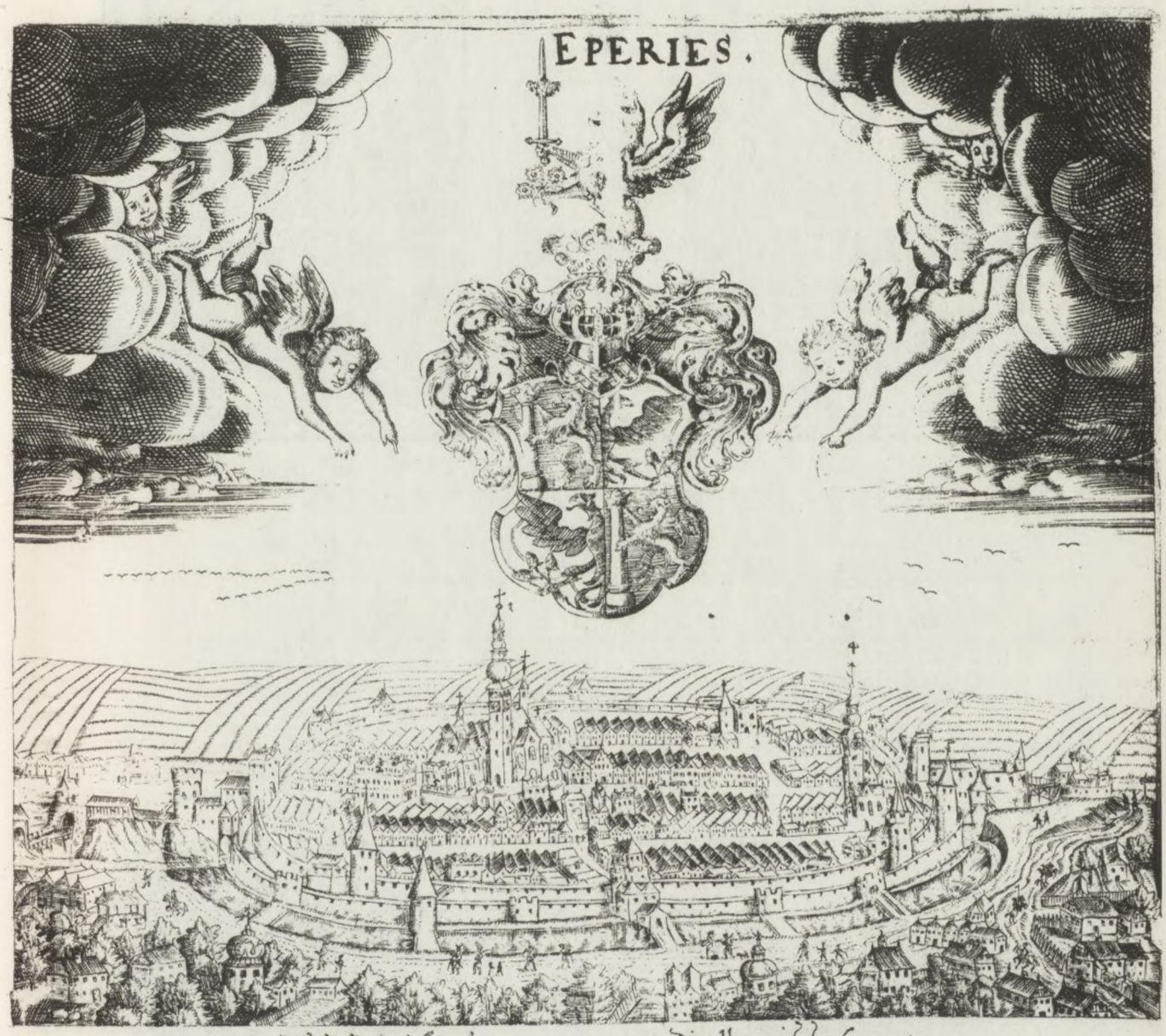

I/136

Eperjes látképe, 1668

I/138

I/139

I/137

I/140

I/141

I/137: 1668–1669, I/138: 1672–1695
I/139–141: Pázmány P.: Imádságos könyv, 1674–1693

I/143

I/144

I/142

I/145

I/146

Pázmány P.: Imádságos könyv, 1674–1695

I/148

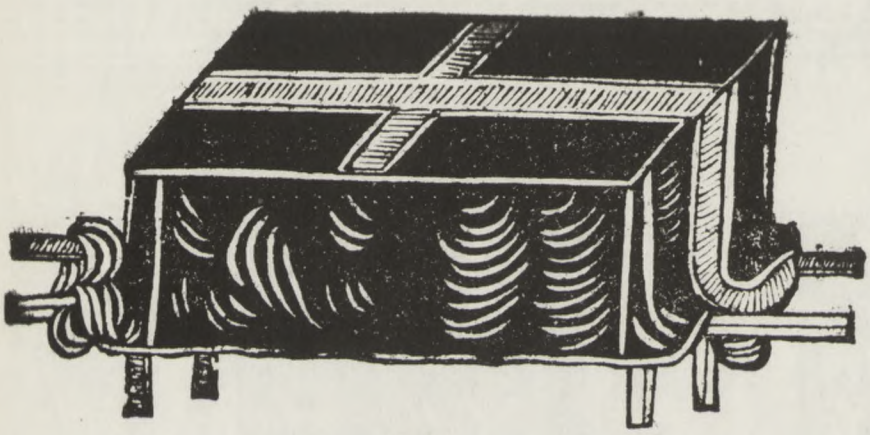

I/147

I/149

I/150

I/147: 1681–1690
I/148–150: Katekizmus-illusztrációk, 1683–1695

I/151

I/152

I/153

I/154

Katekizmus-illusztrációk, 1683–1695

I/155

I/156

I/157

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

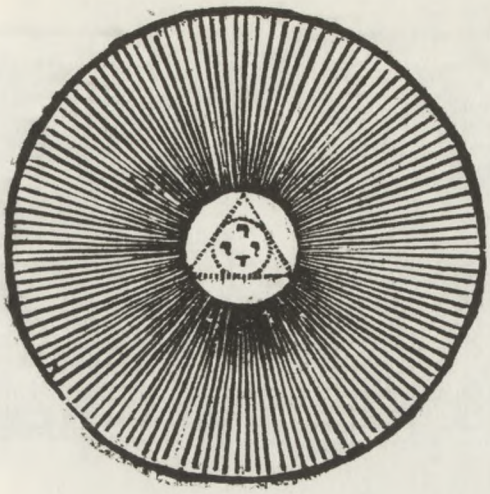

I/158

I/159

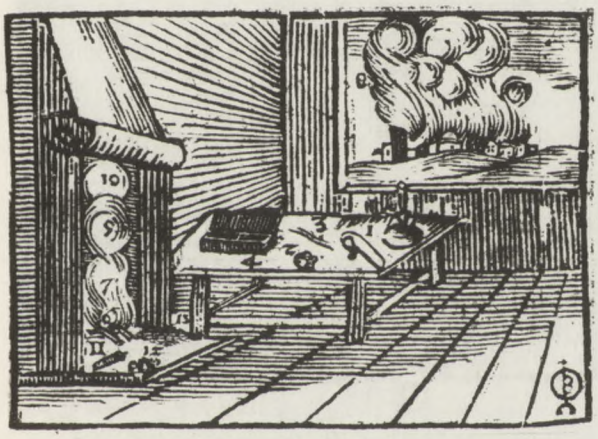

I/160

I/161

I/162

I/163

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/164

I/165

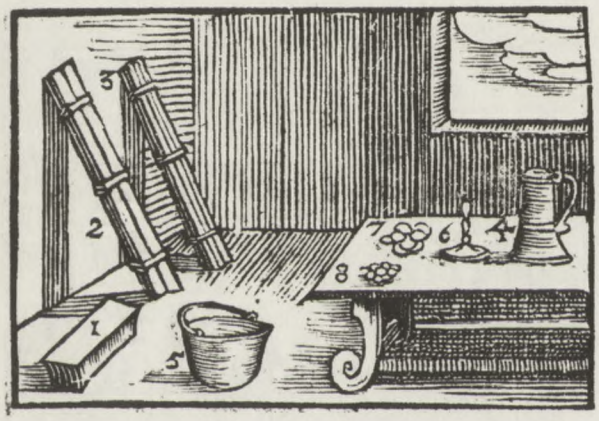

I/166

I/167

I/168

I/169

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/170

I/171

I/172

I/173

I/174

I/175

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/176

I/177

I/178

I/179

I/180

I/181

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/182

I/183

I/184

I/185

I/186

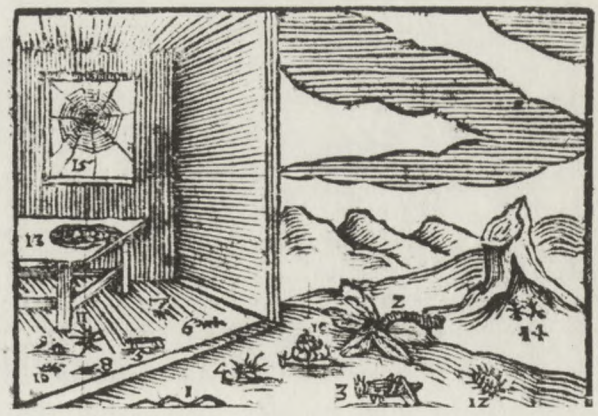

I/187

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/188

I/189

I/190

I/191

I/192

I/193

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/194

I/195

I/196

I/197

I/198

I/199

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

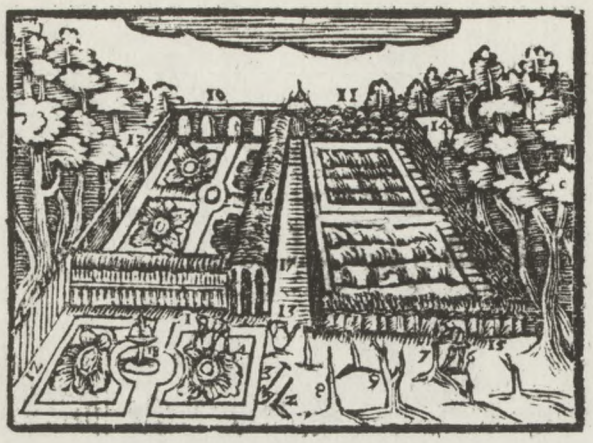

I/200

I/201

I/202

I/203

I/204

I/205

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/206

I/207

I/208

I/209

I/210

I/211

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/212

I/213

I/214

I/215

I/216

I/217

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/218

I/219

I/220

I/221

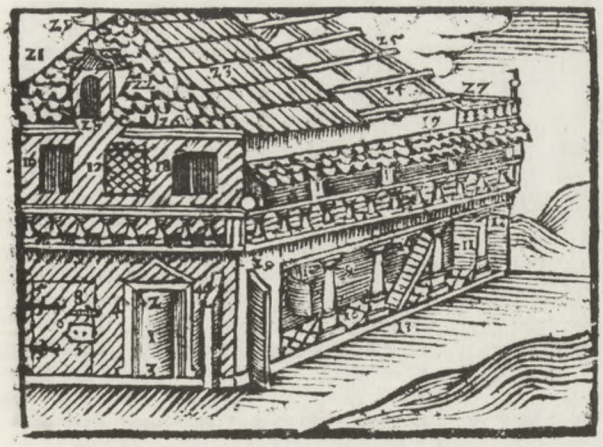

I/222

I/223

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/224

I/225

I/226

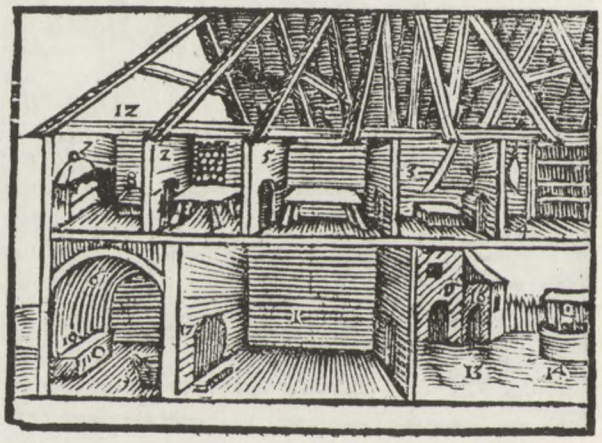

I/227

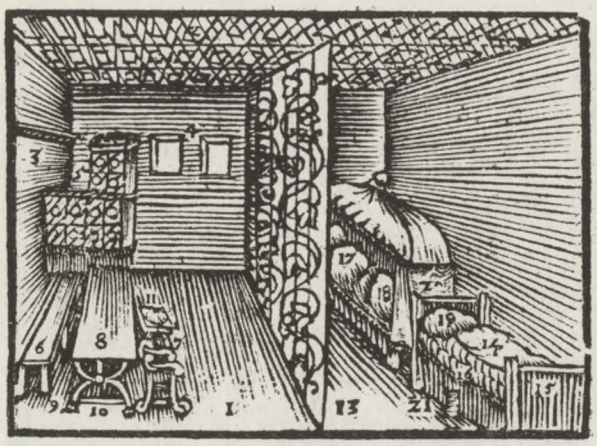

I/228

I/229

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/230

I/231

I/232

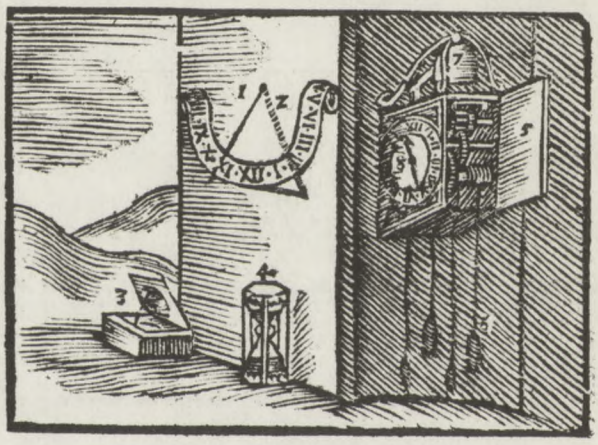

I/233

I/234

I/235

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/236

I/237

I/238

I/239

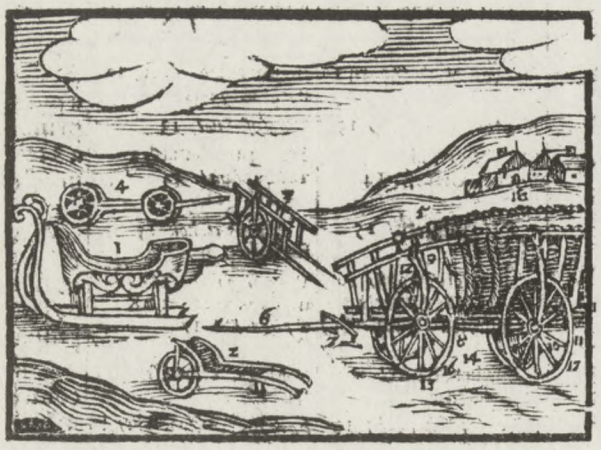

I/240

I/241

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/242

I/243

I/244

I/245

I/246

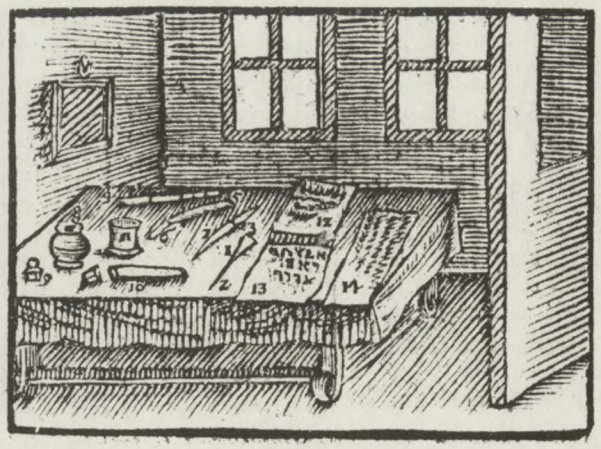

I/247

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/248

I/249

I/250

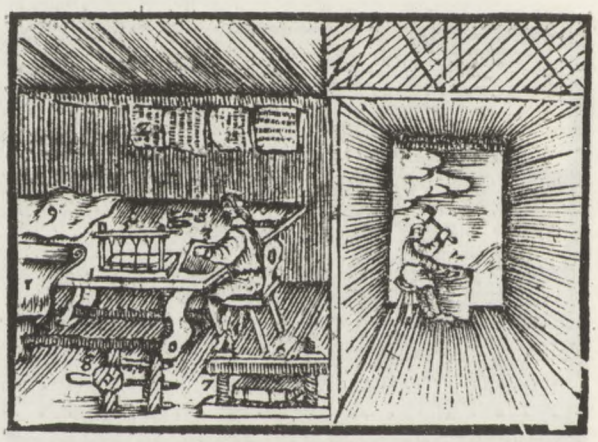

I/251

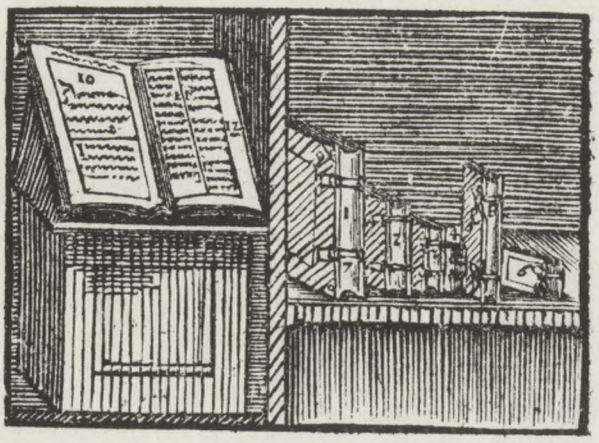

I/252

I/253

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/254

I/255

I/256

I/257

I/258

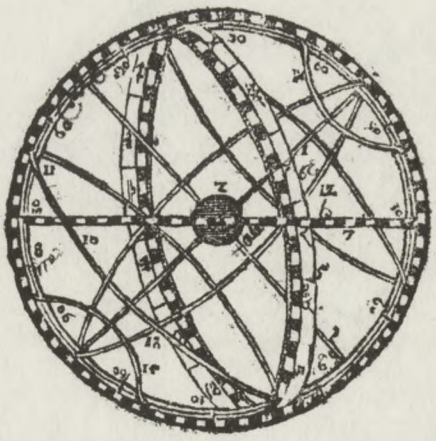

I/259

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

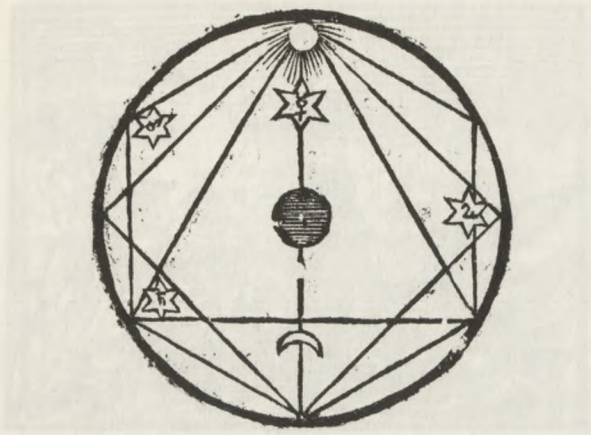

I/260

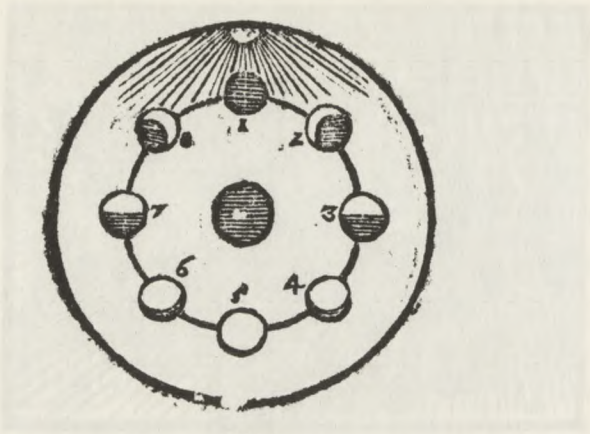

I/261

I/262

I/263

I/264

I/265

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/266

I/267

I/268

I/269

I/270

I/271

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/272

I/273

I/274

I/275

I/276

I/277

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/278

I/279

I/280

I/281

I/282

I/283

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

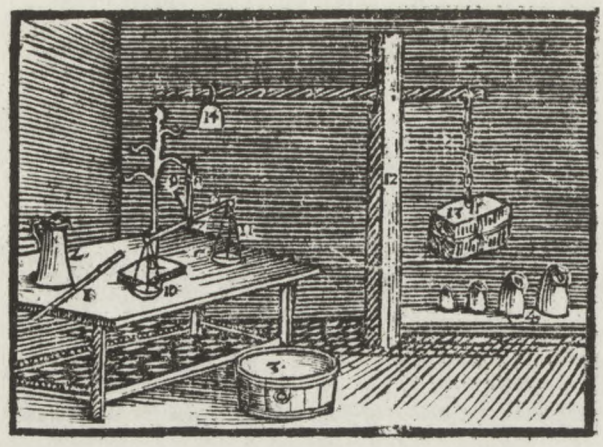

I/284

I/285

I/286

I/287

I/288

I/289

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/290

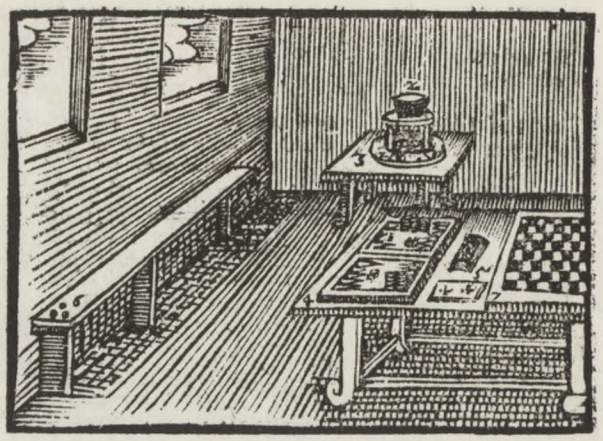

I/291

I/292

I/293

I/294

I/295

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/296

I/297

I/298

I/299

I/300

I/301

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

I/302

I/303

I/304

I/305

I/306

I/307

Comenius, A. J.: Orbis sensualium pictus, 1685

B. MAURITIUS Ungarus ex nobilissima & vetustissima Comitum Csaky familia cui nativitas à Deipara prænunciata fuit, postquam adolescentiam pie excegisset et 25 annos in matrimonio, quod invitè iniverat sanctè vixisset, contemptos sæculo, unà cum uxore pauper Christi secuti, ac Religioni S. Dominici adscripti, cum fama sanctitatis obiit Laurini 1595 et ante et post mortem miraculis clarus. Bollandi 21 Mar.

fieri fecit et Nobis Filius dedic. Caspovia die 5. Com. Georg. Csaky Rhet.

I/308

Jurkovich, J. B.: Duo sanctioris vitae…, 1693

I/309

I/310

I/311

I/312

Katekizmus-illusztrációk, 1695

I/313

I/314

I/315

I/316

Katekizmus-illusztrációk, 1695

I/317

I/318

I/319

Katekizmus-illusztrációk, 1695

I/320

I/321

Katekizmus-illusztrációk, 1695

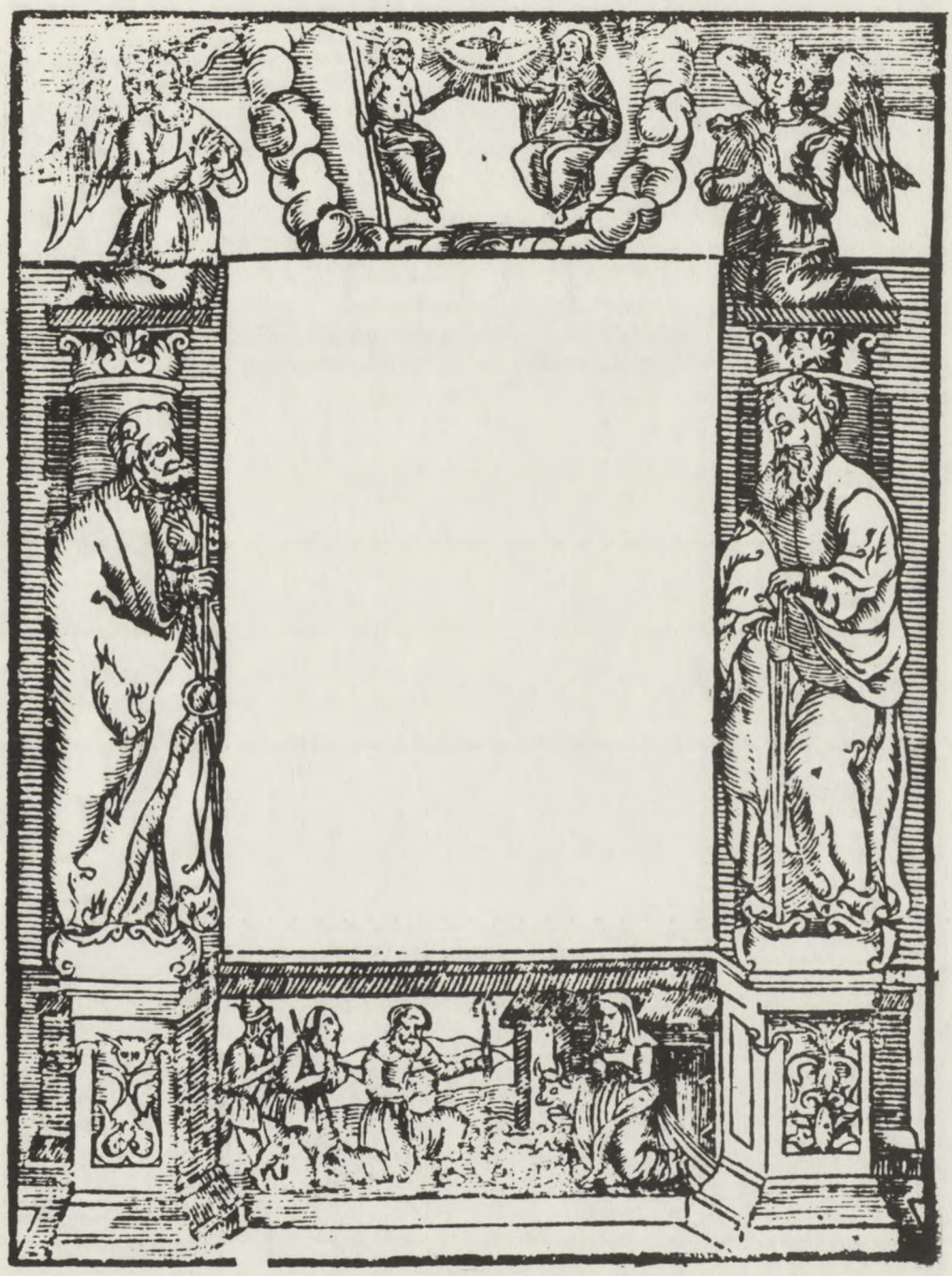

II/1

Boldisar Meisner elmélkedésinek..., 1635

II/2

Werbőczy I.: Decretum…, 1637–1660

II/3

Weber J.: Janus bifrons…, 1662 (kicsinyítve, eredeti méret 330×182 mm)

II/4

Weber J.: Lectio principum…, 1665 (kicsinyítve, eredeti méret 310×194 mm)

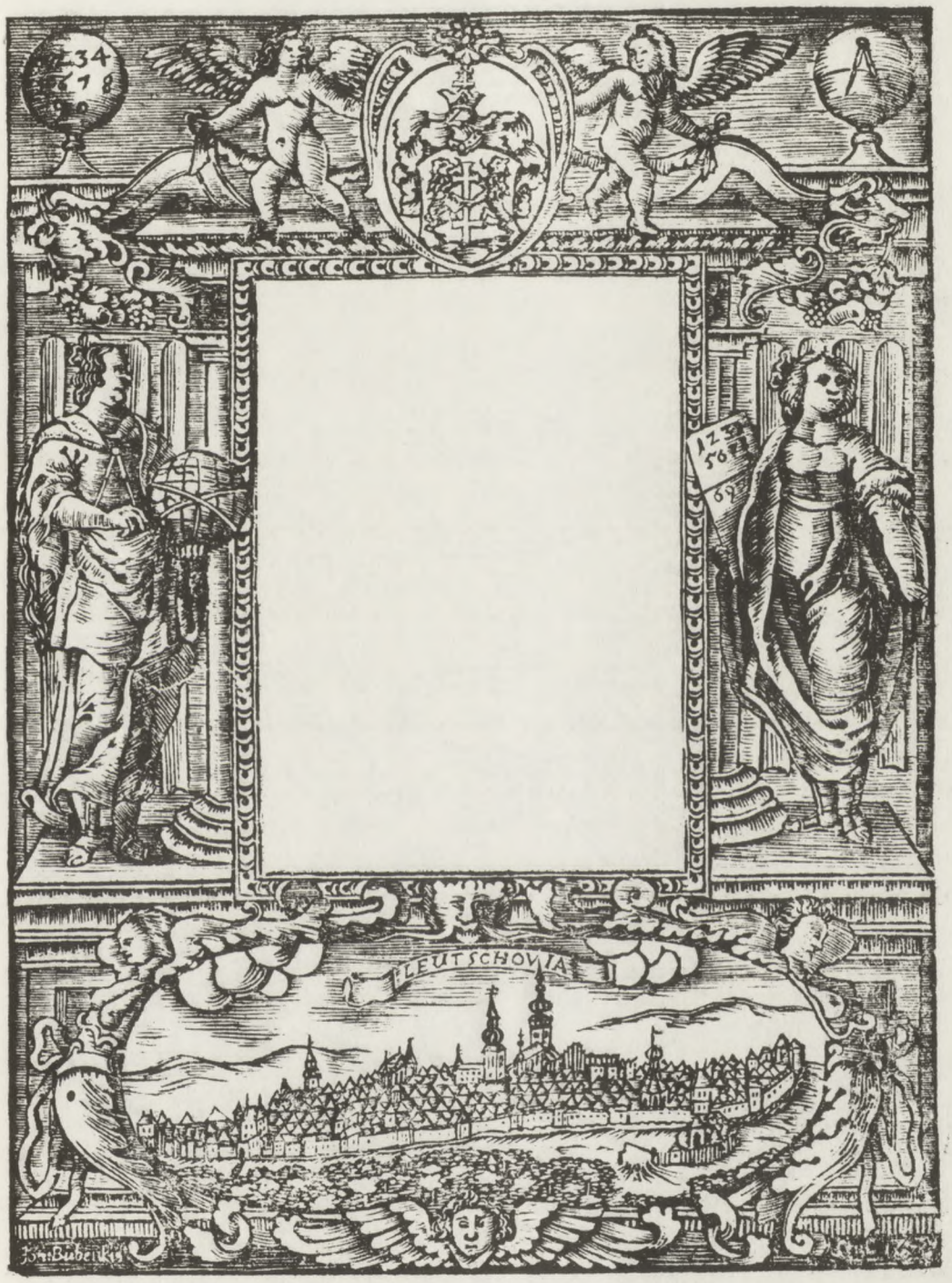

II/5

Kalendárium-címlapkeret, 1675

III/1

III/2

III/1: 1625–1700, III/2: 1634

III/3

III/5

III/4

III/6

III/7

III/8

III/9

III/10

III/11

III/12

III/13

Weber János címere, 1665

III/14

Weber J.: Lectio principum…, 1665 (kicsinyítve, eredeti méret 297×138 mm)

III/16

A Holló család címere, 1685

III/15

III/17

III/18

III/19

IV/1

IV/3

IV/6

IV/5

IV/19

IV/4

IV/2

IV/9

IV/7

IV/8

IV/10

IV/12

IV/14

IV/11

IV/13

IV/15

IV/17

IV/18

IV/20

IV/21

IV/23

IV/25

IV/24

IV/37

IV/26

IV/27

IV/28

IV/33

IV/43

IV/29

IV/30

IV/35

IV/36

IV/22

IV/32

IV/31

IV/34

IV/38

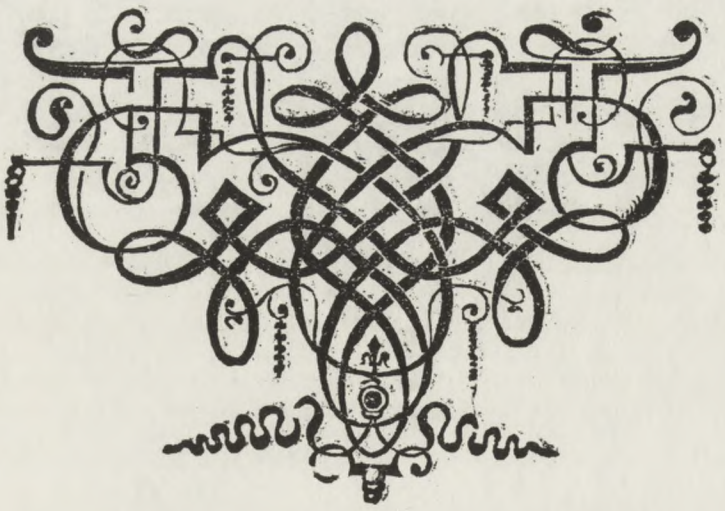

IV/16

IV/39

IV/40

IV/41

IV/44

IV/42

IV/50

IV/45

IV/48

IV/49

IV/47

IV/46

V/1

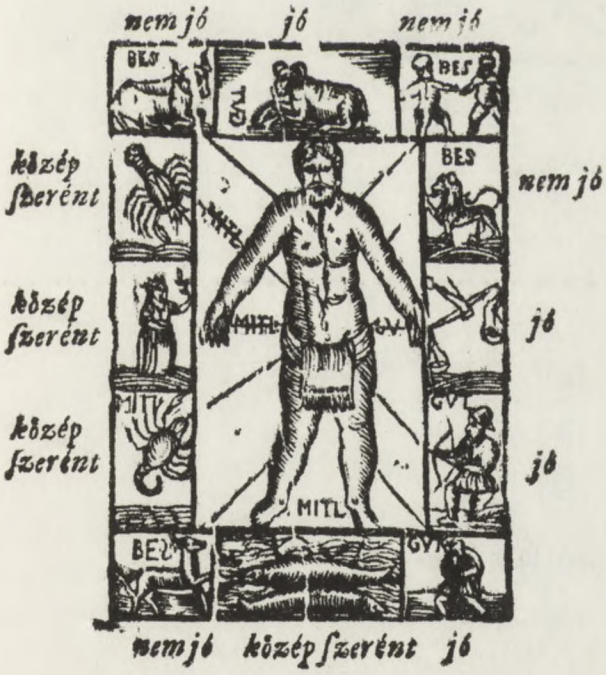

V/2

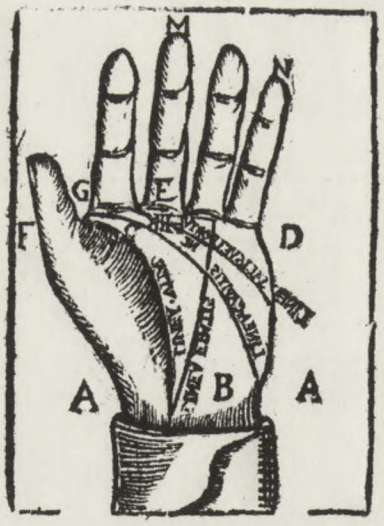

V/3

Csízió-ábrák, 1650–1685 körül

V/4

V/5

V/6

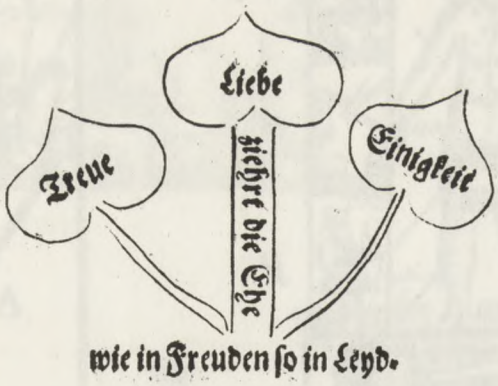

V/7

V/9

Csízió-ábrák, 1650–1675 körül
V/7: 1658, V/9: 1689

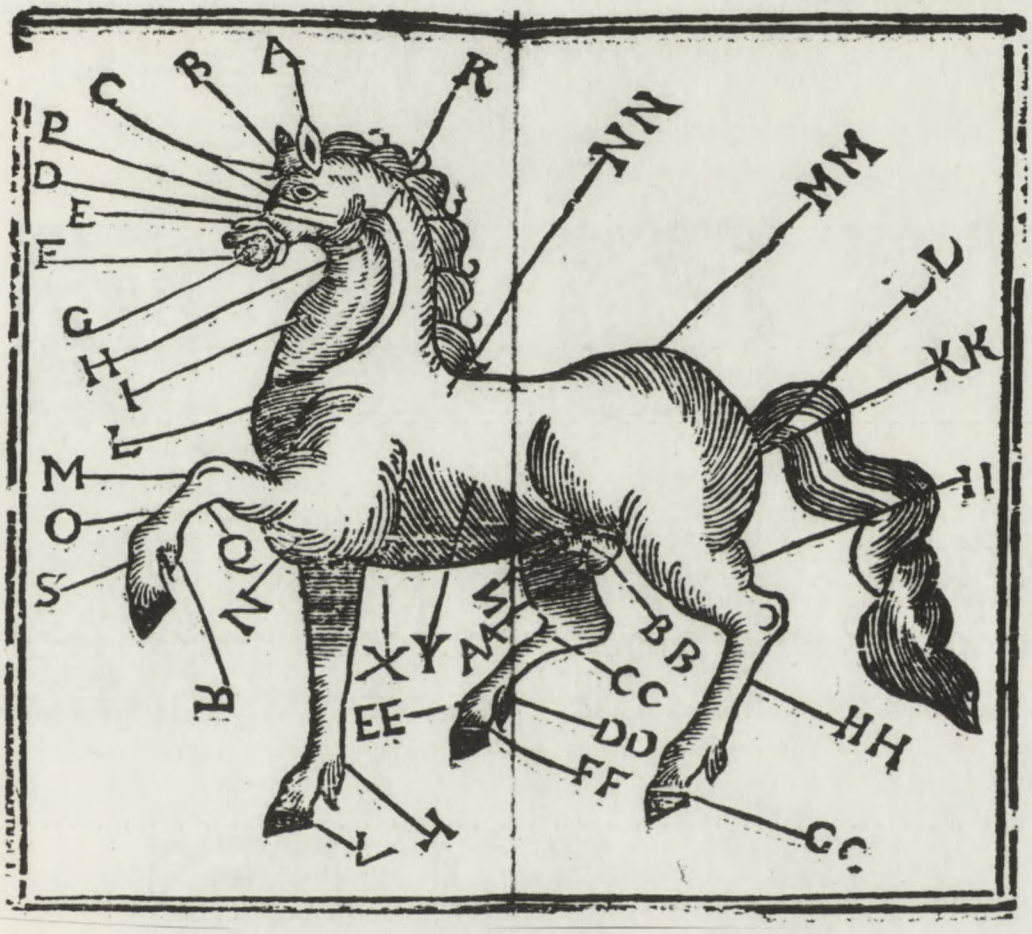

V/8

Böhme, M.: Lovak orvosságos..., 1676

VI/1

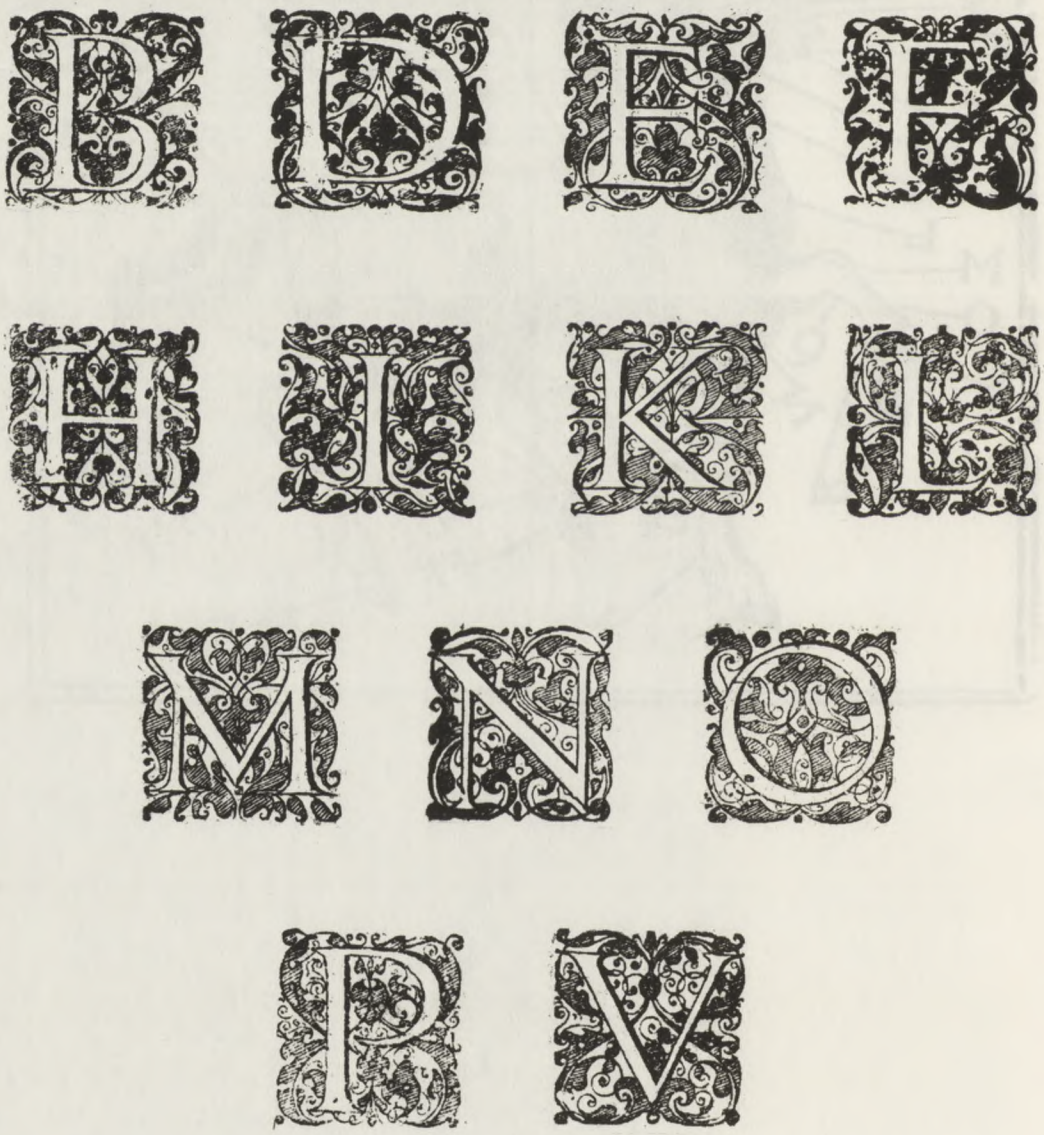

VI/2

VI/3

VI/5

VI/4

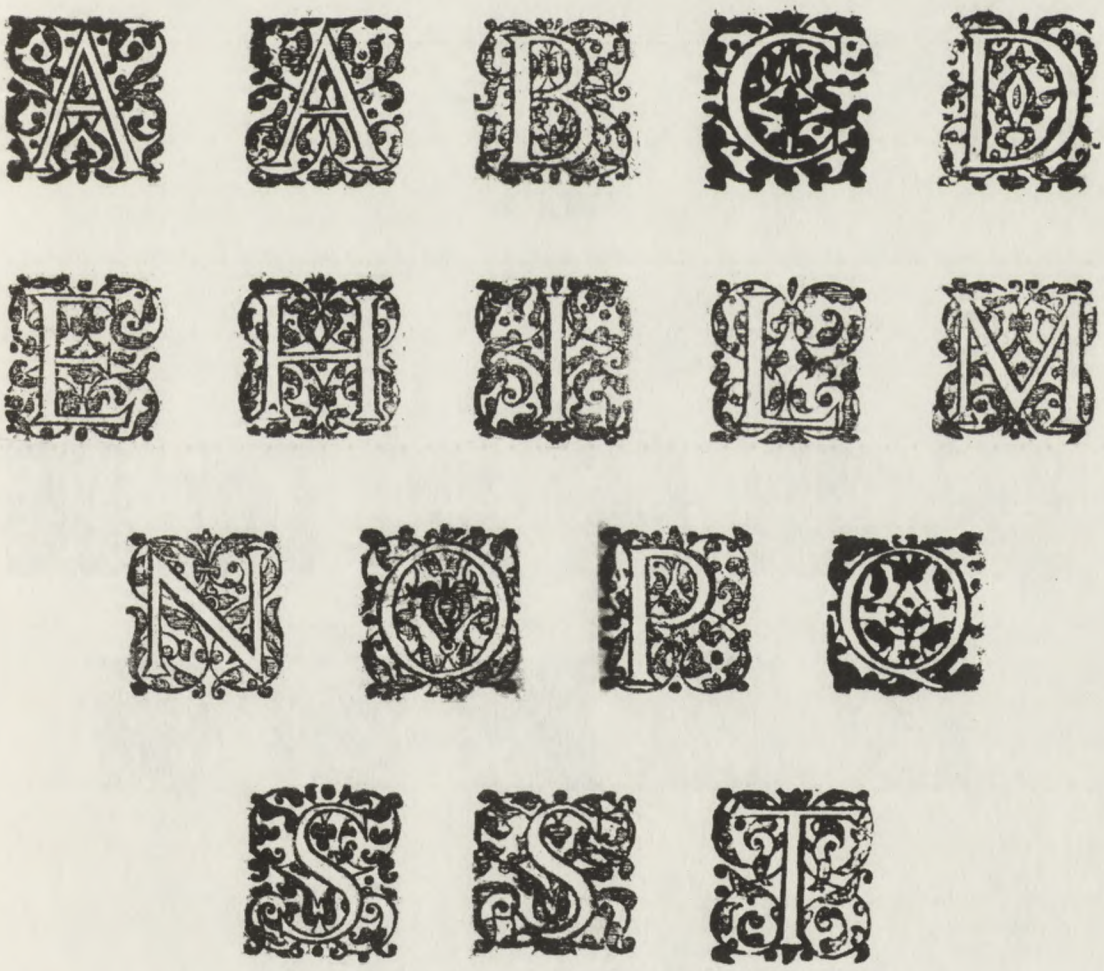

VI/6

VI/7

VI/8

VI/9

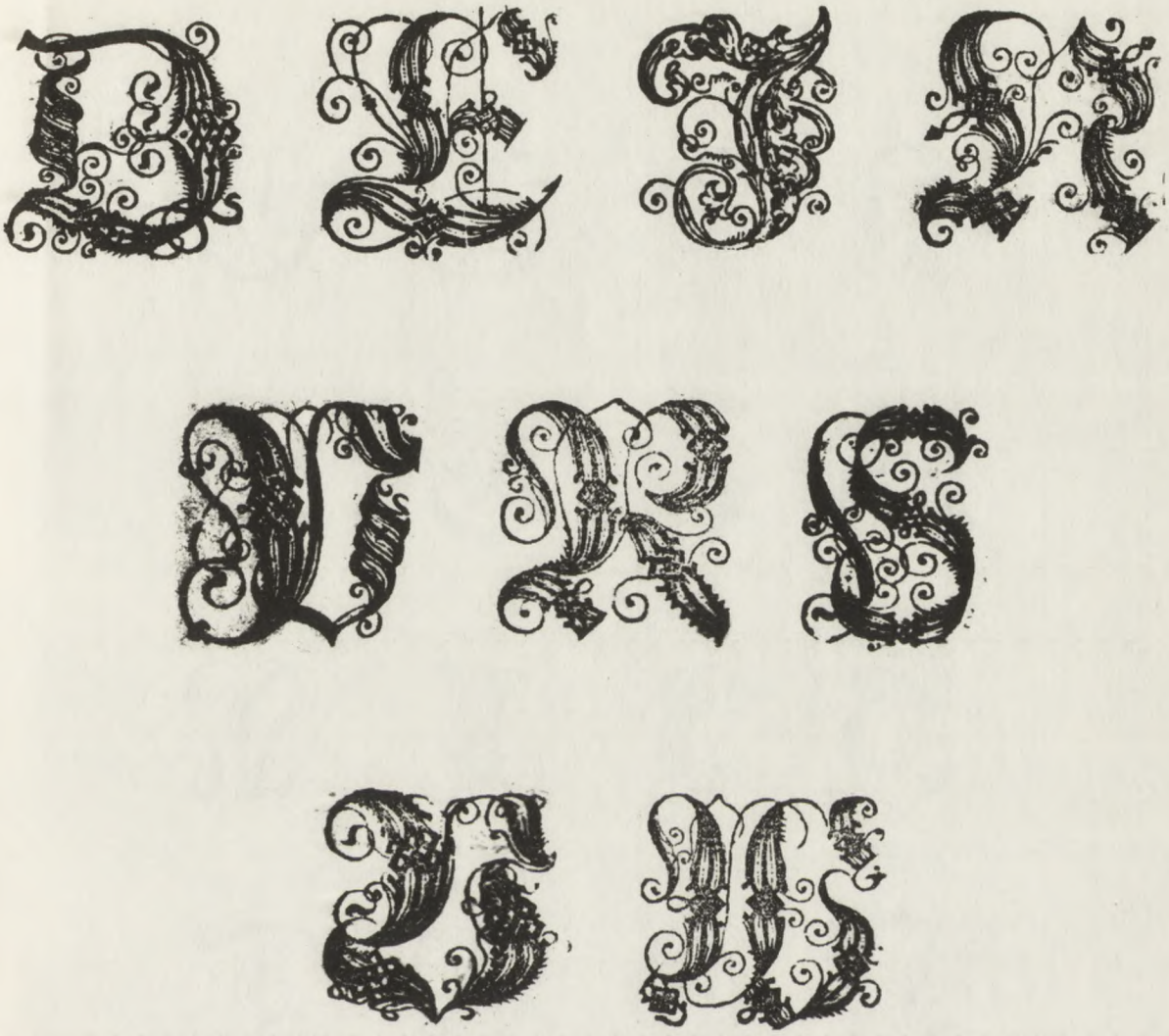

VI/10

VI/11

VI/12

VI/13

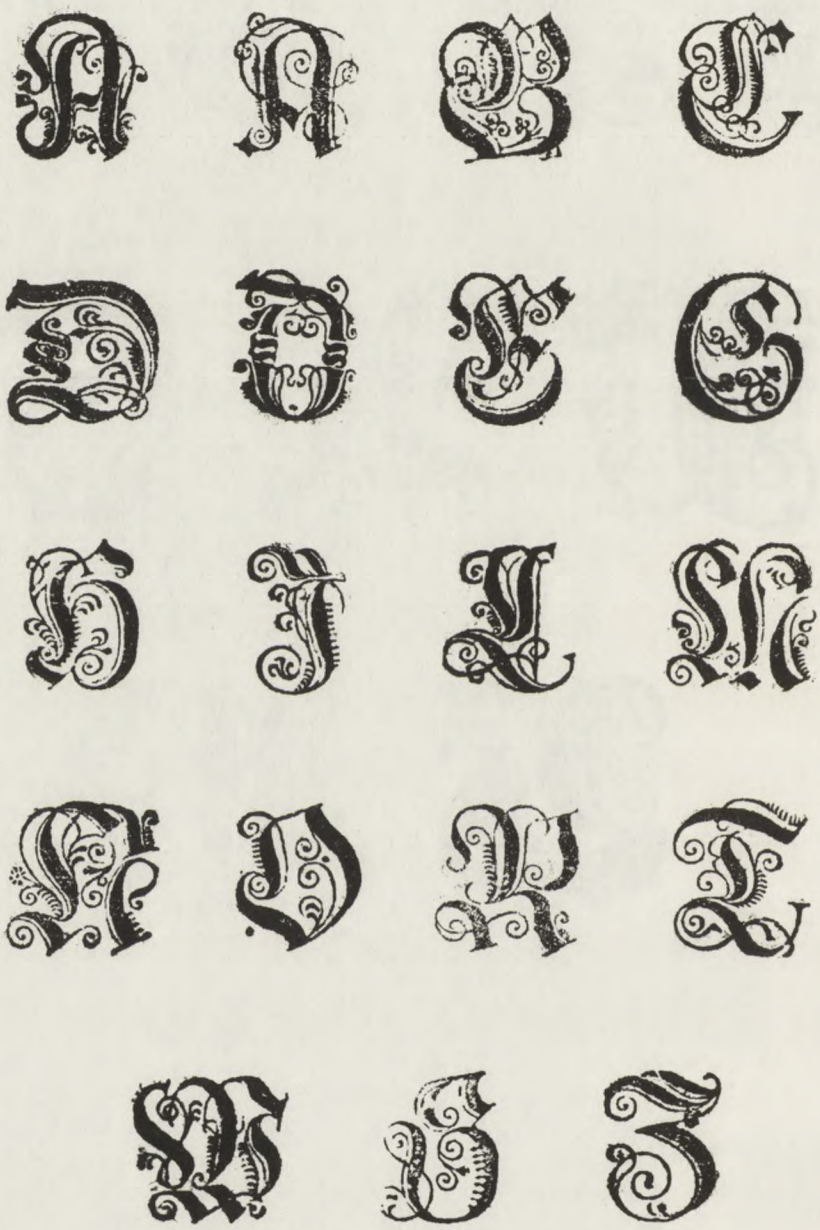

VI/14

VI/15

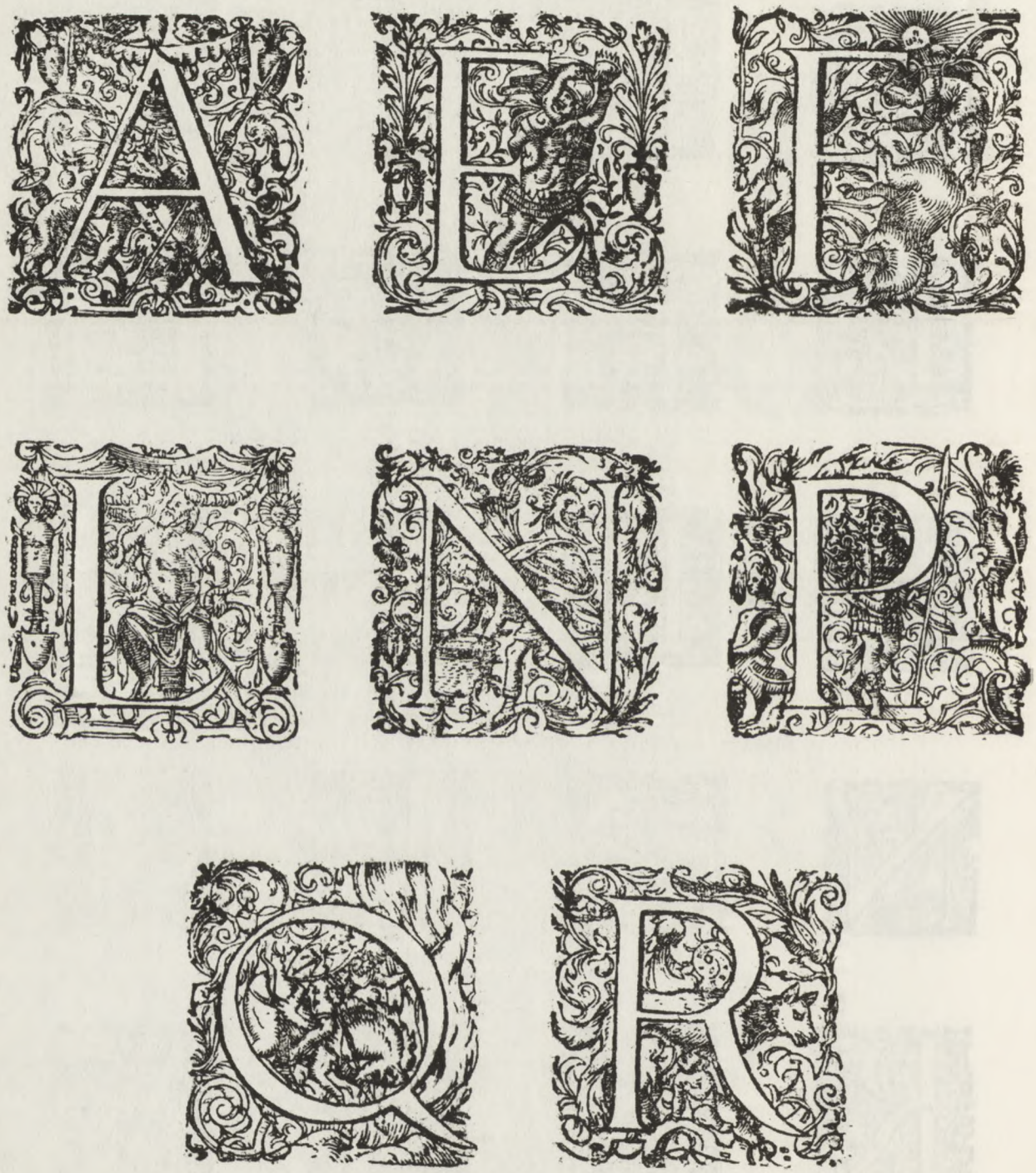

VI/16

VI/17

VI/18

VI/19

VI/20

VI/21

VI/22

VII/1

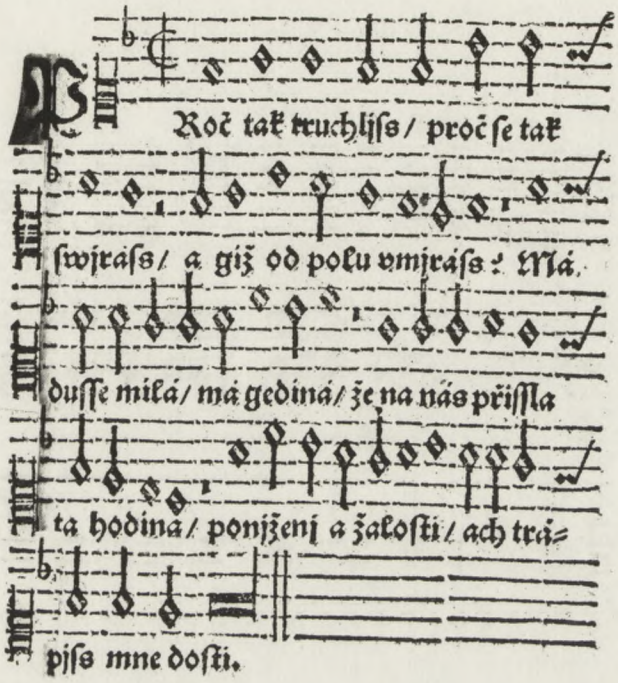
Proč tak truchlíſs / proč ſe tak
ſwjráſs / a giž od poku vmjráſs ? Má
duſſe milá / má gediná / že na nás přiſſla
ta hodina / ponjženj a žalosti / ach trá=
piſs mne doſti.

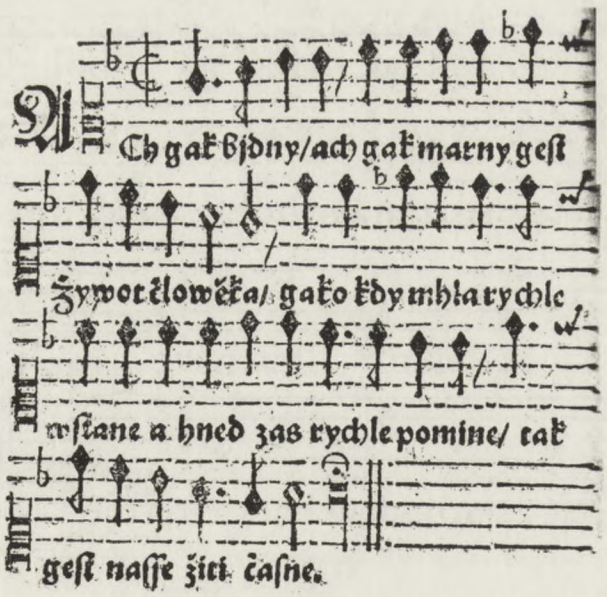
Ach gak bjdny / ach gak marny geſt
žywot člowěka / gako kdy mhla rychle
wſtane a hned zas rychle pomine / tak
geſt naſſe žiti časne.

VII/1

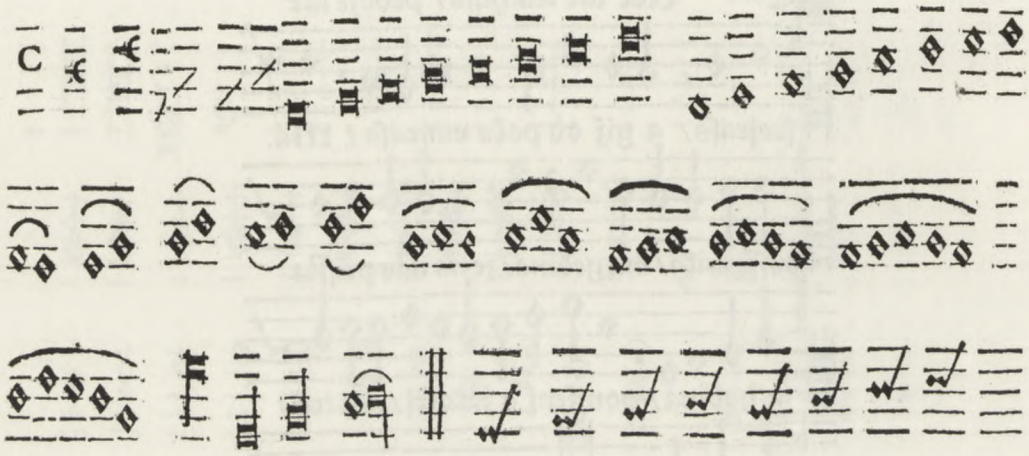

AZ Atyának orſzá gá bol, Iſten-
ſęgnek tanátsábol, örök Ige hoz-
zánk jöve, kinek velünk Iſten neve, mert idvös-
ſęgnek kút-feje, mindeneknek éltetője.

VII/2

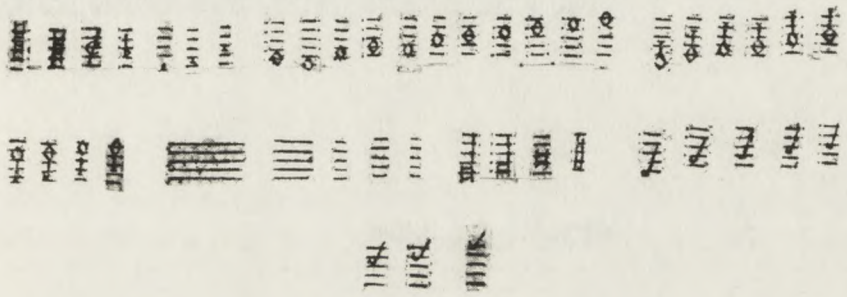

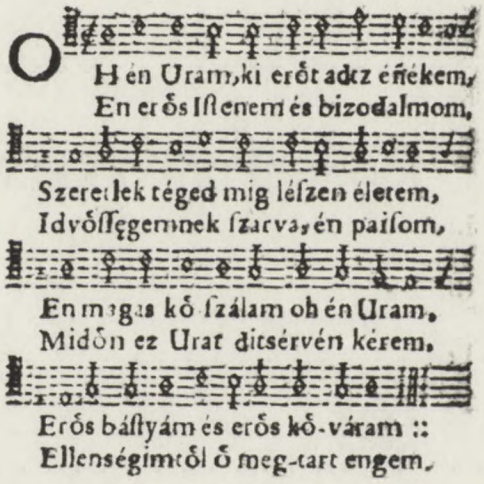
O H én Uram, ki erőt adtz éňékem,
En erős Iſtenem és bizodalmom,
Szeretlek téged mig léſzen életem,
Idvőſſęgemnek ſzarva, én paiſom,
En magas kő ſzálam oh én Uram,
Midőn ez Urat dicsérvén kérem,
Erős báſtyám és erős kő-váram ::
Ellenségimtől ő meg-tart engem.

VII/3

VIII/1

VIII/2

VIII/3

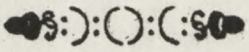

VIII/4

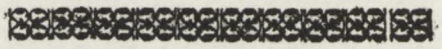

VIII/5

VIII/6

VIII/7

VIII/8

VIII/9

VIII/10

VIII/11

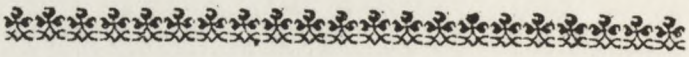

VIII/12

VIII/13

VIII/14

VIII/15

VIII/16

VIII/17

VIII/18

VIII/19

VIII/20

VIII/21

VIII/22

VIII/23

VIII/24

VIII/25

VIII/26

VIII/27

VIII/28

VIII/29

VIII/30

VIII/31

VIII/32

VIII/33

VIII/34

VIII/35

VIII/36

VIII/37

VIII/38

VIII/39

VIII/40

VIII/41

VIII/42

VIII/43

VIII/44

VIII/45

VIII/46

VIII/47

VIII/48

VIII/49

VIII/50

VIII/51

VIII/52

VIII/53

VIII/54

VIII/55

VIII/56

VIII/57

VIII/58

VIII/59

VIII/60

VIII/61

VIII/62

VIII/63

VIII/64

VIII/65

VIII/66 * * * * *

VIII/67 * * * *

VIII/68

ACDEEFKMN
OPPQRSTV

AÆBCDEEFGHIJK
LMMNOPQRST
VWXYZ
·,=12679

IX/1A 8,5 mm, IX/2A 6 mm

A Æ Æ B C D E E' F G H I K L M N O P Q

R S T U V X Y Z a á á æ b c d e é é é é ę f fi g h i j k

l m n o ó ö p q r s ſ ſi ſſ ſſt t u ü v y z ct & . , : ; -

A mi győzedelmünk
minden kiſértetben,
a könyörgés.

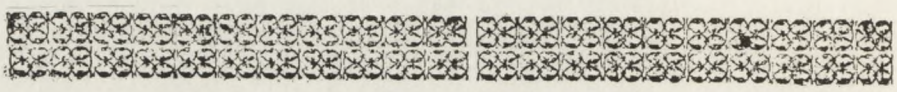

A Æ B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U V

X Y Z a a à ã æ b c d e e é é è ç ẽ f f f f f f fi fl g g h h i î j k l m

m̃ n o ó ò õ ô œ ŏ p q q́ r s ſ ſ ſ ſ ſ ſi ſl ſſ ſt ß t u ú û ŭ v̊ v w x

y z ct . , : ; - ! ?) 1 2 3 4 6 7 9

AZ Nemeſség-is azért, az mint egyéb emberi dólgok, igen nem állandó jó; az melytől az embereknek ſiai igen könnyen megfoſtathatnak. Mert ha ſinte valaki nagy nemes ágból ſületetis, nagy könnyen oly nemtelen és tiſteſség ellen való dólgot cselekedhetik, az mely által az ő nemeſségét és vitézlő uri állapattyát elveſti, és elvétetik mind paiſa s- mind tzimmere. Avagy pedig, hogy ha az ő fő nemes eredetivel igen felfuvalkodik, ahoz bizakodik, kevélykedik, gőgőskődik, pattog, és egyéb embereket megutál: Legottan rayta az Mindenható Iſten, az mely főb nemes nálánál, ſőt az ki mindennél legfelségeſseb, leveti és megbünteti őtet,

AÆ BCDEFGHIKLMNOPQRSTUVWXYZ

aâáà ãæ bcde éèęë ſff figgĥiîıĵ ĵklmm̄nñoóôòõœôpqrs

ſſiſſſſſſtßtuúûŭ vwxyzct&.,:;?!')1234556789 0

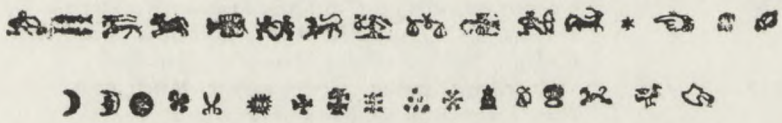

Az ſzépség, hidgyed, igen romlandó ſó,
Elmuló és kevés ideig tartó.
Mennél közelb ſut te hozzád az vénség,
Annyival meſſeb fút tőled az ſzépség.
Mint az ſzép virág Nyári melegségben,
Es az liliom s' viola az kertben,
Az roſa is nem mindenkor virágzik,
Ha kemény ſzél éri elhúll, leeſik.
Az ſzépſége is elmulik azonképpen,
Mert az idő meg eméſzti hirtelen.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V W Z

A B C D E G H I K L M N O P R S T U V X Y Z a à ã æ b c d

e é ę ę́ f g h i j k l m n ñ o ó ő p p̄ ꝑ q q ꝗ r s ſ ſſ ſſſ ſt ß t u

ú ũ ũ v̄ v w x y z & . , : ; - ? ' 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

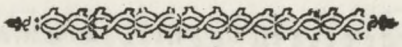

APRILISBAN. Nagy Csőtőrtők, Szanton. Husvet: Daroczon. Quasimodo V Birthalomban. Sz. György: Debreczenben, Szerentsen, Somlyon, Czengerben, Etzelben, Krompachban. Misericor: Nagy Szebenben. Sz Mark: Bogdanban.

MAIVSBAN. Philip. Iacab: Cassan, Szikßon, Diczőß. Martont. Sz Kereßt: Nemetiben, Tartsan. Stanißlo: Thasnadő, Nagy Mihalyban, Ztropkon, Vngvarat, Tartzalt, Feyervarat, Hadadban, Enyeden Gordian: Piskolton, Nagy Senken. Aldozo: Kis-Vardaban, Szepes Warallyan. Sophia: Galßetsben, Szekelyhidon. Pünkőst nap: Varadon, Karolyban, Szepsiben, Somlyon Pünkőst hetsőn: Szaßvarost, Fogarasban, Darotzon. Szeredan: Kis Mariaban. Sz. Haromsagh: Eperjest, Brassoban, Diczegen, Vdwarhelyt, Karaznan, Bethlenben, Fekete Artoban.

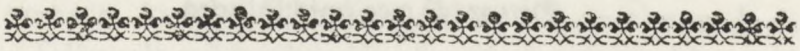

A B C D E F G H I L M N O P Qu R S T V Z a à æ ab c d e è f ff ffi fi fi fi fl

fl fr g h h i ij is ik j j l ll m n o ò œ p q qu q́ r r s ſt ſ ſ ſſ ſi ſp ſp ſp ſſ ſt ſt ſt

ſt ſtß t u ú ũ us v v r x y y z ct & & . , : ? !

In Sine Manna pluit, capitur glomerata coturnix,
Petra fluit, Moses orat, fit Iosua victor.
Dux pius à socero, distinguere munia, discit.
Sanctus adest populus, fumat Sinaeia rupes.
Ipse decem Gnomas alto Deus ore profatur.

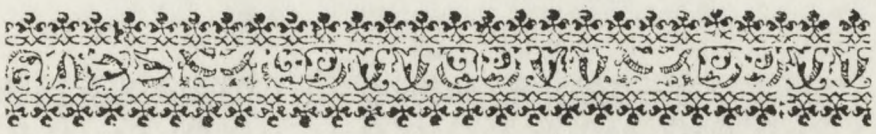

A Æ B C D E E F G G H I K L M M N N O P

Qu Q V R S T T U V Z Z Z a à â æ as at b c d e è es f

ff fi fl g h i is it k l ll m n o ó ò ô p q r s st ſ ſi ſp ſſ ſſi ſt ſt u ú

us ut v v x y z z & &c.,

MAgnus Alexander totum qui vicerat Orbem
Letho vitius humi vermibus esca iacet.
Hæ sunt divitiæ nostræ, hic honor, hæcque voluptas:
Quæ tria pro trino Numine mundus habet.
Summum crede Bonum vita si quæris in ista
In scirpo nodum quæris, in igne gelu.
Unum fac, moriare piè, vel sponte sequetur
Summum quòd quæris nocte dieque Bonum.
O quando in puro illo erimus certoque sereno!
Divitiis plena deliciisque domo?

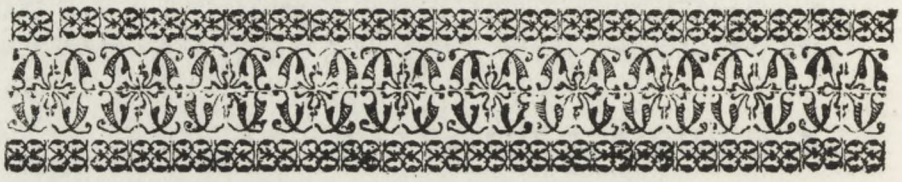

A A C D E F G H I L M N N O P Q S T V a a á à â æ as b c d e è f ff fi

g h i ij ijk k l ll m m n n o ò œ ô ö p q q̃ r s ſt ſ ſi ſp ſſ ſt ß t u ũ u s r v w x y z

z ſt ꝟ ꝟ · , : ? =)

FMinentiſsimi Cardinalis ac Principis, vniuerſarum facultatum Commiſſa eſt adminiſtratio prudentiæ faſtigio vnius, vnius vices iuris ſpiritualis demandatæ authoritati, PolyDiœcetis; Omnium ſuæ fauentibus fortunæ penſo, famæ avitæ tuendæ, præſentis ornandæ, futuræ augendæ relictus eſt calculus dexteritati: moles ſiquidem duplicis officij & vſus & Legis imperio arctatæ, geminâ gubernandi praxis indigent regulâ, animi verò copiæ vniuerſi excedentes marginem, non paucorum requirunt ſui faſtus inueſtigandi induſtriam. QVARE vt hæc à fidei & iuſtitiæ Scalmo profecta Archilegationis maieſtas, ſuam in apricum prodat phroneſin, & in publica triumphi compita, panegyrico paſſu, ruptâ longæ viæ remorâ proſiliat: Tu qui familiæ antiquitate domeſticos æques titulos, qui amplos

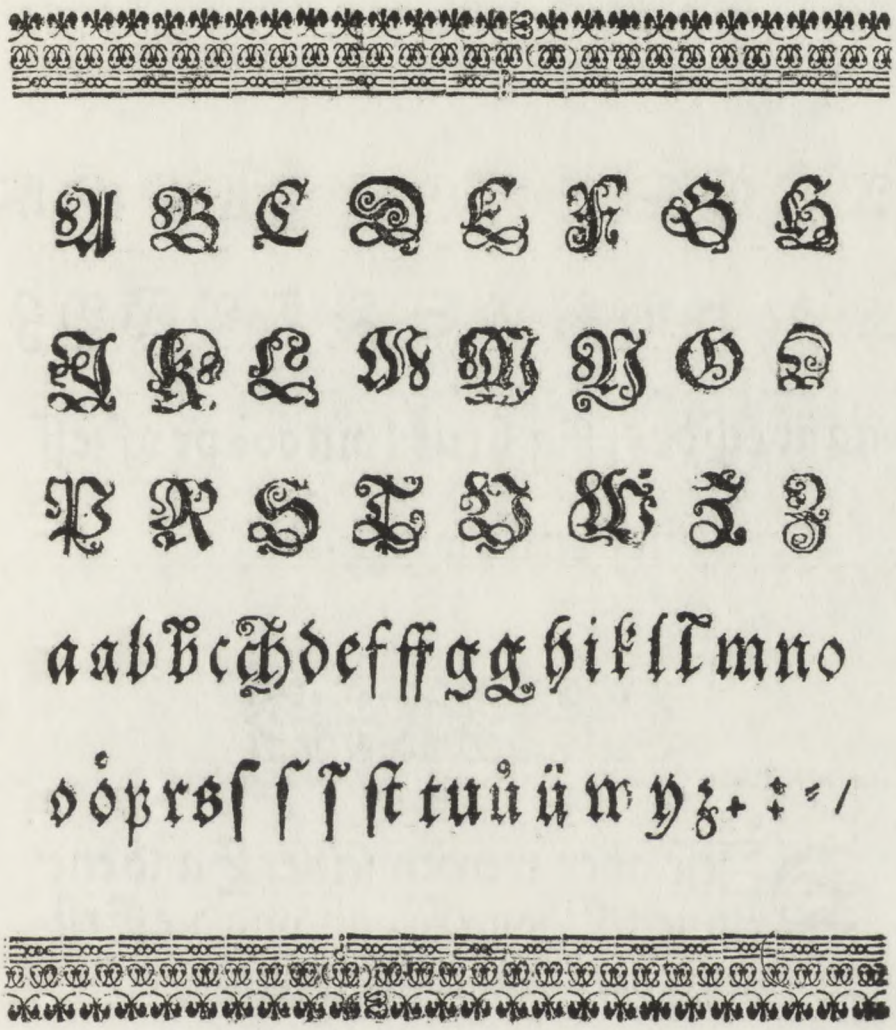
Berühmter Bürger
und Handelsmann in der
Königl: Freyen

A B C D E F G H I K L M N

M N O P R R S T T V W Y Z

a á ä b c ch d e e f ff g h i ij k l m n o ö p r s ſ ſ ſſ

ſt ß t u ü v w y z ij ., ·/

DIese aber werden ſeiner Hand entrinnen/Edom/Moab/vnd die Erſtlinge der Kinder Ammon.

A B C D E F G H I K L M N O P R S T V W Z

a ä a ä b c č ch ck d e ě e f ff g h i ij j k l m n o ö p r s ſ ſi ſſ

ſſi ſt ß t tz u ü v w y ý z ž . ; / =

Weñ der Weisen viel ist/das ist der Welt Heyl/ vnd ein kluger König ist des Volckes glück. Syrach. 10. 1. Ein weiser Regent ist strenge / vnd wo eine verständige Obrigkeit ist/ da gehet es ordentlich zu. ý. 3. Wenn die Gewaltigen klug sind / so gedeyet die Stadt.

A B C D E F G H I J K L M N O P Qu R S T U V Z

a æ á b c d e é f g h i j k l m n o ó ő p q r s ſ ſi ſſ

ſt ſz t u ú ű v x y z & . , ' : - ?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Gyakorra, mint a' gyermek el-véſz a' ſok bábák kőzőt, a' mint ſzokták mondani: úgy véſz-el a' beteg a' ſok Orvoſok kőzőt. Azért ha betegségedből meg-akarſz gyogyúlni, csak egy értelmes Orvoſſal ély. Mert a' mint igazán mondgya Verinus:

Impediunt certam medicamina crebra ſalutem,
Non plures medici, ſed ſatis unus erit.
Nunquam (crede mihi) à morbo curabitur æger,
Si multis Medicis creditur una febris.

Az az:

A' gyakor Orvoſság az egéséget meg-bántya.
Nem több, hanem elég egy Orvos gyogyitáſa.
A beteg (hidgy ennékem) ſoha meg-nem gyogyúl.
Ha egy hideg-lelés ſok Orvoſra ſzorúl.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W Y Z

a a á â à æ b c d e e é ê è ë e ē f ff ffi fi ſ g h i í î j k l m m n n

o ó ō œ ō p q q r r s ſ ſ ſi ſſ ſſt t u ú ū ū v x y z ct & ¶

. , : ; - ' ! ?) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Az mely eſztendőben ezt ki attak, mingyárt kővetkezendő eſztendőben azMohátſi veſzedelem, és nétalantan meg azon eſztendőben, ſzőrnyű-képpē meg rablotta az Tatár az Alföldſeget, hogy mint az csordát ugy haytotta az népet az rabságra. Kővetkőzőt utánna az Mohátsi veſzedelem, mely oly nagy vólt, hogy az fegyver-fogható Magyar Uraság és Nemeſſeg ot vágatot le az Királlyal. Kit Iſten bocsáta ſzegény nemzetűnkre az balvanyozáſert.

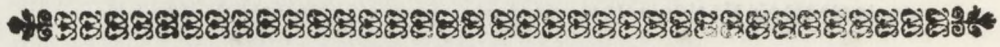

A B C D E F G H I K L M N O P R S T V W Z Z a ä b c ch ck d e é ê f ff h

fl g h i ij k l m m̃ n o ö ö p r s ſ ſi ſſ ſt ß t tz u ü v w y z ż

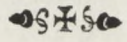

An ſtatt einer Vorrede/ dieſer Sterbkunſt recht zugebrauchen/ wird die andächtige Anweiſung deß ſeelig en Mañes in GOtt/ Herrn *Glaßij*, aus ſeiner Hauß-Birch/ wie man ſich zum tode Chriſtlich bereiten ſoll: zu leſen und zu practiciren ſeyn:

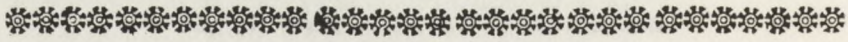

A D E G H Z K M V a b ch d e fl g l n o r s ſ ß t u v w y z ſ /

A A Æ B C D E E
F G H I J K L M
N N O P Q R S
T V W X Y Z

IX/16A 14 mm

A B C D E Ę

G G H I K L

M N N O P

R S T U V

X Y Z

IX/17A 12 mm

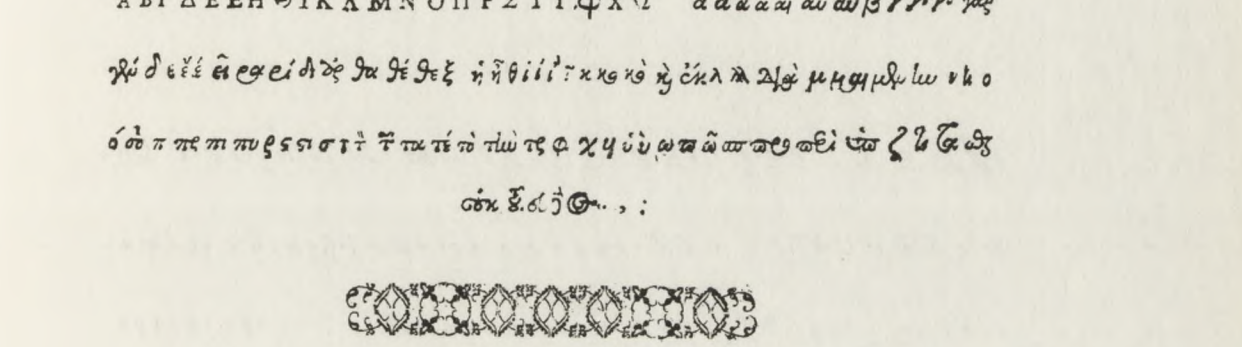

Κλαίετε παντοίαις ἀρεταῖς κοσμήμενοι ἄνδρες,
βυλευταὶ φρόνιμοιΐ ἄνερες ἠδ' ἀγαθοί.
Κάτθανε βυλευτὴς φρόνιμος γὰρ ἀνὴρ ἀγαθός τε,
νῦν γλυκερὸν λείψας ἠελίοιο φάος.
Κεῖνος ἕλιν γεραρός, τοῖος πολιτῶν πολιοῦχος,
οἷυς χθὼν παύρυς πυλυβότειρα ἔχει:
τράφη ἐν δήμῳ πατρίδος συνετῆς τε ἑόσης,
εἶδε τε ἐν συνετῷ μήδεα πυκνὰ νόῳ
Κλαίετε βυλευταί, πολυμήτεις κλαίετε ἄνδρες:
κάτθανε βυλευτής, ἦ πολύμητις ἀνήρ.
ἐν πείρᾳ ἥρως ἐφοδεύσατο τλῖῦ πόλιν ἀνδρῶν,
ὃς μέγα τ' ἐχθρῶν πεῶϋ διερχόμενος.
Κλαίετε ὦν, ἔπεσεν γὰρ ἀνὴρ ἠΰσε μέγασε
κλαίεται ἀυΐ ἀρετὴ, κλαίεται ἀυΐ ἀγαθόν.
Τοῖο τὸν ὡς κύδισα τέλος θανάτοιο κάλυψε,
κλαίεΐ ὄν ἀυΐ ἀρετὴ, κλαίεται ὄνΐ ἀγαθόν.

AA Æ Æ BBC C DE E F G HI J K L M M N N O P P Qu

R R S T U U V V W X Y Z a á à a as b c d e é è u a f fi g h i ij is j k l m n

o ó ò p q q̃ q̃ r s ſ ſi ſp ſſ ſſi ſt p t u u ú us ũ v x y z ct & . , : ; - ° 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

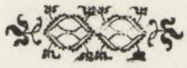

HEU quis amas vitijs variatis discere (vitâ,
Optata vitæ jungere ritè mori
Hìc tibi in exiguo dantur non pauca libello,
Lecto quo possis vivere pulchrè mori.
Suscipe secretis ergo sua carpito jussa
Lector ne possit rodere livor edax.
Sic celebris tandem tua sic viget æthere fama
Sic tibi succedunt dogmata dia Dei.

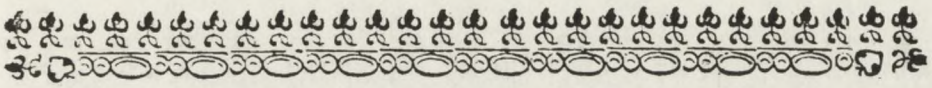

A Æ B C D E F G H I J K L M N O Ő P Q R S
T U V W X Y Z a á à â ã æ b c d e é è ẽ f ff ff ffi fi
g h i î j k l m n ñ o ó õ ő p q q́ r s ſ ſi ſſ ſſi ſt t u ú ũ ű v
x y z & . , : ; - ' ?)

1. VAla pedig egy ember à Farisæusok kőzzűl való, kinek neve Nikodémus vala, à Sidoknak Fejedelme.

2. Ez jőve Jesushoz éyjel és monda néki: Mester, tudgyuk hogy te tanitoúl jőttél az Istentől: mert senki nẽ cselekedheti à jeleket, à mellyeket te cselekeszel, hanem ha az Isten lészen véle.

3. Felele Jesus és monda néki: Bizony, bizony mondom néked: ha ki úyjonnan nem szűletik, nem láthattya az Isten Országát.

4. Monda néki Nikodémus: Mi modon szűlethetik az ember, mikor vén? vallyon

szel, bé-

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W Y Z a a á â ã z b c d e é è

e é ę ē f fi fl g h i j k l m m n n o ó ò ō œ ŏ p q q r r s ſ ſſ ſt t t u ú ū ŭ ŭ v x y z

& . , : ; - ') 1 2 4 5 6 7 8 9 0

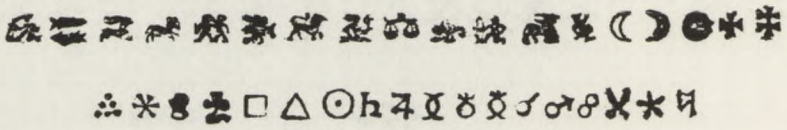

ſának ſzélén való hozzá-adáſával. Kiért légyen áldot az Ur nevő ŏrŏkké. Es mivel-hogy pedig az első réſz-hez tartozó : az Nagyſágod Eperjeſt létében való maga kegyes indúlatbúl ſzármazot kivánſága és ajánláſa ſzerént, è máſodik réſzt ſem akartam (noha ki ezt s-ki amazt commendállya vala) egyéb neve, hanem à Nagyſágod kegyes Neve és Oltalma alat à fenyes nap és à Kereſztyén Világ kegyes ſzíne eleibe ki-bocsátanom és ſzárnyaira kŏltetnem : Kérvén azon Nagyſágodat, hogy ez rendbéli lengetek, dólgaím ŏzŏne kŏzŏt, mint egy lopva, nagy fáradſággal és ſzemem világoſsága fogyaſztáſával és kŏlcségemmel írt munkácskamat vegye, ſzegény egyŭgyŭ káplányátúl, jó kedvel, látogaſſa kegyes jó-tétemínivel, fordícsa lelke épŭletire, s-hitiben való meg-erŏsŏdéſére ſzorgalmatos kŏnyŏrgéſſel járó ólvaſasával és azok ellen, à kíknek, tudom és igen jól tudom, kedvek nincs ez kŏnyvecskében, az igaz mondásért, óltalmazza ſerínyen. Mert

A B C D E F G H I K L M N O P R S T V W Y Z

a á ā ä b c č ch ck d e é ē f ff fl g h i ī j k l m n ñ o ō p q r ř s ſ ſſ ſi

ſl ſſ ſſe ſt ß tz u ū v w y ý z ž . : = - /

DEr leichte Pöfel gläub' es sey die Liebe blind /
Und mahl' Ihr jmmerhin ein gantz vermascht Gesichte;
Wer solche Meinung legt auff Schaalen und Gewichte /
Sieht / daß der schwache Satz sich gantz betrogen findt.
Dann / wer der Geilheit dient ist offt zwar so gesinnt /
Daß Er die Blätter küst statt angenehmster Früchte;
Alleine wer da liebt GOTT und ein gutt Gerüchte /
Der sucht zum Liebes-Zweck ein außerlesnes Kind.

ABCDEFGHJKLMNOPRSTVWYZ

aáäbßcčchckdeéěfffflghiıyjklłmnoóprřsšſſiſk

ſſtſtťuůúvwyýzž. :,°!:/

Vſocé Vrozena a Welikomožna Páni / Páni mně w Kryſtu Pánu welicé powažytedlná: Miloſt Boha Otče/ Pokog Kryſta Gežiſſe / y Potěſſenj Ducha Swatého / zhognoſtij wſſech dobrých wecy wáſſij Welikomožnoſtj/ zewſſým Rodem a Dworem Slawnutnym/ a v Primnoſti Srdce mé° winſſugj/ Služby ſwé Hotowe/ y modlitby offerugjce.

ABCDEEFGHIKLMNOPRSTVW

XZ aäabcčchckdeéeffffiflghiijklmnoöprřsšſ

ſſſſßtztuüuvwyýzž..:?!/)

EPPERJES du werthe Statt/
Solch Ehr dein Treü erworben hat/
Was du gethan beym Römischn Reich/
Das zeüget der Adler/ Löw und Greiff/
Das auffgereckte Schwerd und Crohn
Die Erdbeer/ Seüln so sind dein Lohn
Daß du dem König Ferdinand
Trew warst in aller Noth erkandt/
Fest hieltest bey Ihm Tag und Nacht
Ob dirs gleich grossen Schaden bracht.
Denn da vor Zeiten ein andern Fürst
Nach dir und gantzem Lände dürst/
Belagert dich mit Heerres-Macht/
Und dich also zu Zwingen dacht.
Du hieltest bey deß Eydes Pflicht/
Kein Geld noch Bschenck galt bey dir nicht.

ABCDEFGHIJKLMNOPRSTVWZ aäbcchdd

eëffffghijk lmmnnoöprss ſſſſſt ßtzuüüvwyz :,/

Abſchied genommen/ freundlich geſprochen/und alle-ſambt/ nicht ohne Trähnen
der Anweſenden/ geſegnet und den lieben Gott befohlen hat:
den 6. aber dieſes/ mit Chriſtlichen Ceremonien/ umb 1. Vhr nach Mittag/
auch anſehelichen Geleit zur Erden beſtattet; und in der Haupt-Kirchen/
eben an denſelbigen Ort/da Sie täglich ihren Gottes-Dienſt
Verrichtet/ auß vergönſtigung eines Wohl-
Edlen Raths alhier/beygeſetzet
worden/

ABCDEFG HIJK LM NOP Qu RSTVX

aäàáâaæb cdeèëf ffffiflghiík l mnoóœöpq

qrſſſſſſſtuùúüxyzæœ :

E. g. Si quis Philoſophiam integram pertractare velit, quemadmodum fecit Keckermannus in Syſtemate Philoſophico, & Alſtedius in Encyclopadia.

ABCDEFGHIKLMNOPRSTVWZaábcdeck

deffffghijklmmnnoópqrsſſſtßtuúûvwxyz. ;/

Vnd ſind demnach diß drey groſſe Hauffen im Bapſtthumb geweſen / welche für Lutheri zeiten/ zu der waren Kirchen GOTTes gehöret haben. Die Papiſten zwar / treiben das Geſpötte draus Was iſt das für eine Kirche / ſprechen ſie / zu welcher alleine die kleinen Kinder / vnd ſonſt geringe einfältige Leyen vnd alte ſterbende Leute gehöret haben? Die aber jhr Märterer nennet/ ſind Ketzer geweſen/ die jhrer falſchen Lehre halben verbrandt/ oder auf anderer weiſe ſind getödtet worden. Solte GOTT ſo lange nicht eine beſſere / als eine ſolche elende / krancke/ ſterbende Kirche gehabt haben? Aber/ laß ſie ſpotten wie ſie wollen; Wir haben vor gehöret/daß die ware Kirche GOTtes nicht jmmerzu einen groſſen Schein habe. Ein gläubiges Kind / iſt GOTT dem HERREN lieber/ denn ein ongläubiger Pfaffe / der viel Meſſen helt / vnd alle Tage ein *Roſarium*, oder *Pſalterium* darzu betet. GOTT hat den kleinen eben ſo wol

gemacht

A A Æ B C D E E F G H I J K L M M N N O P Q R S T U V Y Z

a a á à â ã æ æ s b c d e e é è ę ê ě f ff ffi fi g h i í î ÿ ij j k l m m n n o ò œ

ô p q q̃ q̃ r s st ſ ſi ſp ſſ ſt t u ú ù ũ ú v x y z ct & . , : ' ! ? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Házaſság, a' házaſságnak ſzerzője, 117. tiſzteleti, ibid. dicséreti, ibid. haſznai, ibid. három dolog ſzükséges ahoz való készüléshez, 116. Titok-ſzerént való házaſság három-fele, 118. Az Iſten-félők házaſságának tulaydonsági, 123. A' Házaſságot nem kell a' történetnek, vagy a' vak ſzerencsének és a' csillagokból álló éghi jegyeknek tulaydonitani, 119. Az Iſten az Iſraelitáktól a' pogányokkal való házaſságot meg-tiltotta, 122.

Hinni, erőſſen kell hinni, 770. A' hivők csodálkoznak az Iſtennek cselekedetín, 69. 70.

Hit, a' hitnek magaſságát vagy nagy voltát meg-kell iſmerni, 66. támaſzi, 145. tekéllietesſége, 382. három részei, 524. miben áll, 585. ſzem, mellyel a' Kriſtust mind láthattyuk ſ. mind meg-foghattyuk, 640. 641.

A Æ C D

M R S T

V

IX/29A 22 mm

A AB BC C D DE E F G G H I J K L M M N N O P T

Q R R S T U V V X Z a á à â æ b c d e è ē f ff fi fl fr g h i

ij is j k l ll m n o ó ò ô æ ō p q q̃ r s ſ ſi ſſ ſſi ſſl ſt ß t u ú ù ù̂ ûs ū v x

y z & & & . , : - ? ? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Illuſtriſsimus Comes Ladiſlaus Emericus Csaki, Rhetor.
Johannes Ignatius Makaij, Rhetor.

Michael Repaſi Nobil.
Johannes Urbanovich
Martinus Mraz.
Georgius Lazar Nob. } *Rhetor.*
Laurentius Pal. Nob.
Franciſcus Bekechſy Nob.
Alexander Jablonsky Nob.
Johannes Bapt. Podeſta Nob.

Spect. ac Mag. Stephanus Pallochsay Liber Baro. Poëta.
Ladiſlaus Permaij Nobilis Poeta.

Sigismundus Mariaſſij Nobilis.
Michael Fikher Nobilis. } *Syntaxiſta.*
Alexander Horvath Nobilis.

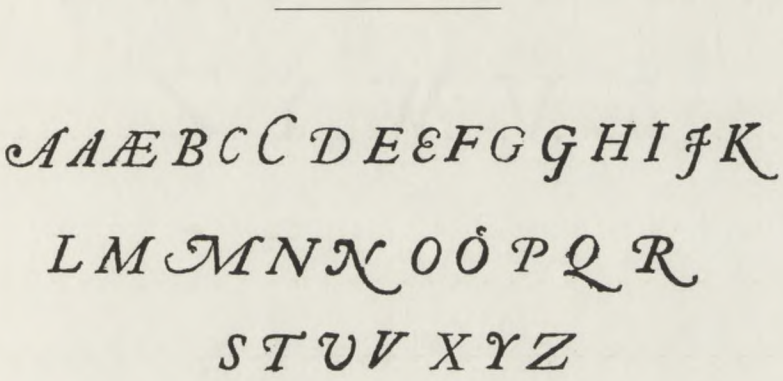

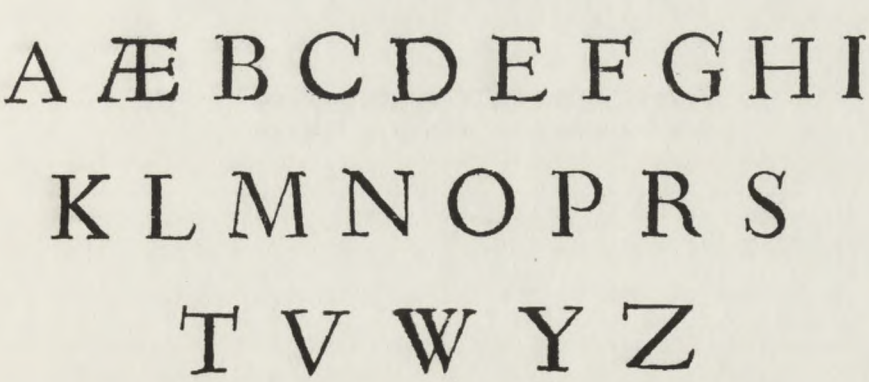

IX/31F 13 mm, IX/32K 5 mm, IX/33A 9 mm

A Æ B C D E F G H I
K L M N O P R S
T V W Y Z

G Q Q

Α Γ Ε Ζ Ι Λ Ν Ο Π Ρ Σ Τ Ύ Υ Ω

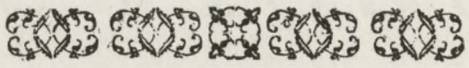

IX/33A 9 mm, IX/34A 19 mm, IX/35G 4 mm

AÆBCDEFGHIJKLMNOPQRS TUUVWXZ

aa áâæbcdee éęéffighijklmmnnñoóòőœő

pqqrſßſſ

2. in Pſal. 50. Mikor eſtve el akarſz nyugodni, akkor cſendeſſégben lévén, igy ſzóly a' te lelkednek: Ihon, én lelkem, ez a' nap-is el-múlt: mi-jót, vagy gonoſzt cſelekedtünk ma? Es, ha valami jót cſelekedtél, adgy hálát Iſtennek: ha vetkeztél, ſiraſſad bűnődet, és valóban el-tekéllyed hogy megjobbitod életedet. Oſztán Iſtennek ajánlván lelkedet, nyugodgyál-el.

AÆBCDEFGHIJKLMNOÕPQRSTUVWZ

aáà âãæbcdeéèêëę ẽfﬁﬂﬃﬄghijklmnñoóôõœôp

rsſﬁﬂﬃﬄ ﬆtuúûvyzꝛ& .,:-!?)1234567890

Nem itélem ſzükségesnek lenni, hogy azokról a nagy Talentomokról, mellyeket Iſtentől vett vólt, elöttetek ſzót ſzaporitsak. Tudva vagyon az egéſz Orſzágnál az ő nagy okoſága, és bölcsesége, mellyért őtet mind a' Nemes Vármegyéknek gyüléſiben, mind a' Tekintetes Kamoráknak Conſiſtoriumiban Oraculumnak tartották. Tudva vagyon az ő nyájas terméſzete, és barátságos társalkodáſa, mellyért őtet nem csak a' Magyar Urak, hanem a' Németh, és Lengyel-Orſzági Fő-rendek-is ugy ſzerették, és bőcsülték, mintha édes Attyok lőtt vólna. Tudva vannak őrök dicsiretre méltó ſok rendbéli jóságos cselekedeti, mellyekkel az ő napjáit tellyeſekké tette, s-prédikátzióm czéllyának

AÁ BC D E É F G H I J K L M N O P Qu R S T U Ü Z

a á æ b c d e é è ë ę ē f ff fi g h ī j k ł m n ñ o ó ō p q r s f ſi

ſſ ſſi ſt t u ú ū v x y z & ⁊ §. , : ; ' - ?) 1 2 3 5 7 8

Esa.8.19. Hogy ha penig azt mondgyák ti-néktek, tudakozzatok a' nézőktől, és az jövendő mondóktol, kik suttogva szólnak, ti ne engedgyetek: Mert avagy nem az ő Istenétől kérd-é minden nemzet tanátsot.

ç. *Mos.5.K.18.* 10.11.12. Ne találtassék te közötted az ki az ő fiát vagy leányát által vitetné a' tűzön, avagy jövendő mondó, avagy nap válogató * vagy varásló. se bűvölő, se ördöngősöktűl tudakozó, se jegy magyarázó, se halottaktul tudakozó *. Mert utállya az Ur valaki ezeket miveli, és ez illyen utálatasságokért űzi-ki az pogányokat az te Urad Istened te előtted.

(* Nap válogató, az ki babonálással magának bizonyos jó szerentsejű orákat válogat dolgainak véghez vitelére. § Madár szóllásból jövendőlő, az Pogány szokás szerént az madaraknak szóllásiból, tsevegésiből tészen jövendőbéli vagy gonosz szerentséjetől? * Halottol tudakozó, avagy az Sidó ige szerént, Holtaktól tanáts kérdő, az ki babonás mesterségével azt tselekeszi, hogy az halottak szóllyanak, kérdéskre feleletet tegyenek.)

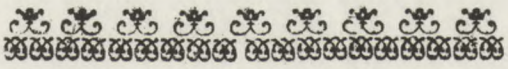

A B C D E F G H I J K L M N O Ő P R S T U V Z

a á ā b c d e é ę f g h i ī ū j k l ł m m̄ n ñ o ó ō p q r s ſ

ſſ ſſi ſſl ß t u ú ū ñ ui ū v x y z . - ? 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Az lopásról való nyolczadik parã tsolatb in meg-tiltya az Istẽ mind a' nyilván-való, mind az tsalárd mesterséggel alattomban való lopást, a' fösvénységet és tékozlást.

1. *Mit értesz a' tségéres és nyilván való lopásról?*
2. *Mit erneß ismét az alatsomban valo lopásról*
3. *Számlály elő nékem ef féle gonosz mesterségek-nek uemeit.*

AAÆBCCDDEFGGHIJKLMN

OPPQQRSTUVVXYZaáàâæasbc

de eéêèëffffffifflghiîijjklmmnnoóôòœ

pqqqrsſſſſſſtuùûusûvxyzcct & &. , : ?)

1 2 3 4 5 6 7 8 9

DUm vos veteranos jam in arena ſua Pugiles, glorioſisq; quàm plurimis nobilitatos victoriis, ad prima jam dudum meritis veſtris debita, quia proprio veſtro marte & ſanguine parta, capeſſenda Laureati Honoris inſignia, ſingulos hodie in ſapientum conſeſſu præmiatura, Pallas invitavit, ablegato ad Pindi noſtri limina Mercurio, gratiſſima ſimul nobis denunciavit imperia: quibus ad deſtinatam Honoribus veſtris ſolennitatem adeſſe jubemur, futuri, non tam curioſi magnificæ pompæ veſtræ ſpectatores, quam Laureato Honori ad majus

AÆBCDEFGH

IJKLMNOPQ

RSTUVXYZ

AÆBCDEGHIKLM

NOPQRSTUVWYZ

aáæbcdefighijlmn

opqr ſs ſi ſſituvxz &

.,:;-1790

Principis Hungariæ

IX/41A 10,5 mm

A Æ B C D E F G H I J K L M N O

Ő P Q R S T U V X Y Z Æ B C D E

F H I M N O P R S T U Z a á â ã æ b c d e é è f fi

g h i j k l m n o ò ô œ ő p q q́ r s ſ ſi ſt t u ù

û ű v x y z & . , : ; - !)

penig, ez Kőnyvnek meg-jobbitását, mind az közönséges Enekekben, de az Hymnuſokbã kivált-képpen, &c. és ſzép formán s' nagyob betűvel kinyomását, addig jo neven vegye tőlünk, mig nagyobbakkal kedveskedhetünk.

A Æ B C D E É F G H I J K L M N O Ô P Q R S
T U Ů V X Y Z a á â æ b c d e é ê ë ē f ff ffi fi fl g h i
j k l m n o ò ô œ ô p q q́ r s ſ ſi ſſ ſſi ſt t u ù û ũ v x y z
& & . , ; - ! ?] 1368

Egum coronis Ducales, aut Principes opponere, vel conferre Tyaras; non ita diſſidet, ut tantiſper non ſymbolizent iſta frontiũ decora, nec Imperatorum obitus ita exhauriunt Regnorum lachrymas, ut Principum interitui nullam relinquant guttam. Si Eccleſia, ſi Orbis ad geminum Gratiani, Valentinianiq́ue obitum ingemuit, & duplici læſam vulnere Eccleſiam Ambroſium Os queſtum eſt; neſcio, an non hæ, quas incolimus oras, in parem auſit erumpere gemitum, cùm Filium nuper, modò Matrem ereptam mœſto intuentur oculo? liceat ergo affectui in præliminario tri-

AÆBCDEÉFGHIJKLMNOÓPQ

QuRSTUVXYZ a a a á à ã æ bcde e é

è ę ẽ f ff ffi fi fl ghi ſ jkl mm nn oó ò ô œ ŏ p

qq̃ rsſ ſi ſſ ſſſ ſſi ſt tt u úùûvxyzct &

. , :; ' - ? 12345 70

A' midőn pedig igy a' vitézi dolgokban annyira el-okúltt vólna, hogy akarmelly hadi tiſztet-is el-viſelhetne mind érdemesen, mind elégſégesen; és vőlt vólna-is már kéſz úttya a' nagyobb nagyobb előmenetelre, a' mint hogy a' tőbbi kőzőtt a' Frantzia ellen akkor tájban menő Magyar hadakban-is adatott vala ſzép hivatallya; és minthogy a' vitézi terméſzet, 's ditsőségre vágyó vér majd ugyan véle ſzűletett tulajdonſág, ki ſem állott vólna előmenetelének illyen kéſz, és tágas úttyából,

AÆBCDEFGHIJKLMNOÔP
QRSTUVXYZ AÆBCDEFGHIJ
KLMNOÔPRSTUVX aàâæbcdeéèf
ffffi fighiîisjlmnñoóòô œpqq́q̃rs ſſi
ſſſſi ſtuùûũusvxyzEt&.,-;!26

ANnum Celſiſſimæ Principis, dum tibi mæſte Lector exhiberi vides, nolim putes aliquem Platonicum millibus fætum annorum circulum tibi porrigi (quamvis ſæculis agenda exhibuit) annum deſcribo, non illum, quem exacto ſæculo vitæ ingreſſa eſt, & primum ſupra Jubileæ ætatis, dum aggreditur mortualem juſſa eſt ingredi Sarcophagum. Placuit curriculum decurſæ ætatis Annum Indigitare, aut

ABCDEFGHIJJKLMNOPQRSTUVWXYZ

aábcdeéêfffffiflghijkllmnoóœôp rssſtuúûvxyzctⅇ& ...

INter varias infelicis hujus Patriæ, tũ alias diverſis vicib⁹, ſed v. maximè his, ab Undecennio vigentibus inteſtinis motibus cauſatas Fidelium ſuorũ Statuum, & Ordinum Regni Ruinas, ac deſolationes, quòd Sua Majeſtas, pro Paterna ſua, erga afflictum hoc Regnum benignè declarata Clementia, præſentem Univerſis Fidelibus ſuis Statibus, & Ordinibus Regni Diætam clementer indicere, hocq; præſentaneum Diætale remedium, in extremis nutanti huic Patriæ, ne totaliter peſſumeat, benignè adhibere, atq; Cæſareâ, & Regiâ

ABCDEFGHIJKLMNOPQRST

UüVWZ aæäbcchckdeeé fff flghijklmnoö

prsſſkſſſtßtzuüvwyz.:;'/!?

Icht in Unwillen nehme auff Wohlweiser Leser / daß ich mit geringern Dich saume / welcher vor diesen tieff-sinniger Lectionen gewohnter bist: Sondern / Lasse Dir es dißmahl eigen werden / gleich was bey vornehmen Panqueten begegnet / da unter best gewürtzten Speisen / auch etwas des gemeinen Zugemühs angenehm gehalten wird: Und obwohl hundertley ahrtigste Gericht / auß Wäldern und Thier-Gärtnen zum sattsamen Genues bereitet / ist dennoch auch ein Apfel

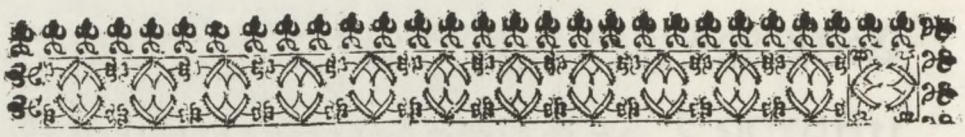

ABCDEFGHJKLMNOPRSTVWZ aäbcchckdeff

fi ghijklmmnoöpqrsſ ſiſſ ſſiſtßtzuüvwxyz. :=/:2c

Seine Kranckheit betreffend/so ist er zwar noch vor vier Jahren als derselbe von der Hochlöbl: Käyserl. Generalität naher Caschau verlanget worden/ nach der Zuruckkunfft mit einen gefährlichen hietzigen Feber überfallen/ und ob mann damahlen an seiner Genesung zimlichen Zweiffel getragen/so ist Er doch durch Gottes Hilffe damahls von sothaner Kranckheit befreyet worden/ von der Zeit aber fast keine rechte beständige Gesündheit geniessen können/ in deme Er zum öfftern von ein und anderer Unpäsligkeit anstösse gehabt. Absonderlich vor einem Viertel Jahr ohngefehr/ hat sich nebst einem Feber auch die Gelbsucht eingefunden/ von welchen beyden

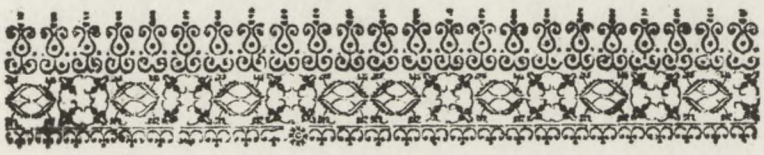

ABCDEFGHIJKLMNOPRSTVWZ

aäab cčchckdeěefffflghijklmnoóprřsſſ

aáàb cčchckdeěefffflghijklmnoóprřsſſſ

Wir sollen GOtt fürchten und lieben / daß wir unserm Nechsten nicht mit List nach seinem Erbe oder Hause stehen / noch mit einem Schein deß Rechten an unß bringen: Sondern jhm dasselbige zu behalten / förderlich und dienstlich seyn.

A Æ B C C D E F G H I J K L M N O P Q

R S T U V X Y Z a á â æ b c d e é è f fi fl g h i

j k l m n o ò ô œ p q q́ r s ſ ſſ ſſi ſt t u ü v x y & ct &

. , : ; - ! ?

Hungaria REGEM Sceptro & Diademate cernes
Fulgentem. Ille minas domuit, rabieq; repreſsâ
Odryſias vires minuit Mavorte cruento,
Arcibus exceſſis, prædaq; potitus opimâ.
Hinc meritos Palmæ victrici pandit honores
Buccina, lætificum paſſim Pæana ſonando,
Ponit & invicto VICTORI æterna tropæa.

ABCDEFGHIKLMNOPRSSTUVWYZ

aå äbcc̈ chckddeëef ffffiggh hüijkl mnoöprsſ ſiſt ſſſß

uuüüü tzvwxyhzz̄. =/

Tenże Rüg/
kdy ma odletét (odlé-
tuge)
naſpat z wazen bywa
z nénüm (zwukem)
Medenice/ z
a zawüra ſe
do noweho Aule. 4
Budugj
ſſeſti hranne dürky/
(ſtrýſſky) 5
a naplnugj ge
Strdem/ (ſokem)
a delagj Pláſtry/ 6
z kterych
Méd wyteká. 7

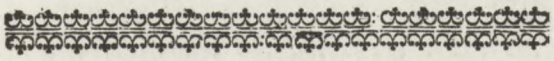

ABCDEFGHIKLMNOPQRSTUVWZ

aäbchckdeſſſſſſgh hiijkl mm̄nn̄ oöpqrsſſſſſßtz

uüvwyz)

Das Schiff r
wird fortgetrieben
nicht durch Ruder/
ſondern allein vom Ge-
[walt der Winde.
In dem ſelben
wird aufgeſtellet
der Maſtbaum/ 2
rings um
an den Bort deß Schiffs
mit Seilen 3 befäſtet;
[den
an welchen gehängt wer-
die Segelſtangen/ 4
an dieſe/ die Segel/ 5

ABCDEFGHIKLMNOPRSTUVWZ

aäæbcchckdeffffglghijklmnoöprssſſſſſſßtzuüv

wyz .?=!/

1.

Auff Evchen! Auff Catrinchen!
Es ist einmahl schon Zeit/
Man bläset das Clarinchen/
Zu geben das Geleyt.

2.

Ich hab dich Hertz erkohren
O Edle Nimpffen-Zier/
Bin gleich wie neugebohren/
Ich wüntsch nichts liebers mit.

3.

So komm O Augen-Weyde
Mein ein'ge Hertzens-Lust!

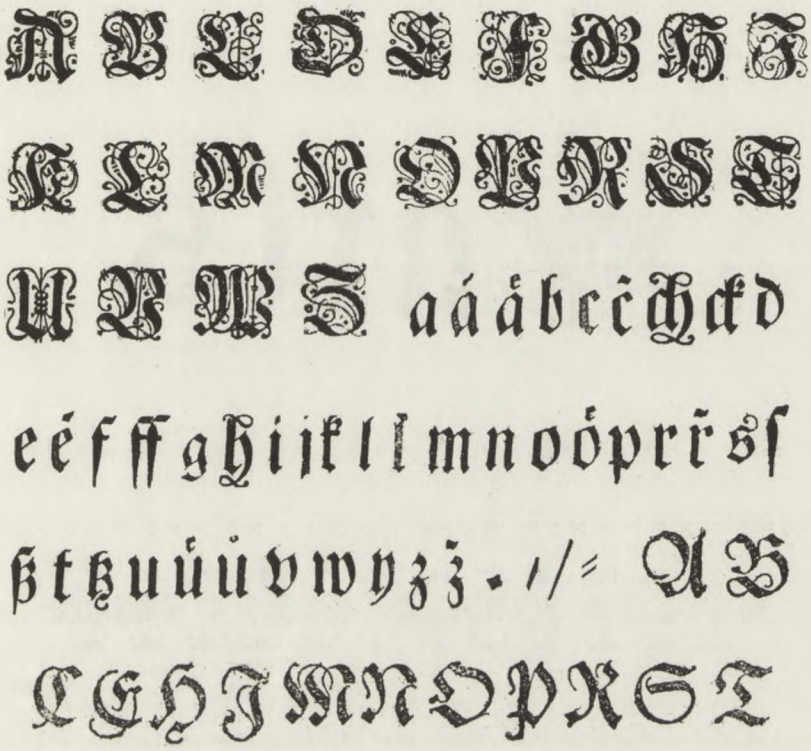
aáábcčchckd
eéfffghijkllmnoóprřsſ
ßtťuúůüvwyzž.,/=
ABCDEFGHIJKLMNOPRSTU

Andacht/

Carls

ABCDEFGHJKLMNOPRSTUVWZ

aäābcčchckdeēfffflghijklmmnoöprksſſſ

AB C DEFGHIKLMNOPRSTUVWYZZ

aäabccchckddeeffffghiklmnoöprissſſſſtßtttzuüüvw

xyhzz.:;=/2c

ES ist keines weges mein Vorhaben das gantze Leben des allerpreißwürdigsten Käysers Carls des V. mit allen seinen Thaten und Handlungen / umständtlich zubeschreiben / als welches bereits von andern / in vielen Büchern / wiewohlen meines Wissens / in Deutscher Sprach / noch nie absonderlichen / geschehen ist ; sondern nur / was einem Jungen Fürsten zur Anleitung dienen kan / darauß vorzustellen.

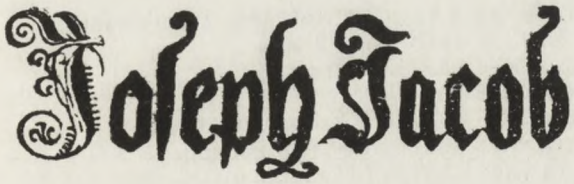

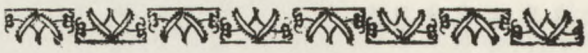

ABCDEFGHJKLMOPQRSTUVWZ

aäbchckdeffghijkl mnnoó r s ſſſß tzuúv

wxyz.,:;

Ferdinand
Magellan
wird vom
Käyser mit
Volck und
Schiffen
geschicket
einen an-
dern Weg
in die Mo-
lucken zu-
suchen.

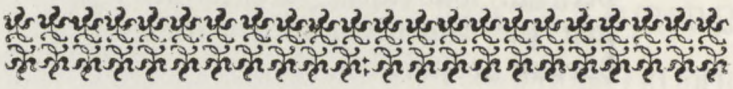

AB CDE F GH I J K L M N O P R S T U V Z a á æ b c d e é ę ë f

ſſ g h i j k l m n n o ó ö ȯ p r s ſ ſſ ſſ ſt t u ú ů v x y z & &

. , : ; ' - ! ? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 ♂ ♀

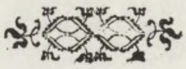

D JOANNES BALOGH, Nob. Ung. Transylvanus.
D. JOANNES BANOCZI, Pannon.
D. JOANNES KAPRY, Pannon.
D. JOANNES FABRI, Pannon.
D. JOANNES HRABINSKY, Pannon, Civis.
D. JOANNES MAYLAT, Civis, Pannon.
D. JOANNES PAULINY, Pannon.
D. JOANNES PULLYAY, Civis, Ungarus.
D. JOANNES SARVARI, Nob. Ungarus.
D. LADISLAUS LACZKOVICH, Nob. Ung. è Conv. Nobilium.
D. MARTINUS GALLES, Pannon.
D MARTINUS MLINKO, Nob. Ungarus.
D. MATTHÆUS PETERECZ, Libertinus, Pannon.

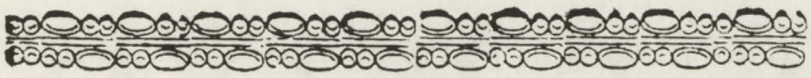

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U U V W X

a a a á â æ b c d e é ę è ę f ff ffi fi fl g h i î j k l m n n o ò ó œ ô p q

r s ſ ſi ſſ ſſi ſt t t u ù ũ ův w x y z & . , : - ?

Ha az én ſzómat akarnád ſogadni, én meg tanitanálak, hogy te az Urad halálát hamar el-felejtenéd, tsináld, ugy-mond, az te ágyadat az máſik kamorában, és ha azt nem akarod tselekedni, te hát tsak más helyre tegyed ágyadat, és mikoron eſtve le-fekſzél, légyen gondolkodáſod tsak valami ſzép iffiúra, az kit te leg inkáb férjül ſzeretnél, és mondgyad kedvetlenſęggel: Halottak halottakhoz, és elevenek elevenekhez, én is ekképpen tselekedtem, hogy az én férjem meg-halna. Az aſzſzony monda: Oh édes társom, én az én férjemet ugy ſzerettem, hogy ôtet illy hamarsággal el nem felejthetem, mind-az-által ez beſzédeket tartá magában, és mihelt az aſzſzony az ô házátol el-mene, azonnal kezdé az ô ágyas házát tiſztogatni, és az ô Ura ládáit, és hun valót az kamorábol ki-hordogatni, és az magáét annak helyébe helyheſztetni,

AÆBCD
EGHIJL
MNOPR
STUXY,

IX/63A 14-15 mm

ABCDEGH
IJKLMNO
PQRSTU
VYZ.,-

IX/64A 13 mm

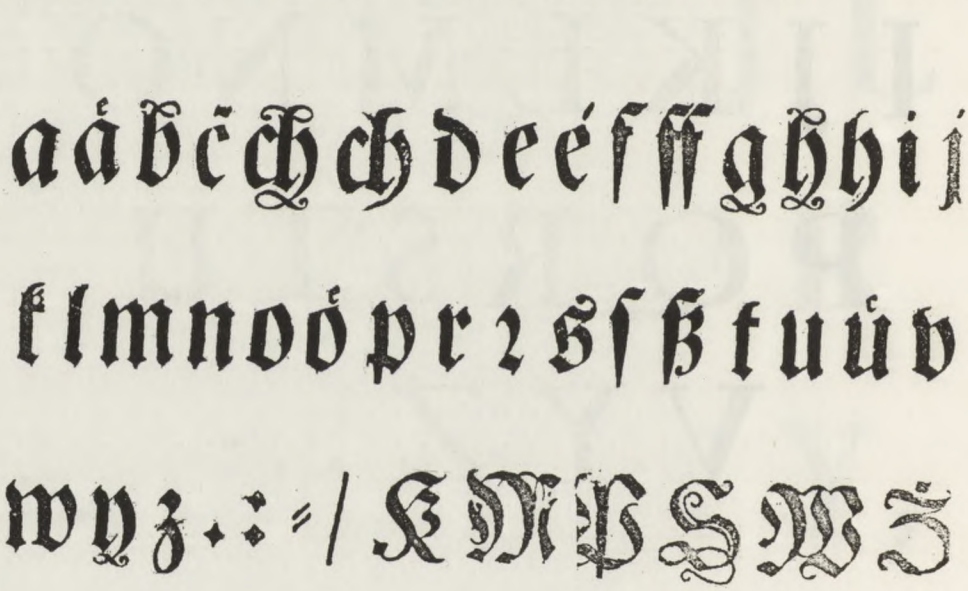

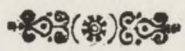

IX/65F 13-14 mm

ABCDEFGHIJKLM
NOPQRSTUVWZ ACDE
GHJKLMORSTUVWZ
aäbcchdefffghiklmnoöprssſſtßtz
uüvwyz.'=:;/!?

Gebet-Büchlein

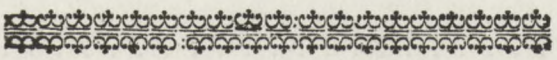

ABDEFGHKLMNOPRSTUVWZ aäbcch

cdefffghijklmnoöprssſſſtßtzu üvwyz.:=/

NEin grösser Trost kan seyn im Schmertz/ als daß man Gottes Vater Hertz durch seinen Sohn darff sprechen an/ der allen Zorn abwenden kan.

Wie offte kommt man durch den Sohn befördert für des Königs Thron? manch Sünder der den Tod verdient / wird durch des Richters Kind versühnt.

So wird auch manch leibeigner Knecht bey seinem Herren bracht zurecht / und wird gestellt auf freyem Fuß / da er sonst ewig dienen muß.

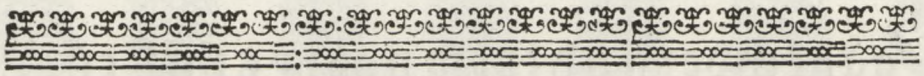

AÆCDEGIJ LMNOPQuRS TUVZ aâa asbcdeéè ê ffffiflghi

îí ùj l llmnoó òæpqrs ſſiſſſſtt ùúuuvxyčłß . ; : - ! ?

Nec fefellêre blandiſſimi hi Camœnæ toni. Qui non doloſæ ſirenis, ſed diviniorîs erant phœnicis moduli: vix enim pomario pedem efferunt, & ecce! quæ prodigiorum theatra? quæ amorum prodigia? quem diuturnis deſiderabant ſuſpiriis, ſanguineis expetebant lachrymis, en! diviniſſimum Apollinem non jam in fabuloſo Parnaſſi elatum culmine, ſed in redemptionis noſtræ patentem limine: non in bicorni reſidentem Coloſſo, ſed pendulum in ligno vitæ: non evanidâ redimitum lauro: ſed immarceſcibili ſalutis indutum coronâ: non hipocreneas, quæ non valent continere aquas, reſerantem ciſternas; ſed è fonte vivo, quêis nulla ſalubrior orbi, propinantem lymphas: non denique in viridi lectulo medium Camœnarum ſtertentem Præſidem; ſed in ſpinoſo territorio pro ovibus ſuis animam ponentem bonum Paſtorem invenêre. O quæ hìc muſarum gaudia! quæ amoris ſe non capien-

3. A KASSAI FISCHER–FEST-NYOMDA
1610–1622

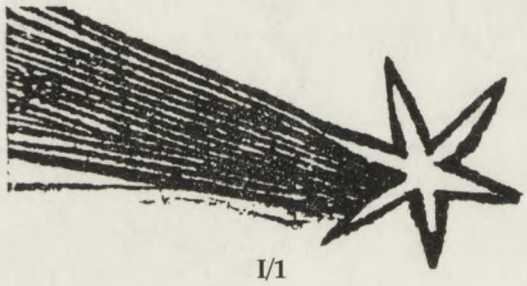

I/1

III/1

I/1: üstökös, 1618
III/1: Magyarország címere, 1609

III/2

III/3

III/4

III/5

III/2: Thurzó György címere, 1612, III/3: Ioanes Bocatius címere, 1611
III/4: Marussy András címere, 1613–1618, III/5: A Thurzó család grófi címere, 1618

IV/1

IV/2

IV/3

IV/4

IV/5

IV/6

IV/7

IV/8

IV/9

IV/10

V/1

V/2

V/3

VI/1

V/1–3: 1616–1618
VI/1: 1611–1622

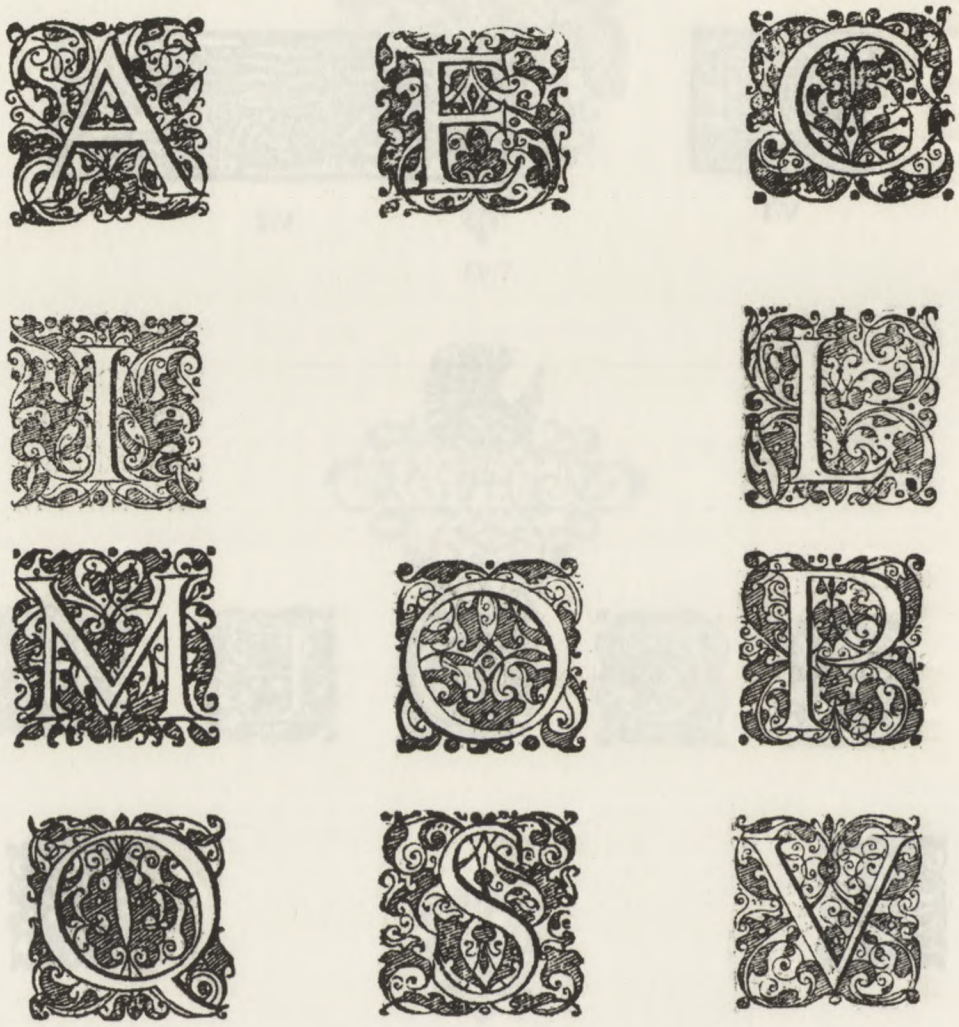

VI/2

VI/3

VI/2: 1611–1622
VI/3: 1618

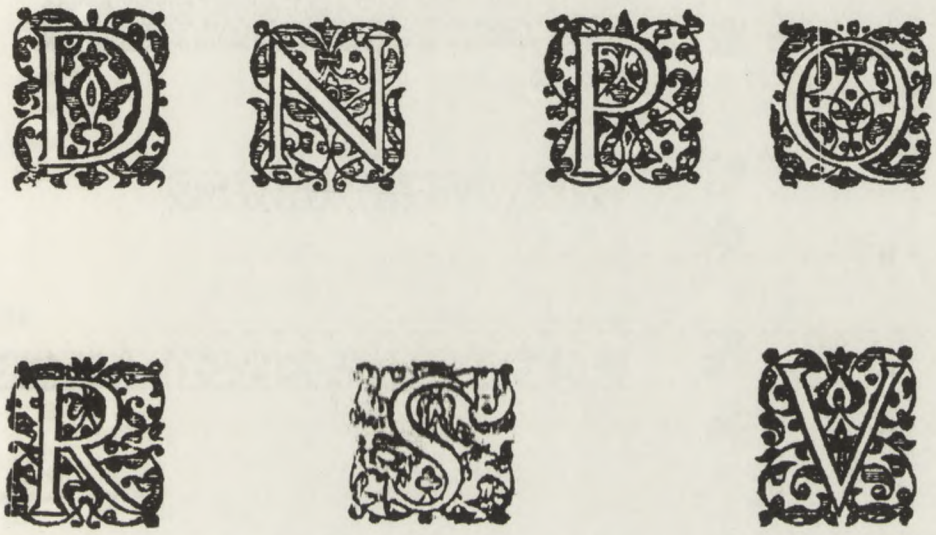

VI/4

VIII/1

VIII/2

VIII/3

VIII/4

VIII/5

VIII/6

VIII/7

VIII/8

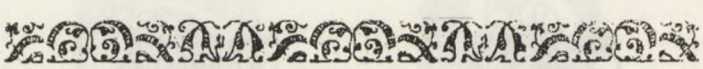

VIII/9

VIII/10

VIII/11

VIII/12

VIII/13

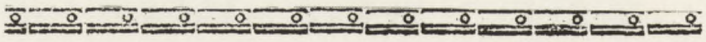

VIII/14

VIII/15 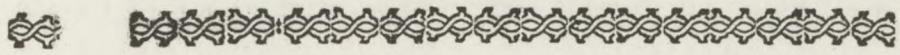

VIII/16

VIII/17

VIII/18

VIII/19

VIII/20

VIII/21

VIII/22

VIII/23 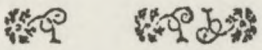

A Æ B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V W X Z a á à

ã â æ b c d e é è ê ë ç è f ff fi fl g ǵ h i í î ñ j k l m n ñ o ó ò ô

ô œ p q q3 r s ſ ſi ſſ ſt ß t u ù û ů v w y x z ſt & o 1 2 3 4 5 6 7 8 9

talált érdemedben, és az te keresztednek bor-
juságban, mellyel mehessek által ez Nyo-
morúságnak völgyebül amaz dű-
czőségben, mellyet meg kés-
zittel az téged szere-
tőknek.

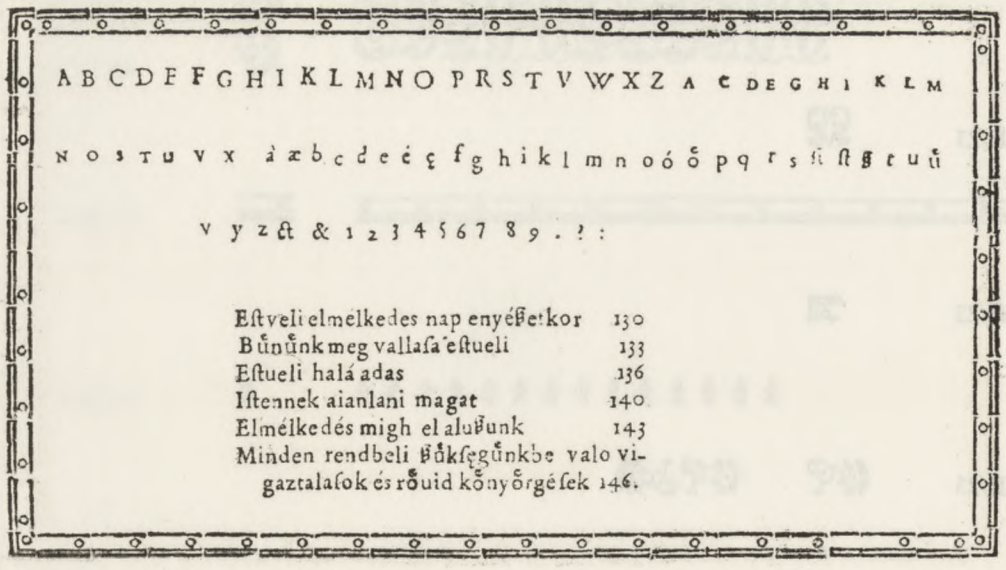

A B C D E F G H I K L M N O P R S T V W X Z A C D E G H I K L M

N O S T U V X à æ b c d e é ç f g h i k l m n o ó ô p q r s ſi ſt ß t u ů

v y z ſt & 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . ? :

Estveli elmélkedes nap enyészetkor 130
Bűnünk meg vallása estueli 133
Estueli halá adas 136
Istennek aianlani magat 140
Elmélkedés migh el aluszunk 143
Minden rendbeli szükségünkbe valo vi-
gaztalások és rőuid könyörgések 146.

A Æ B C D E F G H I K L M N O P Q Q R

S T V W X Y Z A B C D E G H I L M N O P Q R T

v x z a á à ã ã â æ b c d e é è ẽ ę ê f ffi fi fl g ǵ h i

î j k l m m̃ n ñ o ó ò õ ô ȍ œ p ꝑ q q́ r s ſ ſi ſſ ſt

ß t u ù ũ ŭ v x y z & ¶ 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . , ? : ; (

EZT tanittyuk hogy egy, el oßolhatatlan, örökké való, jó, igaz, bölts, megh mérhetetlen, &c. az Iſtenſegnek állattya, amaz mondás ßerént, Deu. 6. az mi Vrunk Iſtenünk, egy Iſten. Es mindazon által, három egyenlö hatalmu, diczöſégü, örökké valo, meg válaßtatot ßemélyeket, Atyát, Fiut és ßent Lélket vallunk, az Vrnak megh válaßtáſa ßerént, ßent Máthénak vtolſó réßében: Megh kereßtelvén öket, Atyának, Fiunak és ßent Léleknek nevébe.

ABCCDEFGHIKLM

MNOÓÖŐPQRST

VXYZ.

IX/3A 114, IX/4A 7 mm

A B C D E F G H I K L L M N O Ŏ P
Q R S T V X Y Z .,

A A C E G H I M N P S

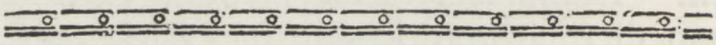

A C D E H I M N
O P Q R

E

IX/5A 6 mm, IX/6A 8 mm, IX/7A 12 mm, IX/8A 15 mm

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V Z a à æ

b c d e é ê f ſ g h i ij ü j k l ll m n o ò ö p q ß r s ſſ ſſſ ſt

ß t u ü ú w v y z & 1 3 5) . , = : ? !

Az regi Historicusok és Poetak nemi csak Vlyſſesnek elmeiet, hanem Penelopenak is iras ban hattak hüſéget: nem czak Herculesnek hanem Camillanak is diczirtek vitezſéget: nē czak Hyppolitusnak hanem az Romai Lucretianak is javallattak tiztaſéletet: egy ſoval.

A B C D E F G H I K L M N O P R S T V W Ꝑ a á b c

d e f ff fl g h i í k l m n o ó p r s ſſ ſſſ ſt ß t ꝛ u ú v w ꝓ & 0 1 2 3 4

5 6 7 8 9 : ? !

WIR bekennen / das für dem fall / in vnſern erſten Eltern / ein freyer wille geweſen ſey / wie denn die Engel die nicht geſündigt haben / denſelben freyen willen noch haben / aber nach dem fall haben ſie die Freyheit verlohren / wie auch andere ſchöne Gaben / mit denen ſie begabet waren. Alſo das wir allein in den euſſerlichen dingen zuerwehlen eine Freyheit haben / als das wir mit dieſer

---

α ά ᾳ β γ δ ε ἔ ἐ θ η ἢ τ ι ἵ ῖ κ λ μ ν ο ὁ ὅ υ π ρ ς σ ſ ξ φ θ χ ω ῶ ϖ ϟ ϡ

UVXYZ

A B C D E F G H I K L M N O

P R S T V W Z a á ä b ch ck d e ë f ff fi

g h i j k l m mm n o ó p r s ſ ſſ ß t tz u ú v w y ÿ ü

• : = ! ? /

S

A C D E F G J K L P R T

a b c ch d e f g h i j k l n o p r ſ ſt ſt t u v

w z • / =

DIÆ

---

0 1 2 3 4 6 7 8 9.

IX/12S [110], IX/13F [150], IX/14A 6 mm, IX/15A 6,5 mm

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

a ä b c d e f g h i j l m n o ö p q r s ſ ß t u v w x y z

Vm Vierdten/ist auch Abrahams Todt

sind die Tage der Jahre der Leben

IX/16F 25 mm, IX/17F [280], IX/18F [120]

4. A SCHULTZ -NYOMDA ÉS VÁROSI NYOMDA KASSÁN 1623–1700–

I/1

I/2

1624–1625

I/3

I/4

I/5

I/6

Újszövetségi sorozat, 1628

I/7

I/8

I/9

I/10

Újszövetségi sorozat, 1628

I/11

I/12

I/13

I/14

Újszövetségi sorozat, 1628

I/15

I/16

I/17

I/18

Újszövetségi sorozat, 1628

I/19

I/20

I/21

I/22

Újszövetségi sorozat, 1628

I/23

I/24

I/25

I/26

Újszövetségi sorozat, 1628

I/27

I/28

I/29

Újszövetségi sorozat, 1628

I/30

I/31

I/32

I/33

Újszövetségi sorozat, 1628

I/34

I/35

I/36

Újszövetségi sorozat, 1628

I/37

I/38

I/39

I/40

I/41

I/42

I/43

I/44

I/37–I/38: Újszövetségi sorozat, 1628
I/39–I/44: Hónapképek, 1624–1630

I/45

I/46

I/47

I/48

I/49

I/50

Hónapképek: 1624–1630

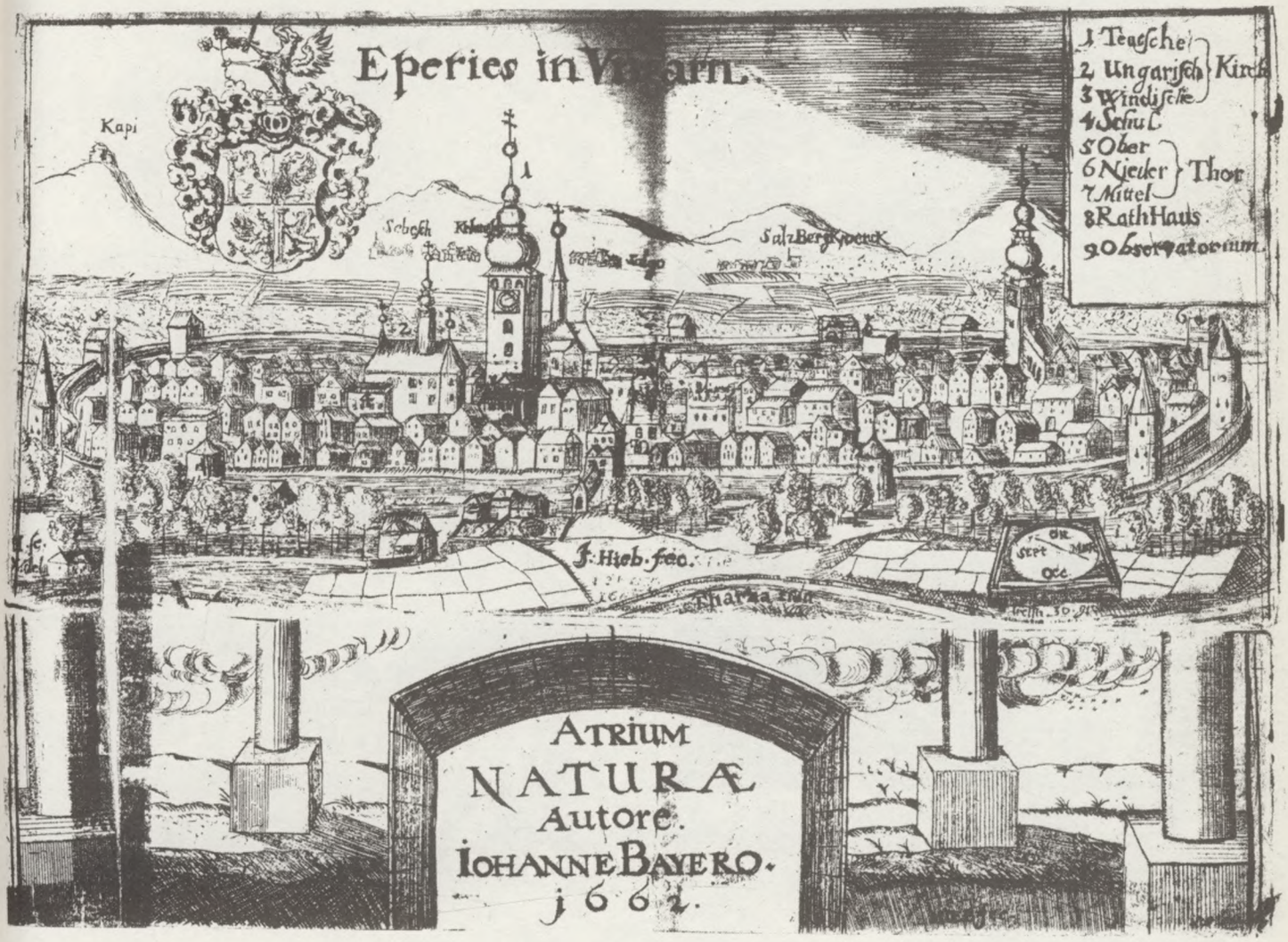

I/51

Bayer, J.: Ostium..., 1662

I/53

I/56

Balogh V.: Filius mortis, 1671
Moro, F.: Primitiae, 1694

I/52

I/55

I/54

FILUM LABYRINTHI
seu
LUX
Mentium Universalis.
Autore
IOHANNE BAYERO.

II/1

PRINCIPI FRANCISCO RAKOCZI
CONCLVSIONES PHILOSOPHICÆ
A.R.P. STEPHANO TARNOCZY, SOC:
IESV, AA:LL. et PHIL. DOCTORE PROPOSITÆ
Defendente
NOB: et ERVD. D. GEORGIO POTHORANSKY Ex
Comun: Phil. Baccalaureo. 1665.
Maurit: Lang sculpsit.

II/2

II/3

1677 (kicsinyítve, eredeti méret 335×335 mm)

III/1

III/2

III/3

III/4

III/5

III/6

III/9

III/10

III/7

III/8

IV/1

IV/2

IV/3

IV/4

IV/5

IV/6

IV/7

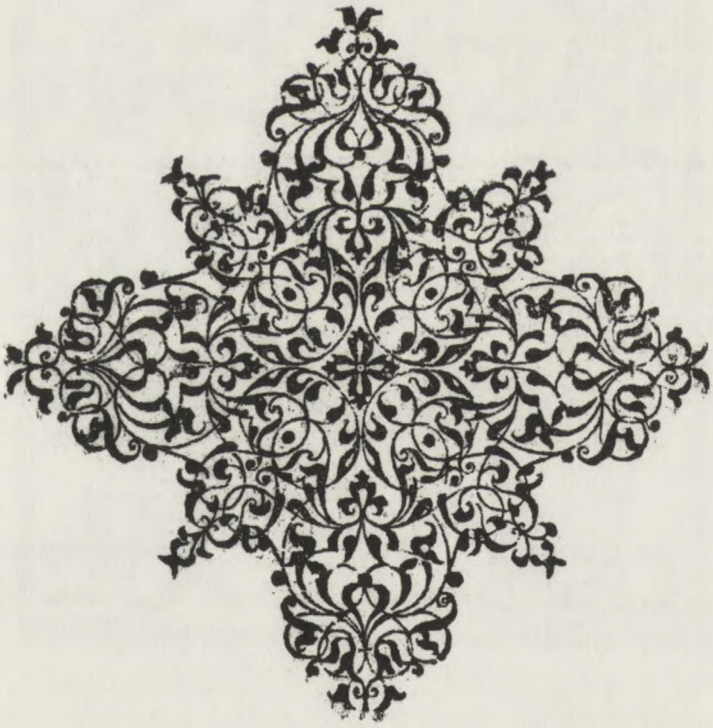

IV/8

IV/9

IV/12

IV/13

IV/14

IV/15

IV/16

IV/17

IV/18

IV/19

IV/10

IV/11

IV/20

IV/21

IV/22

IV/23

IV/24

IV/25

IV/26

IV/27

IV/28

IV/29

IV/30

IV/31

IV/32

IV/33

IV/34

IV/35

IV/36

IV/37

IV/38

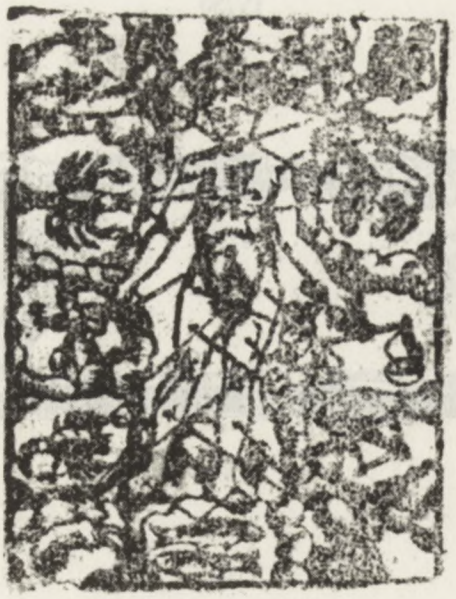

V/1

IV/33–IV/38: 1672–1683
V/1: 1627

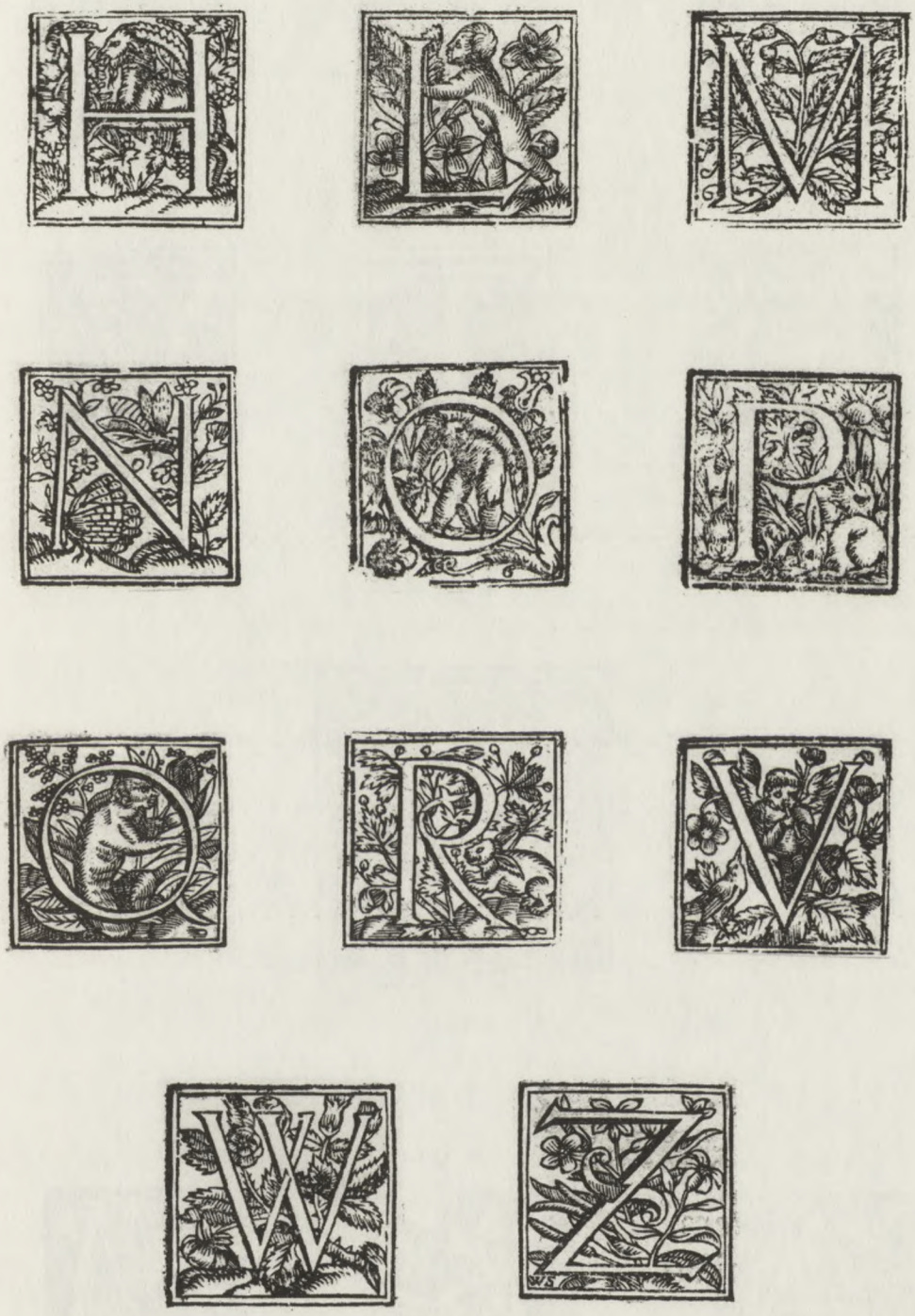

VI/1

VI/2

VI/3

VI/4

VI/2: 1624–1672
VI/3: 1623
VI/4: 1625–1659

VI/5

VI/6

VI/5: 1626–1672
VI/6: 1624–1670

VI/7

VI/8

VI/9

VI/10

VI/7: 1623–1675, VI/8: 1625–1672
VI/9: 1625–1668, VI/10: 1625–1684

VI/11

VI/12

VI/11: 1625–1681
VI/12: 1623–1684

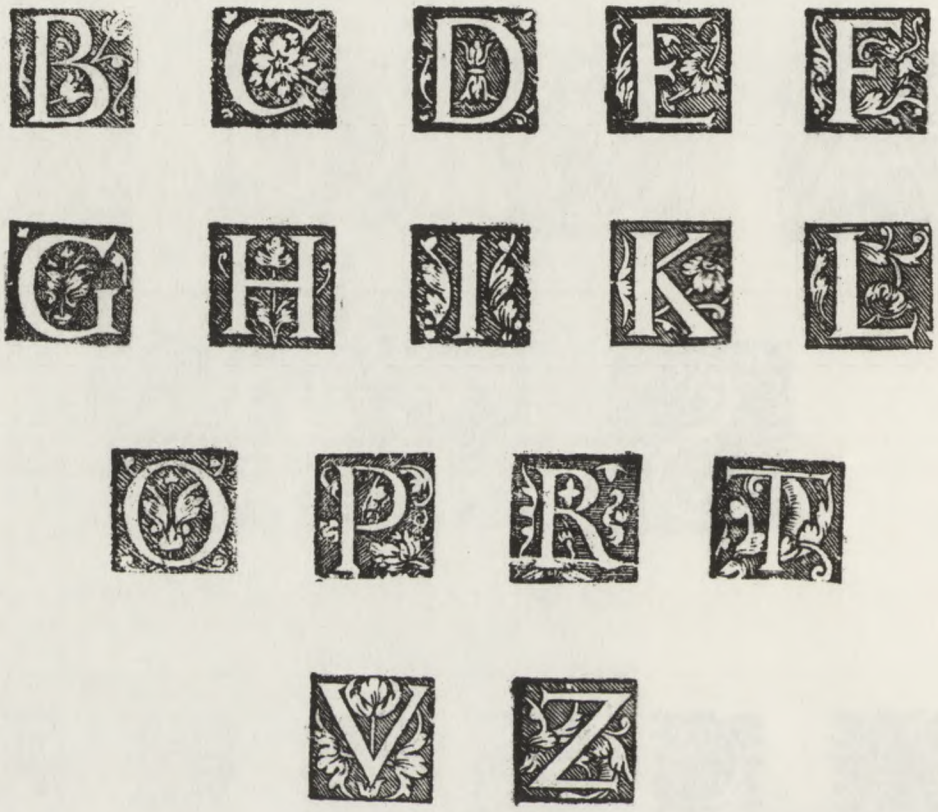

VI/13

VI/14

VI/13: 1625–1671
VI/14: 1628

VI/15

VI/16

VI/17

VI/15: 1628
VI/16: 1628–1634
VI/17: 1628–1634

VI/18

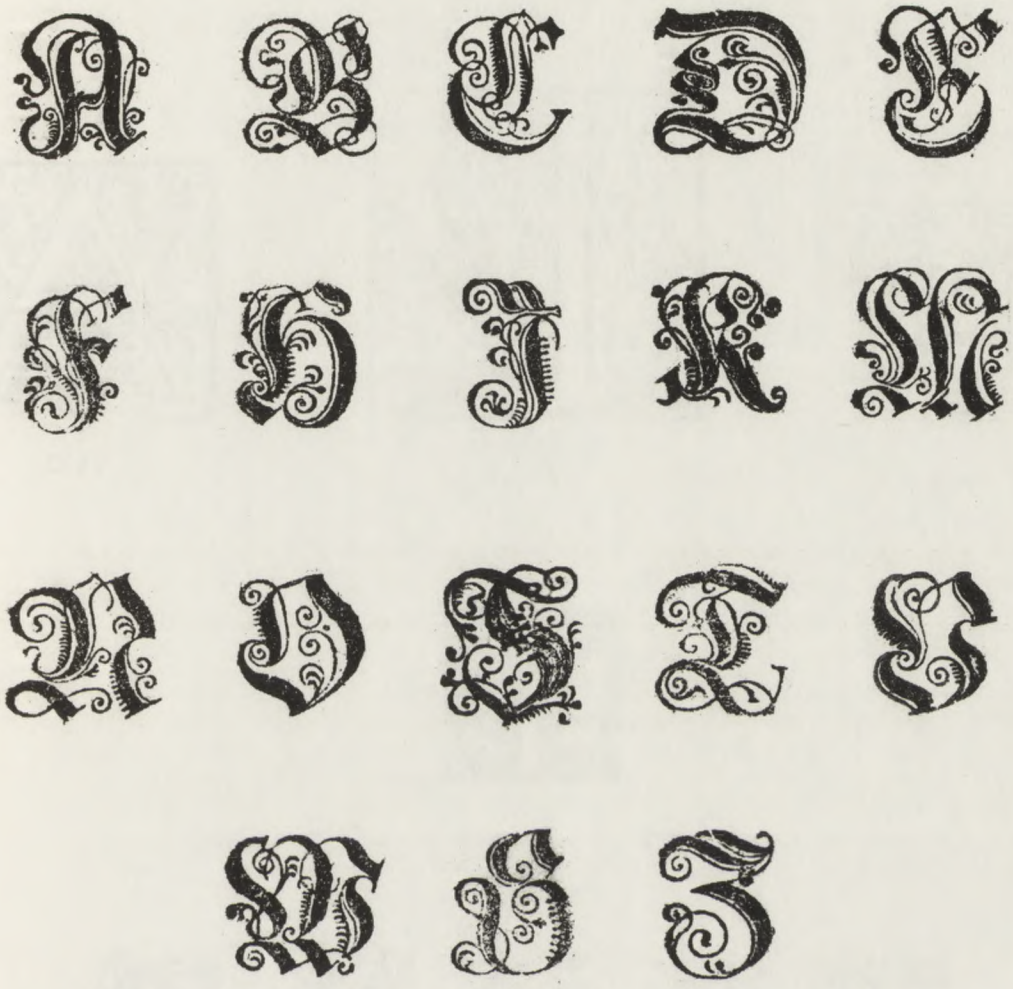

VI/19

VI/20

VI/19: 1626–1684
VI/20: 1628–1634

VI/21

VI/23

VI/22

VI/25

VI/24

VIII/1

VIII/2

VIII/3

VIII/4

VIII/5

VIII/6

VIII/7

VIII/8

VIII/9

VIII/10

VIII/11

VIII/12

VIII/13

VIII/14

VIII/15

VIII/16

VIII/17

VIII/18

VIII/19

VIII/20

VIII/21

VIII/22

VIII/23

VIII/24

VIII/25

VIII/26

VIII/27

VIII/28

VIII/29

VIII/30

VIII/31

VIII/32

VIII/33

VIII/34

VIII/35

VIII/36

VIII/37

VIII/38

VIII/39

VIII/40

AÆBCDE

FGHIJL

MNOPQ

RSTV

IX/1A 15 mm

A Æ B C D E
F G H I J K L
M N O P Q R
S T U V Y Z

A C D E F G H I
K L N O P P Q
R S T W

IX/2A 12 mm, IX/3A 11 mm

AÆBCDEEFGHIÎIK

LMNOŎPQRRSSST

VWYZ AÆBCDEFGH

IKLMNOPQRRSTVW

XYZ

aáæbcct deéēfghijklmnoôó

pqrsſſiſsſſſttuúūvxyz&.,-:?

Melynek jôvendôléſſe
ſok dologbúl

AAÆBCDEEEĘFGHHI

KLLMMNOŐPQRST

TVŰ Ỷ WXYZ aáàâæbc

ch ct d e é è ê ẽ en f fi g h i k l m n ñ o

ò ô ö p q q́ r s ſ ſi ſt ſz t û ũ v w x y z z

& . , : ; - ?) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

TEXTVS.

Igy ſzol az erôs boſz-
ſzuállo Iſtẽ az tûz láng-
bol az Izraêl népénec.

AÆBCDEFGHIKLMN

OŒPQRSTVWXYZ

IX/5A 184, IX/6A 5,2 mm

A Æ B C D E Ė Ę F G H I K K L M M N O Ȯ P

Q Q Qu Qv R S T V W X Y Z a à á ȧ â ã ä æ b c

ct d ď e è é ę ë ê ē f ff fi fl g h i í ì ĭ ĩ j k m mn m̃n

n ñ o ò ó ȯ ô ō œ ő ö ȯ ŏ p q q́ r s ſ ſi ſſ ſt t u ù ȯ û ũ ü

v w x y z ʒ & & ⸗ . , : ; - ? !)

IDVÓSSĘGES TA-
nácz adás, Az olly Házaſſágról,
melly két ellenkezö Religion
való Személyec kôzôtt leſzen.
Mellyet Petrus Molinæus Frã-
ciai nyelven irott, oſztan
Nemetböl Magyarra for-
ditott MOLNAR
ALBERT.

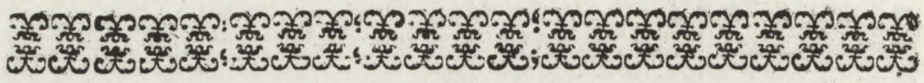

AAÆ BCDEFGHIK KLMNOPQ RS SſTV
WXYZ ABCDE EFGHIKLM MNOPQ RSTUVWX
YZ a àâáãæbcdeèéçëêē fff ffi fi flggg hiiîj
klmm̄n ñn̄oóòóôõœöpqq́rsſſſſſtß tuúùûūůü
v̊vwẃxxyyz&°. , : ; - = ? !) 1 2 3 4 5 6 7 8 9

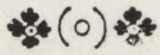

Minek utánna penig minden exemplárok el fogytanak vólna, vévén eßébe az mi Nemes és bócsűletes Magiſtrátuſunk, hogy ſokan kereſnék, ujoban ki nyőtatni parancsolá. Iſtèn, az kinek dűcsőſégét minden teremtet alat hirdeti, halgaſſa meg az ő Anyaßentegyházának imádſágát és foházkodáſát, és nyiladkoztaſſa megh mindeneknek az Evangéliomnak világoſſágát, adgyon mindeneknek főre főre oly elmét, mely az Iſteni titkokat foghaſſa bé, hogy meg útálván és megh vetvén, az Iſten igéje kűvűl és ellen gondolt emberi vélekedéſeket, az egy igaz kőzőnſéges Hit, az egeß kereßtyén világon mindenek felet uralkodhaſsék. A M E N.

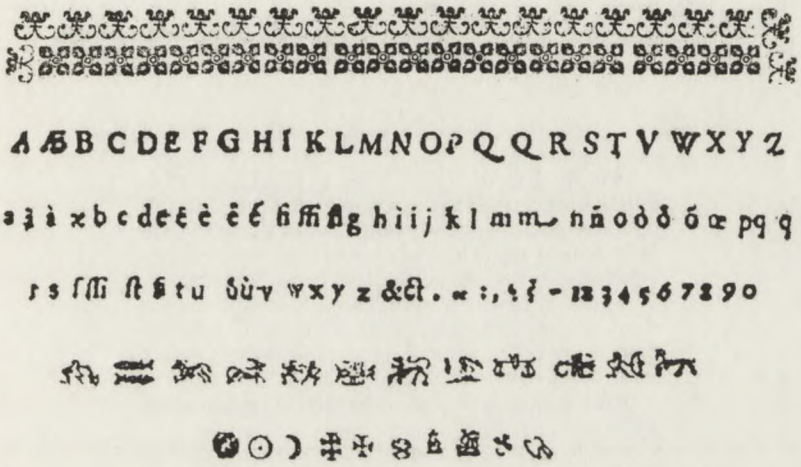

Ez Calendariomot en-is ſõmelytõknek
Mint az mi Varaſunk gondviſelõinek
Ajánlom, s' kérem hogy Typographiam-
(nak
Vraſágtok Oyjon kegyes kedvét annak.

Elteſſe az Iſten méltoſágtok ſivet,
Tegye virágzova méltoſágos tiſztet,
Buzdicza bennetek igaz Magyar vérét,
Hogy oltalmazhaſſa ſegényeknek ügijet.

AA Æ BBC DEEFGHIJK KLM NOÖPQRSTU VWXYZ

abcdeefghijj klmmnnñoóöpqqqqrsſßßßßtuúüvwx

yz&(/·1-1 1234 567890

1606 Az Lippai Ráczok kik az elöt Lippát el árulták vólt, le vágyak az benne való Törökököt, és az várat Bocskaynak adgyák, Világos Várat és Somlyót is meg adgyak, Váradot az bene való Németek meg adgyac, ki mennnek bélöle 22 Novem:

Bocskay István meg bekéllik Rodolphus Czáſsárral, hasonlóképpen az két Czáſsár közöt békeſſéget ſörze, végre vgyan azon eſtendönek vége felé meg betegedvén meg hala Caſſán, 28 Decembr:

1607 Rákoczi Sigmond Erdélyi Fejedelemmé valaſztatik.

1608 Rakoczi Sigmond bucſuzik Erdélyböl és iſmét Magyar orſagba megyen

Az Föllęges Mátyas Auſtriai Herczeg Magyar Királlyá koronáztatik.

Báthori Gabor Erdélyi Fejedelemſęgre megyen.

1611 Bathori Gabor Szeben varoſaban bé ſalvan az Szaſsokat ki ſizé belöle.

1612 Forgacs Sigmond Caſſai Generalis fölötte ſé phadal Erdélybe mene, Somlyai Báthori Gabor rá, de nagy ſégyent vala ö velle öſſve minden hada és Moldova felé Lengyelorſagra keröle haza.

1613 Bathori Gabor Erdélyböl ki jövén Váradba

AÆ BCD EF GHILM MNOPQ RSTVY

abcdeeèfſſßghij lmmnoœpqr

ſßßtuvyz&.,1i2567

Ex Officina Typographica, DANIELIS SCHULTZ Bartpheñ.
Anno Domini, 1623.

IX/10A 67,5
IX/11A 55

A A B C D E F G H I J L M N O P Q R S T U X Z

à â b b c d e è ê è è f ſſ ſſſ ſſſſ i ì ì j k l m ń n o ò p q q, q̀ r ſ ſſ

ſſſ ſ ſſſ ſſſſ s ſſ t t u ù û ù x y z

N. Hiſzſz-é Sz. Lèlekben, kö-zönséges Kereſztyén Anyaſzentegyházat, Szenteknek edgyeſsèget, bünöknek bocsánattyát teſtnek fel-támadását, örök èletet?

AA Æ BB C CD E EF G GH I J L M MN NO

P P Qu Qu R R R S T U V W X T Z A Æ C E G H I L M

N R S T V X Z a à â ä æ b c ß d è ê ë e f ſ ſſ ſſſ ſſſſ ſſſſſ g h i ì ï ü

j k l ll m m n n o ò ô p q qu qu r ſ ſſ ſſſ ſſſſ ſſſſſ ſſſſſſ t u ù ü

v x y z & . , ; ! ? 1 4 5 6 7 8 0

✠

LVcis Creator optime
Lucem dierum proferens
Primordiis lucis novæ
Mundi parans originem.

2. Qui mane junctum vesperi
Diem vocari præcipis,
Tetrum chaos illabitur
Audi preces cum fletibus.

3. Ne mens gravata crimine
Vitæ sit exul munere,
Dum nil perenne cogitat,
Seseq; culpis illigat.

4. Cœlorum pulset intimum,
Vitale tollat præmium,
Vitemus omne noxium,
Purgemus omne pessimum.

A B C D E F G H I K L M M N N O P Q R R S T V W X Z

a a a a s l c d e e e e f ſſ ſi ſſ ſſ b i i ij u j k l ll m n o o o a u p q

q q r ſ ſſ ſſſ ſſ s ſſ ſſ c u u u u u w v v x y y z z ſ ; : ? .)

IEſſæus vates cæleſti flamine plenus,
Sic quondam Domino prodit ſua vota canendo:
Vnum eſt à Domino precibus quod poſtulo veris
Hoc ego ſi teneam nihil eſt, quod cætera curem.
Scilicet ut maneam, dùm Spiritus hos regit artus
Æ de ſacra Domini, liceat cultusq; decentes
Spectare atq; decus Sanctum Templumq; videre,
Sæpius exornari aras Verbumq; doceri.
Illic enim Deus eſt, ſi forte adverſa fatigent,
Protegit, & tutum me condit tegmine ſacro.
Tu quoq; Mæcenas ſtudiorum magne meorum,
Sæpiùs affatus cæleſtem voce Tonantem
Dixti: Sancte Deus, ſine fuco Templa, domumq;
Atq; tuum cætum, qui Chriſti ſanguine natus,
Amplector, Pater, & cunctis hoc præfero rebus.
Charius eſt quicquam mihi, nil eſt ſuavius unquam,

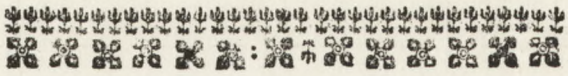

BRevis Dissertatio de Quaestione. An prior Elevatio Panis & Vini in sacra Cœna in quibusdam Ecclesiis usitata, legitimè observetur? Tubalcain hujus operis est Samuel Lippai, Praeco in Sárros Patakiensi exedra. Illud mas lè ferrumissatum sui Genij crusma, non dubitavit dicare, tanto & tam Inclyto Comitàtui quantus est Zempleniensis, in eoq; Reformata, duntaxat Religionis nomine gaudentibus. Meritò equidem poterat metuere, ne adverteretur, quòd Cyploecum, exertâ linguâ, Puritanissima concrepat epos, septemque argumentorum aspredine tam Augustanæ & Helvetica; quam

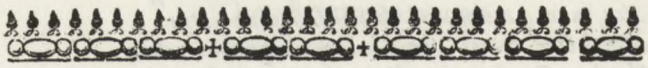

Βόσκει
θάρρει
νίκα μυ.

πόιμαι
νεταὶ
πρόβα-
θα μυ.
βόσκει-
τὰ πρό
βατα
μυ.

πεωτ·
θ: Σῖ-
μων ὁ
λεγό-
μενος
Πετρος.

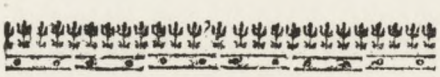

IX/15K 67,5
IX/16G 82

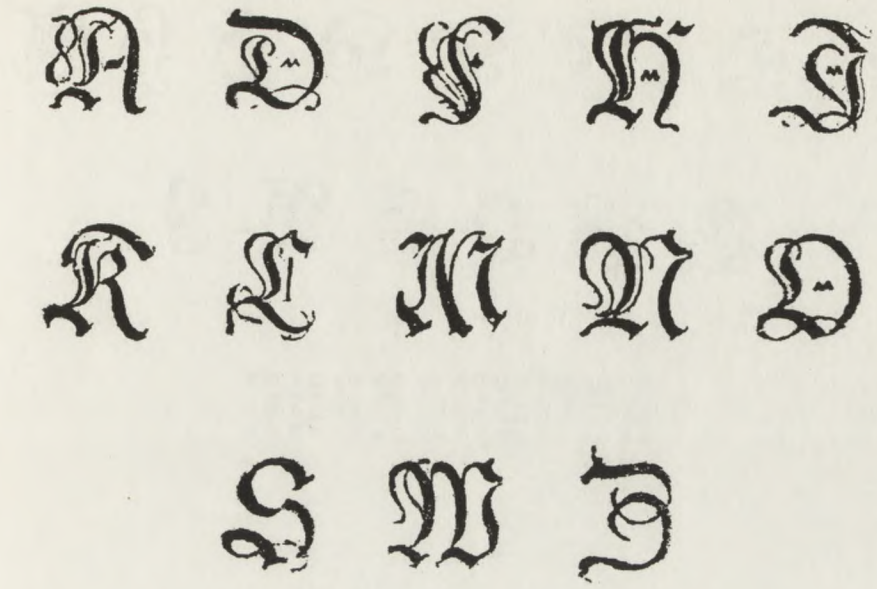

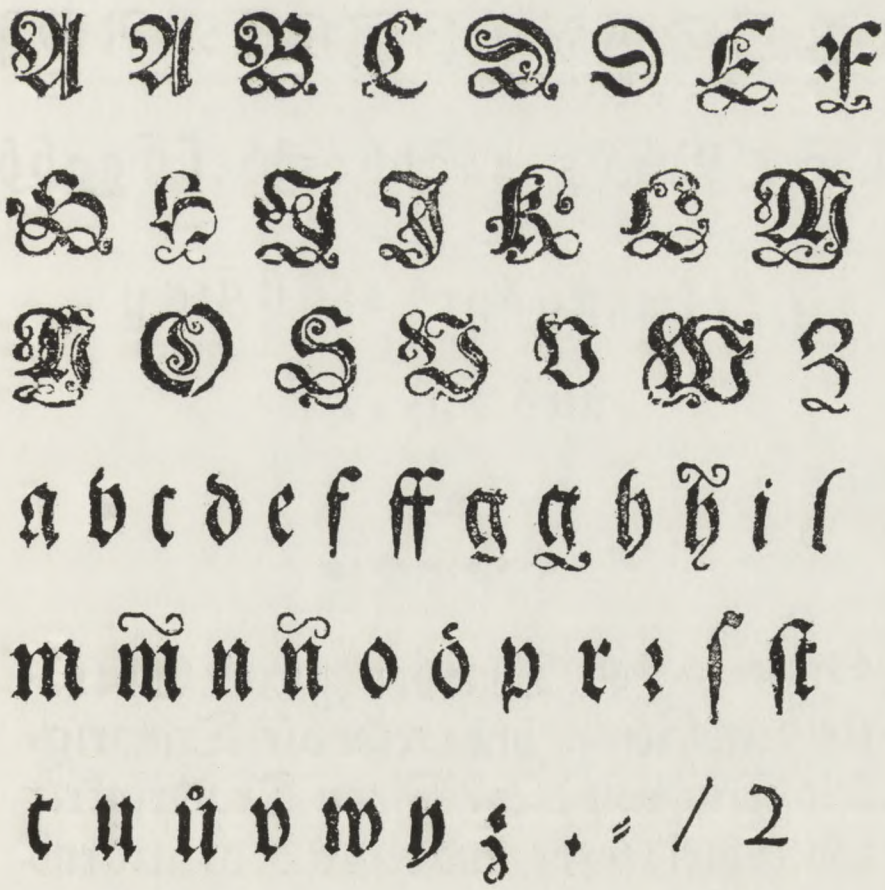

IX/17F 14 mm, IX/18F 11–13 mm

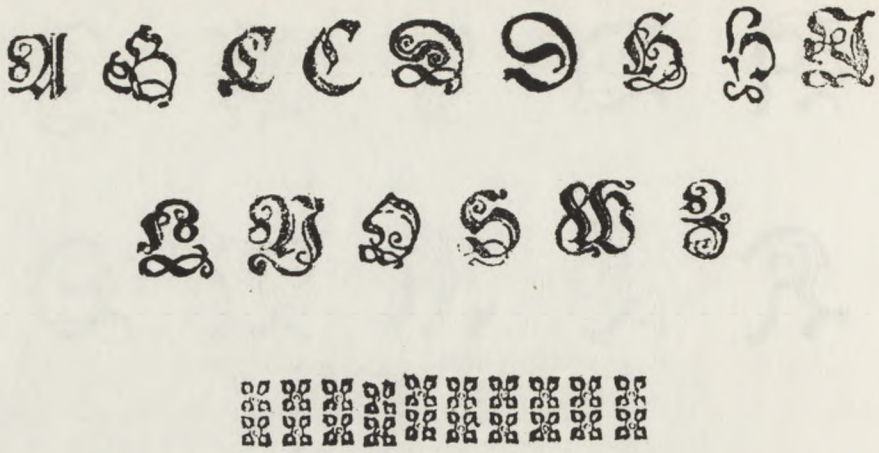

ABCDEFGHIJKLMNOP

QRSTUVWX aäāabbcchdeffggbhh

iklmnnoöprrsssstßtzu

uuübwyz.,/:+

Syrach 30. sagt. Thue dier gutts / vnd tröste dein Hertz / vnd treibe die Trawrigkeit ferne von dier / Denn Trawrigkeit tödtet viel leuthe / vnd dienet doch nirgend

ABCDEFGHIKLMNOPQRSTV

WXZ aäb bbcchck deeeffffiflghiüjklmnño

ôprssiffstßtzuüvwxyz:.,;=/

ALLmechtiger GOtt / der du bist ein Beschützer aller die auff dich hoffen / ohn welches Gnad niemand nichts vermag / noch etwas für dir gilt / Laß deine Barmhertzigkeit vnns reichlich widerfahren / Auff daß wir durch dein häyliges eingeben dencken was recht ist / vnd durch deine Wirckung auch dasselbige vollbringen / Vmb Jehsus Christus deines Sohnes vnsers Herren Willen / ℟. AMEN.

ABCDEFGHJKLMNOPQRSTVWZaäbc
chckdeẽ ffhiflggʼhijklmmnnoóprſſſſſtßetzuúv
wxyzi.,:?:!/ /)1234567890

2. Ich bitt noch mehr O Herre GOtt / du kanst es mir wol geben :/: Daß ich nicht wieder werd zu spott / die Hoffnung giß darneben. Vorauß wenn ich muß hie davon / daß ich dir mög vertrawen / vnnd nicht bawen / auff alles mein thun / sonst würds mich ewig rewen.

3. Verleyh daß ich aus Hertzengrund / mein Feinden mög vergeben :/: Verzeyh mir auch zu dieser Stund / schaff mir ein Newes Leben.

ABCDEFGHJKLMNOPRSTVWZaäbcchckdeẽ
ffhiflggʼhijklmmnnoóprſſſſſtßetzuúvwxyzi.?!:)

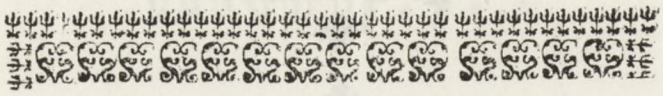

Auß reicher milder Gütt vnd lauter warheit
All Gaben so Gott täglich schänckt /
Ach Gott vom Himmel sich darein / vnd
Allein zu dir Herr Jehsu Christ / mein
Ach Herre Gott / mich treibt die Noth /
Auß tieffer Noth, last vns zu Gott /
Ach Gott wem soll ichs klagen / daß ich so
Ach Herr erhör mein flehlich bitt /
Alß war ich lebe spricht Gott der Herr /
Ach Gott wem soll ichs klagen / mir leid

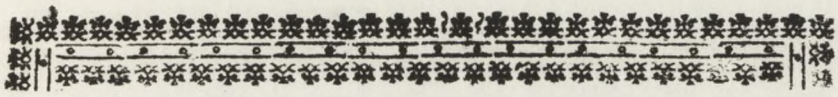

ABCDEFGHIJKLMNOPRSTUVYZ aáa ãbc

deéçé efighijklmmnnoóóõprsſſiſſſt

ßtuúûvyz'.,-? 1234567890

adgy okot arra, moſtis ez kis levelkében (noha nem nékem irtad) moczkoſſan bántál vèlem.

Tu interim Domine Vicine fave.

APPENDIX.

Okos embernek tartod magadat, s-mégis ollyan fity frity levelecskét küldvén à Caſſai Societáſnak, arra váláſzt kérſz. Vagyon már válaſzod, feſely ki csak abbul, tóbis érkezik, ha engem ki diſputálſz, vannak még egy nehányan az én Profeſſorom Tanitványi, azok is készitik már a' pennát, bár tyukkal s-kaláčscsal forgolodgyál kórnyúlóttók, ſemmiképpen meg nem engeſztelheted óket.

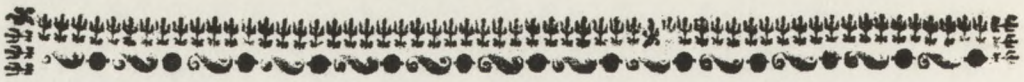

A A B C D D E E F G G H I J K L M M N N O P P Q R R

S T U V V Y a à â æ b c ß d e é f ff f g h i ì j k l m n o ó ô ö œ p

q q̃ r s ſ ſſ ſſſ ſt ß t u ù ú ü v y z & . , ?

Eſtek a' Nyomtatásban valamelly fogyatkozáſok; és fő képpen az Orthographiában, az Accentuſokban, és néhúlt az Számokban-is; de ſem nem ſokak; ſem nem ollyak, mellyeket akár ki-is könnyen eſzébe ne vehesſen, s-meg-ne jobbithaſſon. Azért csak egy, vagy két fogyatkozáſok igazitását emlitem, mellyek nélkûl nehéz volna a' dolgot meg-érteni. A' többinek igazitáſát csak a' kegyes, és jó-akaró Olvaſóra bízzuk.

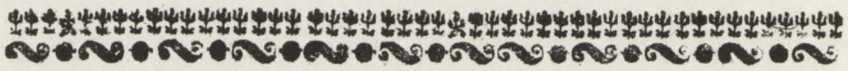

C I J N O R

S T T U

IX/25K 82, IX/26A 12 mm

N

IX/27A 22 mm

5. A JEZSUITÁK KASSAI NYOMDÁJA
1674

I/1

III/1

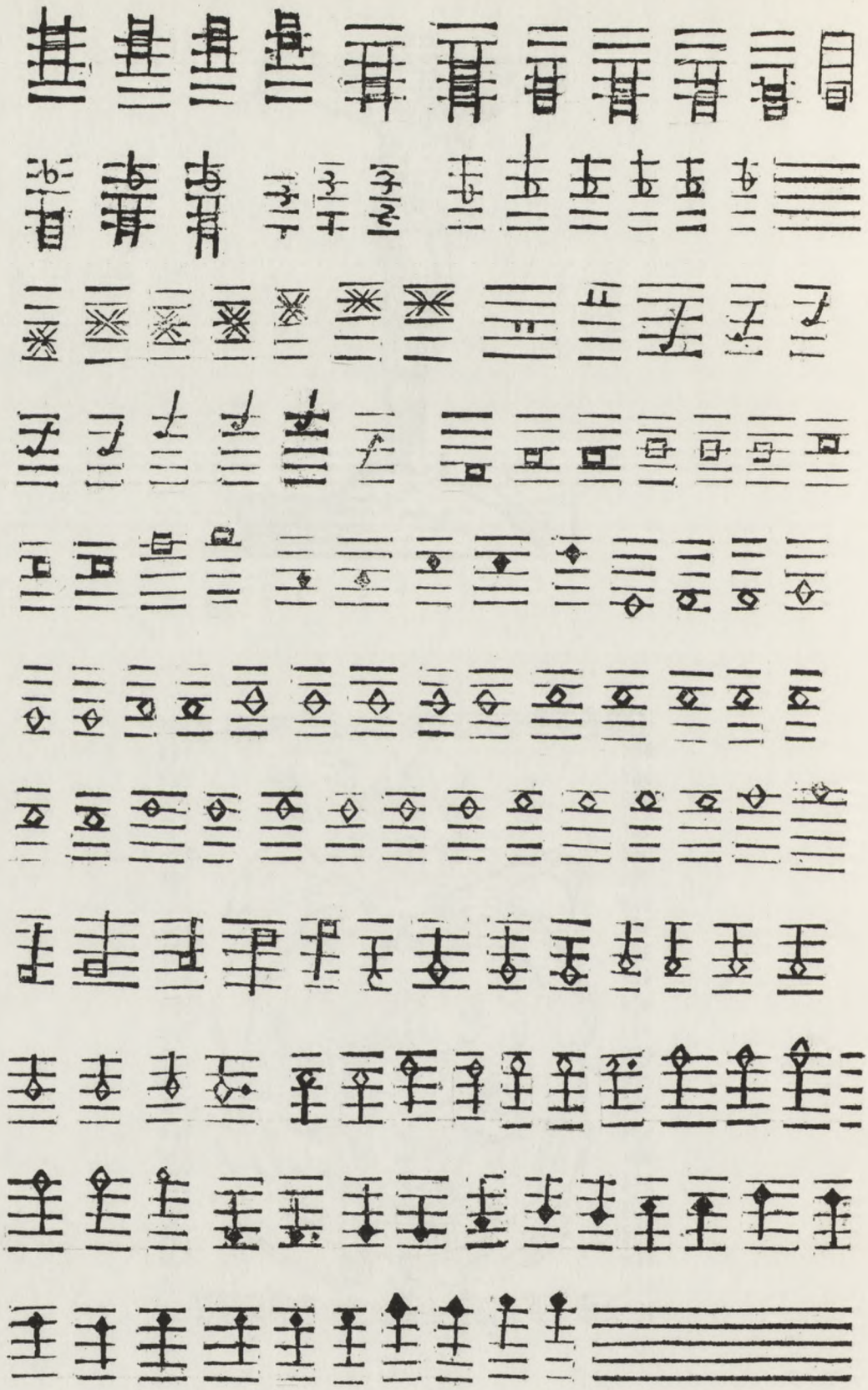

VII/1

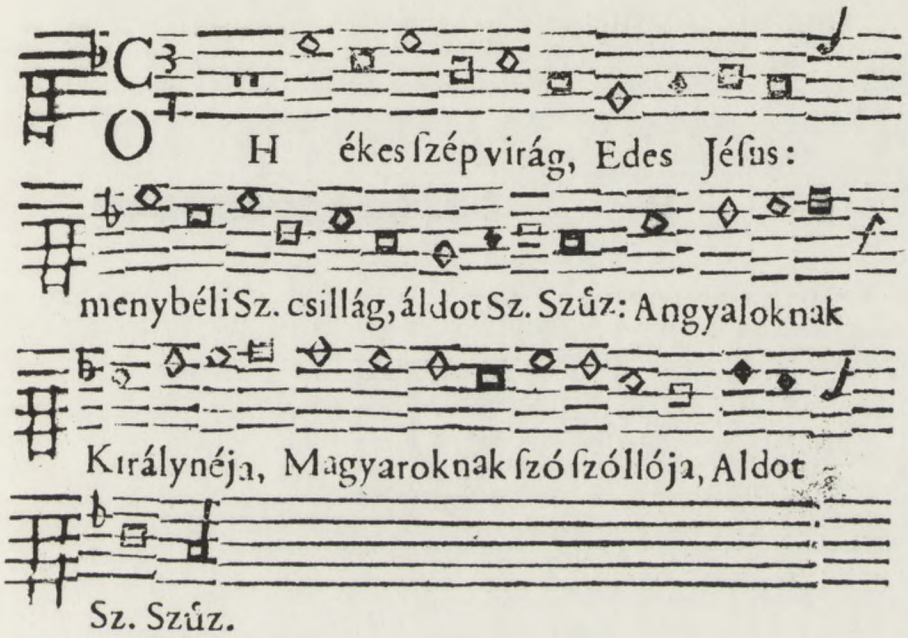
O H ékes ſzép virág, Edes Jéſus:
menybéli Sz. csillág, áldot Sz. Szűz: Angyaloknak
Királynéja, Magyaroknak ſzó ſzóllója, Aldot
Sz. Szűz.

VII/1

VIII/1 * [*,*]

VIII/2

VIII/3 U

VIII/4 *

ABCDEFGH
IJKLMNO
PQRSTUV
WXYZ,

LITANIAK,

A B C D E F G H I J K L M N
O P Q Q R S T V X Y Z a æ
b c d e g i j k l m n o ö p q r ſ s t u ů
v y z . , : ; -

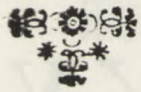

A Nagy Hetre valo Lamentatiokat, mindenik magyar Bibliaban talalod, az Breviariumnak rendi szerent; az Notaja pedig mindenikenek csak igy legyen;

A BCD E FGH I J KL M NO PR S TU VYZ

AÆCDEGHIKLMNOPRSTVYZ aàáæ bcꝗdeè

é ęefghiíjkl mno òóœõpqrs ſ ſi ſſ ſſt tuúûv

xyz &. ,: ;-) 1234567890

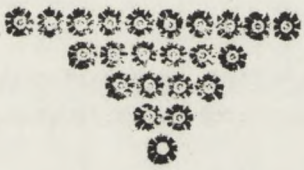

VALAMELLY ARTATLANRÓL. Nótája, fol. 272.

KIs ártatlan, Menyben éllyen, Noha itt aluſzik mél-
lyen: Ah nyugodgyál cſendeſſégben; élly Angyalok
ſeregében. Mi-értünkis ſzép virág ſzàl, Jéſus elótt il-
latozzál.

2 Kedves, gyenge termetedben, Fènlettél rovid él-
tedben; De moſt annális friſſebben, élſz Angyalok ſe-
regèben. Mi-értünkis ſzép virág ſzái, Jéſus elótt il-
latozzál.

3 Szép vagy, àrtatlan Lelkedben, Drága Jéſus kon-
tóſében, Kit vóttèl ſzent Kereſztſégben: élly Angya-
gyalok ſeregében. Mi-értünkis &c. 4. ſzép

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V E R S V

a à á æ b c ct d e è é f fi fl g h i j k l m n o ò ó ô p q r s ſ ſi ſſ ſſi

ſt t u ú ů v x y z & . , - ! 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Halottakért váló enek. 214
Hogy feletkezel el rőllunk tell. 177
Idvőz legy egek Sz. Kiralynéja. 172
Igaz általi-út, jókkal forró. 174
Illik ennekém, Edes Iſtenem. 180
Iſten irgalma, eros hatalma 172
Iſten gondod léven ſzál hajamra. 196
Iſten az égben, Királyi ſzékben. 200
Kedvező ſzemeddel nèz reám nagy 190
Kinek tegyek panaſzt, jai nem tud. 195

6. A SÁROSPATAKI FEJEDELMI NYOMDA
1650–1671

I/1a

I/1b

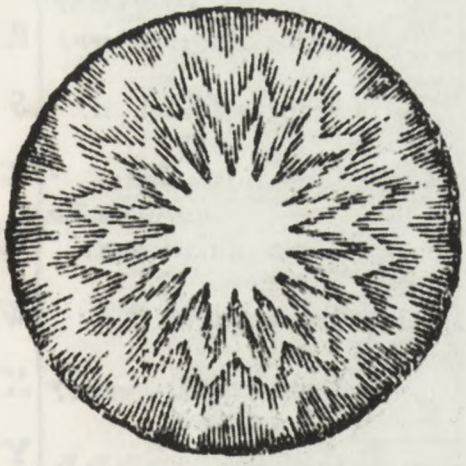

I/2

I/3

Lucidarium, 1653

I/4

I/5

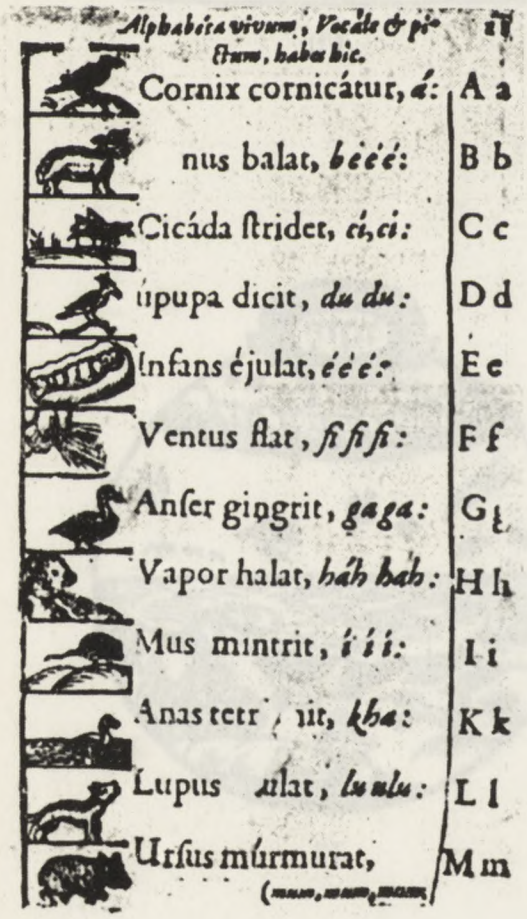

Alphabéta vivum, Vocále & pi-
ſtum, habet hic.

Cornix cornicátur, á: A a
nus balat, béé é: B b
Cicáda ſtridet, cí, ci: C c
úpupa dicit, du du: D d
Infans éjulat, éé é: E e
Ventus flat, ſi ſi ſi: F f
Anſer gingrit, gaga: G g
Vapor halat, háh hah: H h
Mus mintrit, í í í: I i
Anas tetr[illegible]nit, kha: K k
Lupus [illegible]ulat, lu ulu: L l
Urſus múrmurat, M m

I/6

Felis clamat, nau nau: N n
Auriga ſiſtens equos, O o
(clat [illegible] ó:
Pullus pipit, pi pi: P p
Cúculus cúculat, Q q
(kukku, kukku:
Canis ringitur, err: R r
Serpens ſibilat, ſi: S ſ
Gráculus volans, T t
clamat, Tae, Tae,
Bubo úlulat, ú, ú: U u
Lepus vagit, vá: W v
Rana coaxat, coax: X x
A'ſinus [illegible], y, y, y. Y y
Tábanus volitans, Z z
Dicit, Di, di, di:
Ecce jam in Mundum, ſpectemque, venia.

I/7

Lucidarium, 1653

I/8

I/9

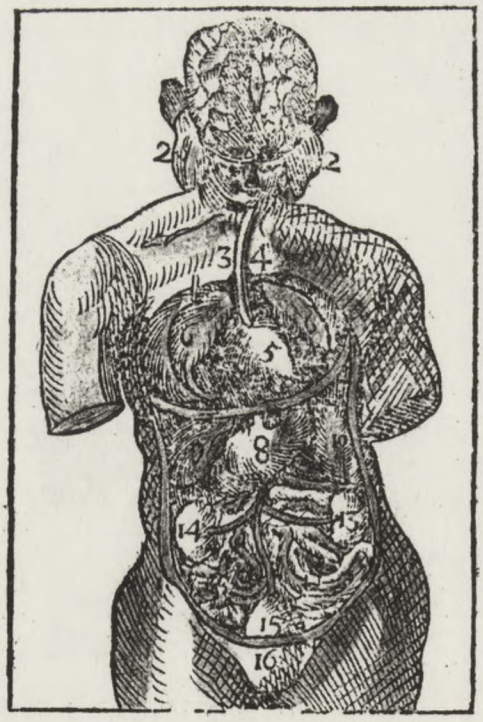

I/10

Anatómiai illusztrációk, 1652

I/11

III/1

III/2

III/3

I/11: X ut tök, 1668
III/1: 1651–1653, III/2: 1656–1662, III/3: 1657–1669

IV/1

IV/2

IV/3

IV/4

IV/5

IV/6

IV/7

IV/8

IV/9

IV/10

IV/11

IV/12

IV/13

IV/14

IV/15

IV/16

IV/17

IV/18

IV/19

IV/20

IV/21

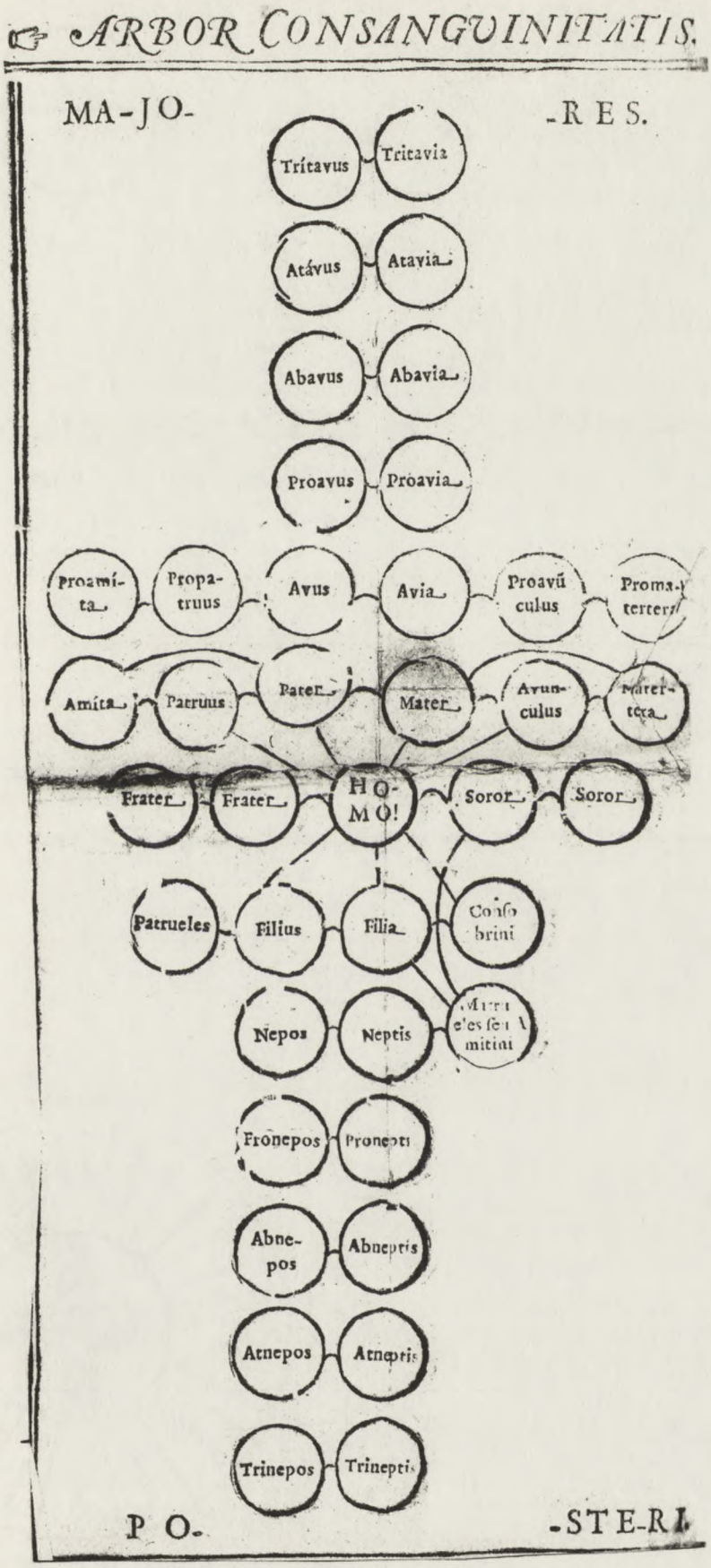
ARBOR CONSANGUINITATIS.
MA-JO- -RES.
Tritavus
Tritavia
Atávus
Atavia
Abavus
Abavia
Proavus
Proavia
Proamíta
Propatruus
Avus
Avia
Proavũculus
Promaterter
Amíta
Patruus
Pater
Mater
Avunculus
Materterta
Frater
Frater
HOMO!
Soror
Soror
Patrueles
Filius
Filia
Consobrini
Nepos
Neptis
Nepotes seu Amitini
Fronepos
Pronepti
Abnepos
Abnepris
Atnepos
Atnepris
Trinepos
Trinepris
PO- -STERI

V/1

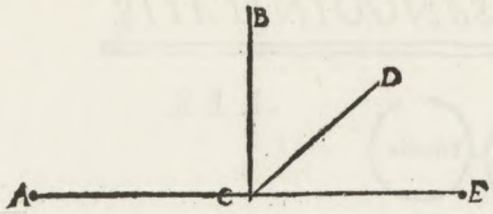

V/2

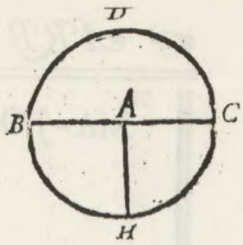

V/3

V/4

V/5

V/6

V/7

V/8

V/9

V/10

V/11

V/12

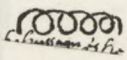

V/13

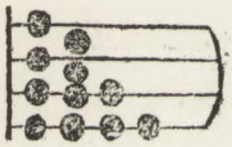

V/14

V/15

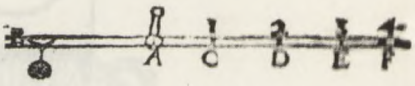

V/16

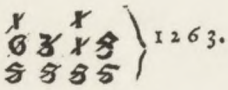

V/17

V/18

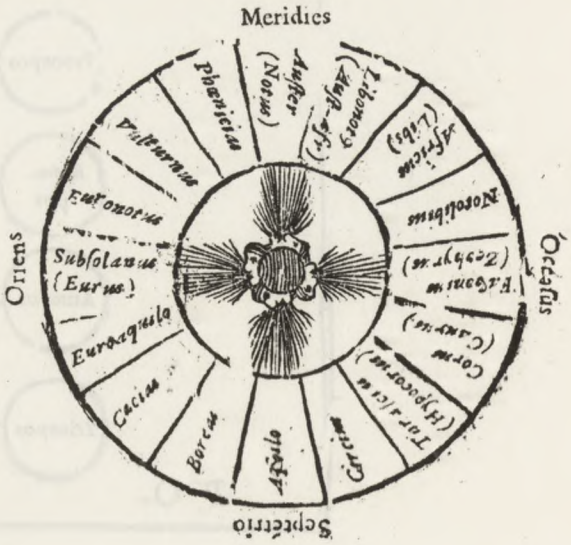

VI/1

VI/2

VI/3

VI/1: 1656–1669, VI/2: 1658, VI/3: 1656–1669

VI/4

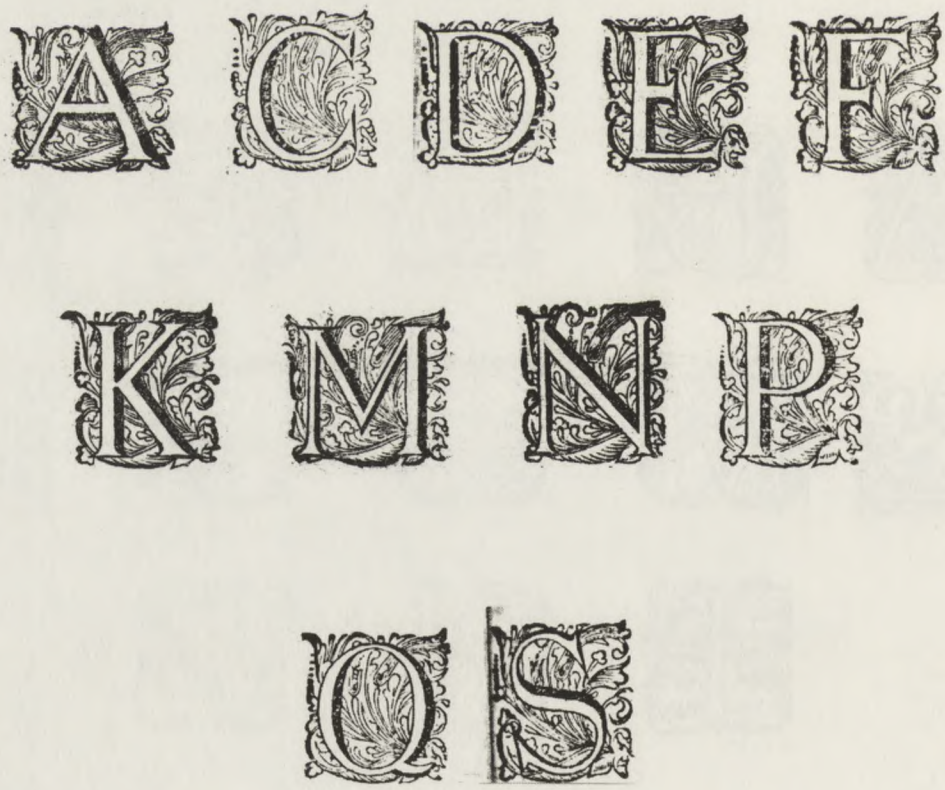

VI/5

VI/4: 1658–1661, VI/5: 1657–1669

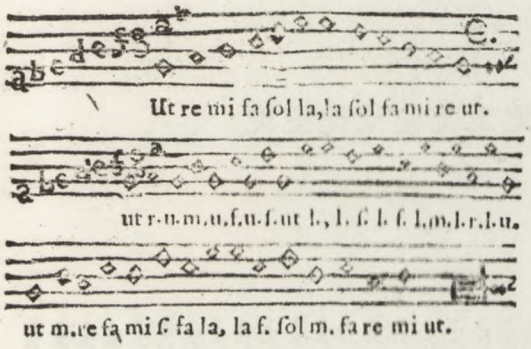

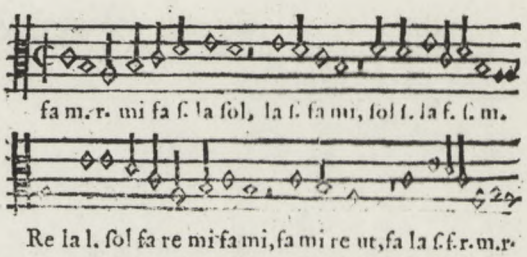

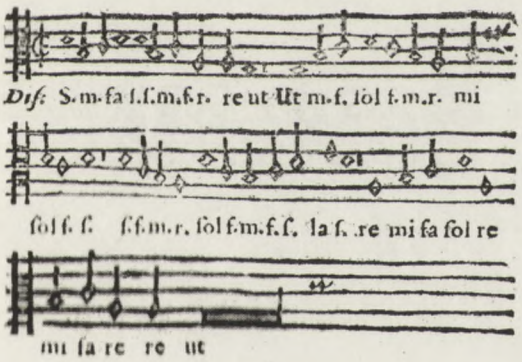

Diſc. Etiam ſeptem: Maxima ▬▬▬: Longa ▬: Brevis, ▬. ſemibrevis ◇: Minima, ♩: ſemiminima ♪: & fuſa 𝅘𝅥𝅯:

VII/1

VIII/1

VIII/2

VIII/3

VIII/4

VIII/5

VIII/6

VIII/7

VIII/8

VIII/9

VIII/10

VIII/11

VIII/12

VIII/13

VIII/14

VIII/15

VIII/16

VIII/17

VIII/18

VIII/19

VIII/20

VIII/21 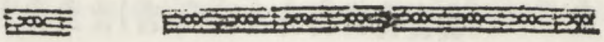

VIII/22

VIII/23 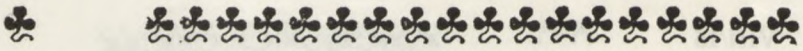

VIII/24 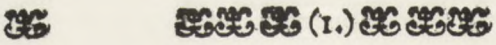

CDILNOÖ

PRT-

aemnortu

IX/1A 12 mm

A Æ B C D E G H I J
K L M N O Ö P Q R
S T U V Y Z Ö
a æ c e i m n p r u ct
& ;

Beatum Satellitium,

A Æ B C C D E F G H I J K

L M N O Ö P R S T U V Y Z

a á æ b c d e é fi g h i j k l m n o ó

œ p r s ſ t u ú y z & 0 1 2 3 4

5 6 7 8 9 , - !

nem kevéſzer, a' Maradékok-
nac torkoc meg-meczés: avag'
csak más egyéb ſzükségesb; ſ-
azon kivöl Iſten tiſzteſségére, és
a' ſzükölködöknec ſegéteſekre-

IX/3A 7 mm [200]

A Æ B C D E F G H I J K L
M N O Ȯ P Q R S T U Ů V
X Y Z a c d e é é f g i k m n o
œ s ſ t u x z . -

Uramnak, meg - hagyattatott
özvegyének: Iſtentől kegye-
lem, békeség, és minden vi-

A B C D E F G H I J K L M N
O Ö P R S T V X Y Z

IX/4A 6 mm [190], IX/5A 5,5 mm

A Æ B C D E F G H I J K L M N O Ö P

Q R S T U V X Y Z A E I K M N O S r a á à æ

b c d e é ę ẽ f ff ffi g h i ij k l m n o ó ò ő

ő p q q́ r s ſ ſi ſſi ſt t u ũ û ú

v x y z ct & , : = ?

0 1 2 3 6

A' mely félelemtől féltem, a' jöve rejám, és mitól tartok vala, az eſék rajtam.

A Á Æ B C D E Ɛ F G H I J K L

M M N N O P R R S T U V

X Z a á à ä æ b c d e é è f ff fi fr g h i

is j k l ll m m̃ n o ó ö p q q̃ r s ſi ſi ſſ ſſ

ſt ß t u ú ü ů us v x y z & , =

Kőlt ez kis munka előſzőr Anno 1657=ben Őſzszel, és ki-is küldetvén, Moldvában el=veſzett, több irásokkal eggyűt: moſtan penig ujjobban végeztetett=el, 1658. Menſ. X-bris. Krim országában Tatár Chám lako helye, Bakcsesſzarai várasa felet lévő kőſziklákon

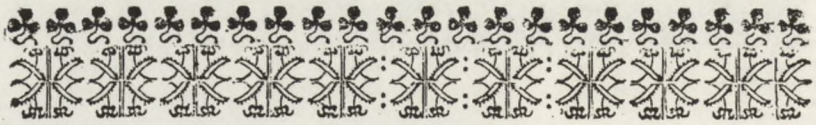

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U

V X Y Z a á æ b c d e é f g h i í j k l m n o ó

ò ő p q r s ſ ſi ſſ ſt t u ů v

ty z & 1 2 3 4 5 6 7

8 9 . , ; -)

Legyetek penigh kéſzek minden-
koron meg-felelni nag' alázatoſſág-
gal, és bőcsůllettel azoknak, az kik
ſzámot akarnak venni, az ti benne-
tek való reménſégről.

A B C (D D E E F G G H I J K L M M

N N O P P Q R S T U V V X a á ã æ as

at b c d e é è ẽ f ff fi g h i is j k l m n o

ó ò ô œ p q r s ſ ſi ſp

ſt ß t u û ů us v v x

1 2 3 4 y z & , 5 6 7

Es kivánja-vala meg-tölteni az ő gyomrát a disznók eledelével, mellyet azok esznek vala; de azt-is senki nem adja vala.

Es mikor magában szállot volna, monda: menyi béresi bővölkődnek az én atyámnak kenyérrel? En penig im éhel halok, veszék-el.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R S

T U V X Z a á à æ b c d e é è ē f ffi g h i í

j k l m n o ó ò ō p q ; r

s ſ ſ ſſ ſt t u ù ū ů v x y

z & . : ! ? ( ] o 1 2 3 4 5

7 8 9

♈ ♉ ♊ ♋ ♌ ♍ ♎ ♏ ♐ ♑ ♒ ♓

☉ ☾ ☿ ♀ ♂ ♃ □ ✳ △

NEm valami kűlső világi dicsérettűl, melly némely nagy ſűvegű tekintetes embereknek helytelen ſzokáſok, ſem nem más egyéb el-muló hijában-valóságtul viſeltetvén indíttatám erre Iſten-félő Olvaſó, hogy ez egygyűgyű Tanítás máſok ſzeme eleiben killyebb terjedgyen: mert ſem az írónak ſzemélye, ſem az iráskának egygyűgyűſége, magában ar a nem érdemes, hogy vagy an-

A Ꝗ B C D E F G H I J K L M Ꝛ N Ꝓ O P Q

R S T U V Z a ꜳ á à a' ꜵ b c d e ꝛ é f ffi fi g h

i í ıs j k l m ꝝ n ꝑ o ó ô p q ꝗ ꝙ r ſi ſ ſſi ſt ß t

u ù ũ û us v ꝟ x y z ꝛ ꝫ &

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

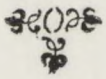

az Ujonnan-ſzûletés el-ôt-is ſzabad akaratja az igaz idveſséges jora: A' cselekedetekbôl vagyon az igazulás Iſten elôt: A' jo cselekedetek, érdemlôji az ôrôk életnek: Nem lehet ſenki bizonyos kivált-képpen-valo mennyei jelenés nélkûl, ha el-válaſztatottè idveſségre, vagy nem: Nem-bizonyoſok a' hivek a' felôl-is, ha-maradnaké holtokiglan meg, a' hitben és ſzent életben? ſ-e' ſzerént, nem lehet ſenki bizonyos idveſségé felôl: ſôt átkozott a' ki maga felôl azt meri hinni ſ-állatni.

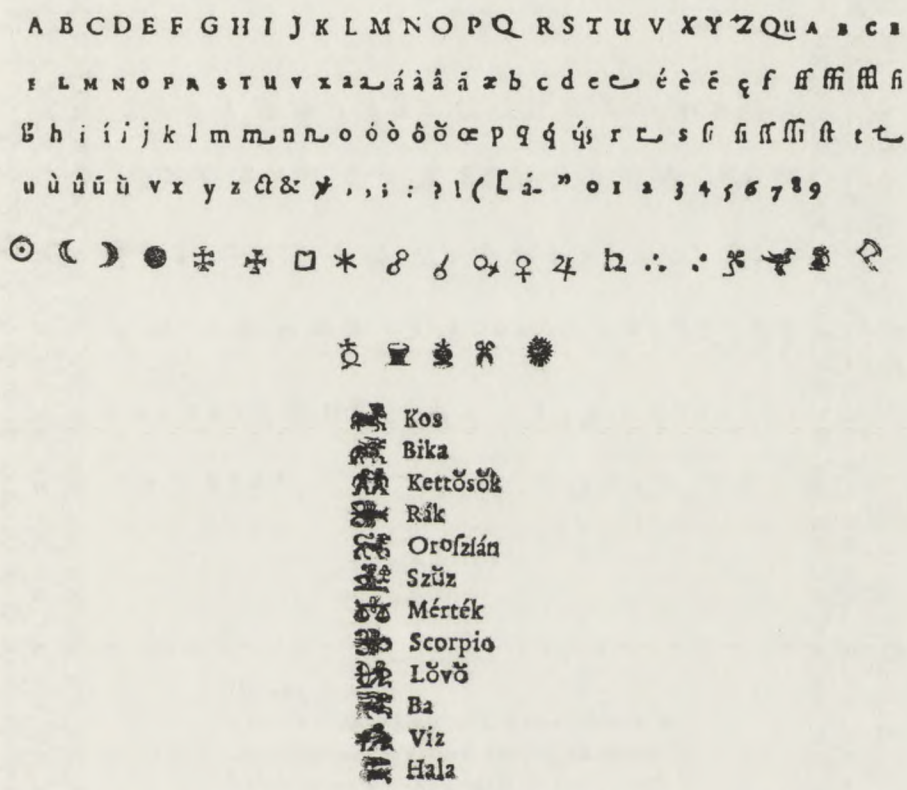
Kos
Bika
Kettősök
Rák
Oroszlán
Szüz
Mérték
Scorpio
Lövő
Ba
Viz
Hala

A A Æ Æ B B C D D E E F G G H I J K L

M M N O P P Q R R S T U V V Y Z Qu

a á à ȧ ä ȧ ã a as at b c ct cta d e é è ë ẽ es et f

ff ffi fi fl fr g h i í î ij is j k k l ll m m n n nt o

ó ò ô ö ȯ œ p q qu qu r s ſ ſi ſp ſp ſſ ſt ſt ſta ß t u ú ù ü ü

ů us v x y z Z & . , ; : ? ?!) L * 0 1 2 3 4 5

6 7 8 9

Ján. 3. 36. A ki nem hiſzen a Fiuban, nem lát életet, hanem az Iſtēnek haragja marad azon. Nah. 3. v. 6. Es minden rutságot rejád hányok, és gyalázattal illetlek tégedet, és ollyanná teſzlek tégedet mint a' ganéj.

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V Y Z

a á æ b c d e é è f g h i j k l m n o ō p q r s ſ ſt t

u ù ū v x y z & (?) 1 2

3 4 5 6 7 8 9

csuda gondolatoknak akadékibol, háboru
elmékedéſeknek kōveibōl, és ſok féle
kételkedéſeknek ſūrūjébōl, a' me-
nyire lehetett, ki-irtott.

lelki NEMESSEGGEL, tudni-illik,
Iſtenes kegyeséggel s-az Iſten
dicsōségéhez való buzgó-
ſágal fényelen tūn-
dōklō

A B C D E F G H I L M N O P Q R S T U V X

a á a b c d e fi g h i k l m n o ó ö p q r ſſ

ſt ſſe ß t u us h y ſz ct &

Mennyünkbe ebben, és
nézzük kedvesen, mi-
képpen nőjjenekki á Gyö-
kerekbőlaz Ágak.
Osztán ezeket le vag-
dalván rakjuk Rakásban.
Az az rakjuk őszve á
másbul folyo szokat Be-
szédnek valami okos
rendiben,

hogy könnyebben megh
erthèßünk mindenczet,
és erősebben be nyom-
junk Emlekezetünkben.
Nemely Gyökerek med-
ök ugyan, Semmit ma-
gokbólnem nemzenek.
Megh kel mindazaltal
Számláltatnick.
Hogy bizonyos legy, hogy

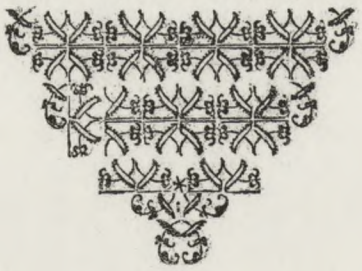

B E H P S

a b cc c ff g i l m n o r ſ ſt ſſ t tz u y/

C D G K L N R S

a ä c ch e g h i k l m n o ö p r ſ ſ t u v w y :/

Deutlich redend/ daß man verſtehen
Ich hab es jhm deutſch genug ge-

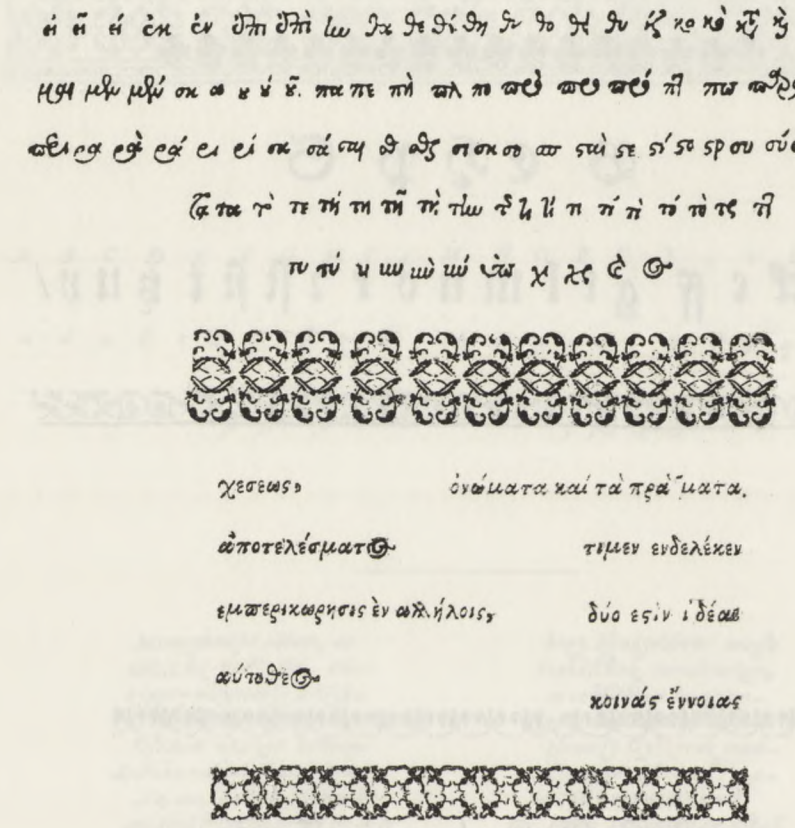

χεσεως, ὀνώματα καὶ τὰ πρᾶ̄ματα.

ἀποτελέσματος τιμεν ενδελέκεν

εμπεριχωρησις ἐν ωλλήλοις, δύο εἰν ἰδέαιν

αὐτοθεος κοινὰς ἔννοιας

ספ ולגמ סמלילרב כ כ ה י טחולגולנ ה ה ה רבגבבב בא א
ו ו ו - - - ו - תת ששרק קצפסע

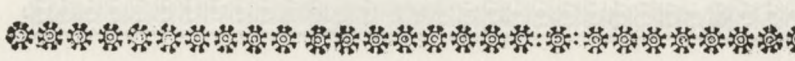

קינה הואת שקננתי לאדוננו ארון
ה:גיד הגדול סיגמונד רקוציוס ויסת ד
לא ארר בשנת תיב לפ"ק מ:וחו בגן
ערנעס שאר צריקי עולם אאאס:

7. A DEBRECENI VÁROSI NYOMDA (1560) 1601–1705

I/1

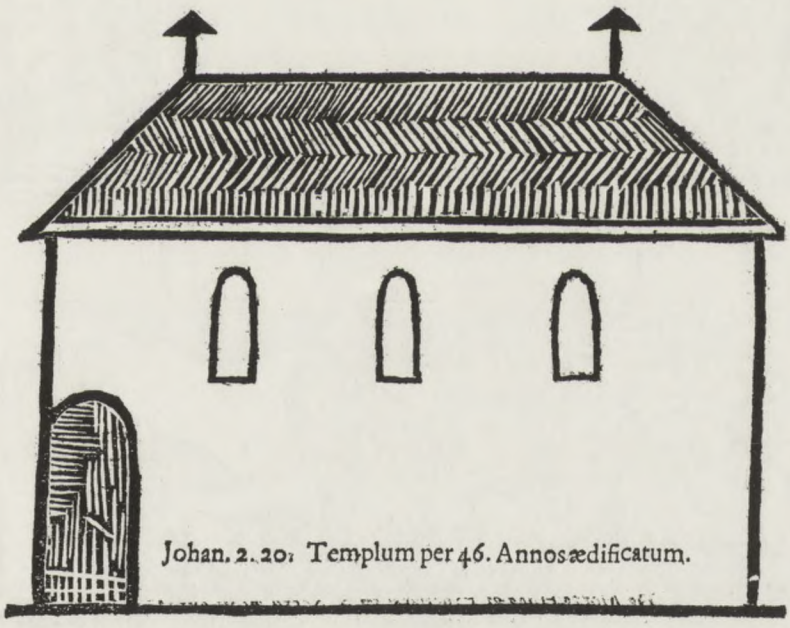

I/2

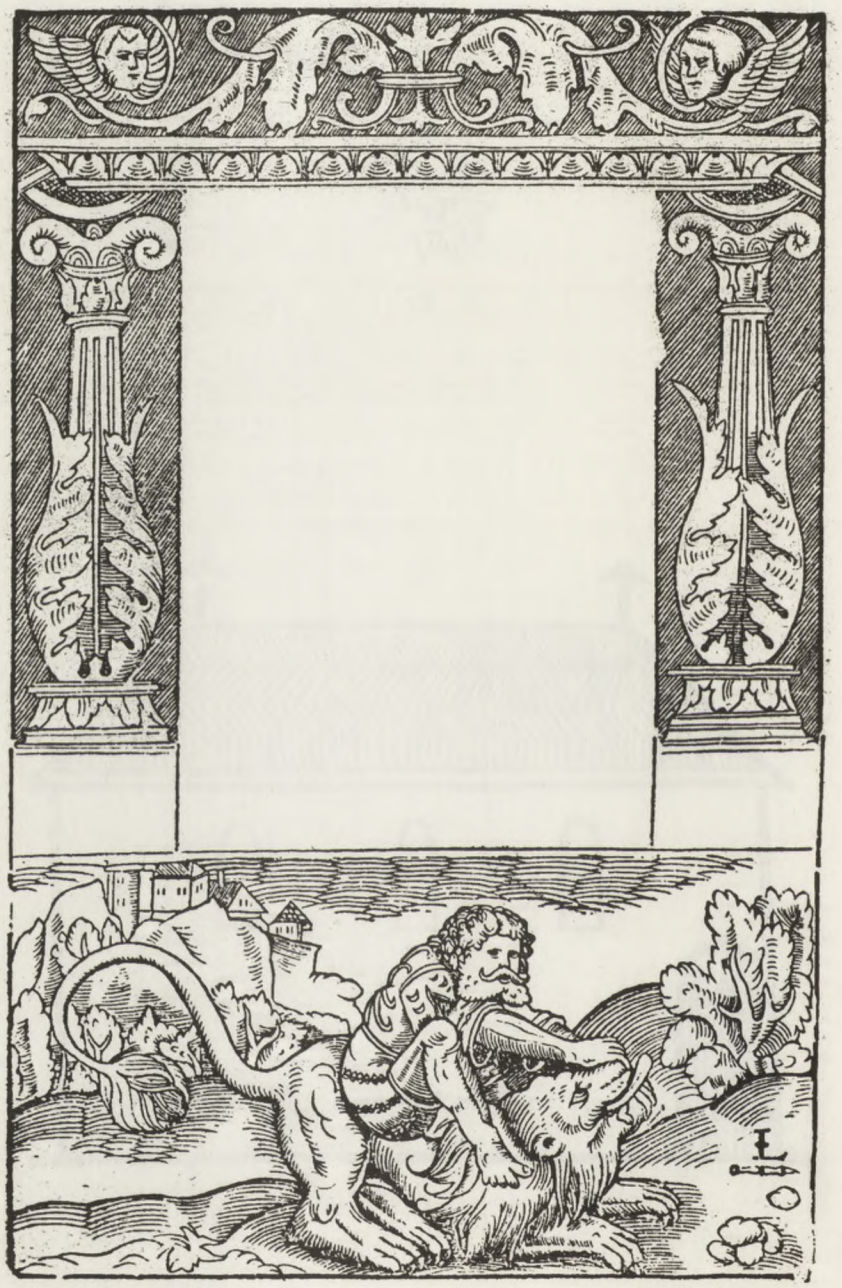

II/1

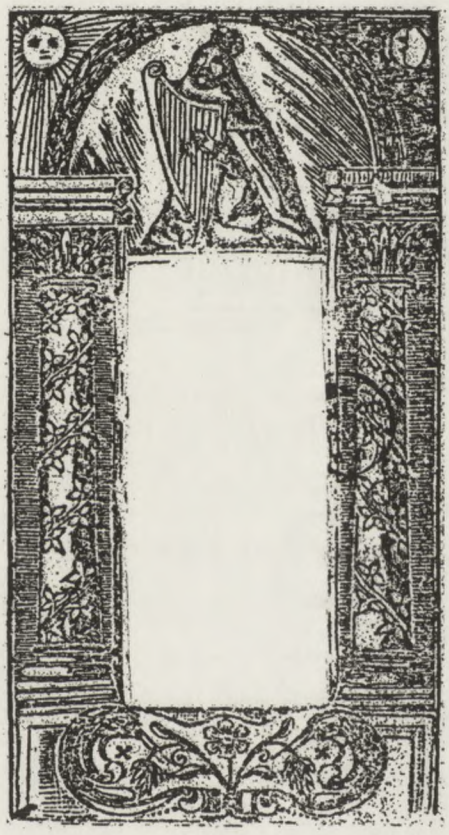

II/2

III/1

III/2

III/3

III/4

III/5

III/6

III/7

III/8

III/9

III/10

III/11

III/12

III/13

III/14

III/15

III/16

IV/1

IV/2

IV/3

IV/4

IV/6

IV/7

IV/5

IV/8

IV/9

IV/10

IV/11

IV/12

IV/13

IV/14

IV/15

IV/16

IV/17

IV/18

IV/20

IV/19

IV/21

IV/22

IV/23

IV/24

IV/25

IV/26

IV/27

IV/28

IV/29

IV/32

IV/30

IV/33

IV/31

IV/34

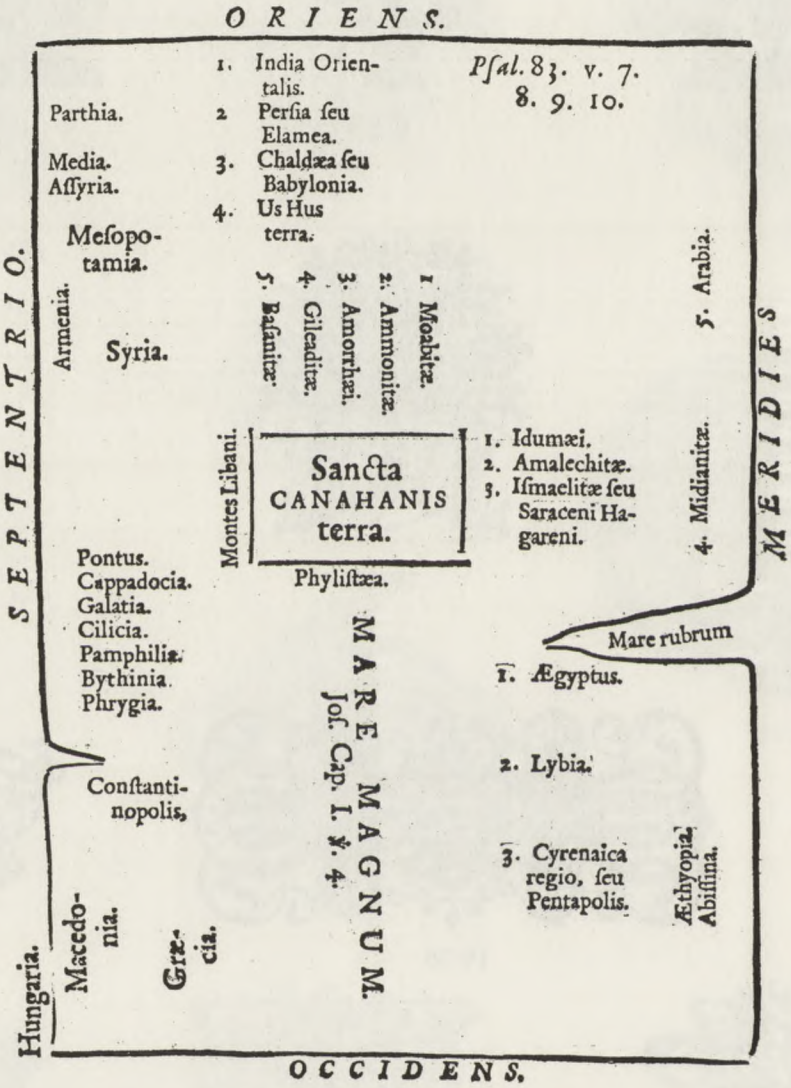

V/1

Sematikus térkép
Lisznyai K. P.: Professionvm..., 1683

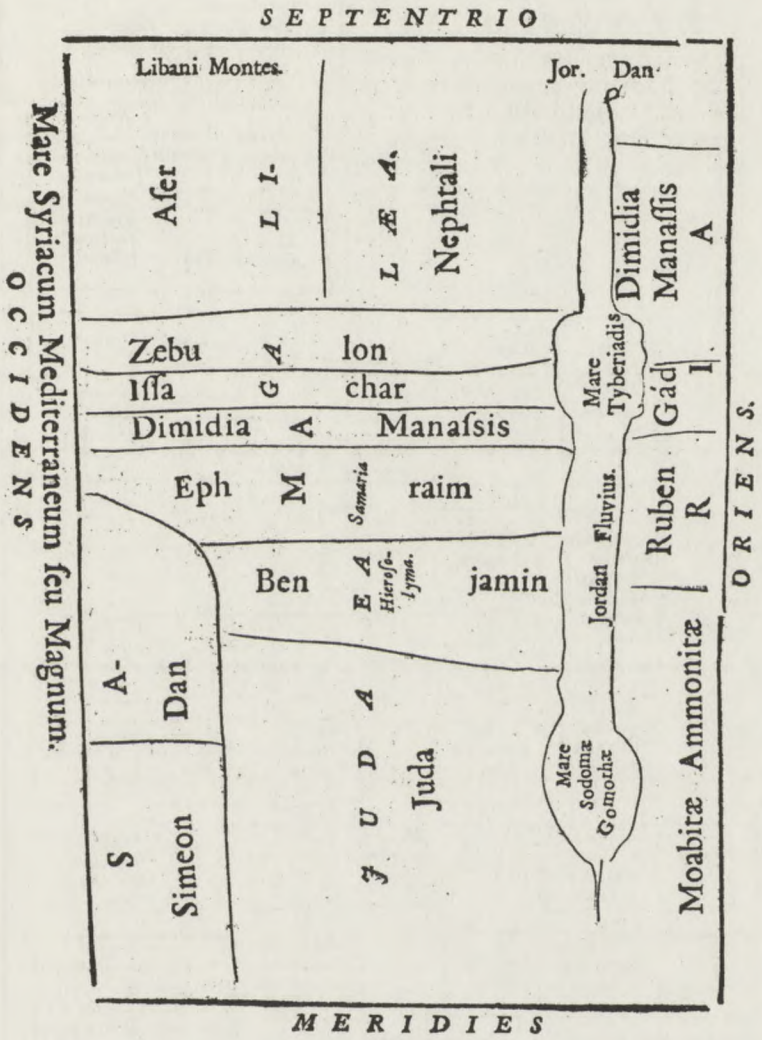

V/2

Sematikus térkép
Lisznyai K. P.: Professionvm..., 1683

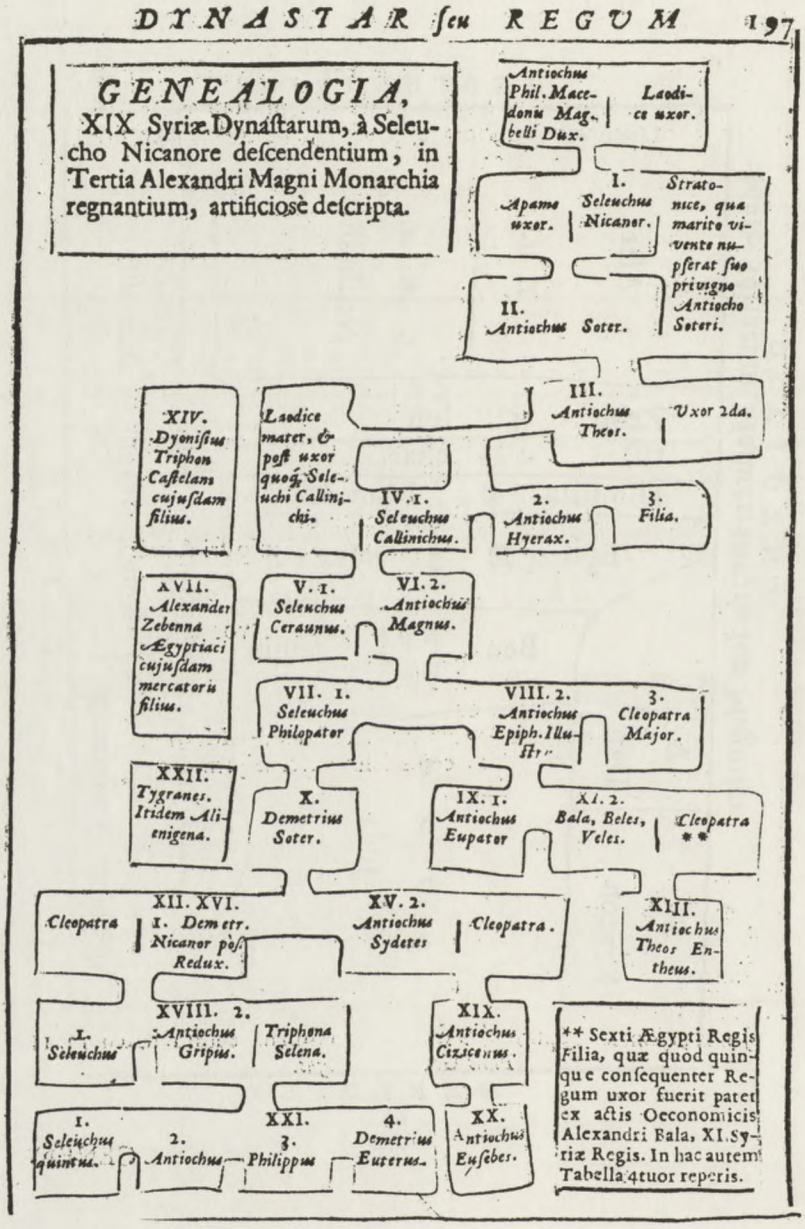

V/3

Ábra
Lisznyai K. P.: Professionvm..., 1683

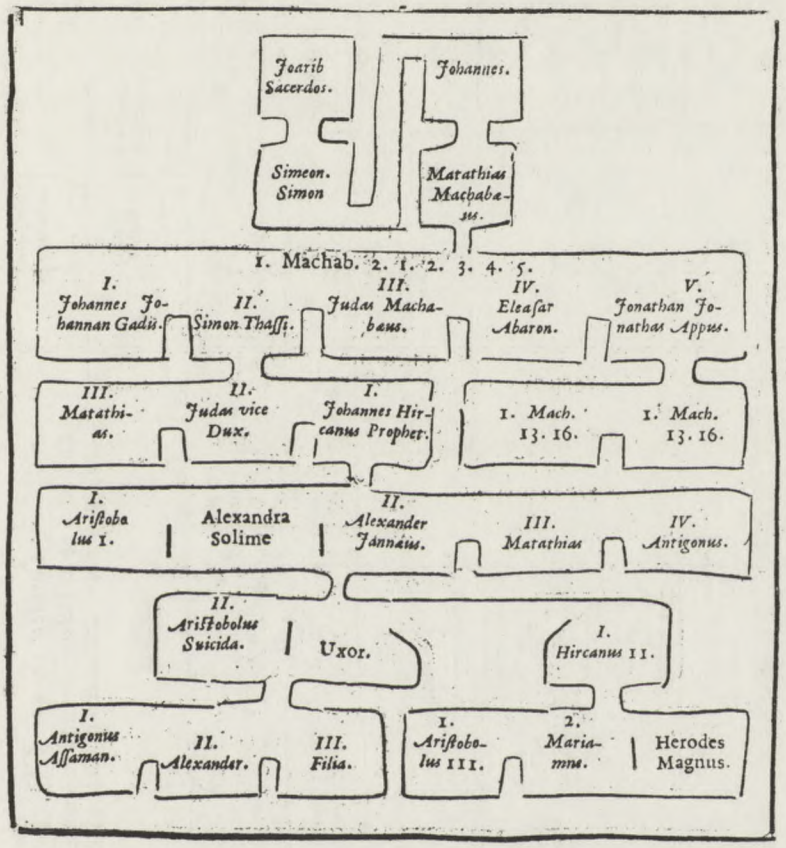

V/4

Ábra
Lisznyai K. P.: Professionvm..., 1683

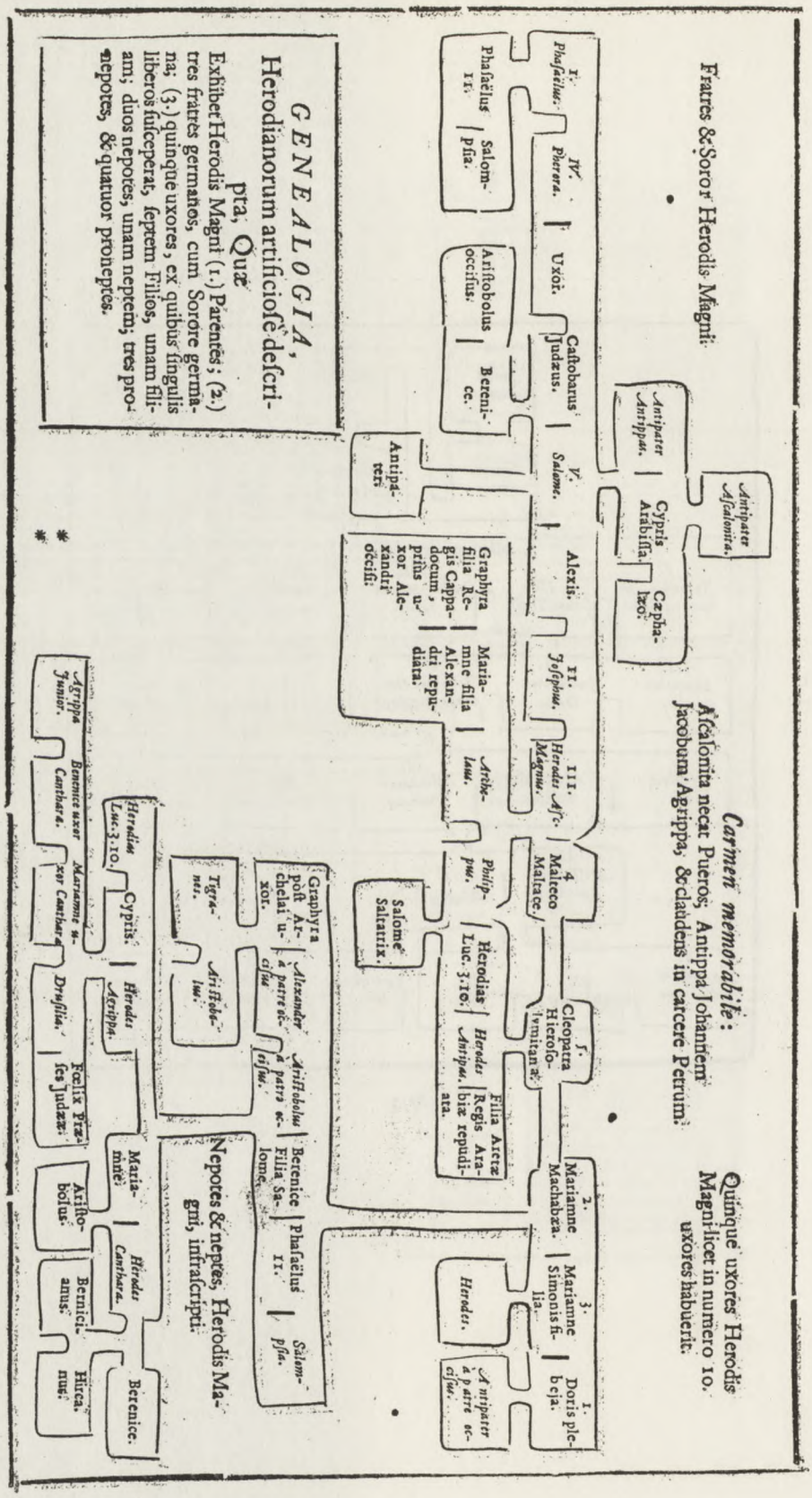

V/5

Ábra
Lisznyai K. P.: Professionvm…, 1683

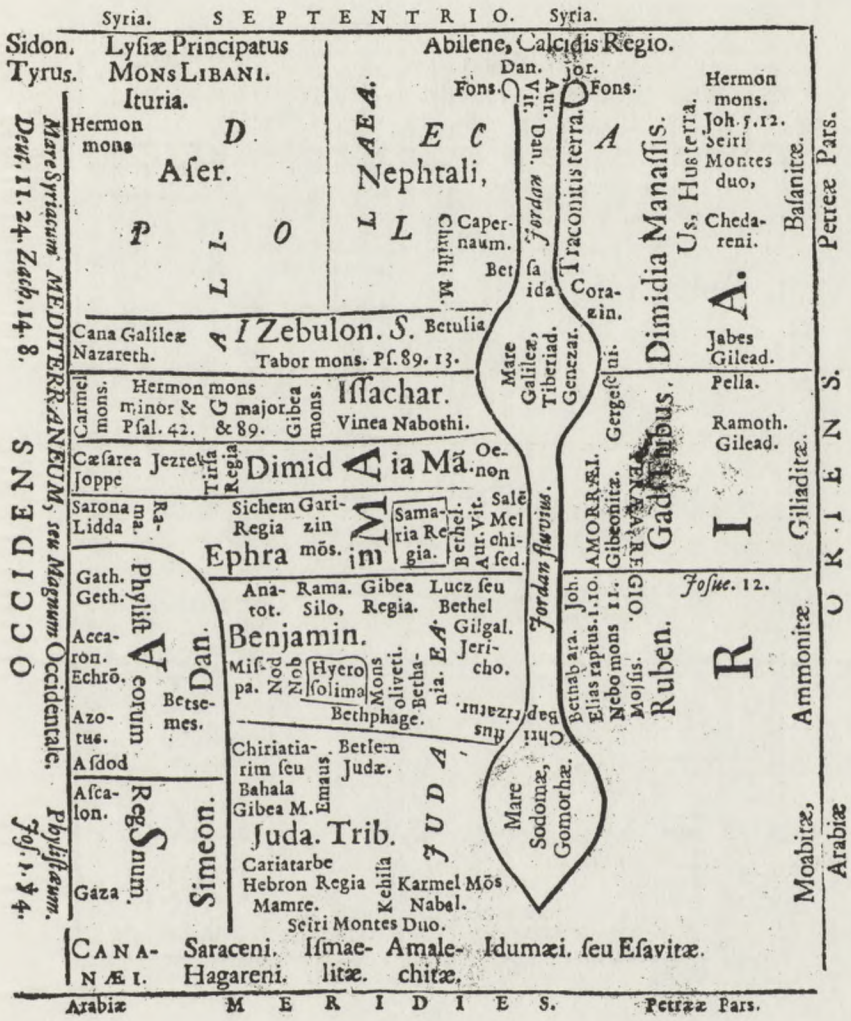

V/6

Sematikus térkép
Lisznyai K. P.: Professionvm..., 1683

V/7

Sematikus térkép
Lisznyai K. P.: Professionvm..., 1687

V/8

Sematikus térkép
Lisznyai K. P.: Professionvm..., 1683

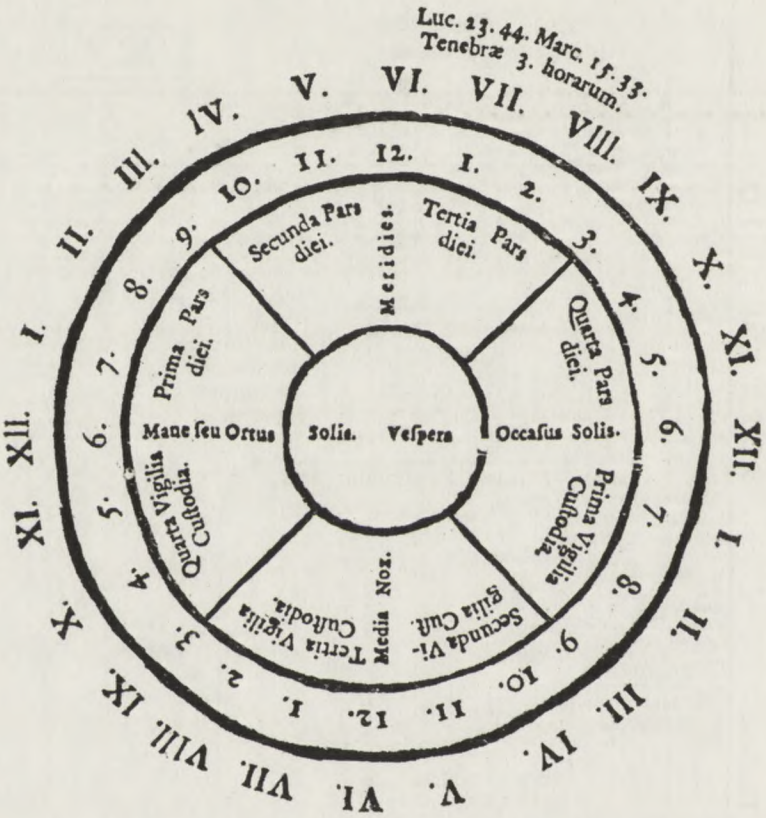

V/9

Ábra
Lisznyai K. P.: Professionvm…, 1687–1690

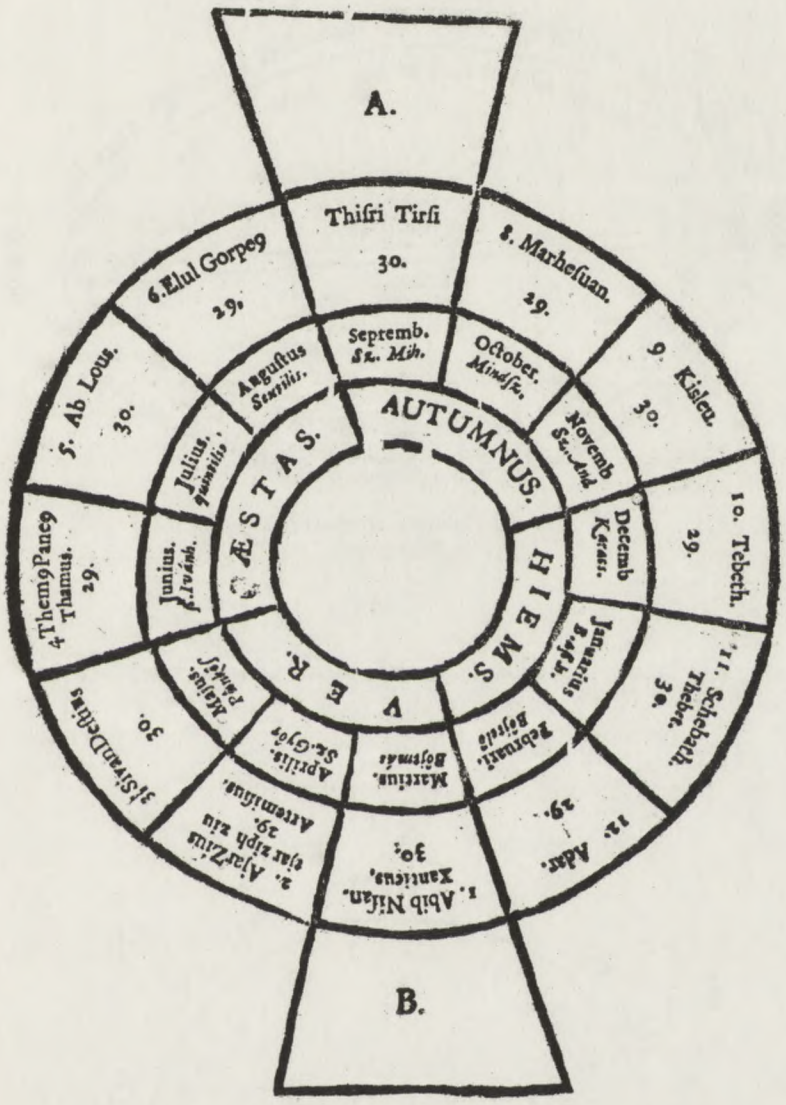

V/10

Ábra
Lisznyai K. P.: Professionvm..., 1687–1690

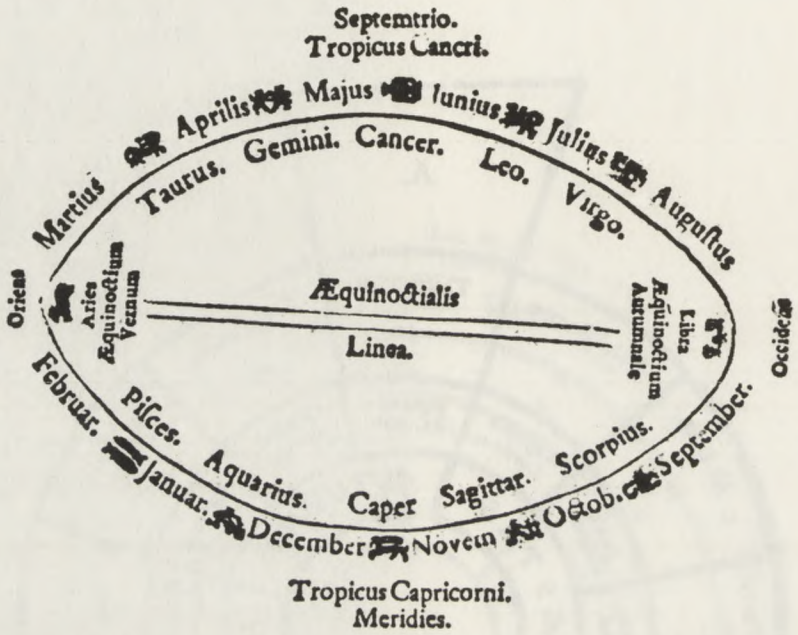

V/11

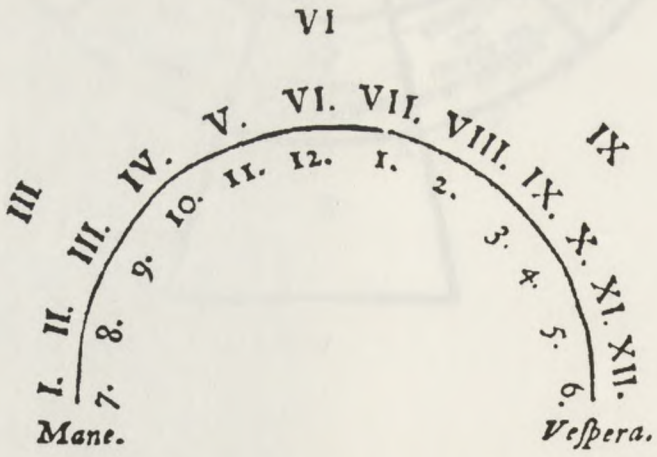

V/24

V/11: Lisznyai K. P.: Professionvm, 1690
V/24: ifj. Rápoti Pap M.: Scriptvaria v. testamenti chronotaxis, 1696

V/12

Sematikus térkép
Lisznyai K. P.: Origo gentium et regnorum, 1693

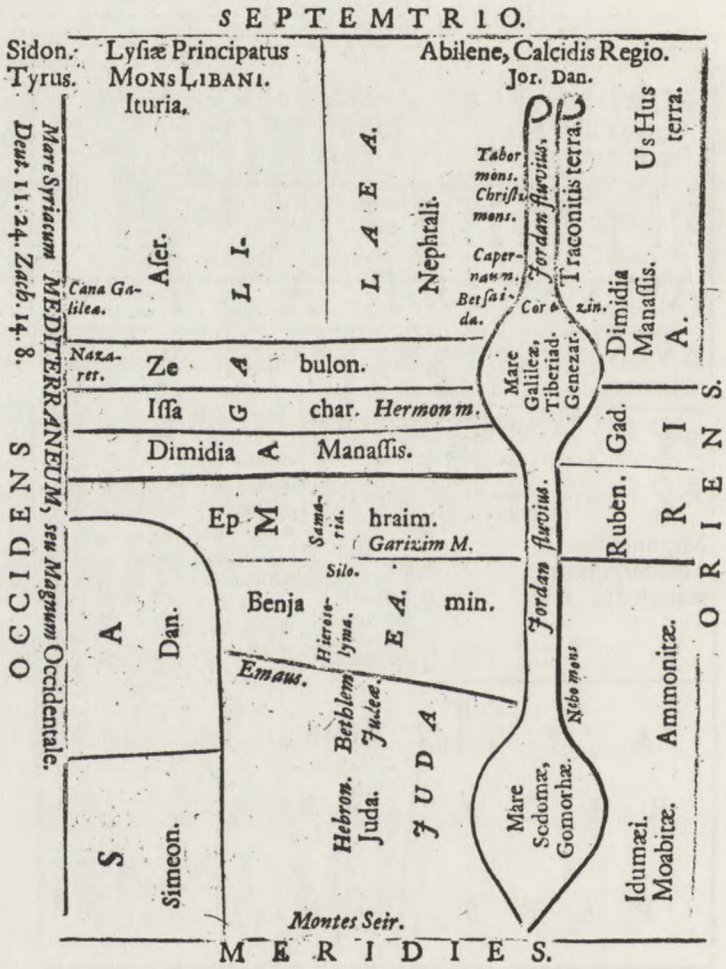

V/13

Sematikus térkép
Lisznyai K. P.: Professionvm..., 1683

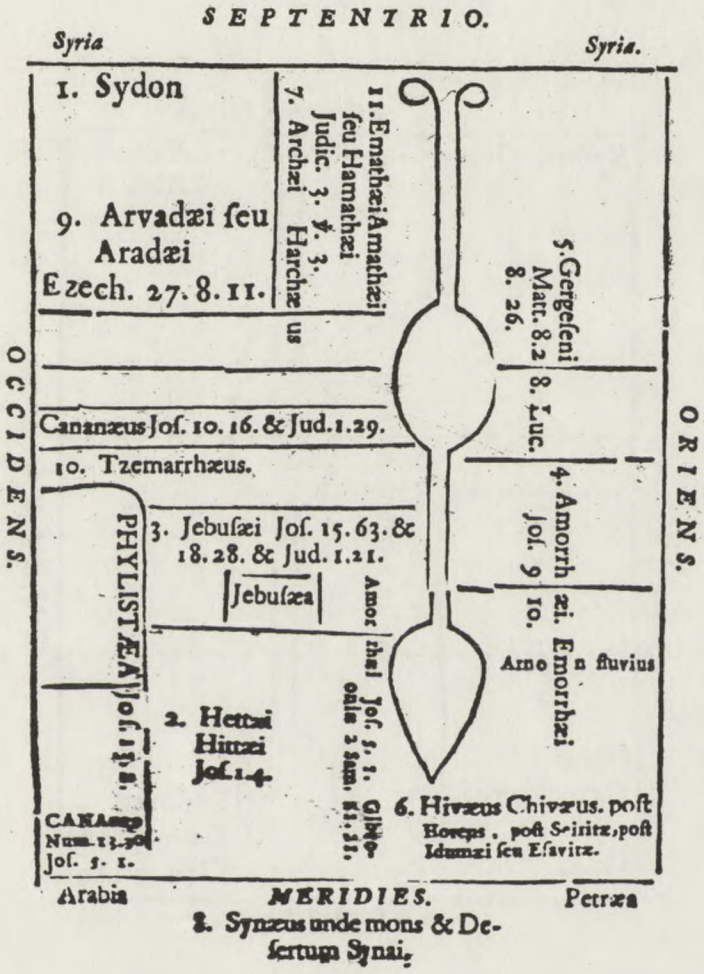

V/14

Ábra
Lisznyai K. P.: Origo gentium et regnorum, 1693

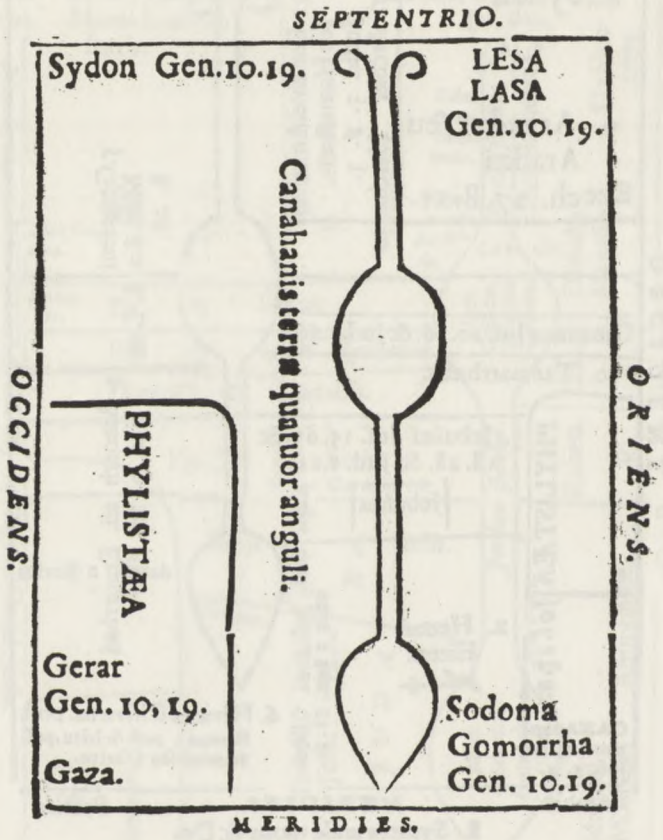

V/15

Ábra
Lisznyai K. P.: Origo gentium et regnorum, 1693

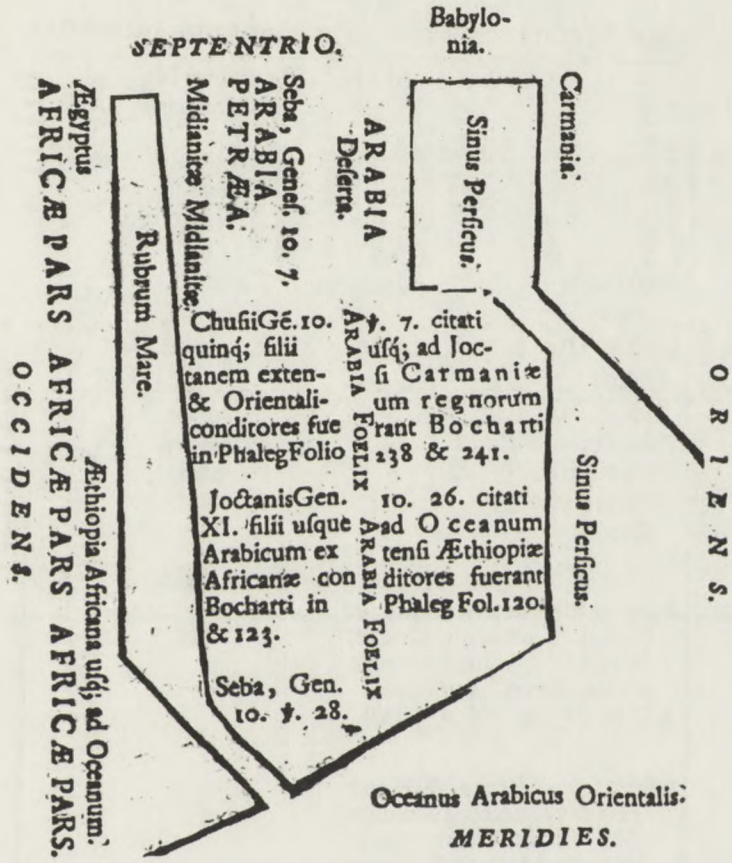

V/16

Sematikus térkép
Lisznyai K. P.: Origo gentium et regnorum, 1693

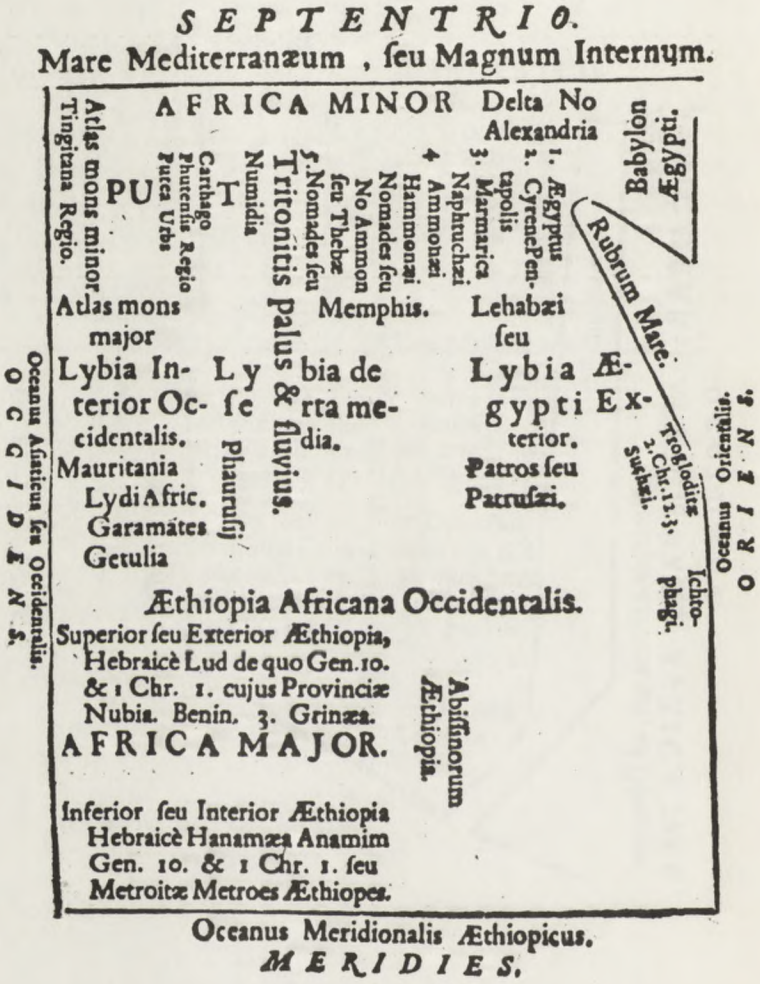

V/17

Sematikus térkép
Lisznyai K. P.: Origo gentium et regnorum, 1693

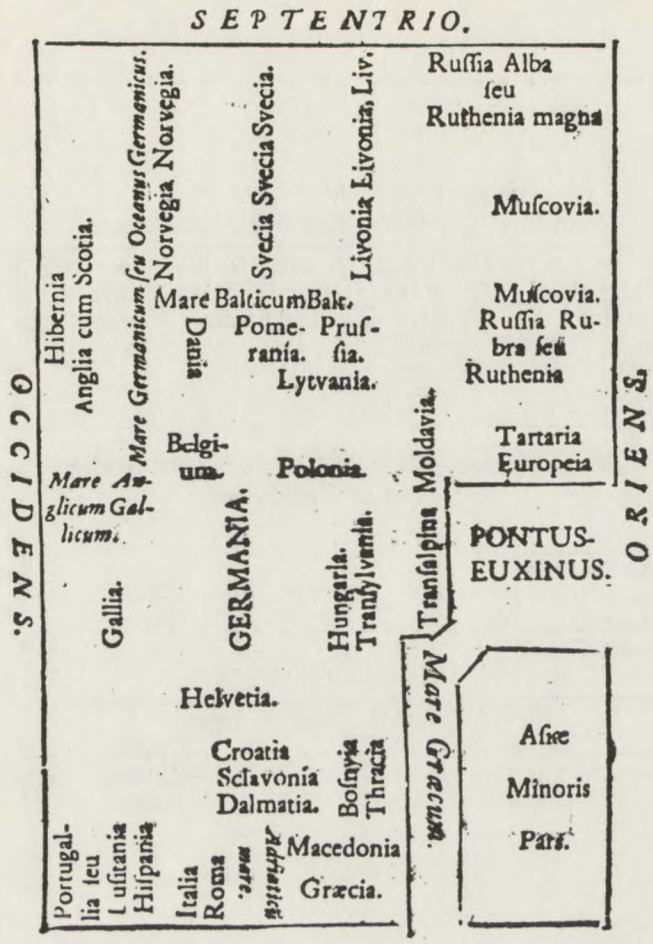

V/18

V/19

Sematikus térképek
Lisznyai K. P.: Origo gentium et regnorum, 1693

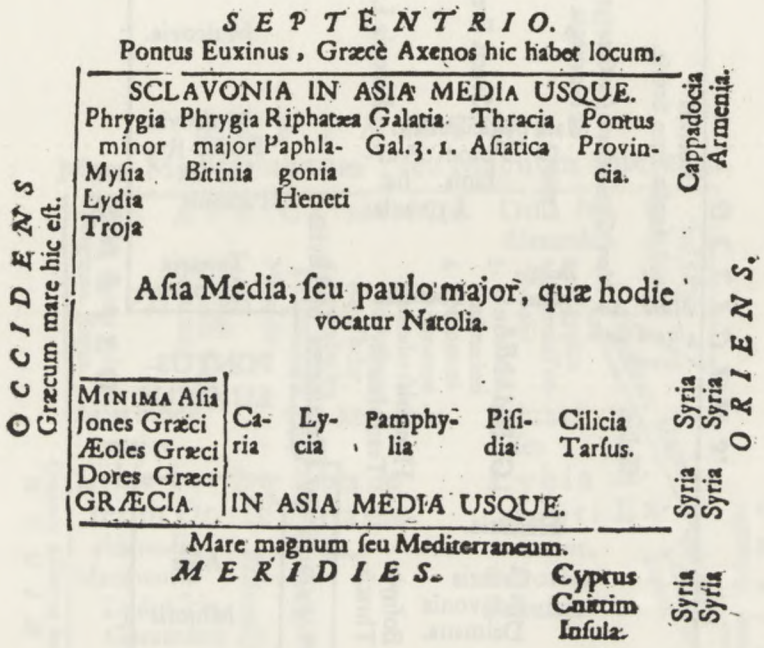

V/20

V/21

Sematikus térképek
Lisznyai K. P.: Origo gentium et regnorum, 1693

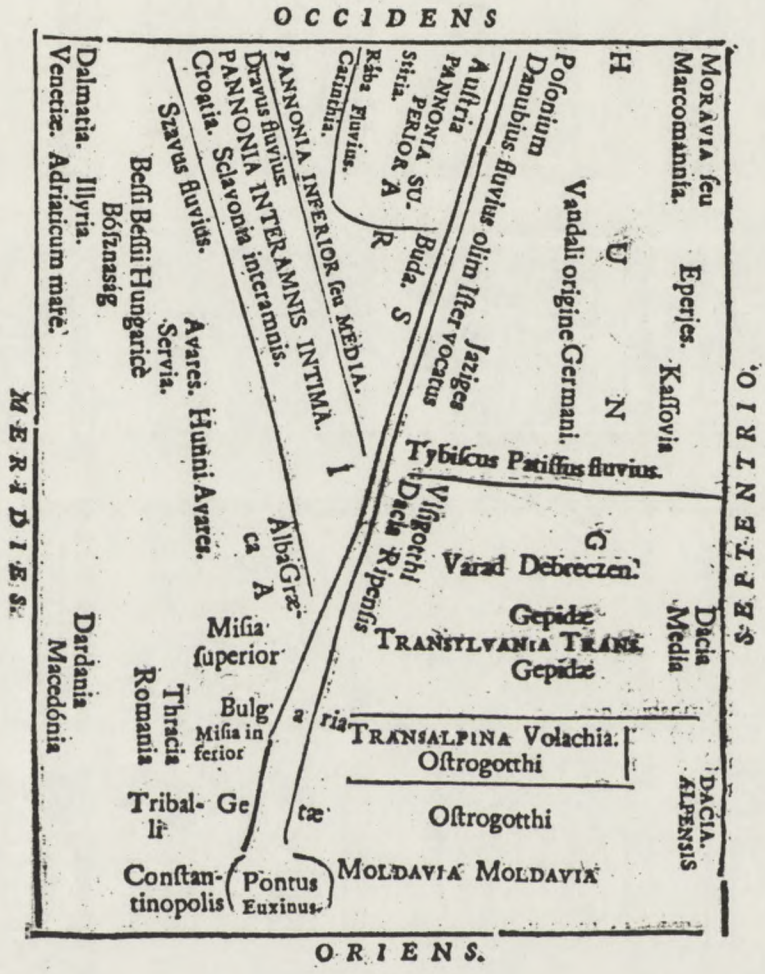

V/22

V/23

Sematikus térkép
Lisznyai K. P.: Origo gentium et regnorum, 1693

VI/1

VI/2

VI/3

VI/4

VI/5

VI/6

VI/7

VI/8

VI/9

VI/11

VI/10

XVI. SOLTAR. 29

Öket tiſztelſégben tartya,
Esküvését meg-gondollya,
Ha kárt vall-is azt meg nem ſzégi.
5. A' ki pénzével él hiven,
Költsön ád de nem kér uſorát,
Az ártatlan ember ellen,
Ajándékot ö nem véſzen,
A' ki igy téſzen a' meg állhat.

XVI. SOLTAR. C.M.

A' Chriſtusnak ſzenvedéſéröl, halálárol, és fel-támadásáról.

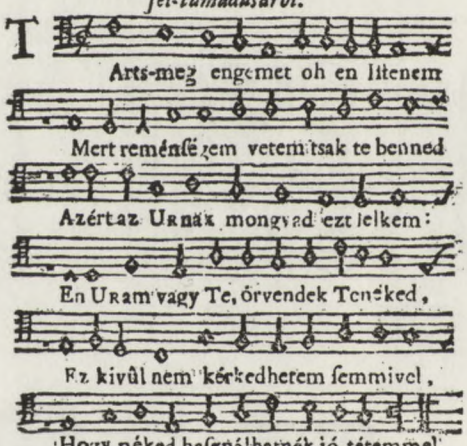

2. A' ſzentekkel e' földön jól téſzek.
Es ſegitek jámbor Isten félöket?

VII/1

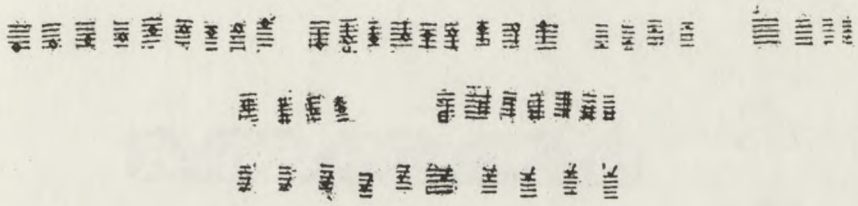

30 XVI. SOLTAR
őket tiſztteſségben tartya,
Esküvését meg-gondollya,
Ha kárt vall-is, azt meg nem ſzegi
5 A' ki pénzével él hiven.
Költsön ád, de nem kér utorát,
Az ártatlan ember ellen,
Ajándékot ö nem véſzen,
A' ki igy téſzen, az meg-álhat.

XVI. SOLTAR C.M.
Jövendölés a' Chriſtusnak ſzenvedéséről és fel-támadásáról.

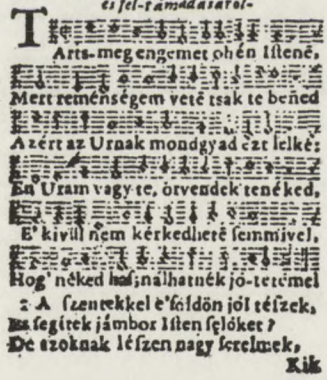

VII/2

VIII/1

VIII/2

VIII/3

VIII/4

VIII/5

VIII/6

VIII/7

VIII/8

VIII/9

VIII/10

VIII/11

VIII/12

VIII/13

VIII/14

VIII/15

VIII/16

VIII/17

VIII/18

VIII/19

VIII/20

VIII/21

VIII/22

VIII/23

VIII/24

VIII/25

VIII/26

VIII/27

VIII/28

VIII/29

VIII/30

VIII/31

VIII/32

VIII/33

VIII/34

VIII/35

VIII/36

VIII/37

VIII/38

VIII/39

VIII/40

VIII/41

VIII/42

VIII/43

VIII/44

VIII/45

ABCDEFGHIKL
MMNOÓPQRS
TVZ

HALOT TEME·

A B C D E F G H I K L M N

O Ö P Q R S T V X Y Z a æ

b c d e f ff g h i j k l m n o ö ö ô ô ô

p q, r s ſ ſt t u ü v x y z ct & . , , - =

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Rövid Kerdeſek es Feleletek

AÆCDEEFGHIKLL

MNOÖPRSTVXYZ

, , - ‘

DECRETVM

IX/3A 6,5 mm

AAÆBCDEFGHIJKL

MNOÖPQRSTUUUUü

VXZ -

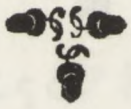

REDHAIFERENCZ

IX/4A 6,5–6,8 mm

A Æ B C D E F G H I J K L M M N O ó ô Ö Ö

P Q R S T U u V X Y Z A C D E F G

H I K L M N O R S T U Y Z A D E G H I O R S T U Y Z

a á à â æ b c d e é è ê ê ë ë ę f ff fi fl g ǵ h h ì í ĩ

j j k l m n o ò ô ö ȯ œ p q ꝗ ꝙ ꝗ ꝙ r s ſ ſſ ſt ß t

u û û ü ü ů v x y z z ct & * . , : ; -

(0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

AZ FELSEGES BATHORI GABOR-
nak, ISTENNNEK kegyelmeſsegebôl, Erdely Or-
ßaganak, es Havas-alfôldenek Fejedelmenek: Ma-
gyar orſzagnak reßeinek Uranak, es az Zekelyek-
nek Iſpannyanak, az mi Kegyelmes Urunknak es
Fejedelmünknek Fejedelemſegenek idejeben,

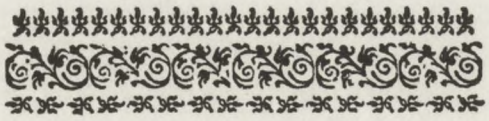

A Æ B C D E F G H I J J K L M N O O Ô P Q Qu

R S T U V Y X Z a á à ã æ b c d e è ẽ ë ë ę f ff fi

g ǵ h í ĩ j k l m m̃ n o ò ô ô œ p q ꝗ ꝗ r s ſ ſi ſſ ſt ß t u

ú ü ũ ũ ů v x y z & . , ; : ? - (0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Aydan nektek mondok jeles nagy csudat, az ſent Bibliabol ſep Hiſtoriat, Eleazar Papnak ſôrnyû halalat, Het ſep fiainak igaz vallaſat.

Antiochus Kiraly az Egiptomban, Uralkodik vala Kiralyſagaban, dicsekedik vala gazdagſagaban, Iſraël nepere ſok tôreſeben.

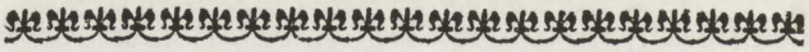

A Æ B C D E F G H I K L M N O Ó P Qu R S T U V W

X Y Z A B C D E G H I L M N N O Ö P Q; R S T U X Y Z

a á à ä æ b c d e é è ë ę f ff fi g ǵ h i ĩ j j k l m n ń o

ó ò ö ô œ p q qu ꝗ r s ſ ſi ſſ ſt ß t u ú v w x y z ct & ⸗

. , : ! ? - (0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

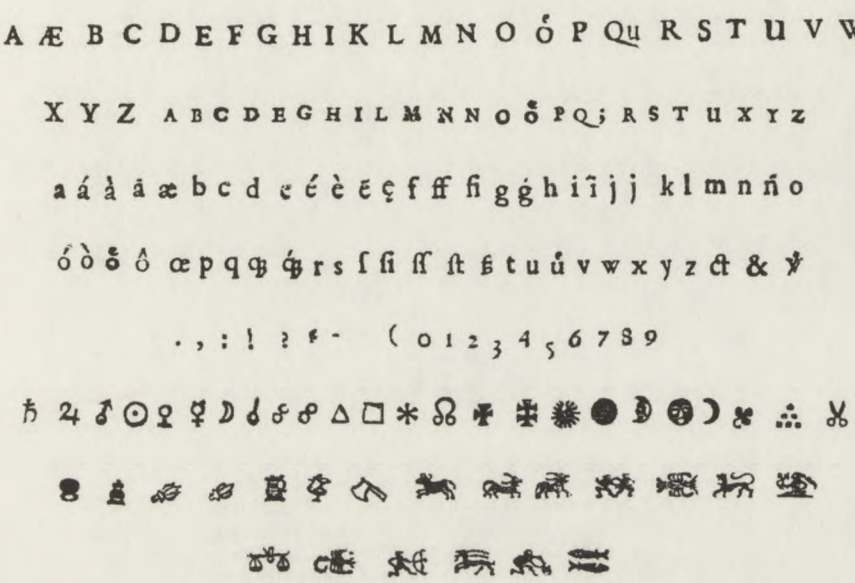

MINDEN TISZT-VISELŐKNEK, TUDNI illik, mind Egy-hazi ſemelyeknek, mind penigh külſő Polgari tarſaſagban levő Biraknak es Törvenytevőknek kedvőkert, Nemetből Magyarra fordittatot.

A B C D E F G H I K L M N N O P Qu Qu R S T U V X Y Z a á à ă æ

b c d e é ê ē ę f ff fi g h i ij j k l m m̄ n o ó ô ō ö ö œ p q q́ r s ſ ſi ſſ

ſt t u u ú û ū ü v x y z ſt & ⁊ . : ; , ? - (0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Pecz Ianos rabba eſek 15, Octobr: Iakab Ianos futva ſzalad Varadtul, az Racz hadat Rakomoznal el erik az Hayduk, es igen vagjak ôket, 25. Octob: Kalot meg adgyak Botskai Iſtvannak, 29, Octob: Caſsat meg veſzik 31, Octob: Sz. Andr: havaban Baſta Gyôrgy meg vere Nemet Balaſt, Botskai Iſtvan hadaval-is meg ût-közôt Edelenel, Baſtya Caſſat meg ſzallya 3, Dec: el ſzal alola 7, Decemb: 1605, Baſtya Tokayt meg ſegiti, bôyt elô hoban, Eperyeſrôl el megyen Poſon es Becs fele, az Törôk Eſztergomot meg veſzi, Sigmond Rakoczi ieſzen Gubernator Erdélyben, 1606. 30, Dec' meg hala az F. Botskai Iſtvan, es Feyer-varat Erdelybē tiſzteſſegel el temettetek. 1607, Rakotzi Sigmond Erdelyi Fejedelemme valaſzratik 11, Feb: 1608, Sigmond Rakotzi el hadgya Erdely Orſzagot, es iſmet Magyar Orſzagban megyen 5, Martij.

A Æ B C D E F G H I K L M N O Ô P Qu R S T U V W X Y

Z A Æ B C D E F G H I K L M N O Ô P R S T U V Y Z a á à â ä æ b c

d e é è ê ę f ff fi fl g ǵ h i j j̃ k l m n o ó ò ô ö œ p q q́ ꝗ r s ſſi ſſ

ſt ß t u ú ù û ü v w x y z ct & . , : ; ? " ‘

(0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Annonia ez, melyen mi Magyarok Iſtennek kegyelmebôl lakûk vagy inkáb à ſok inſegek es romláſok-kôzôtt vajuſunk, *Tiſt. Uram* mellyet az Hyſtoricuſok *4*, ſerencsének játékos laptájának neveznek ez okon, hogy az immár tizen-három izben biratott kûlômb kûlômb ſęle nemzetektûl, ugy-mint 1. az Nemetektûl. 2. à Togata-Galliábol valo Franciáktul. 3. Cimbriſektûl kiket moſtan Dánuſoknak hinak.

A Æ B C C D E E F G H I J K L M M

N N O Ö Ö Ö P R S T U Ü Ü V V X Y Z

a a à à b c d e ê é è è f f ſi ſl g h i ij j j k k ſk ſk l ll

m m n n o ô ô ö ö ö ö ö ò p q q r s ſ ſ ſſ ſt ß ß ß ß

t u û û ü ü ut v x y y z z z ſt ſt

(. , : ! ! ? - = 1 3 8 8 9

TISZTELETES ES BECSÜ-
letes firſiunak Cseh Andrasnak, Varadi
fü Harmintzadoſnak, az töb hivekkel egyetem-
ben az Atya Iſtentül Szent Fiaert kegyel-
met, bekeſeget es minden lelki
teſti jokat kevan.

A Æ B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U

V Z a æ ae b c d e f fi fl g h i ij j k l ll m n o œ p q

r s ſ ſi ſſ ß ſt t u ů ue v x y z ſt ct & . . , , : ; !

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Igyekőzzel Iſtennek előtte kedves lenni, es oly munkas, ki meg ne ſzegyenüllyön, es ki igazan haſogaſſa az igaſſagnak beſzedet.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S ß T U Ü V a a

b c d e ẽ f ff ſi g h i í ij k l ll m n o ô ö ö p q r s ſ ſſ ß t u ü uu

v x y z ʒ & ꝛ , : ? 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 9

Az Evangeliomot ſemmi reßeben nem ßabad meg valtoztatni. Gal. 5, 15.

A B C D E F G H I K L M N O ö P Qu Quæ R S T U V X Y Z

a à â æ as b c d e é è ê ę ě ę f ff fi g h i ü ij j k kl ll m n o ó ò ô ö

ö œ p q qu ń r s ſſi ſſp ſſſ ſt ſſt u ü ü ü ü us v x y yy z ʒ ſt ſt & § —oo

? ¿ . , : ; (0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Tenger az igaz hitröl valo egyenetlenſegeknek el áradott özöne: de azert, mind csak ez kis könyvben foglalt kerdeſeken fordul meg, mint valami ſarkon, mellyekben az töb dolgok is mind el igazodnak: ugy hogy, valaki érti ez ket könyvben kapcsolt dolgokat, nem ſükſeg az töb viſſſa-vonyaſok viſgalaſaban faraſztani elmejet: mert ezekböl el igazithat minden közbeveteſeket, Ismet: *Altal utat mutatok, mellyen akar melly egy-igyü, kiunyen ſeltalallya az igaſſagot.* Ismet: *Valaki el igazodik ez ket dologban, mellyet ez két könyvben foglaltam, mindgyart minden verſengeſeknek végét éri.*

Ā Δ Ε Μ α ά ὰ ᾰ ᾱ ᾶ ᾷ ᾳ ἀ ᾶ ϐ ϑ γ γ ϝ ε ἔ ἒ ἐ ἔ η ή ὴ ῆ ῇ ϑ ϑ

θ ι ἰ ὶ ί ῖ κ λ μ μ ν ξ ο ὁ ὃ ὸ ὸ ὅ π ϖ ϱ ϱ ῥ σ ς ϲ ϲ ϳ τ υ ύ ὺ ὺ ῦ

φ χ ϰ ώ ῶ ῷ ϖ ὼ ῳ ϝ ϝ ϝ ϝ ϑ ῶ ὼ ῳ ϝ ϝ ϑ ϖ ϱ ύ ὺ ῦ

ϝ ϑ ὸ

λογοθ
ϖγοφοεε-
κθ

ABCDEF
GHIKL
MNOPR
STVZ

ERCSÉNI

IX/15A 16 mm

A Æ B C D E É F G H I J K L

M N O Ô P Q R S T U V X Y Z

a á à â æ b c d e é g h i j k l m n

o ó ô ö ő ȣ p q r s ſ ſt t u v y z &

. , : -

IX/16A 6,5 mm

A Æ B C D E F G H I J K L M N

O P Q R S T U V X Y Z a á à â æ b

c d e é è ę ë f ff fi g h i í j k l m n ñ o

ó ò ô ö ő œ p q q; r s ſ ſi ſſ ſt t u ù û ü v

x y z ct & (. , ; : - 169

POſtquàm Vir Clariſsimus ac Eruditiſſimus D. Paulus K. Liſznyai Chronologiæ Sacræ, Mapparum Geographicarum, Hiſtoriarum Sacrarum, Controverſiarum Theologicarum & Logices in Illuſtri Athenæo Debrecinenſi Profeſſor laudatiſsimus, tùm

A Æ B C D E F G H I J K L M N O Ö P Q Qu R S T

U V X Y Z a á à â ã æ b c d e é è ë ẽ ę ſſ ſi ſl g h

i í ì î j k l m n o ó ò ô õ ö ő œ p q r s ſ ſſ ſt t u ú ù ü

ů v x y z ct & * ſ [. , ! ? . ; : -

(0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Melly kötelességre nézve, még Belgiumban, Tràjectumban és Franekeràban lakromban vetém szemeimet és kezeimet az Sz. BIBLIARA, hogy az Urnac napjain (màs;s;or màsokban levén foglalatos) ez Halottac Laistromàt ős;ve s;edném, illyen modon el-os;tanàm az utàn Typus alà is adnàm; De költsègemnek kevés vólta, az utànnam hozandoknac bizontalan volta, és egyebec ollyanoc a' Typus alà va-

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z A Æ

B C D E F G H I J K K L M N O Ö R S T U V X Y Z a á à â æ b c d e é é è ę

f ffi ffl fl g h i í ì j k k l m n o ó ò ô ö ő ő p q r s ſ ſi ſſ ſſi ſt ſſt t u ú ù

û ü ű v v x y z z Z & & * [. , : ; ! ? -

(0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

♄ ♃ ♂ ☉ ♀ ☿ ☾

Hóld újsága,	Pilulás purgatio.
Első negyed.	Jó haj-nyirés.
Hóld tőlte.	Jó tsetstől válaſz.
Utólsó negyed.	Jó épül: fa vagás.
Er-vágás jó.	ölzve-jövés.
Er-vágás jóbb.	Ellenbe állás.
Jó köppölyözni.	Hat ſzegű fény.
Jó vetni ned: föld	Négy ſzegű fény
Jó vetni ſzáraz f.	Három ſzegű fénj
Szerentsés nap.	r. reggel. o. épen.
Szerentsétlẽ nap	d. dél után.

Kos	Oroſz:	Nyilas
Bika	Szűz,	Bak,
Kettős	Mérték,	Vizőn.
Rák,	Skorpio,	Halak.

A B C D E F G H I J K L M N O P Qu R S T U V A Æ B C

E F G H I j K L M N O P R S T U Y Z a á à â ã æ b c d e é è ê ẽ ë ę f ff fi

g h i ì î j k l m n o ó ò ô õ ö œ p q q́ r s ſ ſi ſſ ſſi ſt t u ú ù û ũ ü v x y z & &

. , ; : ; ! ? - ÿ (0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Tégy jól ezzel a' ſzegény igye-fogyott,meg-rongyollottMagyar nemzettel, ne engedgyed Uram, hogy mind örökké ſzaporodgyék ebben à dúlás, a' prédálás, a' gyülölség, az irigység, az Atyafiak között való ártatlan vér-ontás, ne engedgyed hogy ſzaporodgyék a' ſirás, és a' keſerves jaj ſzó mondás; hanem Ur Iſten már ezen könyörüly-meg, térits-meg te hozád hadd térjen-meg,ujits-meg napjait,mint vala à régi idöben

Tégy jól e' Nemzetben amaz Anya-Városſſal, Magyar Jeruſalemmel, a' te dicsöſségednek féſzkével, ſok ellenſégi ellen marazd-meg.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Qu R S T U V X Y D I M N O

S T a á à â ã æ b c d e é è ê f fi ffi g h ú j j k l m n o ó ó ò ô ö p q q́ r s

t ſ ſi ſſ ſſi ſt ſ; u ú ù û ũ ü v x y z & & . , : ! ! -

(0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

SOk ſzép tudós elmét ſzült ez a' *ſæculum*,
A' Magyar Nemzetben, nincs ſemmi *dubium*,
Ez dologban, csak nem mint Nemes *Belgium*,
Ollyakat, avagy mint hires *Imperium*.
Illyenek valának: *Medgyeſi*, *Tóluai*,
Ki-terjett hireket kiknek fenn forgani
Tudgyuk, haſonló vólt János *Apáczai*,
Többeket-is tudnánk ezekhez ſzamlálni.
Kik élö nyelvekkel, s' elmés iráſokkal
A' Magyari hazat ékeſiték, fontal,
A' *Barbaries*tûl tiſztiták haſzonnal.
Mutogatván Magyar hogy el-ér máſokkal:

AÆB CDEFGHI JKLMNOP Quo QuRS TUV WXZ a á á à ã ã z:b c.de é è è

ë ē ę fff fi fl g h í í j k l m n o ó ô ö œ p q r s ſ ſi ſſ ſt t u ú ú ü v ỳ x y z ſt & ŷ

. , : ; ?! - (0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

A A B C D E G H I J K L

M M N O P Q R S T U V

X a â as æ b c d e é ff g h i is k

l m n o ó p q q́ r s ſ ſi ſt ſt t u û us

v z ct & . , ! : ; - -

0 1 2 3 7

Universis Orbis Christiani Principibus, & Rebus-publicis, nec non aliis quibusvis Præsentes has Patentes Nostras visuris, lecturis & legi auditurıs.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U

V X Y Z a á à as æ b c d e é è ë f fi g h i ì ì ùs j k l

m n o ó ô ò ö ó ö œ p q r s ſ ſi ſſ ſſi ſt ß t u ú û ū ù ù us v

w x y z & & . , : ; ? ! - (0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Ezeket én a' ſzent Iras Könyveinek rendi ßerint kevês munkaval (à ßokas ßerint) ki ßedhettem vólna, de igy akartam e' Könyvben lévo Prédikációc *rendire nezve.*

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Qu R S T U V W Y Z a á a

as b c d e é ë f fi g h i í is j k k l m n o ó ö ô æ ö p q q3 r s ſ ſi ſſ ſt ß

t u ù us ü v w x y z z z ct st & . , : ! ? ? - ⁂

11. 18. 19. *Es mivel hogy meg lágyult a' te ßived, és meg aláztad magaádat az Úr elôt, halván azokat mellyeket ßollek ez helly ellen és meg ßaggatád a' te ruhádát, és sírál en elötem: Azért en is meg halgattalak, azt mondgya a' Jehova.*

AÆBCDEFGHIJKLMNOPQuRSTUVWZ aáàâãæas

bcdeéèě ſ ff ffi fig h iíì ıj k ll m noóòôöpqqrsſ ſi ſſ ſſ ſſi ſt tu

úùûüus vwxyz ß ß & , : ; ? ? -

2 Cor. 22. ℣. 7, 8, 9. *Adatott énnékem hegyes öſztön, melly az én teſtemben ragadott, a' Sátánnak Angyala, hogy engemet csapdoſna, hogy felettéb el ne hidgyem magamat. Ezért háromſzor könyörgöttem az Urnak hogy én töllem el-távoznék*, Es azt mondá nékem: *Elég néked az én kegyelmem: mert az én eröm erötlenſég által végeztetik-el.*

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Qu R S T U V a à

ä æ œ b c d e i è f fi ffi ſt fr g h i ï ü j j ÿ k l ll m n ñ o ó ö œ p q

r s ſ ſi ſſ ſſi ſt t u ú ù ü w v x y y & y - . , ; : ? !

(0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Flavius Vespasianus per filium suum Titum Vespasianum Romani belli ducem Hierosolymam, & totam Judæorum Rempublicam evertit, delevit & finaliter destruxit, Judæos per totum mundum usque ad hodiernum diem dispersit & sic tam Regibus, quam Præsidibus Judæa finem imposuit.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V X Z a à á ã a m b

c d e ê ë f ff ſſ g h i ù j k ll m n o ò ó ô õ p q ꝗ r s ſ ſſ ſſ ſſ ſſ ſſ ſſ t u ù ú ũ ü

u v x y z & & [. , ; ! ? - ‡ * (0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Α Ε Κ Π α ά ᾶ β γ δ ε έ ἐ ι ῖ ἰ ῖ ἰ ῖ κ λ μ ν ξ ο ὸ π

ϖ ϱ ζ ρ σ ς τ υ ύ ὐ κ ψ ὰ ϖ ϖ ς χ ω ώ

ϖς ϑ ε ϑ ύ ὀ

Επιλειψία, Καταλειψία,

J

IX/28K 55, IX/29G 2,4 mm, IX/30A 22 mm

8. SZENCI KERTÉSZ ÁBRAHÁM ÉS A VÁRADI REFORMÁTUS EGYHÁZ NYOMDÁJA (1639?) 1640–1668

II/1

Bayly, L.: Praxis pietatis, 1643

III/1

III/2

III/3

III/4

III/5

III/6

IV/1

IV/2

IV/3

IV/4

IV/5

IV/6

IV/7

IV/8

IV/9

IV/10

IV/11

IV/12

IV/13

IV/14

IV/15

IV/16

IV/17

IV/18

IV/19

IV/20

IV/21

IV/22

IV/23

TARA

IV/24

IV/25

IV/26

IV/27

IV/28

IV/29

IV/30

IV/31

IV/32

A Váradi Biblia záródíszei
1660/1661–1668

VI/1

VI/2

VI/3

VI/4

VI/5

E F H J K M

O S V

VI/6

A C E I J K

M N O

S T

VI/7

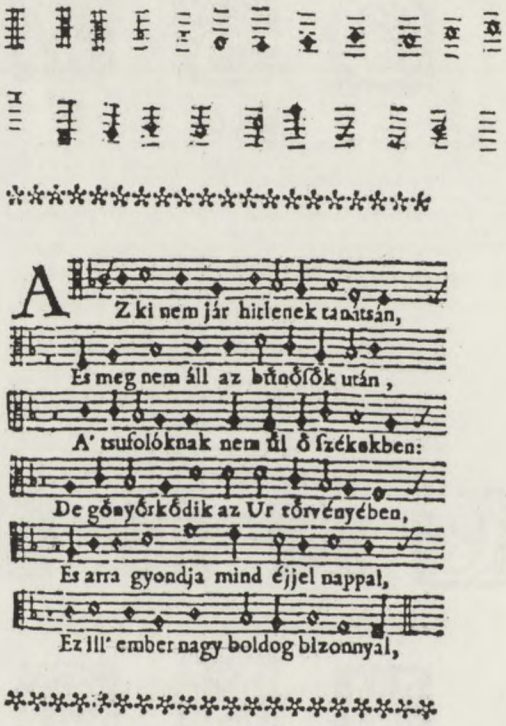
AZ ki nem jár hitlenek tanátsán,
És meg nem áll az bűnősők után,
A' tsufolóknak nem ül ő székekben:
De gőnyőrkődik az Ur törvényében,
És arra gyondja mind éjjel nappal,
Ez ill' ember nagy boldog bizonnyal,

VIII/1

VIII/2

VIII/3

VIII/4

VIII/5

VIII/6

VIII/7

VIII/8

VIII/9

VIII/10

VIII/11

VIII/12

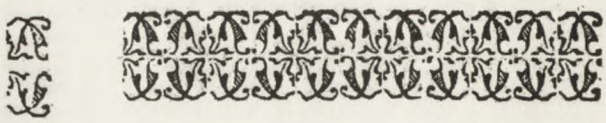

VIII/13

VIII/14

VIII/15

VIII/16

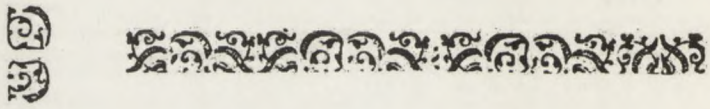

VIII/17

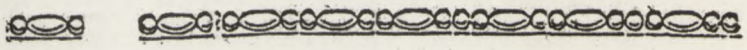

VIII/18

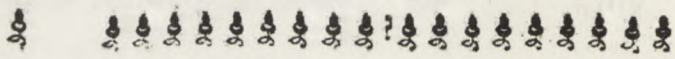

VIII/19

VIII/20

VIII/21

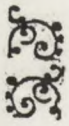

VIII/22

VIII/23

VIII/24

VIII/25

VIII/26

VIII/27

VIII/28

VIII/29

VIII/30

VIII/31

VIII/32

A Æ B C D E F G H I J K L M N O Ö P Q R S

T U V X Y Z

A B C D E G H I K L M N O R S T V X Y Z

a á ã a æ b c d e é ẽ ę e f fi g h i j k l m m n n o ó

ő ȯ œ p r s ſ ſi ſſ ſſt u ú ũ v y z ꝛ . , ; : - ? ! 1 2 3 4 5

6 7 8 9

KET dolgokat csudálhat igen méltán, e' moſtani ſiralmakkal s' ſzomoru változáſokkal tellyes időben, az egéſz Kereſztyén világ. Elsőben, az Iſten eſméretin kivůl lévő pogányoknak egymás közőtt valo nagy eggyeſségeket, és minden felé valo forduláſokban s' hadakozáſokban valo jo ſzerencséjeket. Máſodſzor, a' Kereſztyéneknek egymás közőtt lévő rut egyenetlensége-

A Æ C D D E G H I J K L M M N O P Q R S T

U V Y a á b c d e è é f ſ g h i ü j j k l ll m m n o ó ö p

q r s ſ ſi ſt t u ú us v x y y z & 1 5 6 . , ; : ? !

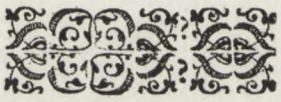

ALlatoknac meg-tartoja, egeknec igazgatoja, Napnac égen forgatoja, Hóldnac bölcs változtatoja.

Adg' minékünc itt ug' élnünc, hog' bűnünkben el ne veſzszünc, hanem mennyekben mehesſünc, s' veled örökké élhesſünc.

Dicsőſség lég'en tenéked, föld meny magaſztallyon téged, mert mindenekre keg'elmed, mint a' bő ár-viz ki-terjed. Ug' Lég'en.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O

P Q R S T U V X Y Z

A B C D E G H I K L M N O P R S T Y Z

a á à ã æ b c d e é è f ff g h i j k l m n o ò ô p

q r s ſ ſi ſſ ſt t u ú ů v x y z & . , ; - 12

4 5 6 7

KEgyelmes Aszszonyom, mivel ez Dávid Királynak idveſséggel tellyes Soltárát, Nagyſágod méltoſágos tekinteti előtt kezdettem és végeztem vala el; itilém illendőnek, ha a' mit Nagysagod kegyes fülekkel buzgoſágoſſan halgatott, kegyelmes ſzemeivel nézvén buzgoſágos kegyeſséggel olvaſgathatna-is. Im hol azért, Kegyel-

A AÆ B BC C D DE F G G H I J K L
M M N O P Q R S T U V V AE MOPTX
a á à â ã æ as b c d e é è e f ffi fi g h i ì is j k l ll m
n n o ó ò ô œ p q q́ r s ſ ſi ſt t u ú ù û ũ ů us v x
y z & & 1 2 3 4 5 7 8 9 · , ; :

Az mi ſzivünk tétovázó állhatatlanſága-is nyilván vagon előtted. Te azért, Uram, ki mindeneket jobban végezhetſz, hogſem mi tudnók érteni: önts belénk a' könyörgéſnek lelkét, melly a' te hiveidben kimondhatatlan fohászkodáſokkal ſzokott könyörögni.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X Y Z

A Æ B C D E F G H I K L M N O R S T U V X Y Z a á ã a

æ b c d e é ę ẽ f fi g h i j k l m m n ñ o ó ò õ ô p q r s ſ

ſi ſſ ſt t u ú ũ ũ v x y z & 0 1 2 3 4 5 6 7 9 . , ; :

- ? !] (

Uram! ugy vagyon meg-keſeritett az Iſten, el-vévén tőled ez te edgyetlen edgy leányodat; de gondold-meg, hogy ez nem egyéb, hanem mennyei Atyádnak ſujtoláſi; Emlekezzél-meg arról, hogy te moſtan a' Chriſtus Scholájában a' letzkére elől ſzólittattál, hogy meg-teſsék, mennyi hitet, békeſéges tűréſt, tanúltál mind ez ideiglen, és ha ſzent Job módgyára ollyan jó neven vehetedé Iſtentűl ez meg-látogatáſát, mint az el-vőtt ſok jókat. Békeſéges tűrés által birjad hát lelkedet ez probában, s' az Iſtent igaz hitednek általa kap-

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R S

T U V Y Z a c d e f i l m n o p r s t u a á à e æ b c d e

é è ě f fi g h i ís j j k l ll m n o ó ö œ p q g r s ſ ſi ſſ

ſt ſt ß t u ú ú us v x y z & 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 , : - ?)

I. Az Istèn, a' nagy és erös hitü embereket nagyon és erösſen ez életben meg ſzokta késérgetni és probálni.

II. A' nagy probák és késértetek között, az igaz hit téſzi engedelmeſsé, és békeséges türövé az embert.

Térj-meg én lelkem a' te nyugodalmodban: Mert az Ur jol tött te veled. Mivel hogy meg-ſzabaditottad az én lélkemet az haláltol, az én ſzemeimet a' köny hullatáſtol, és az én lábaimat az eſettöl. Járok az Urnak orczája elött az élöknek földében.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R S

T U V W X Z

A Æ D E G H K L M N R T

a á æ b c d e é ꝛ f ſh g h i j k l m ꝛ n ꝛ o ő ò ō œ

ő p q q́ r ꝛ s ſ ſi ſſ ſſi ſt ſs t ꝛ u ú ū ű v x y z z ct & ⁊

1 2 3 4 5 6 7 8 9 , ; - (*

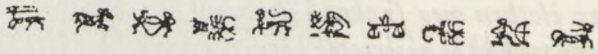

Mindeneknec előtte, hiſzſzúc és vallyuc: hogy edgy az az Iſten, a' kit régen a' ſzent Prophetác és Apoſtaloc iſmértenec, hirdettenec, és imádáſſal tiſzteltenec, a' kinec nevében mindnyájan mi-is kereſztyénec meg-kereſztelkedtünc, ugy-mint a' ki Atya, Fiu, és ſzent Lélec, edgy terméſzetiben, és őrőc Iſtenségében, főlségében, ditsőſségében, tselekedetiben és tiſzteletiben: de három ſzemélyekben, és azoknac tulajdonságiban meg-kúlőmbőz-

A Æ B C D E F G H I J K K L M N O P P Q Q R S T T U V X Y Z

a á à ă â æ as at b c d e é ē f ff ffi fi fr g h i ì j k l ll m n o ó ò ŏ œ p

q q3 q̃3 r s ſ ſi ſl ſp ſſ ſt ſt ß t tu u ú ū us v v x y z ct & 0 1 2 3 4 5 6

7 8 9 . , : ; - ?)

Iráſnak: az penig nyilván vagyon minden tórvényekben, hogy ſenki maga mellet tanú nem lehet. Ezen kivól-is penig, én még ezekből elég bizonyos nem lehetec; holot ezek felól az Iráſok felöl-is ſzintén ugy kételkedhetem mint egéſzſzen az Irás felöl.

A Æ B C D E F G H I J J K L M N O P Q R S T U V X Z A B

C D E N S U V a á ã à æ b c d e é è ę ë ẽ ⌣ f ff ffi fl g h i í

j k l m m̃ n n n̄ o ó ò õ ö œ p q q̃ r s ſ ſi ſſ ſſi ſt u ù ú ũ ü

v x y z ſt & ⅋ ? 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . , ; : ? (

11. Két Ellen-vetésekre felelek-meg a' Sidóknak, mellyeket ök az elsö Erösség ellen támasztnak. 80
12. Második Erösége a' Messiás el-jövetelinek, vétetik az 'Aldozatoknak, 'Etkekbẽ és Napokban-való külömbségeknek, és a' Környül-metélkedésnek, meg-szünéséböl. 87
13. Az 'Etkekben, és Napokban-való külömbségek; és nevezet-szerint a' Szombatnak meg-szentelése-is, meg-szüntek. 95
14. A' Környül-metélkedés-is meg-

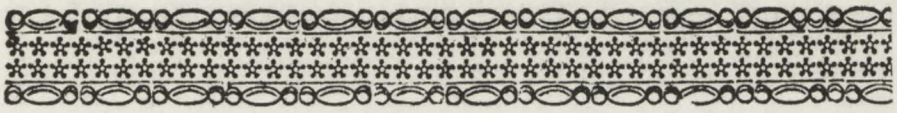

A Æ B C D E F G H I J J K L M M N O P Q R S T U V X c D

E G K L M N P S T U V Y a á â æ b c d c é è e f ff fl g h i j j k l m m

n o ò ó œ p q r s ſ ſi ſſ ſſi ſt t u ú ù ü ů ű ů v x y z & ' o 1

2 3 4 5 6 7 8 9 . , : ? !

Nágod enyhitette-meg nékünk e' JAJJAINKAT; s' ez utánis a' SIRALMAKAT, a' könyhullatásokat. Nágod törölheti-el, meg-keseredett Nemzetünknek szeméről: Mindenek felett e' Christusban el-költözött Szerelmes LELKEINEK, minden féle joszágos tselekedeteknek, kiváltképpen Istenhez valo buzgoságos szereteteknek, virágzo kegyes voltoknak, és minden jo példájoknak fegyhetetlen követésével. Mellyre a' jo Isten, külső belső minden szükséges jo eszközök, utak és modok által segélje reá-is Nágodat. Es jövendőben Nágodban-is, a' Nágod kedves MARADEKINAK, nevezet szerént; mostani Szerelmes FIANAK, Méltoságos RAKOCI FERENCZNEK, (kinek, Nágod jövendő Successorává választatását, s' abban már meg-is erősittetését, meg-engedte a' nagy irgalmu Ur Isten Nágodnak, s' minékünk-is szivbéli nagy örömünkre érhetnünk) adja élőveu szemléinek, s' követő példával szüntelen előttök viselnek. Amen! Amen! Sáros Patakon, az Első Hónak 25-dik napján, 1653-ben.

A Æ B C D E F G H I L M N O P Q R S T V a ⁊ as b c d e ſ ff

ffi fi fr g h i k l ll m n o ò ô ö p q q́ r s ſ ſi ſp ſt ſſ t u ù û ü

us v v w x z ct & . , : ,

c Ertelme ez: Minekutánna a' földet illyen modön meg-tiſztitom, az én anyaſzentegyházam nem véſz-el, sőt inkáb az én nevemnec iſméreti meſzſze valo népec közzé ki-terjed, és engem tiſztelnec, nékem ſzolgálnac, az én nevemet ſegitségül hijác egy akarattal. Ezt pedig mondgya a' bivec vigaſztalására, kic azt gondolhattác volna, hogy ha Sido orſzág elvéſz, az Iſtení tiſztelet-is nem líſzen.

d Minémű légyen az Anyaſzentegyház azt irja-meg, tudniillic, ſzent, és az ő bűnciből meg-tiſztitatott; azért mondgya: Nem ſzégyenülſz-meg a'te bűneidért, tudni-illic, mert azoc meg-bocsátatnac. Továbbá az ujonnan valo ſzületéſnec jo-téteményéről is emlekezic. En ugy-mond a' kevélységet el-véſzem te belőled, azokat-is el-veſztem kic tegedet kevélységre inditottac.

A B C D E F G H I K L M N O P Qu Qua R S T V

Z a á a æ as b c d e é f ff ſl fr g h i is j k l ll m n o ò ó œ

p q ks r s ſ ſs ſp ſſ ſſs ſſi ſt ſk t u ú ù ũ ũ ius v x y z z ct & . ,

: ?)

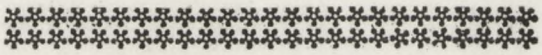

Idvez légʼ Christus eʼ vil:
Idvez légʼ édes Ieſusunk és mi
Jer dicsérjük kereſztyének nevét
Jer hirdeſsük mi Urunknak nagʼ
Jeſus Christus mi meg-váltonk
Jeſus Christus mi királyunk
Jeſus Christus egʼ meſter:
Jeſus Christus Iſtennek egʼ Fia
Igaz Biro nagʼ Ur Iſten, ki
Io kereſztyének kik vagʼunk
Jóvel meg-váltoja népeknek mut:
Jóvel népeknek meg-váltoja,
Jóvel Sz. Lélek Ur Iſten, &c. &c.
Jóvel teremtő Sz. Lélek, és hiveid:
Iſtentől váláſztot népek, mind;

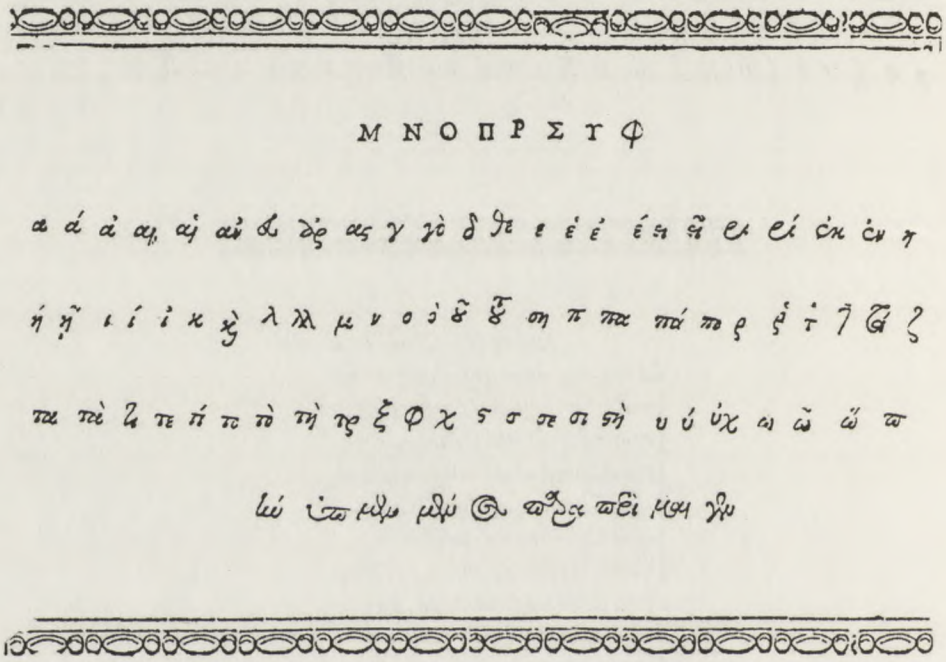
M N O Π P Σ T Φ

ABDEFGI JJK
LMNOP
QRSTZ

ABCDEHIJKLMN
OQRSTUZ.-

ABCDEGHIJKLMNO
PQRSTUZAÆEGHIKLNŐ
RSTVYZaácdegilmnoqrsſ
tuvyz,-;

IX/14A 12 mm, IX/15A 8 mm, IX/16A 6 mm

ABCDEFGHIJJKLM
NOPQRSTUVXYZ:

ABCDEGHIJKLMNO
ÖPRSTÜVXZ

IX/17A 6,5 mm, IX/18A 5 mm

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R R S T U

V W Y Z

A B C D E G H I J K L M N O P R S T U Y Z

a à à ã â ⅋ b c ć e é è ẽ f ff ffl fi fl g h i j k l m n o ó ô

œ p q r s ſ ſi ſſ ſſi ſt t u ú ù ũ v x y z & & . , : ; ¯ (

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Ebredgyél-fel világ bûnéidbôl,
El-bé-megyûnk nagy ôrômmel
Emlekezzél-meg menybéli Iſt:
Emlekezzél-meg Ur Iſten a'mi
Emlekezzél mi tôrtének Uram
Emlekezzél Ur Iſten hiveidrôl
Emlekezzûnk ez napon.
Erôs várunk nékûnk az Iſten
Ez eſztendôt meg-áldod: Ez
Ez nap nékûnk dicséretes nap,

Jeſus Chriſtus ſzép fényes hajnal
Jeſus ſzûleték idveſségûnkre
Illyen fogadáſt tôn a' ſzent
Imádunk mi tégeď ſzent Hár:
Int moſt minket Dávid Profeta
Jollehet nagy ſokat ſzoltunk
Jôvel légy velûnk Ur Iſten, ſeg:
Jôvel Sz. L. Ur Iſten, lelkûnk:
Jôvel Sz. L. Ur Iſten, tôlts-bé
Jôvel Sz. L. Iſten, tarts-meg

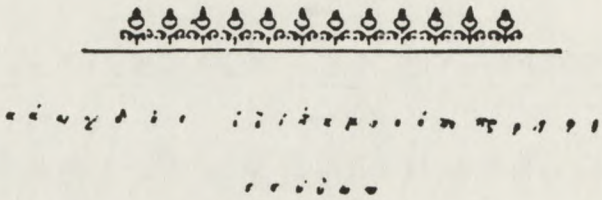

ABI

Γ Δ Η Ι Κ Ο

Ρ Σ Τ

IX/20G 68, IX/21A 22 mm, IX/22H 4 mm, IX/23G 5 mm

9. AZ ERDÉLYI FEJEDELMI NYOMDA
1621–1667

I/1

I/2

III/1

III/2

I/1–2: Evangéliumi illusztrációk, 1624
III/1: J. Bocatius címere, 1621
III/2: Bethlen Gábor erdélyi fejedelem címere, 1630

III/3

III/4

III/5

III/6

III/3: Erdély és a Rákóczi család egyesített címere, 1635–1651
III/4: Erdély és a Rákóczi család egyesített címere, 1638–1655
III/5: A gyulafehérvári metropolita pecsétje, 1648–1651
III/6: 1667

IV/1

IV/2

IV/3

IV/4

IV/5

IV/6

IV/7

IV/8

IV/9

IV/10

IV/11

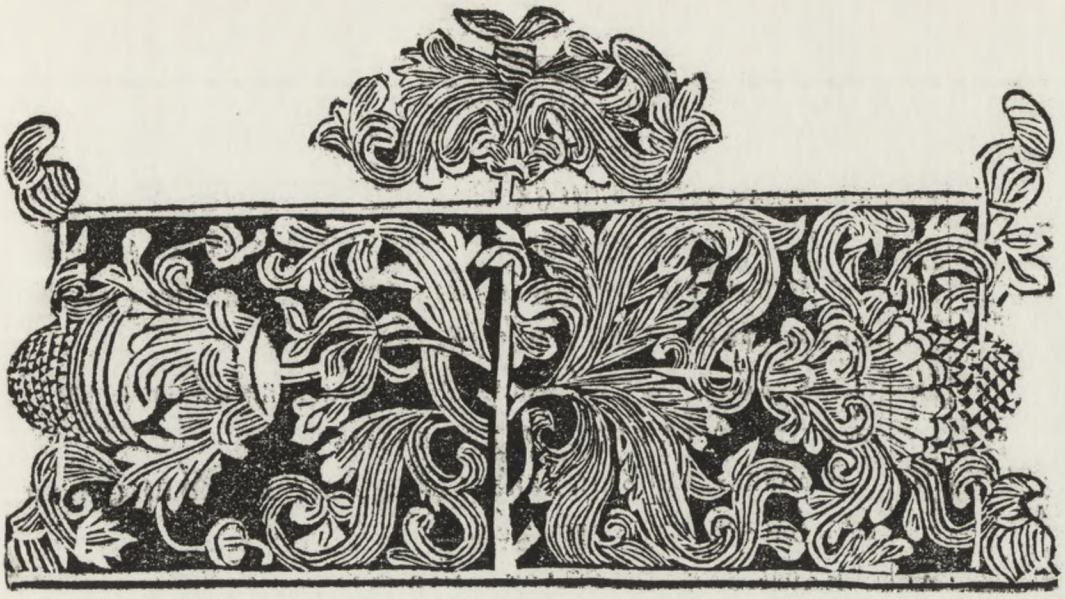

VI/12

VI/13

VI/14

V/1

V/2

IV/12–14: 1648–1651
V/1–2: 1625

VI/1

VI/1

VI/1

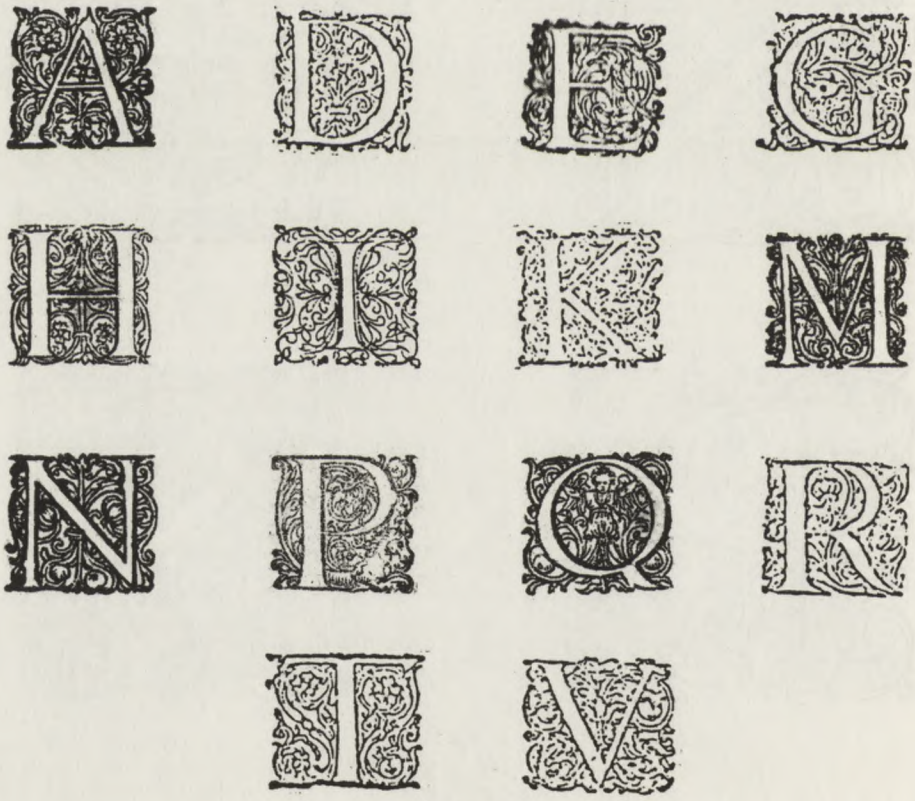

VI/2

VI/1: 1621–1658
VI/2: 1622–1658

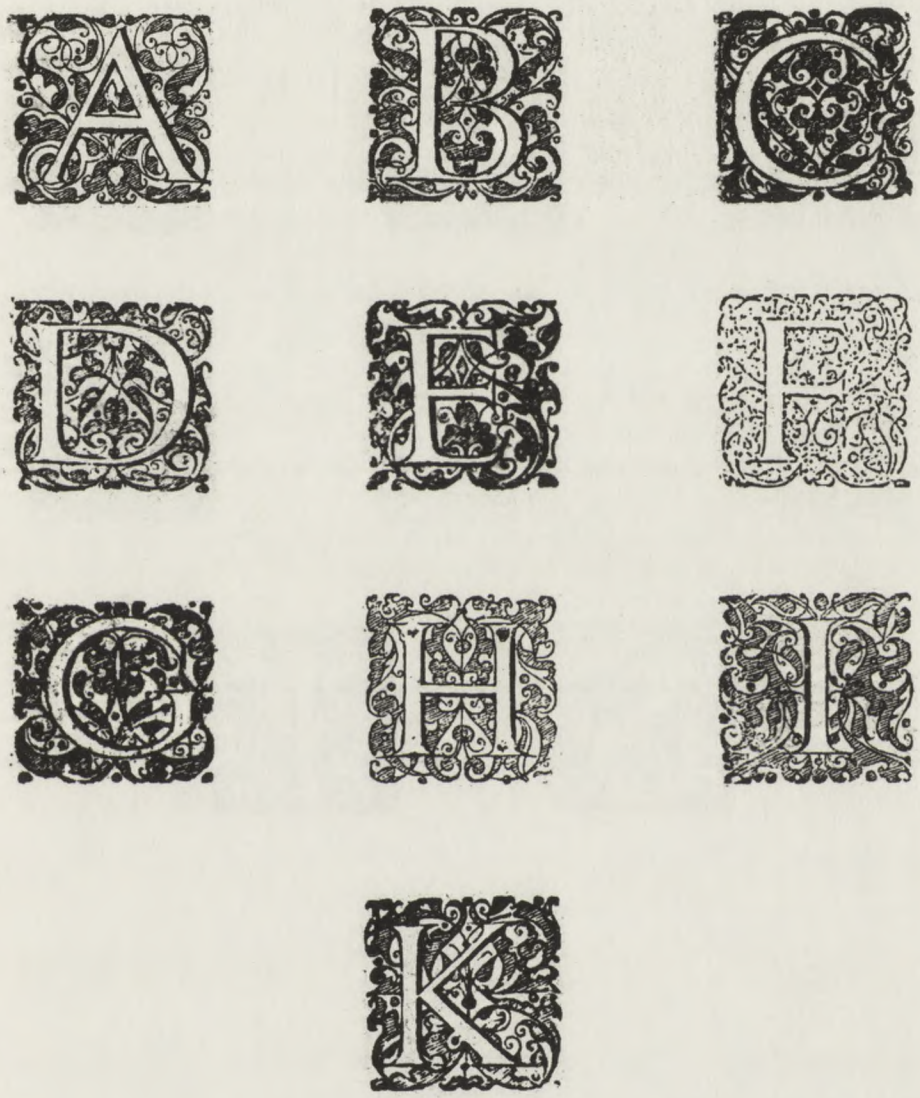

VI/3

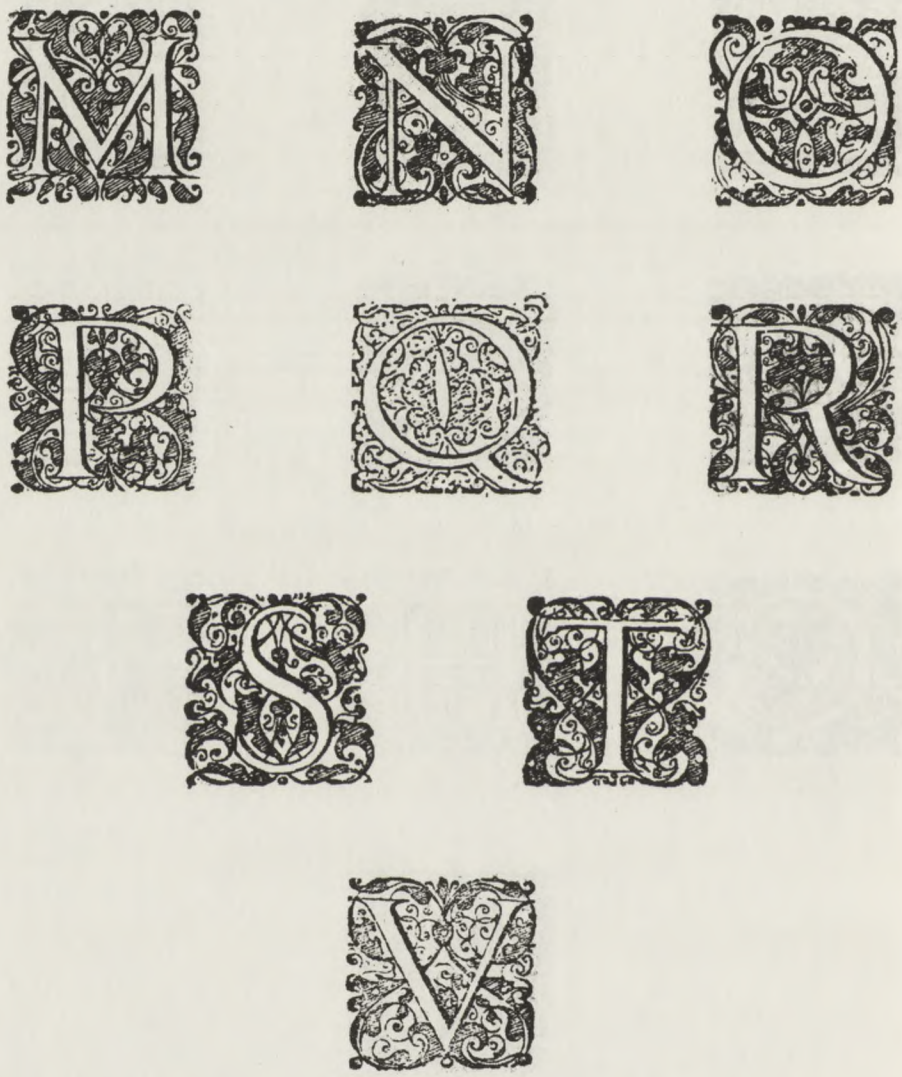

VI/3

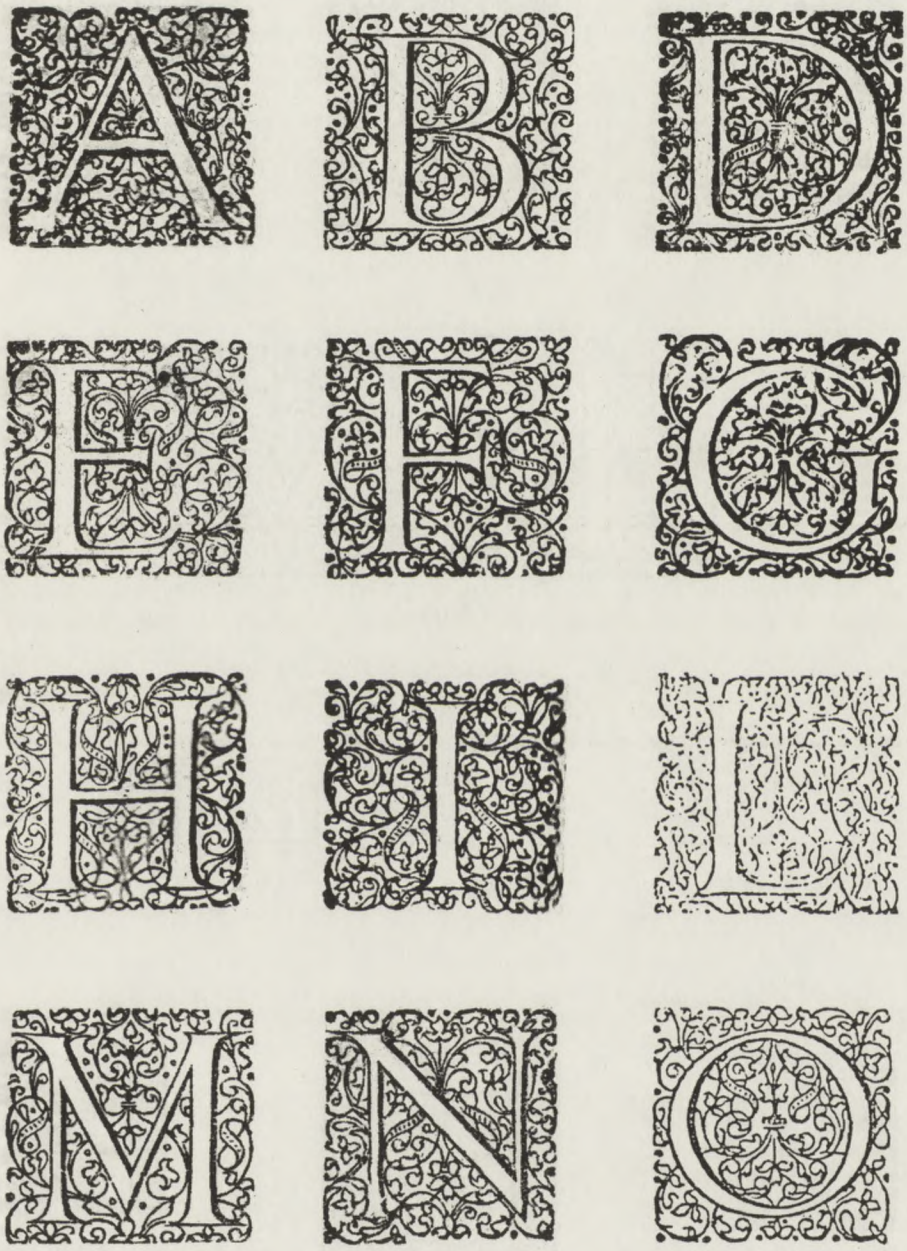

VI/4

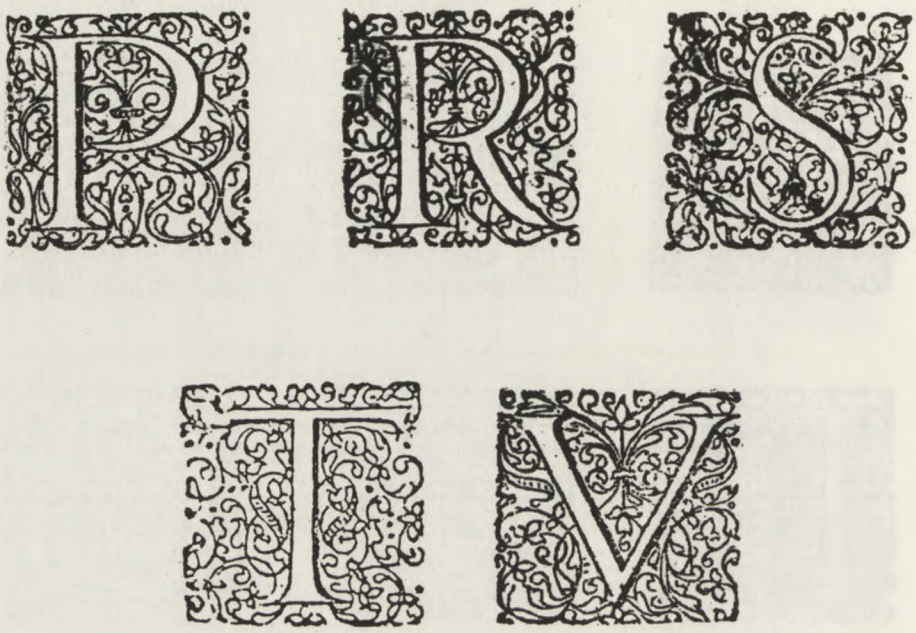

VI/4

VI/5

VI/6

VI/7

VI/8

VI/9

VI/4: 1622–1658
VI/5–9: 1630–1636

VI/10

VI/11

VI/12

VI/10–11: 1632–1636
VI/12: 1648–1651

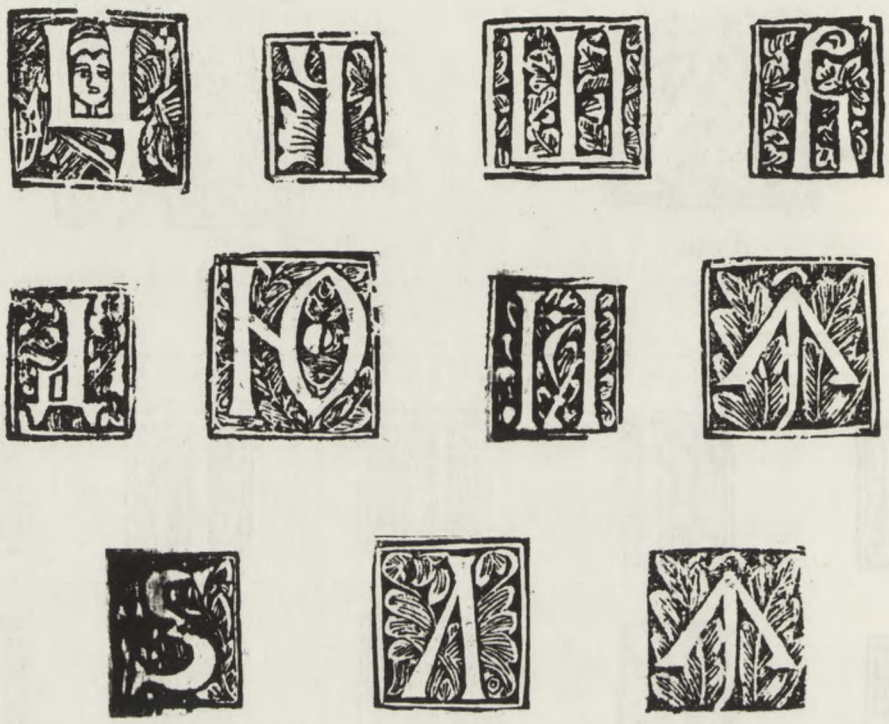

VI/12

VI/13

VI/14

VI/15

VI/16

VI/17

VI/18

VI/19

VI/20

VI/21

VI/18–19: 1648–1651
VI/20–21: 1664

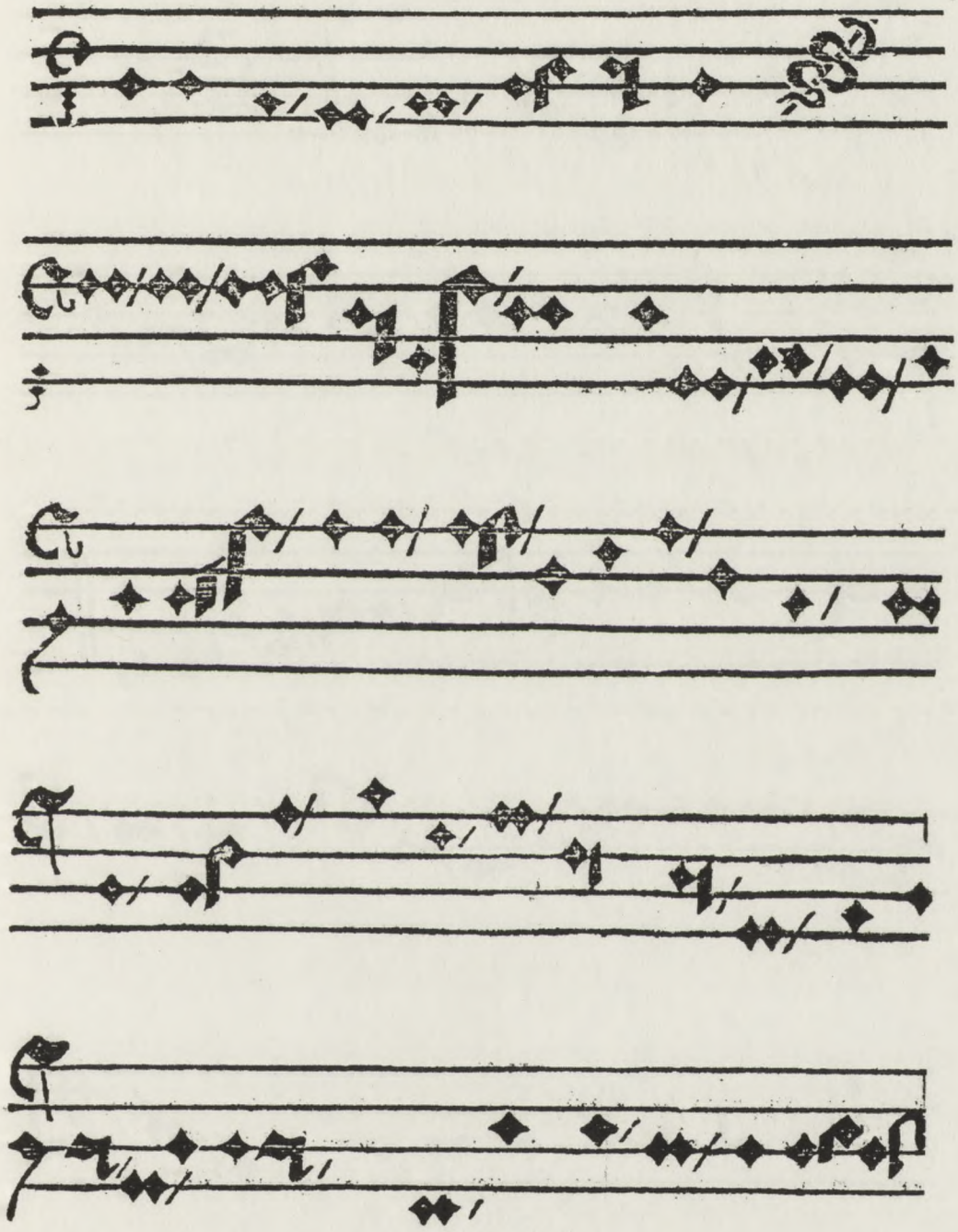

VII/1

Az Öreg Graduál fametszetű kottasorai, válogatás (1636)

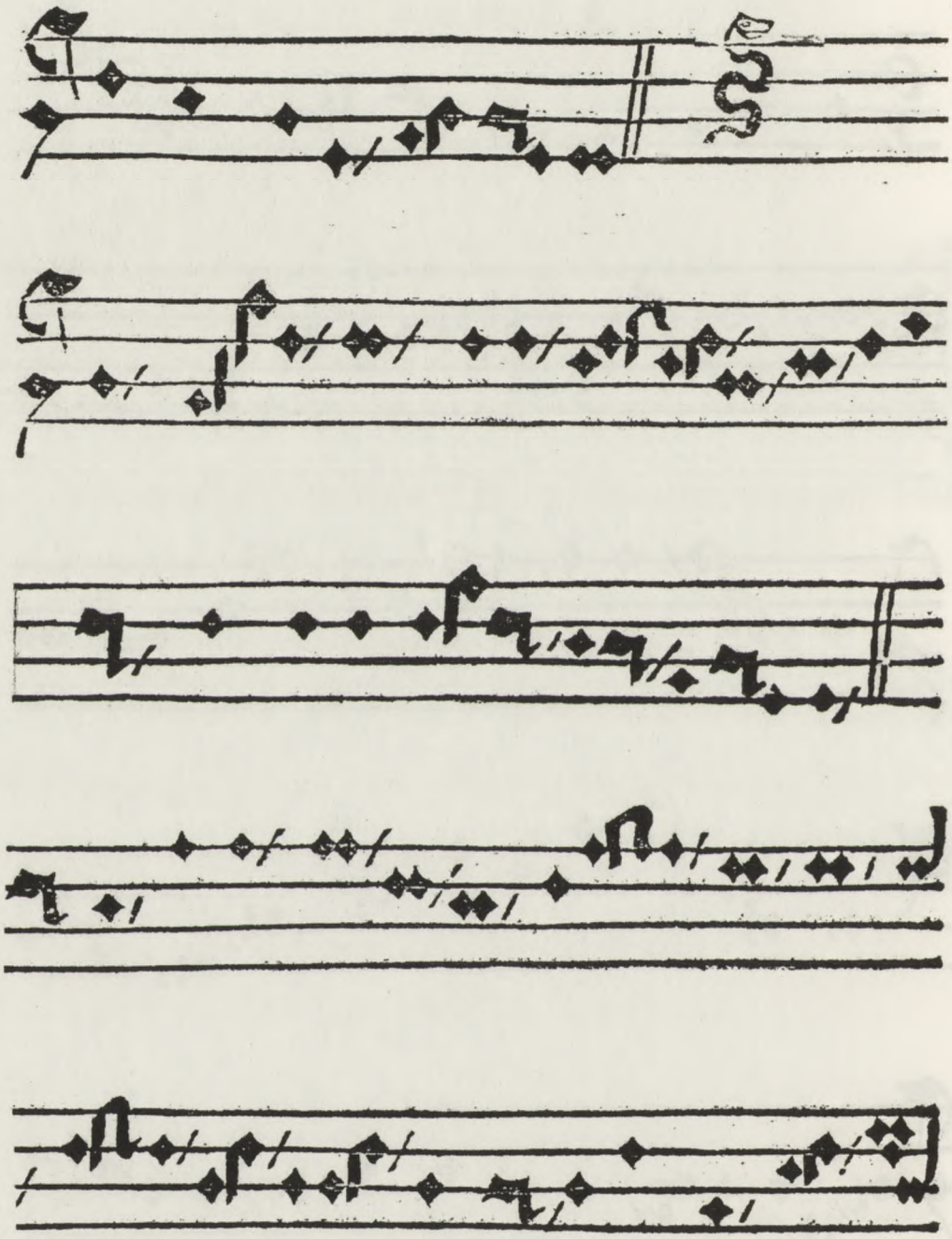

VII/1

Az Öreg Graduál fametszetű kottasorai, válogatás (1636)

VIII/1

VIII/2

VIII/3

VIII/4

VIII/5

VIII/6

VIII/7

VIII/8

VIII/9

VIII/10

VIII/11

VIII/12 *

VIII/13

VIII/14

VIII/15

VIII/16

VIII/17

VIII/18

VIII/19

VIII/20

VIII/21

VIII/22

VIII/23

VIII/24

VIII/25

VIII/26

VIII/27

VIII/28

VIII/29

VIII/30 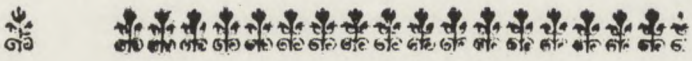

VIII/31

VIII/32

VIII/33

VIII/34

VIII/35

VIII/36

VIII/37

VIII/38

VIII/39

VIII/40

VIII/41

VIII/42

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Z

A B E H I L R S T V W

a á à ā æ b c d e é è ê ē ę f ff ſſh ſh ſſ ſy g g g̃ g̃ g h i ī j j k l m n o

ō ó œ p ꝓ ꝑ ꝗ q q̃ r s ſ ſs ſſ ſt t u ú ū ů v x y z ſt & ›

. ; : ? ¿ ! ~ [' 1 2 3 4 5 6 7 8 9

boru ůdők árralmaſok leſznek az gabonaknak, mely miat dragáſag fogyatkozás, leſzen. Bor az ſok álkolmatlan idő miat kárt vál, és nem mindenűt teremhet derekképpen. Kerti gyűmölcseket és vetetelek hűvös ſzel és hernio veſzti el.

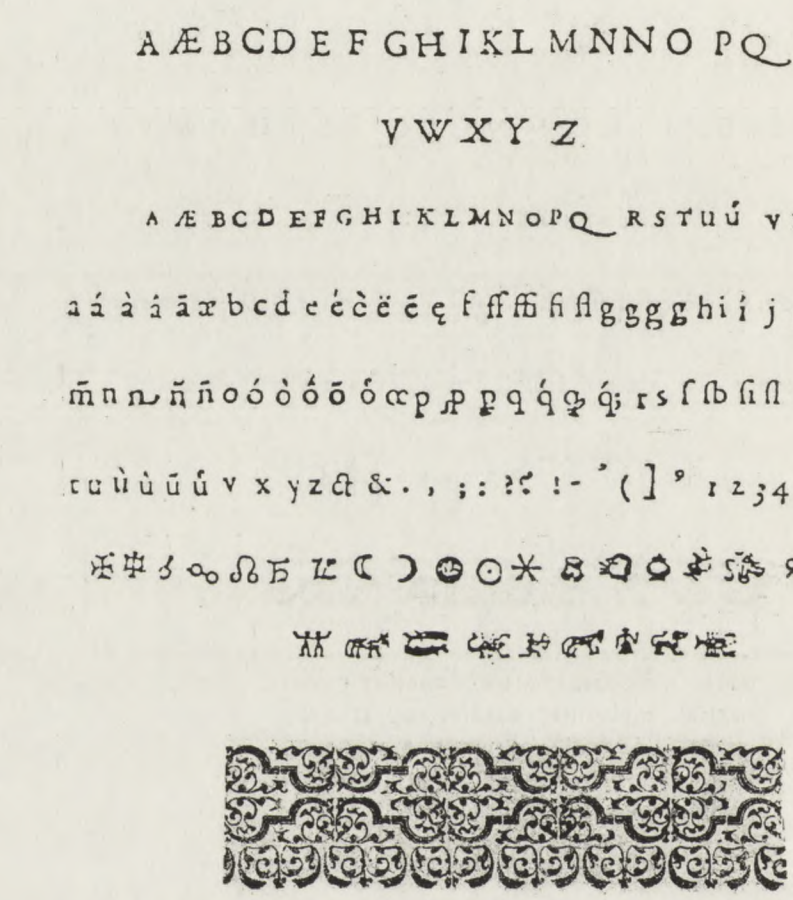

ſummáia az dolognak. Nem-is változtathatnak ezek kűlőmbre, ſem nem igazgattathatnak más módon: ha még ſzintén ſzakadatlan nyughatatlanſágokkal fonnyaztyuk-is magunkat, ugyan csak az vég nélkűl való ſzorongás léſzen az mi jntalmunk, mellyet az őrökké való Iſten távoztaſſon el, az ő ſzerelmes Fiáért, az mi őrökké való Idvőzitőnkért, Papunkért az Ieſus

A Æ B C D E F G H I K L M N O P Qu R

S T V W X Y Z

A Æ B C D E F G H I K L M N O Ő P Q R S T U Ű V X Y Z

a á à ä â æ b c d e é è ë ê ę f ff ffi fi fl g gh i í j k l m m̃

n ñ o ó ò ö ô ő œ p p̃ ꝑ q q̃ q̃ r r̃ s ſ ſi ſſ ſſi ſt t u ú ù ü û

ű ů v x y z ct & ỳ § . , ; : ? ? ! - „ ') [1 2 3 4 5 6 7 8 9

beli Heraclitus, masik az Abderita Democritus, kik termeszetekben és cselekedetekben, egy általlyában ellenkeztenek egy-mással; mert amaz tellyes életét siráſſal, ez penig életenek folyáſat neveteſſel töltötte el: Ahonnet az Bölcsek nagy egy-máſſal valo vetekedeſre vöttek álkolmatoſ-

A Æ B C D E F G H I K L M M N O P Q R

S T V W X Y Z

A Æ B C D E F G H I K L M N O Ò P Q R S T U V Y Z

a a á à â æ b c ç d e e é è ê ẽ ę f ff ffi fi fl g gh i j k l m

m n n ñ ñ o ó ò ô ő p q q r s ſ ſi ſl ſſ ſt t t u ú ù ũ ü

ů v x y z & & . , ' ; : ? - ⁹ 1 2 3 4 5 6 7 8 9

kez ellé czelekednének, megh bizonyoſodvan evoc
sañak az Orſzágh gyűlésére érette, es ha artalmas,
ſzágh ellé valo iráſok, levelek, avagy követſegek
comperialtatik, in notam perpetuæ infidelitatis
incurrallyanak. Hogy ő felſegenekis illendő
bőczűletit, mint Feiedelmenek, ő Nagy-

A Æ B C D E F G H I J K L M N O
Ö P Q R S T V W X Y Z

a á à â æ b c d e é è ę ẽ f fi fl g gh i í j k l
m n o ó ò õ ô ȍ œ p q r s ſſi ſſt t u ũ ů v
x y z ct & . , ; : ? - (1 2 3 4 5 6 7 8 9

Kik gondolnak gonoſzt az ȍ ſzi
napon gyűlnek hartzra.
Meg éleſitették az ȍ nyelveket
pis kigyonak mérge vagyon az ȍ aj
Oltalmazz meg engemet, Vran
zektől; az kegyetlenektől őrizz meg

AÆBCDEGHIKLMNO
ÖPRSTUVWYZ
aæbcdefghijlmnopqr
sſſtuvxy&.,

AÆBCDEFGHIK
LMMNOŐŐPQ
QQQRSTV
WYZ.,

IX/6A 7 mm
IX/7A 9 mm

ABBCDEFG
HIKLMNN
OPQQQRR
STVZ,-

IX/8A 14 mm

A Æ Æ B B C C D D E E F G G H I J K L M M N N O

P P Q R R S T V V X Y Z

a á à â ã e as æ b c ct ct d e é è ê u æ f fi ſſi ſſl ſſ g g g h i í ú j

k l ll m m n n n o ò ô ô œ p p q q r s ſ ſ ſſ ſſi ſſ ſt ſt ſt ſ. t tz

th u ú ú ù ũ ũ uu v x y z . ? & ⁊ § ¶ . , ; : ? ! ° 1 2 3 4 5

6 7 8 9

keniérével mentettünk meg: Nem Törökök, nem Tatárok, egy ſoval nem pogányok, nem Sidók, nem hittöl ſzakattak vóltak azok Corneli, az kiken vór győzodelemért avagy Pápiſtává lételekért, avagy fegyverrel és ebeſéggel való meg ölettetesekért ily igen tombolſz. Ha Pápiſták nem vóltak ollyak vóltak Cornelii kik az mindenhato igaz Iſtent az láthato és láthatatlan állatoknak teremtöjét, egy állatban, egy máſ-

A Æ B C D E F G H I K L M N

O P Q R S T V X Z

á à ä ã a b c d e é è ë e f ff ffi fi fl fr g h i ï j

k l ll m n o ò ô ö x p q r s ſ ſi ſb ſſ ſſi ſt ſl ß t u ú ù ü ũ ů

v x y z & . , ; : ? ! - 1 2 3 4 5 6 7 8 9

EZ könyvecskének két réſſe lehet: az elsöben csak nyolcz kiſirtetek, azok ellen való bátoritáſok, inteſek, gyontatások, és imádságok vadnak.

Az máſodik réſſében, elöſzör az Prædikátor vigaztalſya az beteget,

A Æ B C D E F G H I J K L M N

O P Q R S T V X Y Z Qu

a á à ã æ as b c d e é è ê ë ẽ f ff ffi fi fl fr g h i ì ĩ ij is j k

l ll m m̃ n o ó ò ô õ œ p q q́ r s ſ ſi ſſ ſſi ſt st ß t u ú ù û

ũ ũ us v w x y z & . , ; : ? ? ! („ ' 0 1 2 3 4 5 6 7 9

Feiedelem Aßßonyunk ő Felſege az Orßágnak gubernatioiat kezén egy Teſaurariuſt Gubernator Vrunk és az egeſz Tanacs tetſzeſzſzon, kinek az Orßág proventuſi kezeben ſzolgaltatván, az Orſegere valo erogatiokban micsoda modalitaſt kóveſſen, ugyan akkor ő Gubernatoř Vrunk és az egeß Tanacs tetzeſeből deliberallyon.

A A Æ B B C C D D E E F G G H H H I
J K L M M M N N O P P Q R R R
S T V U Y Z

a á à â ã æ as at b c cta d e é è ê es et f ff fi ffi fl fi fl
g h i î ij is j k l ll m m n nt o ó ò ô õ œ p q
q̃ r s ſſi ſſ ſt ſt ß t ta th u ú ù ũ us ü ů v x y z Z
& & § . , ; : ? - (1 2 3 4 5 6 6 7 8 9

ARticuli Dominorum Regnicolarum t
nationum Regni Tranſsylvaniæ, & par
Hungariæ eidem annexarum, in Genera
earum Comitijs ad diem vigeſimum quartum Ap
Anni Domini Milleſimi Sexcenteſimi Trigeſimi t
in Civitatem ALBAM-IVLIAM in dictis celebr

A Δ K P Υ

A E I K L M O P R T X

a à x b c d e è é f ff g h i k l m n o ö ô ò p r s ſ ſſ t u

ü v x y z . , ; : ' 1 2 3 4 5 6 7 8 9

condirur, p.342. In mar dele 9. p. 343. l.11. adde ſzol, p.347.l.14. Teleſphorus Papais p.359.l.ult.tökelletesiek p.360. l.9. Lucilusshoz p. 361.l 6. fogyatko-zasi l.19. ragalmazasod p.350.l.2. adde àm az &c. Legy egesſegben kegyes olvaſo.

α ἀ ἦ ᾳ ϑ ι ι λ υ ι ο π ρ ς τ υ

A Æ B C D E F G H I J K K

L M N N O Ö P Q R S T U V

XYZ, ·

A D Δ G E Θ I K Λ N O

Π P S Σ T Y Φ Ω

A Æ B C D E F G H I K
L M N O P Q R S T U
V Y Z, -

IX/16A 5,5 mm, IX/17G 119
IX/18A 8 mm

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P R S T

U V W X Y Z

A B C D E G I K L M N O P R S T U V Y Z

a a ſ á à ã â æ b c d e ſ é è ẽ ç f ff ffl ſi g h i î j k l m m ſ

m̃ n ñ o ó ò õ ö ô œ p q q́ q̃; r ſ s ſ ſ ſb ſi ſs ſſ ſſi ſt t ſ u ú

ũ ù ů v w x y z & & . , ; : ? ! 1 2 3 4 5 6 7 8 9

EL HITTEM BIZONYARA KEGYELmes Uram, hogy Nagyſágod én velem eggyűt felette igen csudálkozik ezen, hogy noha à kegyes Iſten ſz. Lelkének ereje által ez mi nemzetünket ugy meg világoſitotta, hogy ez egéſz ég alatt lévő akar mely nemzettel elméjének ſerénſęgével könyen el érkezik, mindazonáltal igen keveſen találkoznak, kiválképpen az ſő rendek közzűl, kik az bölcséſęgh titkainak viſgáláſára forditanák elméjeket. Jollehet, ha valaki magában ſzálván erről gondolkodik, mind azok az dolgok, mellyek az tudománynak tanuláſára haſznoſon tartoznak, mi nálunk bőſęgeſen megh vannak, mely dolgoknak ſzükſęge az terméſzetnek a-

A Æ B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X

a á à â æ b c d e ę è ę f ff fi fl g h i j k l m m̃ n o ò ŏ p q q́ r s ſ ſſ

ſſ ſt t u ù ū ŭ v x y z & . , ; : ? (_ " 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Iohannes Chaſtellus 18 eſztendős Iſju, ki az uyontában hara-jőtt Királyt kő-ſzöntő ſő emberekkőrül edgyvelétvén magát; midőn edgy tiſztelſſeg tetelért le haylott hivet fel-emelni ákarván a' Király meg-haylot volna; ez gonoſz Iſju a' Királynak neki futamodék és torkát arányozván poſájában találá a' keſt-űtni. Az Iſju Attyanak háza hellyén rakatták oſztán, az Ieſuitaknak ez kőfeſtalaſcknak emlekezetire amaz kő eſzlopott mellynek kellyen az utan kutát tsinaltatták az viſzontbe ferkezett Ieſuitak.

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V X Y Z

A B C D E L M N O P R S T U V X

a a á à â ã a b c d e e é è ê ę f ff ffi ffl fi g h i í ì j k l m m n

n o ó ò ô ŏ œ p q q ý r r s ſ ſi ſſ ſſi ſſl ſt t t u ù û ũ ŭ v x y z

& ? ! , ; : ? ! ([" 1 2 3 4 5 6 7 8 9

ujjobb háboruk ůtkőznek, ugyanyira hogy mindenkor más tanács adáſa nélkul ſzükölkődünk, mindazonáltal az tanácsokat és elméket igazgato Iſten az mi elménket ugy megh világoſitotta, erkölcsünket ékeſitőtte, és minden illetlen dologtul minket ugy megh tartoztatot, hogy jol tudóm azt, hogy ſemmi ſzánſzándekbol eſet oly vétket nem cselekedtünk, mellyel Nagyſágtok ſzüléi indulattyát megh ſértettük volna, avagy hozzánk való jo akarattyát megh tar-

IX/21A 86
IX/22A 25 mm

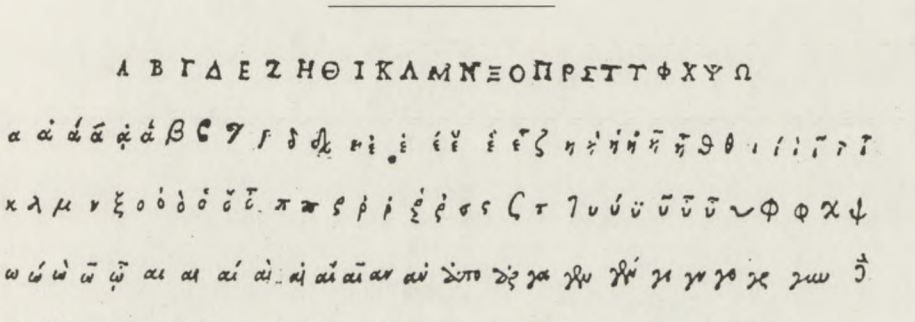

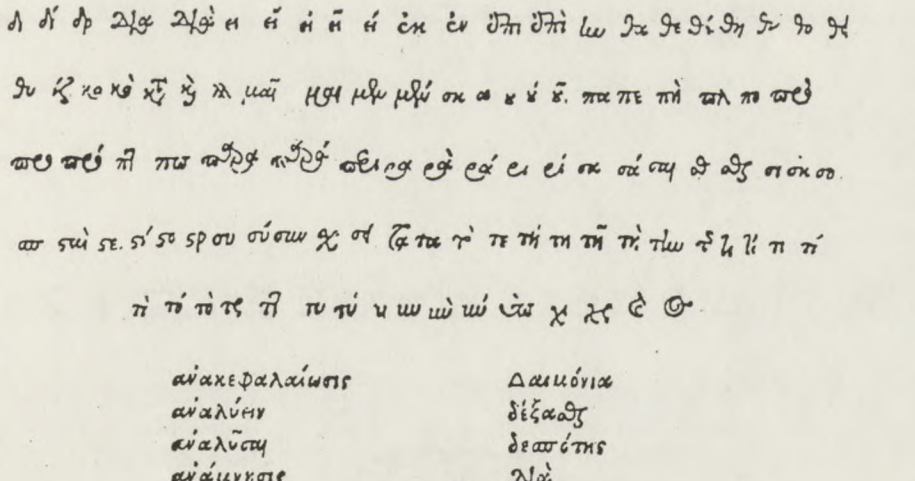

αἰακεφαλαίωσις	Δαιμόνια
αἰαλύειν	δέξαθαι
αἰαλῦσαι	δεσπότης
αἰάμνησις	Διὸ
αἰαχρήσαι	Διάβολος
αἰτὶ	Διαθήκη
αἰτιλαιμβάνεσθαι	Διάκονος
αἰπλυτὸν	Διαγενὴ
αἰπτυπὸν	Διαφερώτερον
αἰπχεῖς	δικαιοσύνη Θεοῦ
ἀπάτωρ & ἀμήτωρ	δικαίωμα
ἀπυύγασμα	δήγμα
ἀποκαλυφθήσεται	διώαμις
ἀπολύτρωσις	δυνατὸν
ἀποστασία	δυνάστης

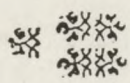

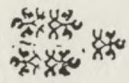

IX/23C 11 mm
IX/24G 86

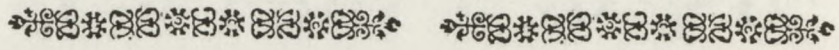

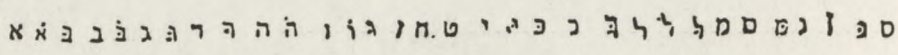

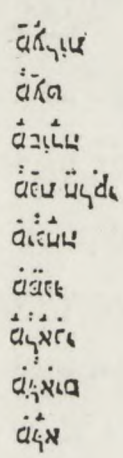

Α Β Γ Δ Ε Ζ Θ Ι Κ Λ Μ Ο Π Σ Τ Υ Φ Χ Ψ

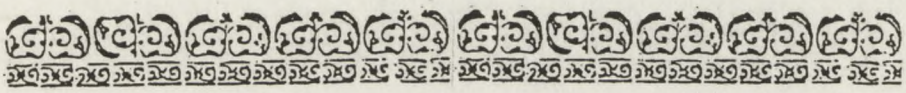

A Æ B C D E F G H I J K L M N O Ő P Q R S

T U V W X Y Z

A Æ B C D E G I J K L M N O P Q R S T U V Y Z

a á à â ǎ æ b c d e é è ê ě ę ſ ff fi fl g h i j k l m m̃ n ñ o ó

ò ô ǒ œ p q q́ q̃ r s ſ ſi ſſ ſt t u ù û ǔ v x y z & . , ;

: ? ¿) 1 2 3 4 5 6 7 8 9

T I T K O K-T I T K A ban, követett-is, és egy-ként
a' maga irásának, és szollásának mentségére,
s' más-ként pedig a' Magyarságon
kapdoso elmés iffjusságnak ok-
tattatására, ki-botsátott,

A A B B C C D D E E F G H H I J K L M M N

N O P P Q R S T U V V X Y

a á à â æ as b c d e ē é è f ff fi fr g h i î ıs j k l ll m n o

ó ò ô œ p q q̃ q̃ r s ſ ſi ſp ſſ ſt ß t u ú ū ū̃ us v v x y z

& & & . , ; : ? ? !)

meg-bizonyetására akarmi hit ágazatot emlegetni: hanem a' miben a' derék kűlömbözés az Igaz Vallaſúak és a' Partoſok közöttt vagyon; az abban-való bé-kapást, ahoz pártolást kel-forgatni.

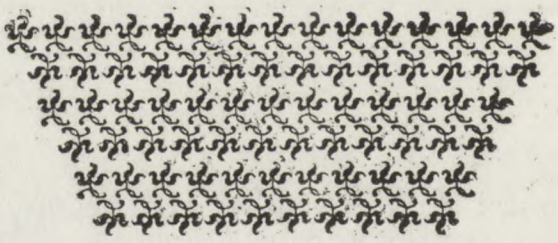

CILVX.

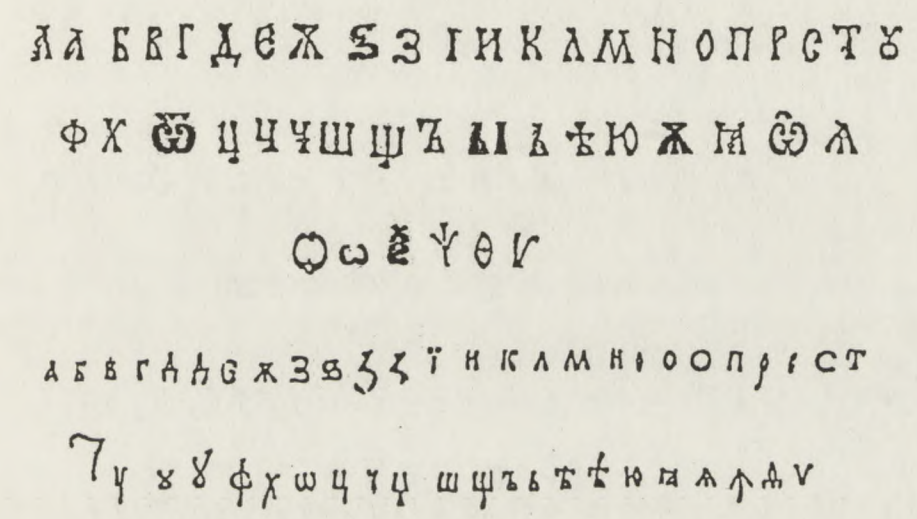

ниле лор, ши ѿтрарѣ луи чѧ ѿпъртѣскѧ ѿІерусалим ши
кѹрѧцирѣ бесѣречїи. ѧчастѧ парте де ѿтъю ѧсте кѹприи
еѧ ѿчѣле трей спръзѣче капете де ѿтъю. ѧдоаша парте
ѧсте де попїѧ лѹи ѿе, карѧ ѿаарѧтат ѿтрѹ рѧбдарѧ са
пентрѹ пъкателе ноастре ши мѹринд пентрѹ ной, шїй кѹ
приеѧ ѧчаста ѿ б, капете, ѿ еі, ві. ѧтреѧ парте ѧсте
де ѿчепътура ѿпърѧцїеи славеи лѹи пентрѹ скѹларѣ де
ѿморци. ши тримѣтерѣ ѧпостолорь ѿтоатѧ лѹмѣ
съпроповедѹѧскѧ еуанґелїѧ, ши ѿнѧлцарѣ лачерю,
ши шедѣрѧ дѣ дерѣапта татълѹи.
ѧчѣстѣсь кѹприинсе ѿ нал,
ві, капь.

A Æ Æ B B C D D E E F G G H I J K L M M N O

P P Q R R S T U V V Y Z

a á à ȧ ä å ã a aa ae b c d e é è ë ẽ u ue f ff ffi fi fl fr g h i

í î ij is j k k l ll m m n n nt o ó ò ô ö ő œ p q qu qs r s ſ ſſ

ſb ſh ſſ ſt ſz ſta ß t u ú ù ü ü ů ue v x y z z ch ch & . , ; :

? ? !) * 1 2 3 4 5 6 7 8 9

FIJnak, és SZENT-LELEKnek, ditsőségére, a' Magyar Keresztyénségnek az igaz Isteni-ismméretben valo gyarapodásara, s' az ellen-káromkodoknak pedig szajok be' dugattatásara, minden olvasni akarokval Istenes kegyességbül és atyafiságos szeretetbül közöltetik.

A Æ B C D E E F G H I J K L M N O

P Q R S T U V Z

a á à â ä æ b c d e é è ë ę f ff ſſ ſi ſl ſt g h i í ÿ ij j

k l m n o ó ò ô ö ȯ œ p q r s ſ ſi ſp ſh ſſ ſſi ſl ſt ſs t u ú ù

û ü ue v w x y z ʒ ʒ & ., ; ? !-) 1 2 3 4 5 6 7 8 9

zonáltal igen bátorit minket az ti hozzánk-való nagy indulatotok, mellyet gyakorta rajtunk meg tapaſztaltam, bátorit à mi Kegyelmes Urunknak-is jelenlètelé, az ki mind az eſére megh hanyatlottat fel emeli, s-mind az veſzedelemben forgonak ſegitſeget nyujt kegyelmeſſen. M.t mulatok hát? Miért terhelem az jelenvalokat bô beſzédemmel? Megh ſzânîmi, és az mit az údö hozott bátran hozzá kezdek.

ΑΒΓΔΕΖΗΘΙΚΛΜΝΞΟ

ΠΡΣΤΥΦΧΥΩ

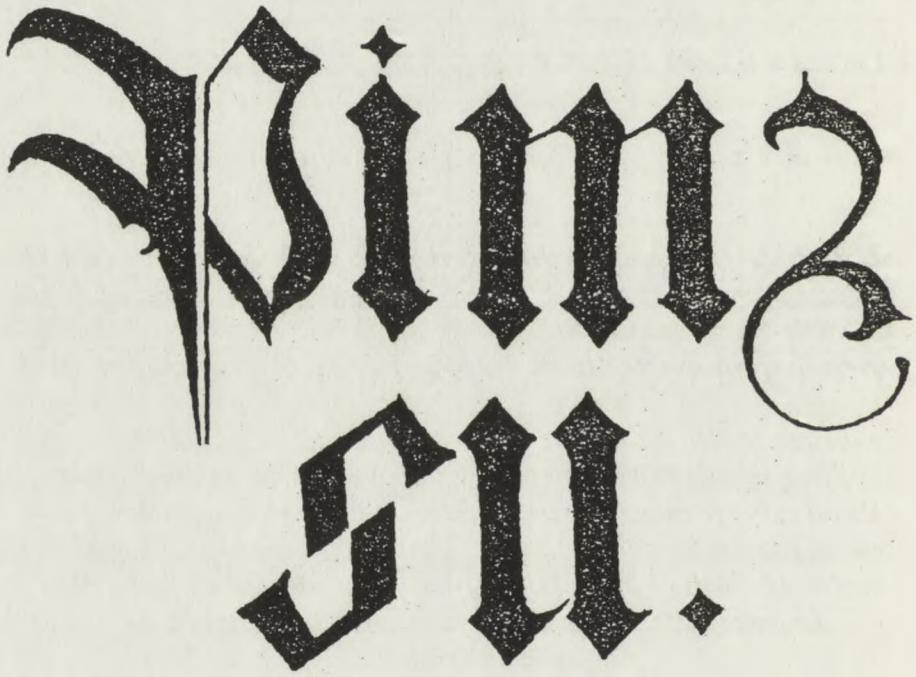

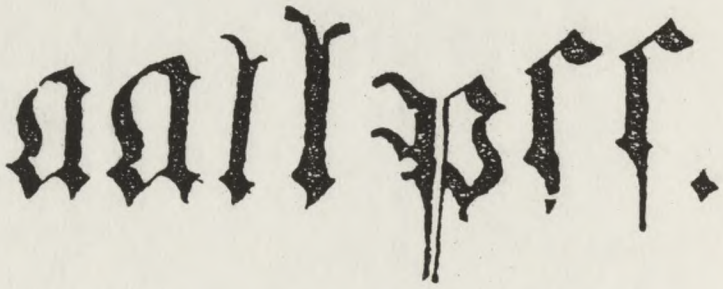

IX/33G 5 mm, IX/34F 60 mm
IX/35F 25 mm

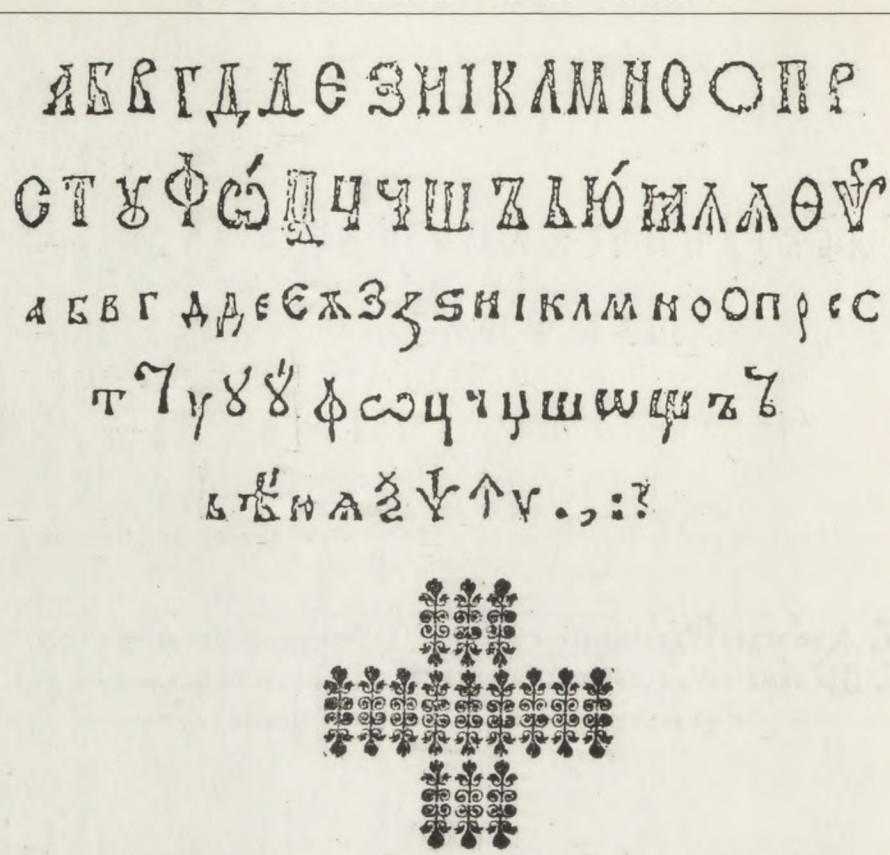

мѣна та є ачата, ши ту дмне ай
фыкут ачата. Блатеме єй гаржъ
ту баваще, ръдикасъво спре мине
ши съво рушина, гаржъ слуга та бу-
курасъва. Съсъ браче бацоко-
рнторїи мїей рушине, ши съсе ако-
пере ка ку оу вемът ку рушїна са.

IX/38C 168
IX/39C 23 mm

10. DOBRE PAP PRESZÁKAI ÉS GYULAFEHÉRVÁRI CIRILL BETŰS NYOMDÁJA 1641–1642

IV/1

IV/2

IV/3

IV/4

IV/5

VI/1

VI/2

VI/3

VI/4

VI/5

VI/6

а а а б в г д д з з е е е є і н н н

к к к л м н о ѹ ѹ ѹ п р р ш ш ш ш

ч ч ц ц с с т т т т ф ф х х у ѡ ъ ѣ

ѣ ж ж ѫ ѭ ѧ ю ѩ ь ⁘

Нсе домнѹль кѹмь вецн съфакѫ воаѡ ѡаменїн
шн вон фрацн лорь ашнждерѣ шн съацн ѭбн чеѧ
че ѭбескь вон чефолось ѩсте воаѡ · шн амѹ пъ
кьтошїн ѭбескь чеѧ чен ѭбескь шн съацн фаче
бине челора чефакь воаѡ бине · чефолось ѩсте
воаѡ шн амѹ пъкьтошїн ачеѧфакь · шн съацн ѿпрѹмѹ
та дела чеѧ че ацептацн сълѹацн , че фолось ѩсте воаѡ
шн амѹ пъкѫтошїн пъкьтосѹль ѿпрѹмѹтѣзѫ ка съпрїн

СЛОВО МАВЬЗНЕСЕНІЕ
НЕДѢЛѢ В ПОВСЬѢХЬ
КОНЕЧЬ ⁘ НЕ ДѢЛѢ

IX/2C 9 mm

11. A KOLOZSVÁRI HELTAI-NYOMDA (1550) 1601–1661

I/1

Fortuna [1599–1610]

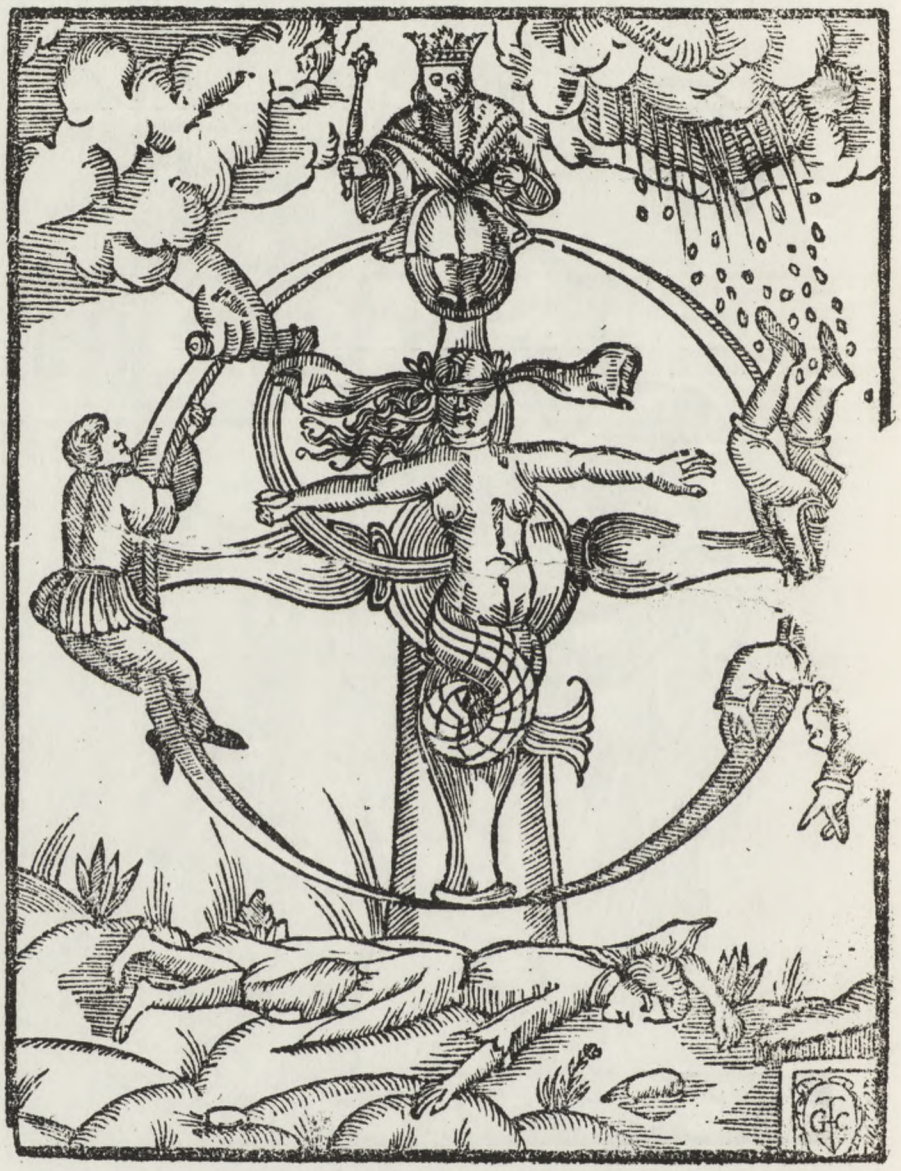

I/2

Szerencsekerék [1599–1610]

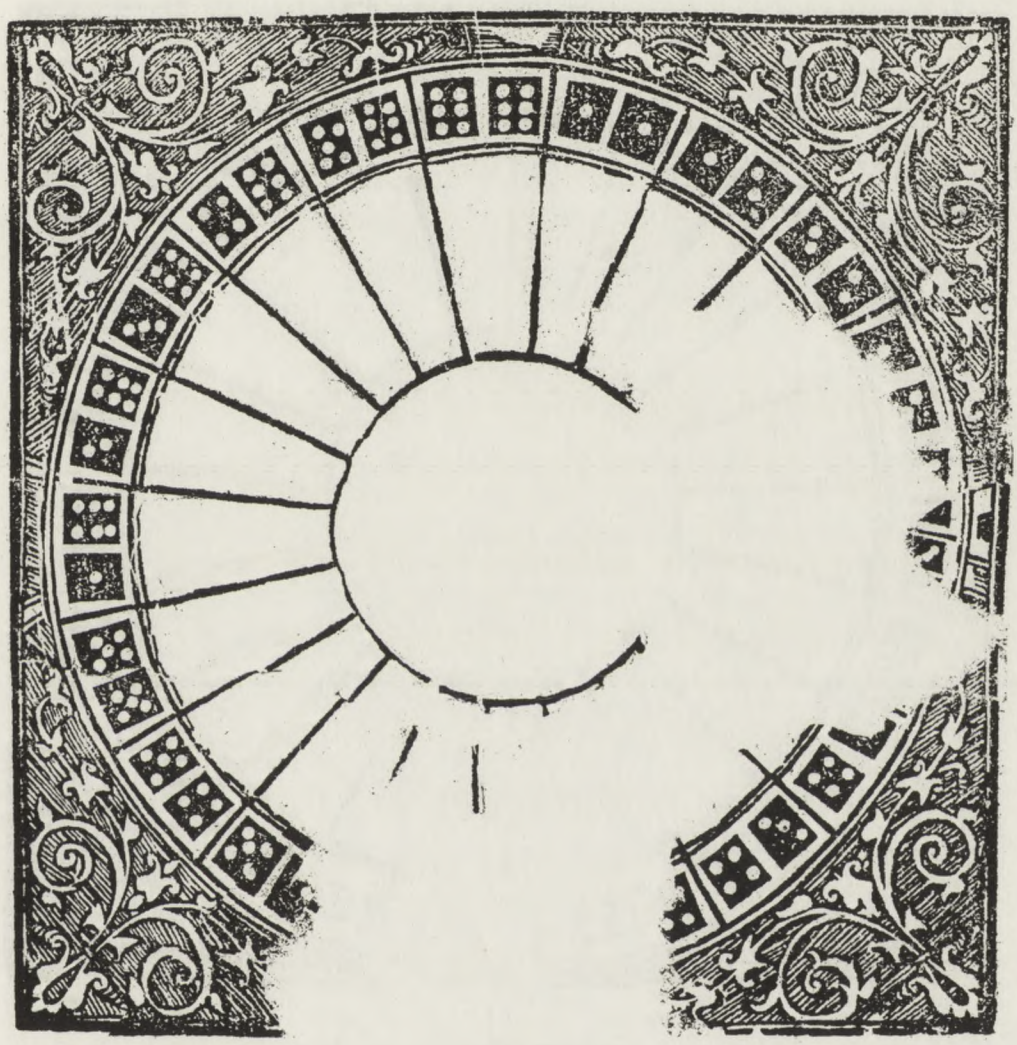

I/3

Dobótábla [1599–1610]

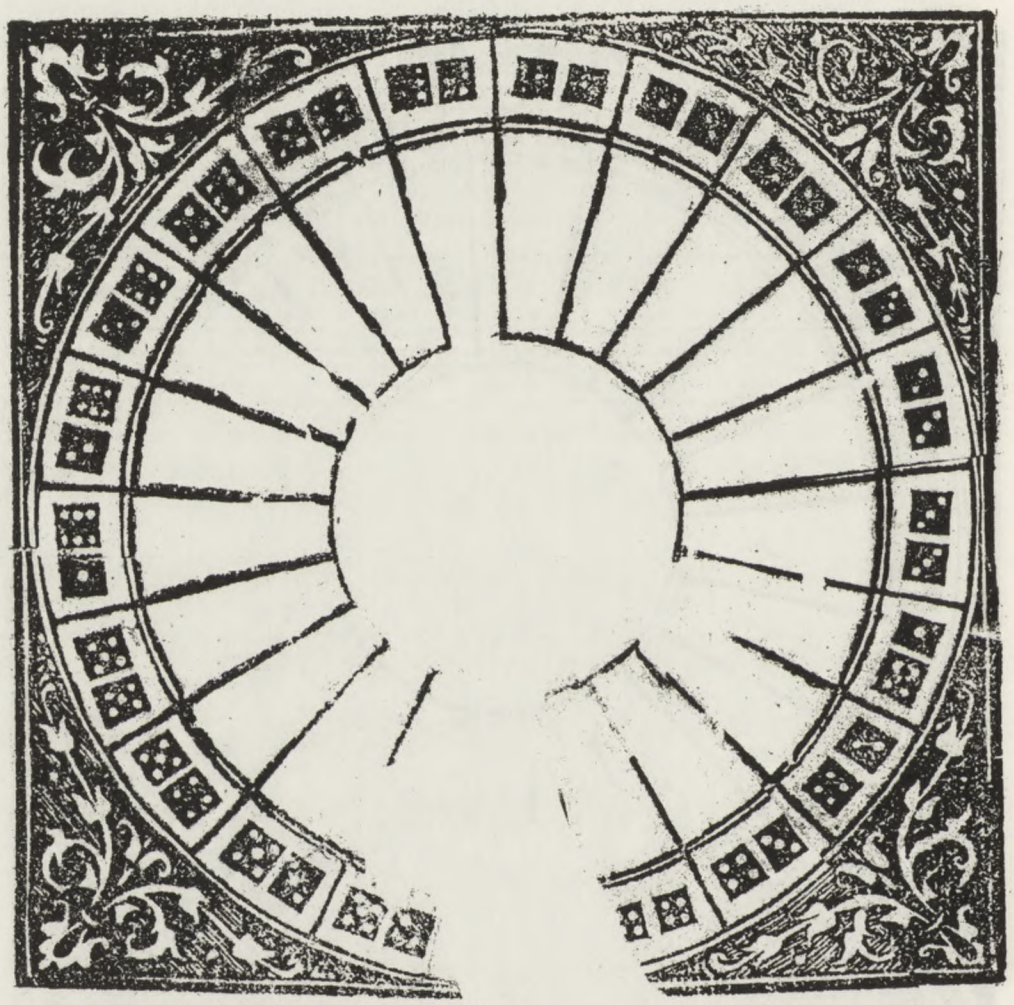

I/4

Dobótábla [1599–1610]

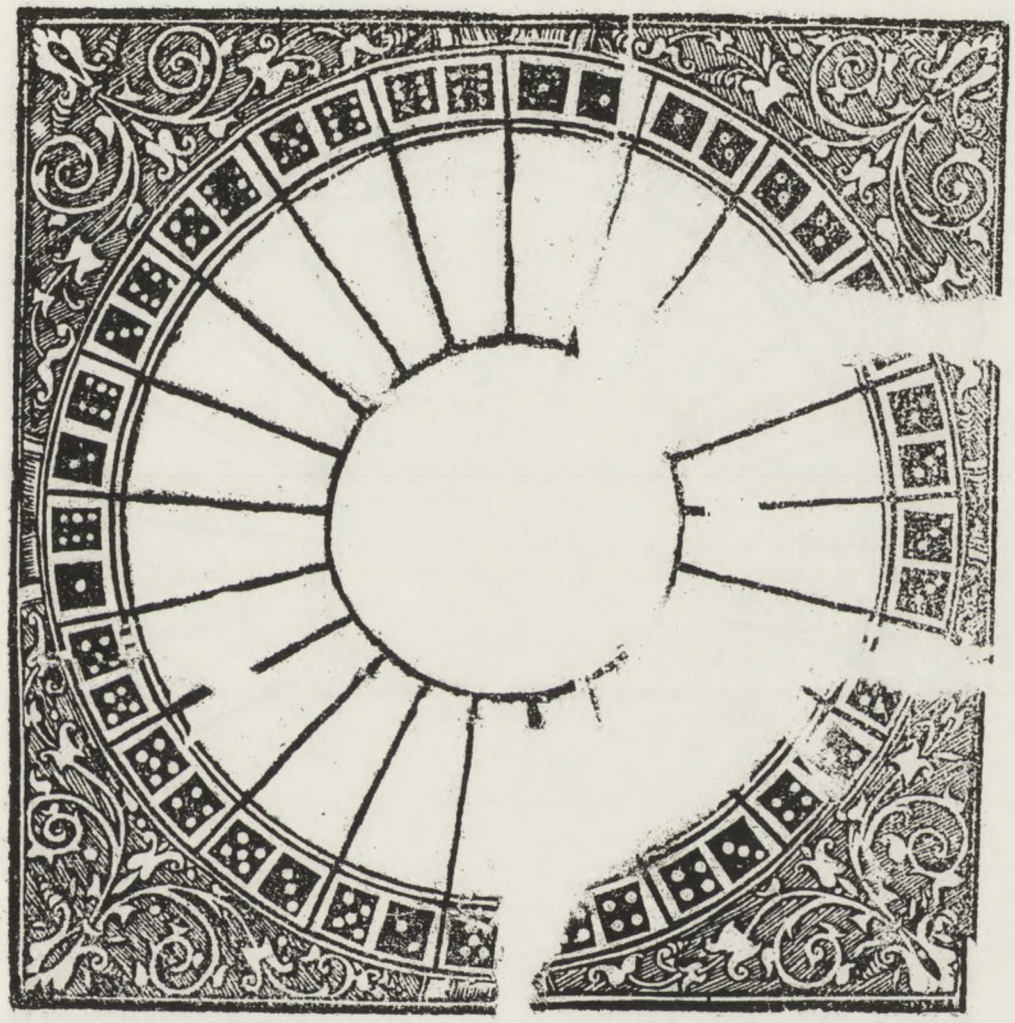

I/5

Dobótábla [1599–1610]

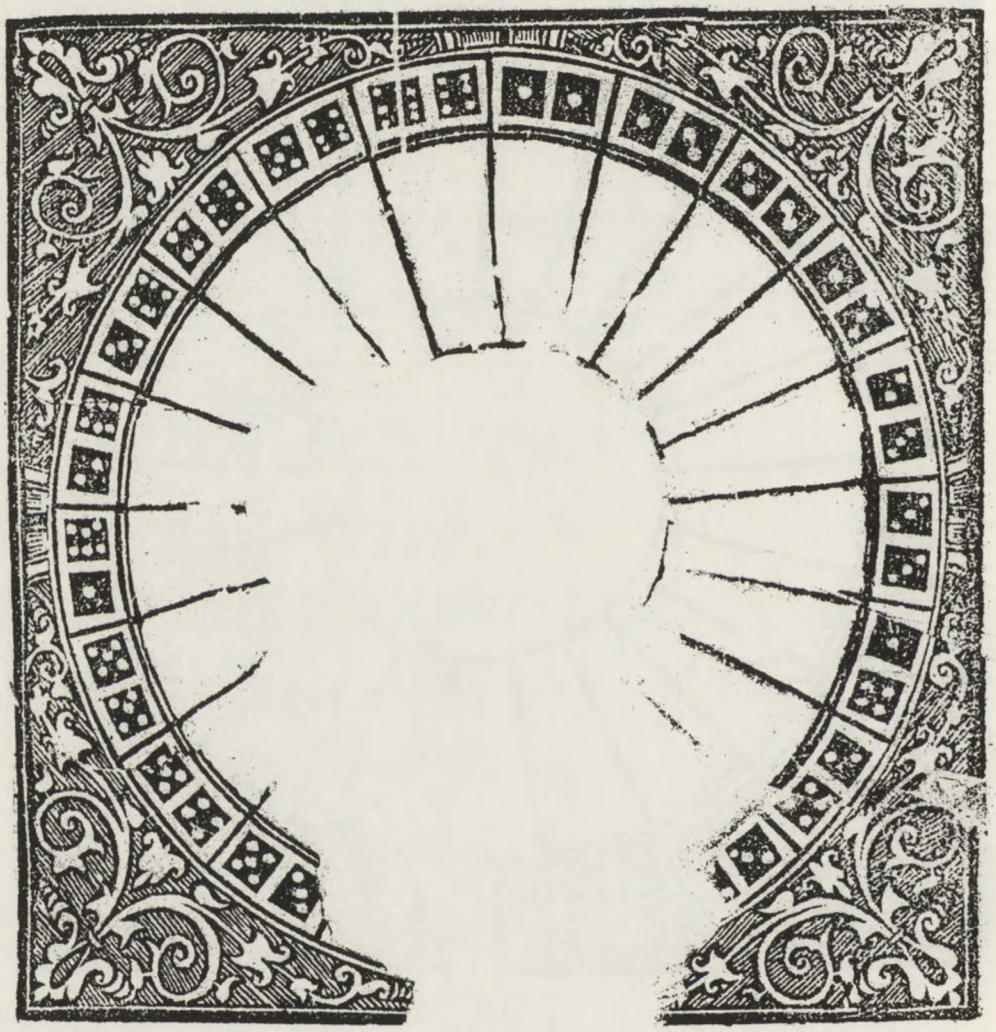

I/6

Dobótábla [1599–1610]

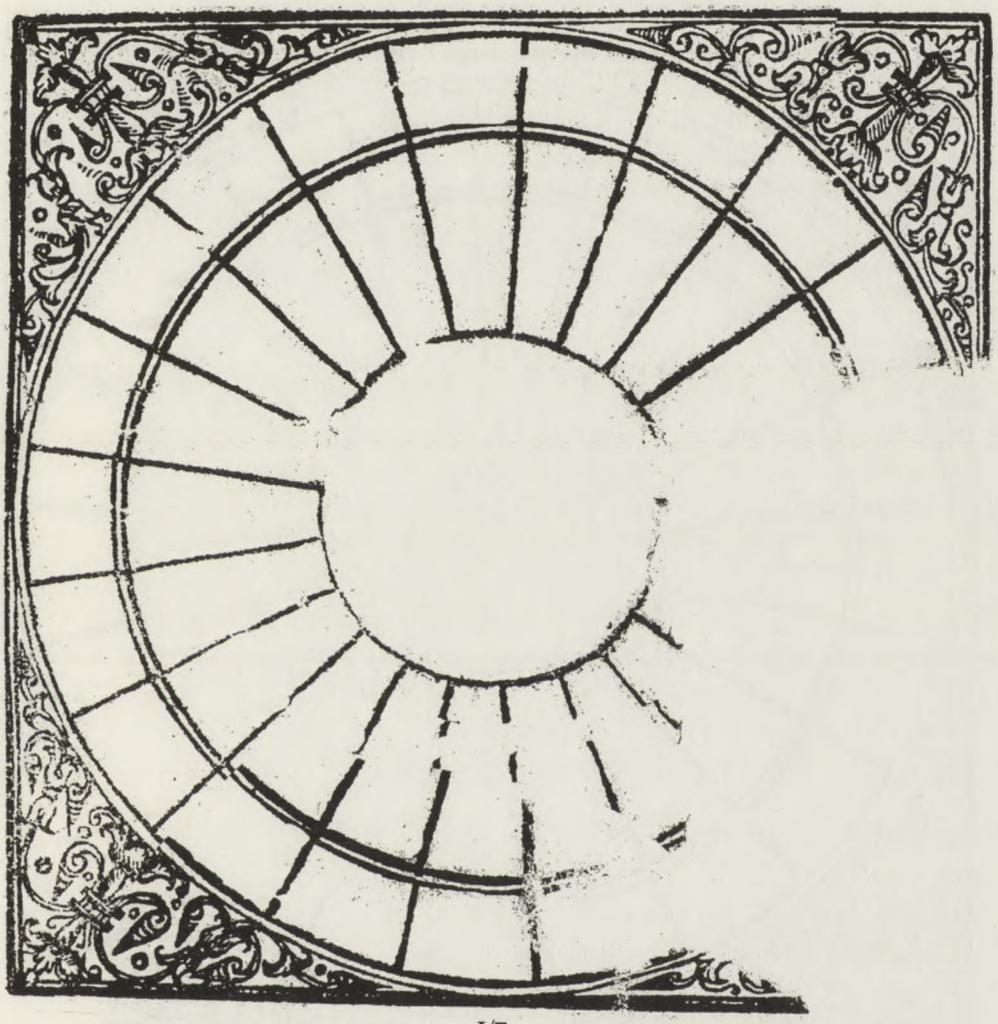

I/7

Utaló tábla sorsvető könyvhöz [1599–1610]

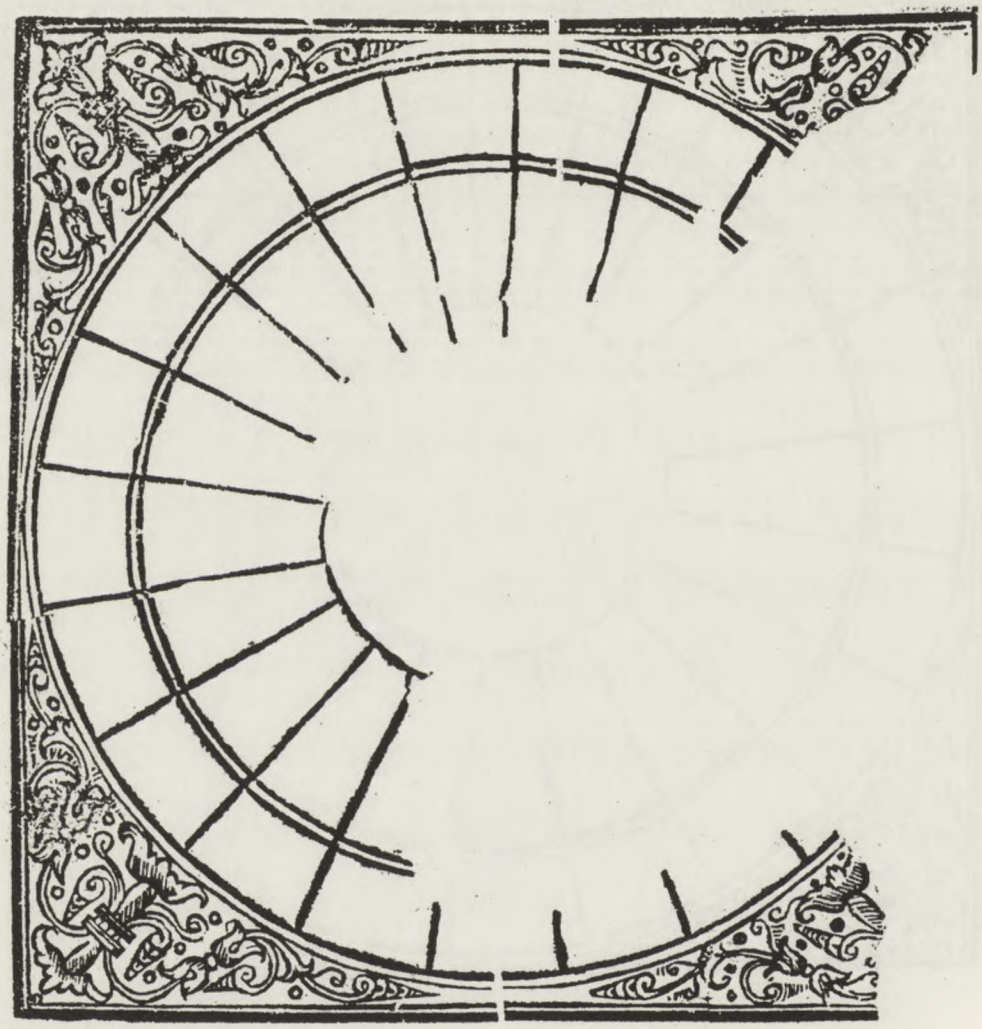

I/8

Utaló tábla [1599–1610]

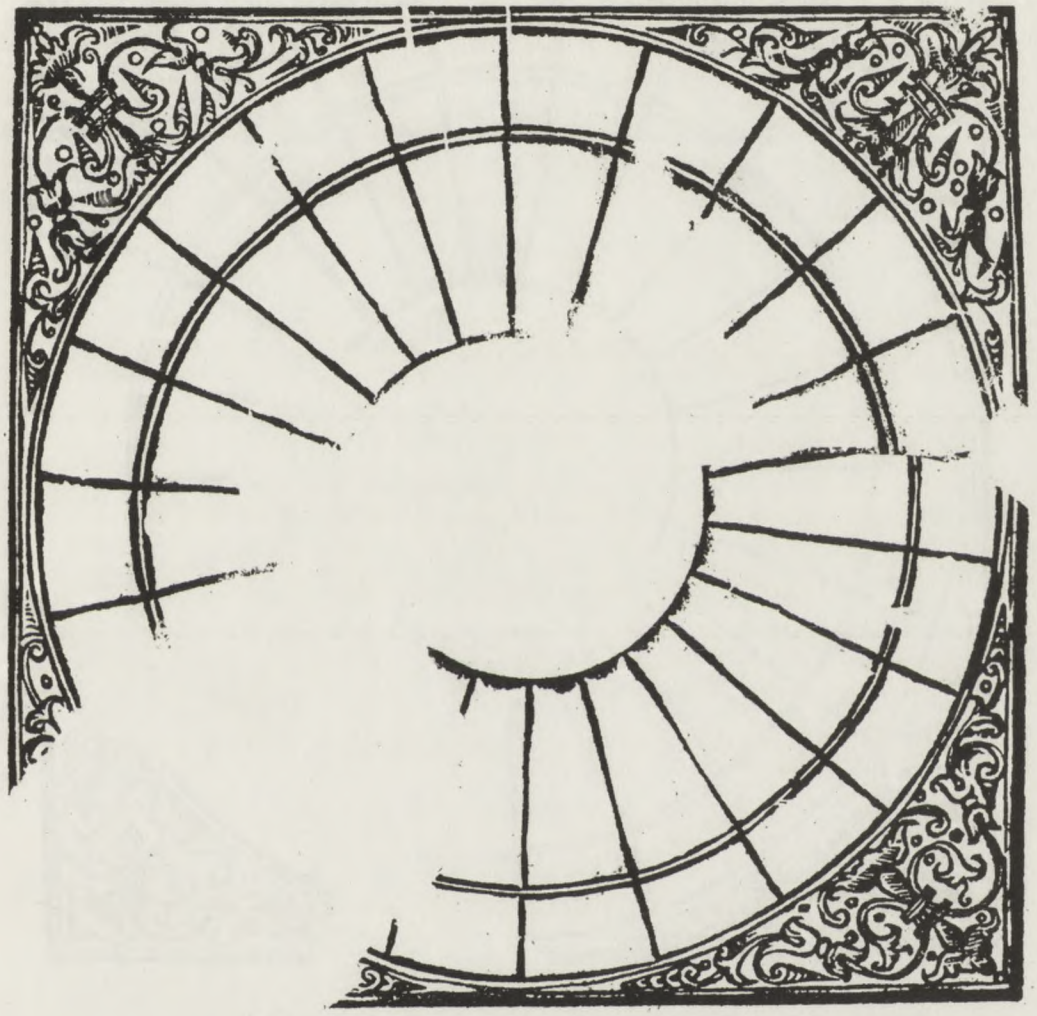

I/9

Utaló tábla [1599–1610]

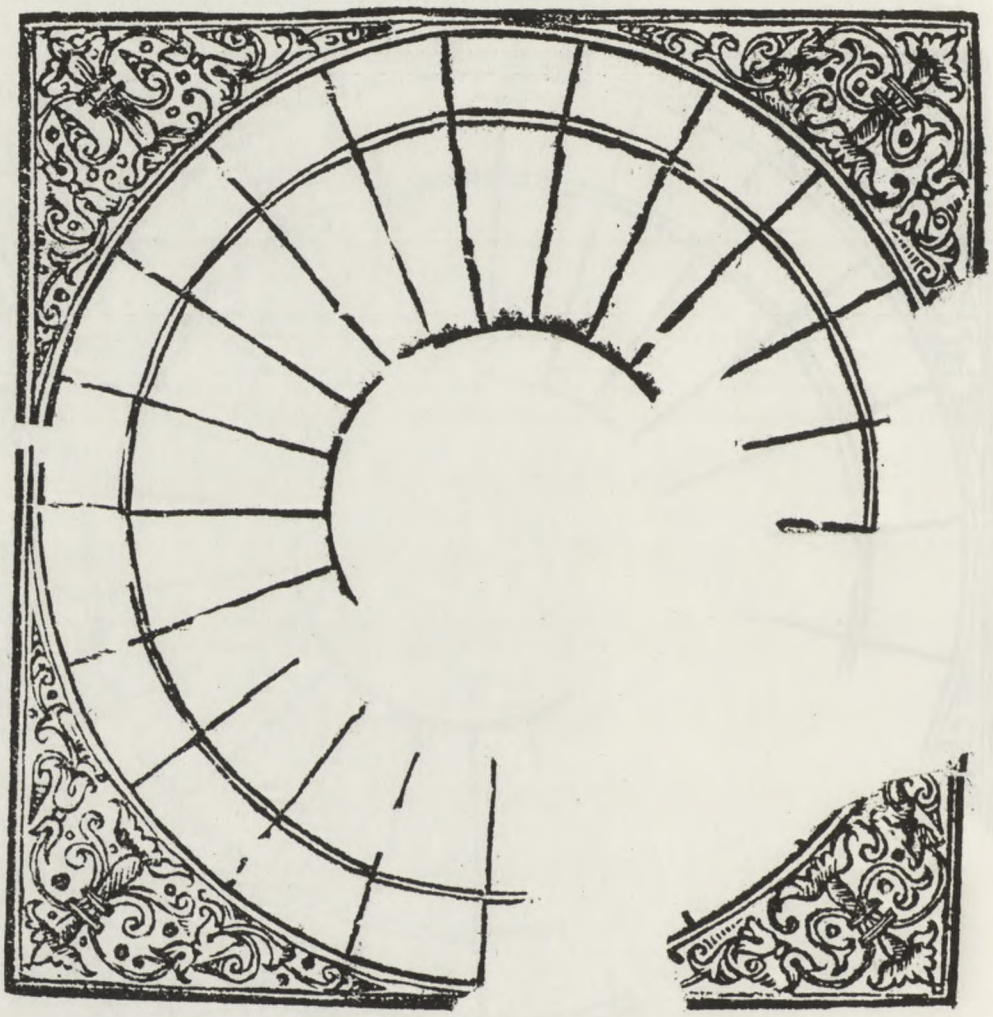

I/10

Utaló tábla [1599–1610]

I/11

I/12

I/13

I/14

I/15

I/16

Sorsvetőkönyv-illusztrációk
[1599–1610]

I/17

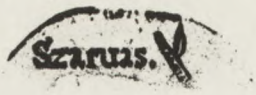

I/18

I/19

I/20

I/21

I/22

I/23

Sorsvetőkönyv-illusztrációk
[1599–1610]

I/24

I/25

I/26

I/27

I/28

I/29

I/30

I/31

Szibillák [1599–1610]

I/32

I/33

I/34

I/35

I/36

I/37

I/38

I/39

I/40

I/41

I/42

I/43

I/44

III/1

III/2

III/3

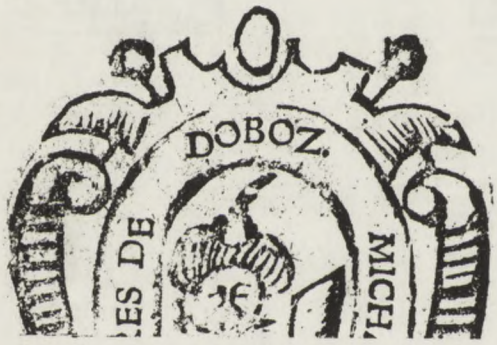

III/5

III/4

III/6

IV/1

IV/2

IV/3

IV/4

IV/5

IV/6

IV/7

IV/8

IV/9

IV/10

IV/11

IV/12

IV/14

IV/13

IV/15

IV/16

IV/17

IV/18

IV/19

IV/20

IV/21

IV/22

V/1

V/2

V/3

V/4

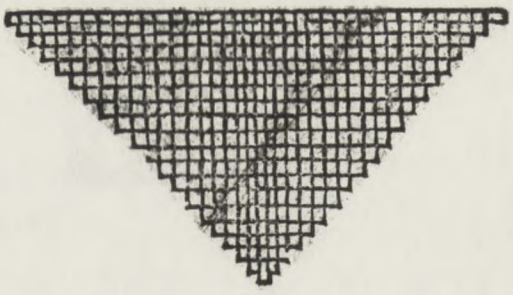

V/5

VI/1

VI/2

VI/3

VI/4

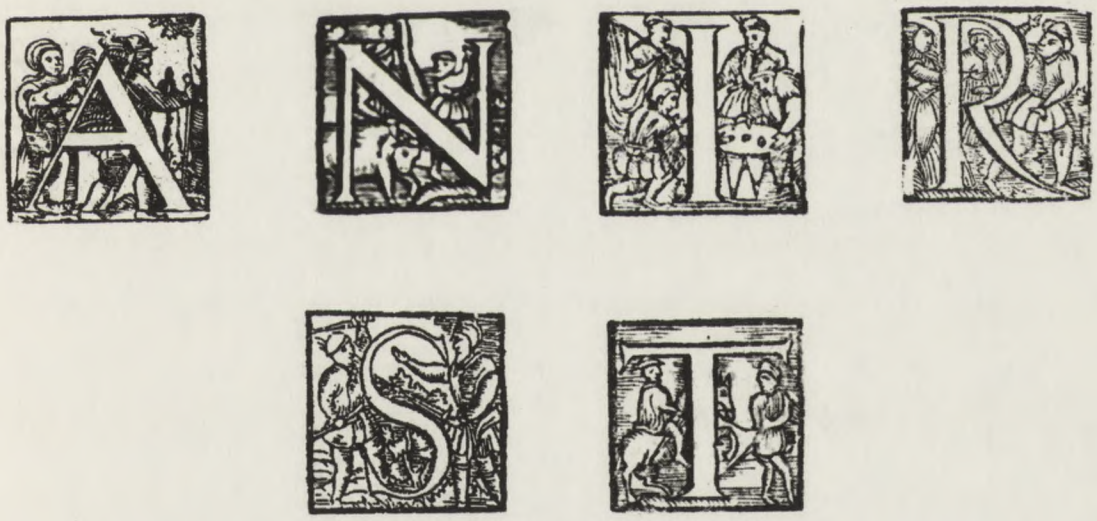

VI/5

VI/6

VIII/1 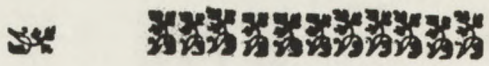

VIII/2

VIII/3 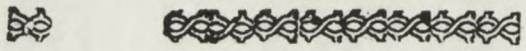

VIII/4 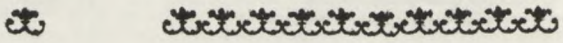

VIII/5

VIII/6

VIII/7

VIII/8

VIII/9 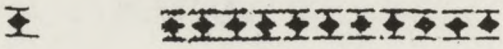

A À C D E È G H I K L
M N O R S T V X Y
a á æ b c d e é f i g i ñ k l m n o
ó p r s ſt ſſ ſß t u x y z & t
. , =

Par denique literarum, Varadino

A Æ B C E G H I L M N
O P Q R S T V
Y Z =

IX/1A 300, IX/2A 8 mm

ABCDEF GHIKLMNO
ÓÓ PRSTVÚYZ

ABCDEGHIKL
MNOPRSTV
1 5 7 8 9

IX/3A 7 mm, IX/4A 6 mm

A Á B C D E É F G H I K L M N O Ő P Q R

S ſs T V V́ W Y Z

a á à ã æ b c d e é ẽ è ę f g h i j k l m n o ő ȍ ȏ p

q r s ſ ſi ſſ ſt ß ſſ t u ű ů v v̊ w x y z ct & . , ?

:) 1 2 3 4 5 6 7 8

ŐRők Mindenható Iſten, Menynek es Földnek Vra teremtője, mi Vrunk Ieſ° Chriſtuſnak dicsőſſęges ſ. Attya, Abrahamnak, Iſaknak, Iacobnak ſ. mi nekünk-is kegyelmes Iſtenünk: Te ſzent Felſęgednek alázatos ſivel lélekkel nagy hálákat adunk, ſz. Fiadnak az Vr Ieſus Chriſtuſnak nevébe, minden időbeli el vőt kegyelmes ajándékidért lelkiekért es teſtiekért: Ki-

A B C D E F G H I K L M N O Ő P Q

R S ß T V W X Y Z

a á ã à æ b c d e é ẽ ę r ff g h i j k l m n o ó ő p ꝑ

q ꝗ ꝙ r s ſ, ſſ ſt ſi ſk t u ũ ű v v̊ w x y z ct &, : (

? 1 2 3 4 5 6 7 8 9

HOGY AZ Anyaſzentegjházbeli ſzolgálatnál ſemmi az emberek közöt üdvösſęgesſeb, drágalatoſſab es ſzükſęgesſeb ajándéka az Iſtennek ninczen, könyű, Kegyelmes Aſzſzonyom,

A 2 akar

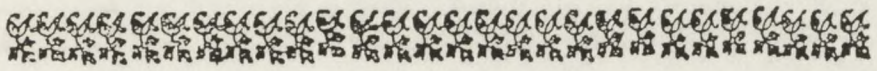

A B C D E F G H I K L M N O Ö P Qu R S T V Ü W X Y Z

a á à ă æ b c d e é è ē ĕ f fe ffi ffl fi fl fo g h i is k l ll m n ñ o

ó ò ō ŏ œ p q r s ſ ſi ſſ ſt ſt ß t u ú us v w & x y z ct &

, : = 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Cap. 1. &v. 2. Az mi kezdettöl fogua uolt, az mit hallottunk, az mit láttük ßemeinkel, az mit néztünk, &c. 696.

cap. 4. &v 2. Minden Lelek az ki uallya, hogy az Iesus Christus testben iött, Istentöl uagyon. 699.

cap. 5. &v. 7. Mert hárman uadnak az kik tanubizonſagot teßnek az Egben, az Atya. az Ige, es az Sz. Lelek, es ez harom egy. 702.

&v. 20. Es tudgyuk hogy az Isten fia el iött, es nekünk értelmet adott, hogy az igaz Istent meg iſmeriük, es legyünk az ö igaz Fiában. Ez az igaz Isten es az örök élet. 705.

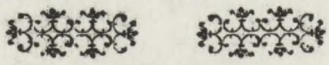

A C D E G J M O S W

a c d e g h i m n o p r s ß ſ t u . : , = /

ben / hab ichs für gut angeſehen / das mann helffe vnd rhate jhrem fehl vnd irthumb: fürnemlich aber/ das ſie ein züchtiges vnnd löbliches leben führen/ vnd ehr erlangen. Wolan/ du mein lieber Sohn / ſo will ich dich vnterweiſen / auff was geſtalt du anſchicken vnnd ordnen mögeſt rechtſchaffene ſitten deines gemüts. Derowegen lieſe meine gebot alſo/ das du ſie verſtehen mögeſt. Deñ etwas leſen/ vnd das nicht verſtehen / iſt ſo viel als ſein nicht lehren/ oder ſich ſelbſt verſeumen.

A B C D E F G H I K L M N P Q R S T V

a á æ b c d e é f ff fi fl g h i î j k l m n o ô œ p q ü r s

ſ ſi ſſ ſl t u ù ü v x y z & . , .: ' 1 2 3 4 5 6 7 8 9

gokkal méltatlanokká tették magokat, illendőbnek iteltem, hogi el temetetnek: mindazáltal az helien más hasznos orvossagokat nüllatkoztatok ki. Két nevezetes flastrom vagion, diczéretre mindenik melto: edgükét Diachylonnak hüjak, az Görög iget követvén; az Deákokis: az másiknak neve Opodeldoch. Az első az kelevént, avagi mirigier, meg érleli és meg lagüttia: Az másik az meg fakadot avagi fakásztot kelevént szepen mind meg tisztitván be giogüttia. Azonban szü erősitő eszközökkel táplaltassék az beteg, ha az szivénel erzi lenni az niavaliát: avagi fő erősitő orvossagokkal, sőképpen ezüst vizzel, ha az fejét allia. Ezek pedig hogi egimastul meg választathassanak, szükség figielmetesen meg vizgálni. Sok több orvossagokatis találni az Doctorok irásiban: honnét eleget szedegethet, az kinek ideje vagion reá. Ezek közzül leg közönségesb az fok-

ABCDEF
abcdeé
giklmnoörßüvyz=

A C D E F H I K L M N O P
S T V W X Z
a b c d e f g h i j k l l m n o ö p r
ſ s ſſ ſſ ß t u ü v y z . : / =

Des Catonis Gebot

Ein schön Büchlein / welches

IX/10F 295, IX/11F 130

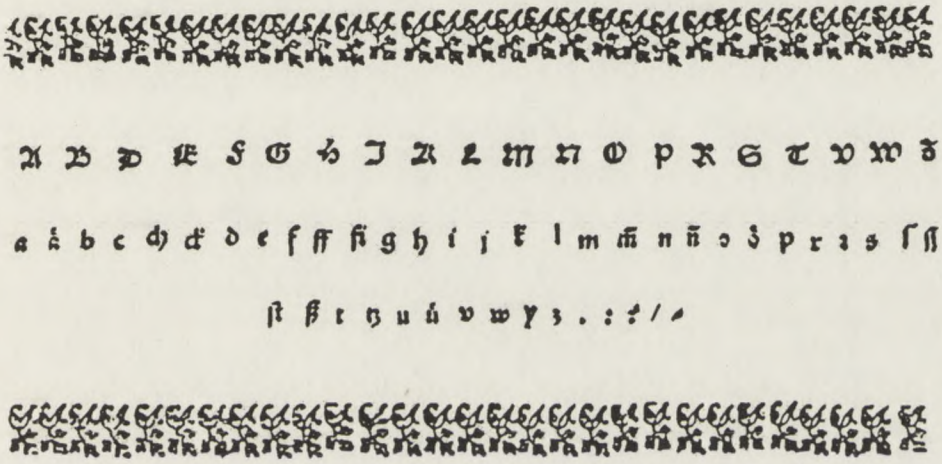

12. A REFORMÁTUS EGYHÁZ ORSZÁGOS NYOMDÁJA KOLOZSVÁRON 1669–1700–

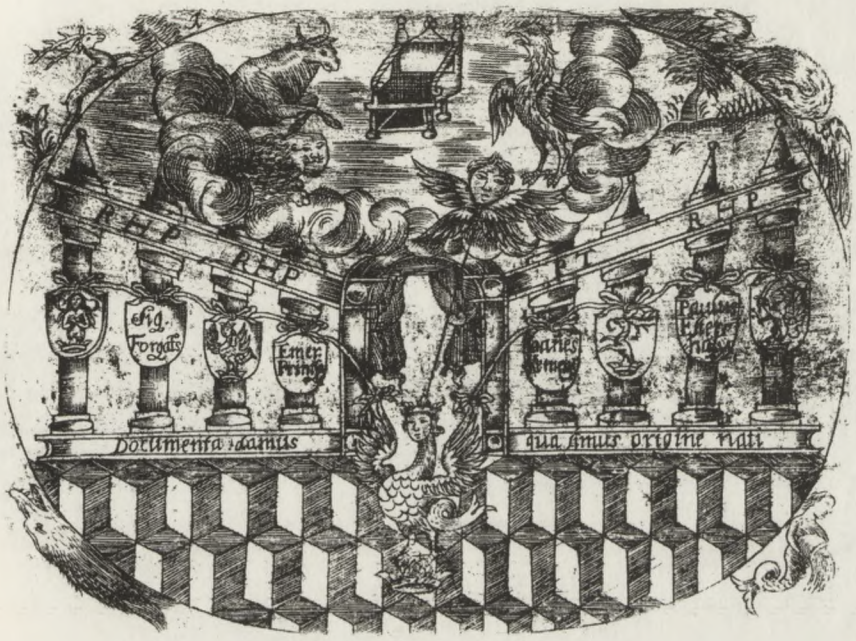

I/1

I/2

Emblémák báró Perényi Katalin halálára, 1693

I/3

I/4

Emblémák báró Perényi Katalin halálára, 1693

I/5

I/6

Emblémák báró Perényi Katalin halálára, 1693

I/7

I/8

Emblémák báró Perényi Katalin halálára, 1693

I/9

I/10

Emblémák báró Perényi Katalin halálára, 1693

I/11

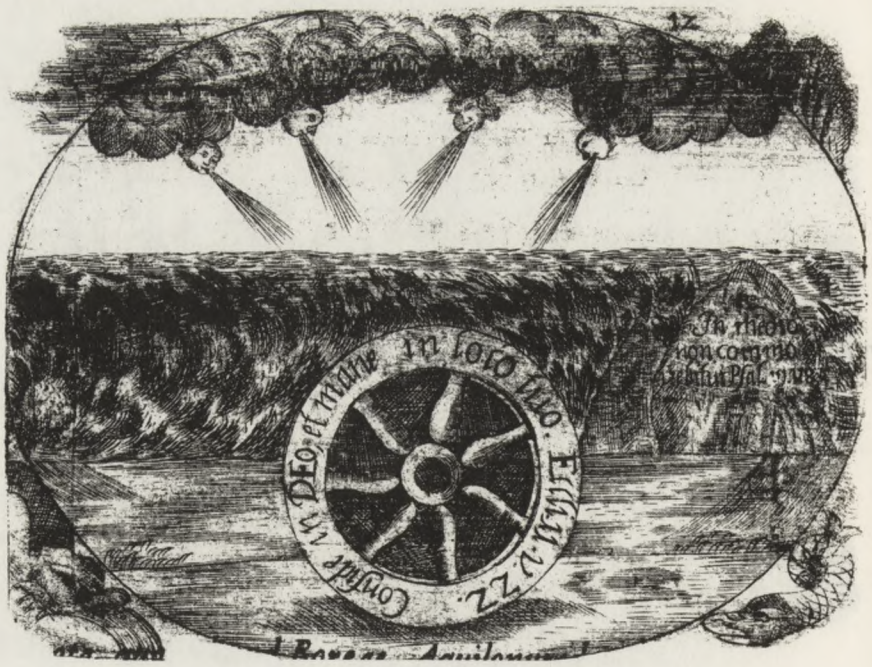

I/12

Emblémák báró Perényi Katalin halálára, 1693

I/13

I/14

Emblémák báró Perényi Katalin halálára, 1693

I/15

I/16

Emblémák báró Perényi Katalin halálára, 1693

I/17

I/18

Embléma báró Perényi Katalin halálára, 1693
Lakodalmi köszöntő, 1676 (kicsinyítve, eredeti méret 380×240 mm)

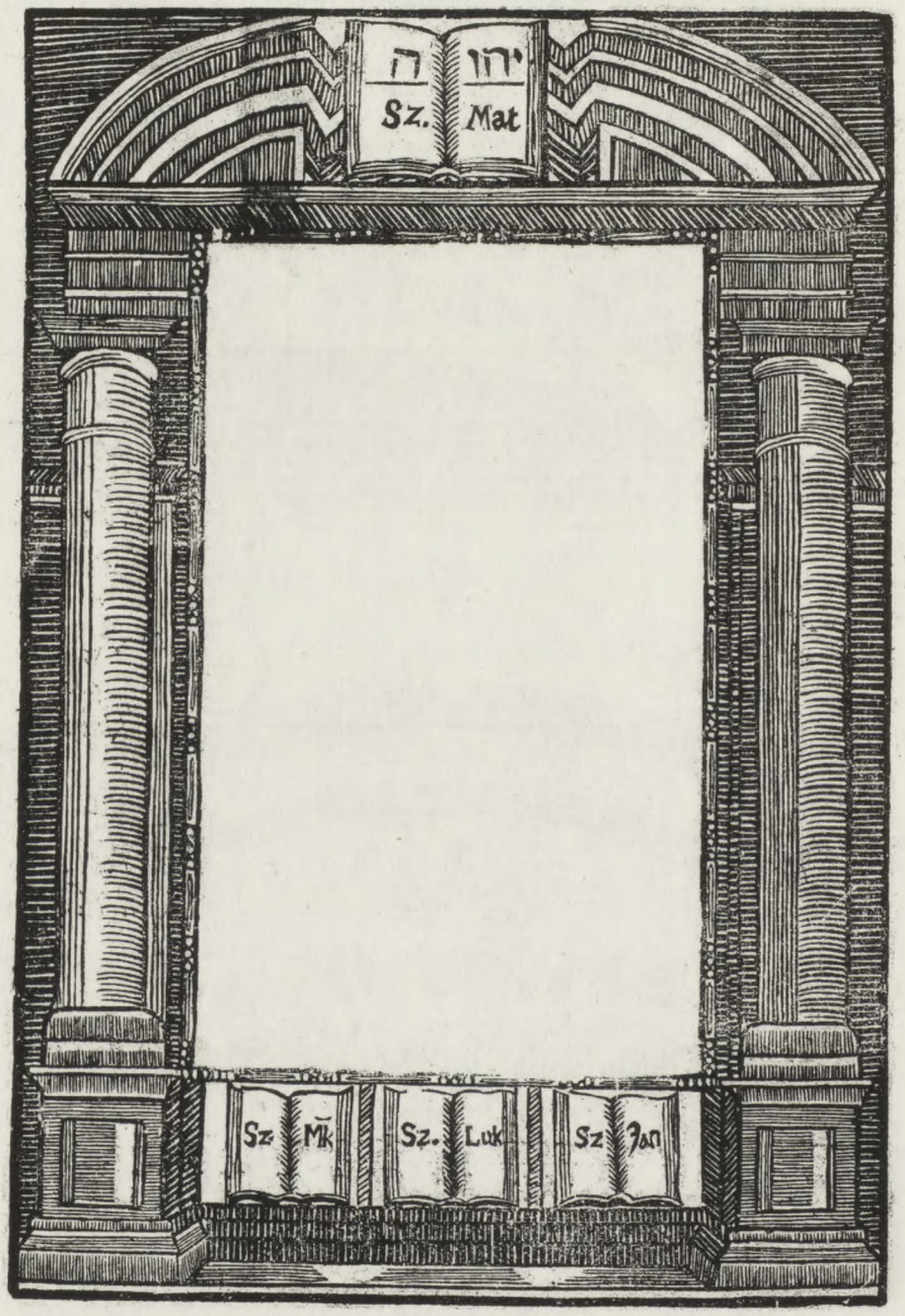

II/1

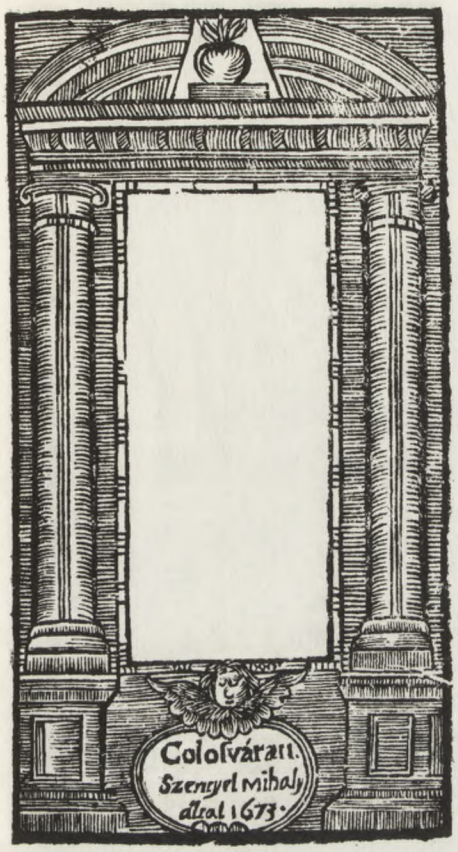
Colosváratt.
Szenyel Mihaly
dtral 1673.

II/2

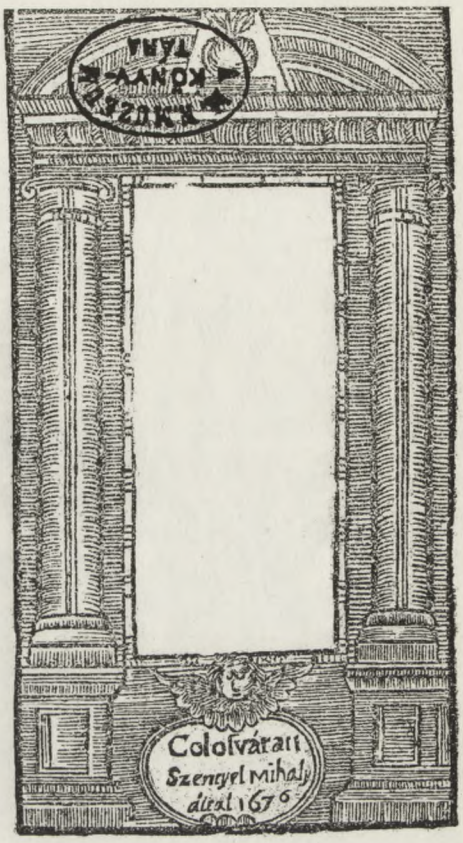
Colosváratt.
Szenyel Mihaly
dtral 1676.

II/3

II/4

II/5

1693 (kicsinyítve, eredeti méret 290×200 mm)

III/1

III/2

III/3

III/4

III/1: „Non solus"-jelvény, 1669–1681, III/2: Az iktári Bethlen család címere, 1671–1677
III/3: Erdély címere, 1674–1691, III/4: Várad címere, 1673

IV/1

IV/2

IV/3

IV/4

IV/5

IV/6

IV/7

IV/8

IV/9

IV/10

IV/11

IV/12

IV/13

IV/14

IV/15

IV/16

IV/17

IV/18

IV/19

IV/20

IV/21

IV/22

IV/23

IV/24

IV/25

IV/26

IV/27

IV/28

IV/29

IV/30

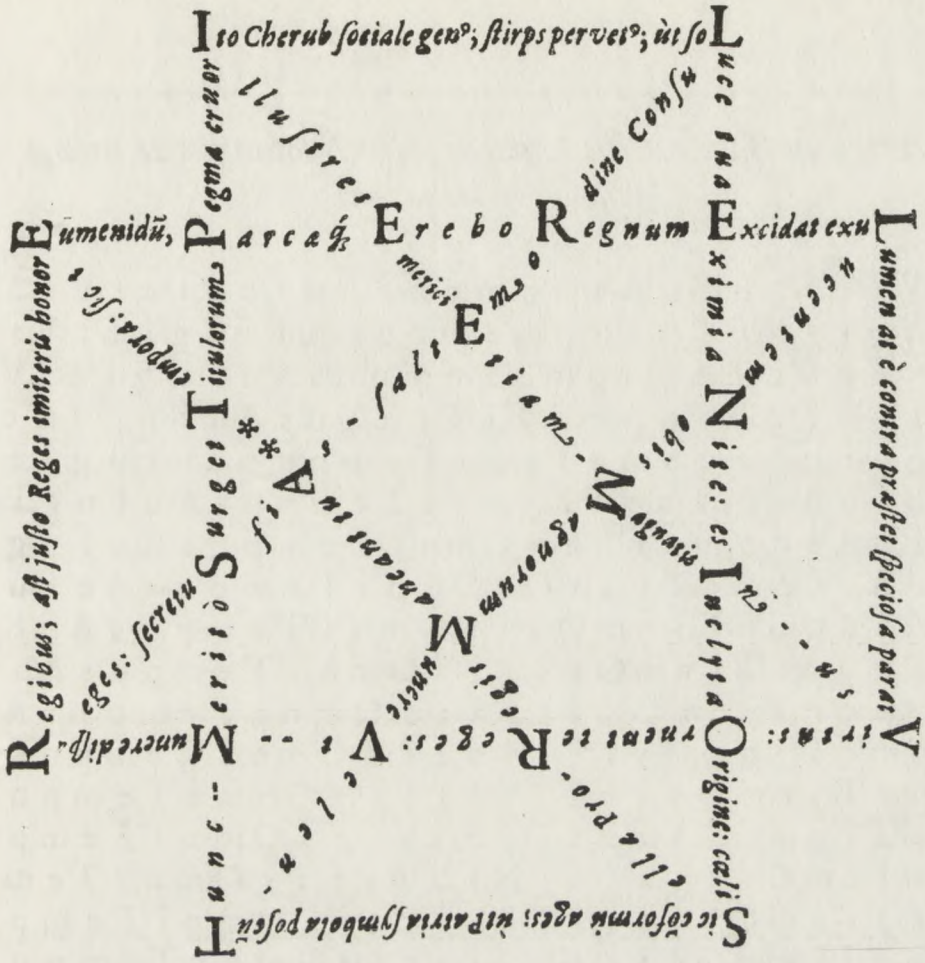

V/1

De Fidei fructu, quid tibi dicat grammato-syllecticus Gryphus, lege.

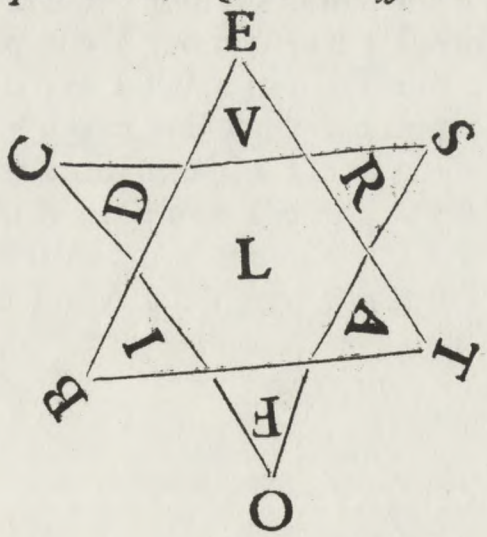

V/2

Et certè, ùt Jambus ſeu Cubicus, ſeu Silonianus te monet,
Quiſquis es omne tibi

Hàc fugit.

Hàc fugiet.

âiVteigufuAsupmpusAufugietViâ
iVteigufuAsupmempusAufugietVi
VteigufuAsupmeTempusAufugietV
teigufuAsupmeTiTempusAufugiet
eigufuAsupmeTiniTempusAufugie
igufuAsupmeTinmniTempusAufugi
gufuAsupmeTinmOmniTempusAufug
ufuAsupmeTinmOsOmniTempusAufu
fuAsupmeTinmOsisOmniTempusAuf
uAsupmeTinmOsitisOmniTempusAu
AsupmeTinmOsitstisOmniTempusA
supmeTinmOsitsistisOmniTempus
upmeTinmOsitsiSistisOmniTempu
pmeTinmOsitsiSiSistisOmniTemp
meTinmOsitsiSiNiSistisOmniTem
pmeTinmOsitsiSiSistisOmniTemp
upmeTinmOsitsiSistisOmniTempu
supmeTinmOsitsistisOmniTempus
AsupmeTinmOsitstisOmniTempusA
uAsupmeTinmOsitisOmniTempusAu
fuAsupmeTinmOsisOmniTempusAuf
ufuAsupmeTinmOsOmniTempusAufu
gufuAsupmeTinmOmniTempusAufug
igufuAsupmeTinmniTempusAufugi
eigufuAsupmeTiniTempusAufugie
teigufuAsupmeTiTempusAufugiet
VteigufuAsupmeTempusAufugietV
iVteigufuAsupmempusAufugietVi
âiVteigufuAsupmpusAufugietViâ

Diſcedite omnes.

Fugite hàc quoque.

V/3

Képvers, 1693

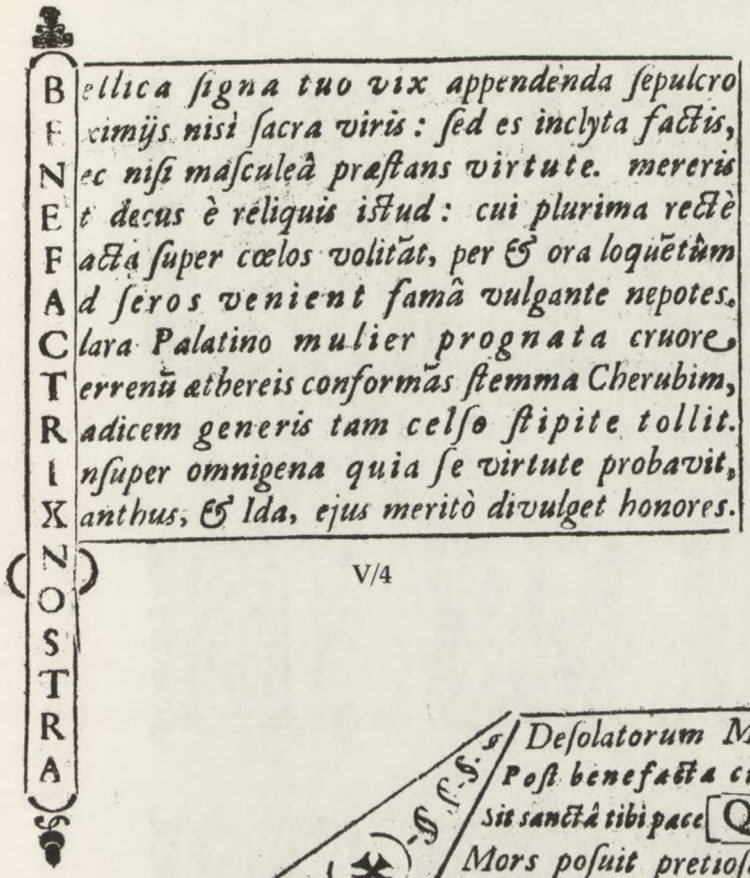

V/4

V/5

V/6

V/4–V/5: képversek, 1693
V/6: 1670

VI/1

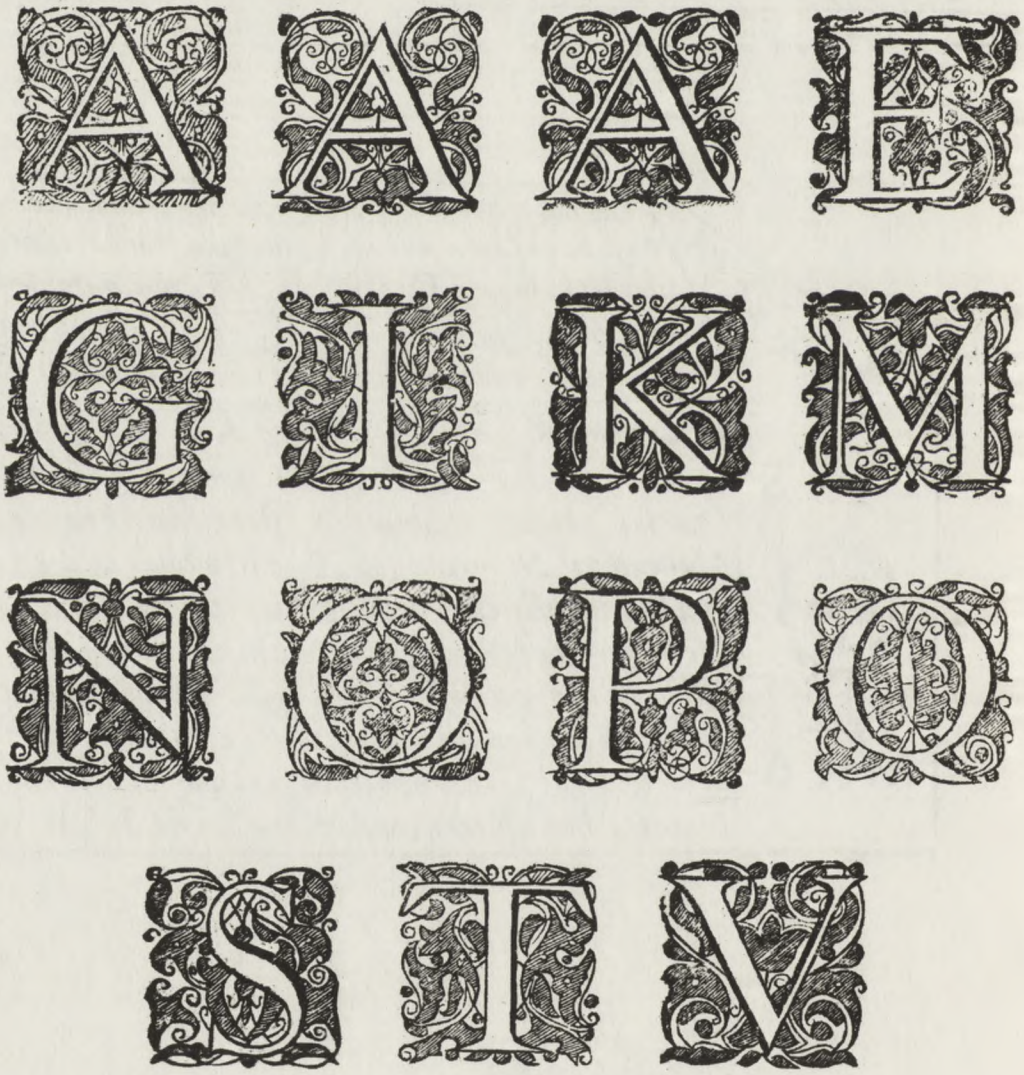

VI/2

VI/1: 1669–1682
VI/2: 1669–1681

VI/3

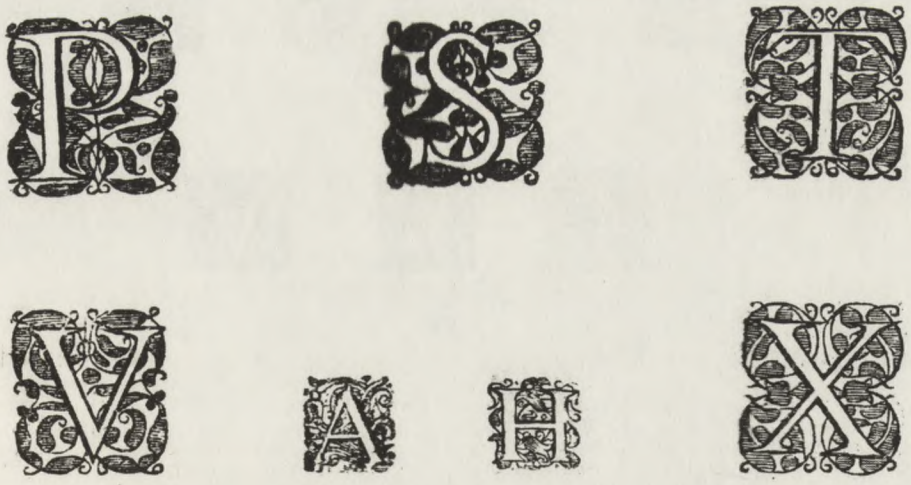

VI/4

VI/3: 1669–1693
VI/4: 1670–1675

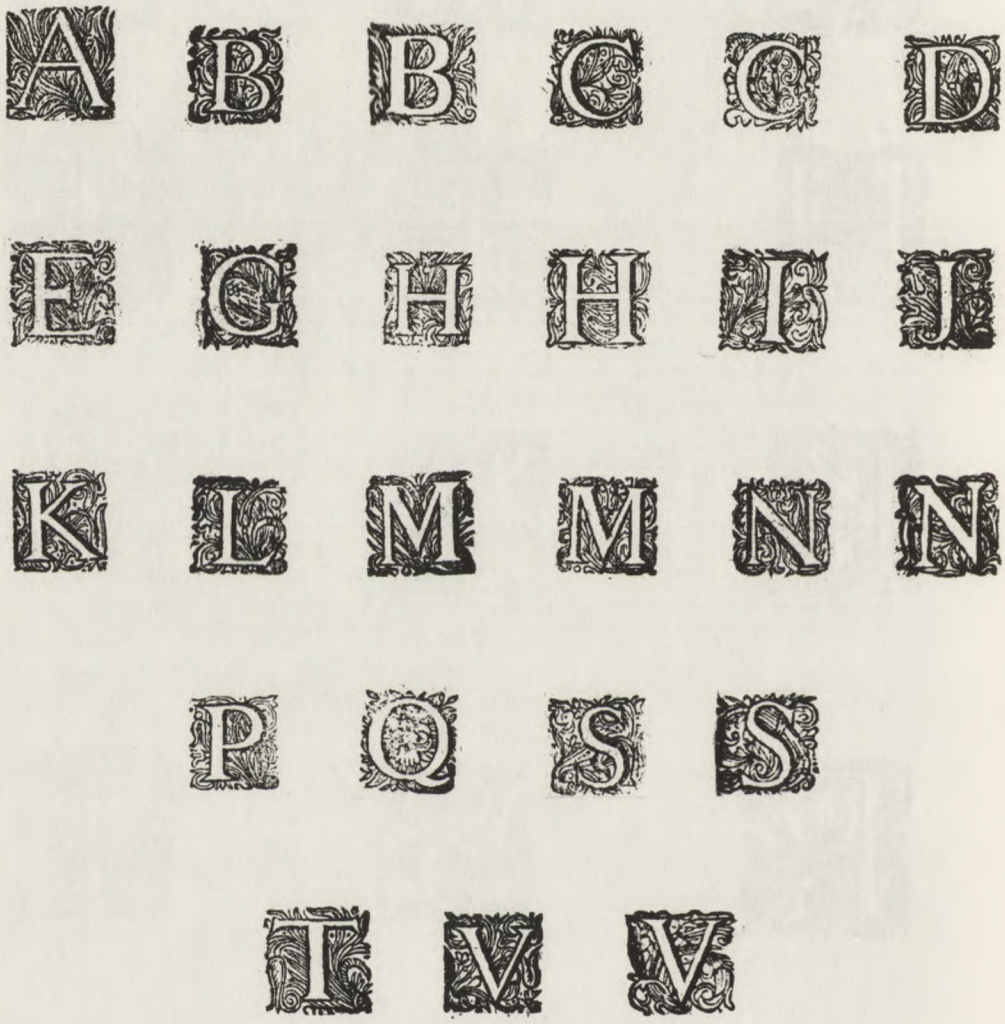

VI/5

VI/6

VI/7

VI/8

VI/9

VI/10

VI/11

VI/6: 1684–1686, VI/7: 1689, VI/8: 1684, VI/: 9: 1684–1685
VI/10: 1685–1687, VI/11: 1686

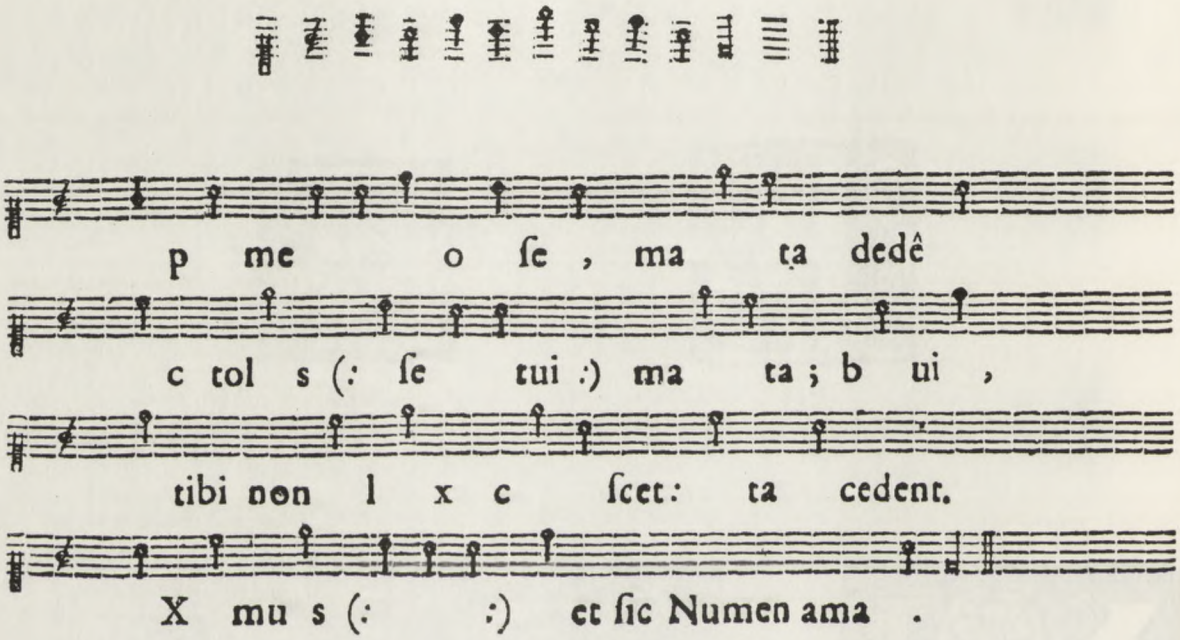
p me o ſe , ma ta dedê
c tol s (: ſe tui :) ma ta ; b ui ,
tibi non l x c ſcet: ta cedent.
X mu s (: :) et ſic Numen ama .

VII/1

VIII/1

VIII/2

VIII/3

VIII/4

VIII/5

VIII/6

VIII/7

VIII/8

VIII/9

VIII/10

VIII/11

VIII/12

VIII/13

VIII/14

VIII/15

VIII/16

VIII/17

VIII/18

VIII/19

VIII/20

VIII/21

VIII/22

VIII/23

VIII/24

VIII/25

VIII/26

VIII/27

VIII/28

VIII/29

VIII/30

VIII/31

VIII/32

VIII/33

VIII/34

VIII/35

VIII/36

VIII/37

VIII/38

VIII/39

VIII/40

VIII/41

VIII/42

VIII/43

VIII/44

VIII/45

VIII/35–VIII/44: 1684–1693, VIII/45: 1684–1685

A Æ B C D E F G H I J K L M N O Ö P Q R S
T U V X Y Z A B C D E G H I K L M N O R S T V X
Y Z a á ã a ꝺ æ b c d e é ẽ ę ꝺ f ſ g h i j k l m m ꝺ n n ꝺ
o ó ő ȯ œ p ꝓ s ſ ſi ſſ ſt u ú ů v y z ſz 0 1 2 3 4 5 6 7
8 9 . , ; : - ? !

és Jákobbal, a' mennyeknek or-
ſzágában. Az holott az Urnak
dicsőſſęges Szent ſzinét, kire ꝺ
a' Szent Angyalok, nagy gyö-
nyörűséggel néznek, ő Kegyel-
mekkel edgyűtt, és minden Hi-
vekkel, mi-is az ő véghetetlen
jokedvéből, örökkön ö-
rökké láthaſſunk,
Amen!

A Æ C D D E G H I J K L M M N O P Q R S T

U V Y a á b c d e é è f fi g h i ís j j k l ll m m n o ó ő p

q r s ſ ſi ſt t u ú us v x y y z & 1 5 6 . , ; : ? !

nem él ő magának, és ſenki
nem hal magának: mert ha élünk-is,
az Urnak élünk, ha meg-halunk-is,
az Urnak halunk. Azért akár éllyünk,
akár hallyunk, az Úré vagyunk.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P
Q R S T U V X Y Z A B C D E G H I K L
M N O P R S T Y Z a á à ã æ b c d e é è f ff g h i
j k l m n o ò ó p q r s ſ ſi ſſ ſt t u ú ů v x y z ct
& 0 1 2 4 5 6 7 , . ; -

Generoſi, Egregii & Nobiles, cæterique univerſi Status & Ordines trium Nationum Regni noſtri Tranſylvaniæ, & partium Hungariæ eidem annexarum, in Generalibus eorum Comitiis ad diem 15. Menſis Febr: Anno Domini 1670. in Civitatem noſtram Albam Juliam ex edicto noſtro celebratis, congregati, exhibuerunt nobis & præſentaverunt quoſdam infra ſcriptos Articulos, in eodem Conventu communibus eorundem votis & ſuffragiis, parique & unanimi conſenſu conclu-

A AÆ B BC C D DE F G G H I J K L
M M N O P Qu R S T U V V AEMOPTX
a á à â ã æ as b c d e é è ê f ffi fi g h i ì ïs j k l ll m
n n o ó ò ô œ p q q q́ r s ſ ſi ſt t u ú ù û ü ů us v x
y z ct & 1 2 3 4 5 7 8 9 · , ; :

rificavimus, & confirmavimus. Offerentes nos benignè, quòd præmissa omnia in omnibus punctis, clausulis, & articulis, tam nos ipsi observabimus, quam per alios, quorum interest, seu intererit, observari faciemus. Imò acceptamus, approbamus, ratificamus, & confirmamus, harum nostrarum vigore & testimonio literarum mediante. Datum ALBÆ JULIÆ die 25. Mensis Novembris videlicet die Congregationis nostræ Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Septuagesimo Primo.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X Y Z

A Æ B C D E F G H I K L M N O R S T U V X Y Z a á ã a

æ b c d e é ç ẽ f fi g h i j k l m m n ñ o ó ò õ ô p q r s ſ

ſi ſſ ſſt t u ú ũ ů v x y z & 0 1 2 3 4 5 6 7 9 . , ; :

- ? !] (

ARTICULUS. XXVIII.

KEgyelmes Vrunk tudván hogy az Hazának nagyob réſzét az Tanács Vrak ő kegyelmek birják, el-hittűk, valamit Haza javára, meg-maradására Nagyságoddal edgyűtt fel-találnak el-kővetnek, azért ő kegyelmeket mi egéſz Orſzágul

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R S

T U V Y Z A C D E F I L M N O P R S T U a á à æ b c d e

é è ë f ſ g h i ij j j k l ll m n o ó ö œ p q r s ſ ſſ

ſt ß t u ú ü v x y z & 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . : - ?)

Kettöi kérek tetöled: Ne tarts-meg én tölem, addig mig élek. A hiában valoságot és az hazugságot meſzſze távoztaſd én tölem: ſzegénységet avagy gazdagságot ne adgy énnékem: táplály engemet hozzám illendö elédellel.

(O)

Mert én Ur ſzeretem az itiletet, gyülölöm a' ragadománt az áldozatban, és réndelem az ö cselekedeteket igaſságban, és örökké valo ſzövetséget ſzerzekö vélek.

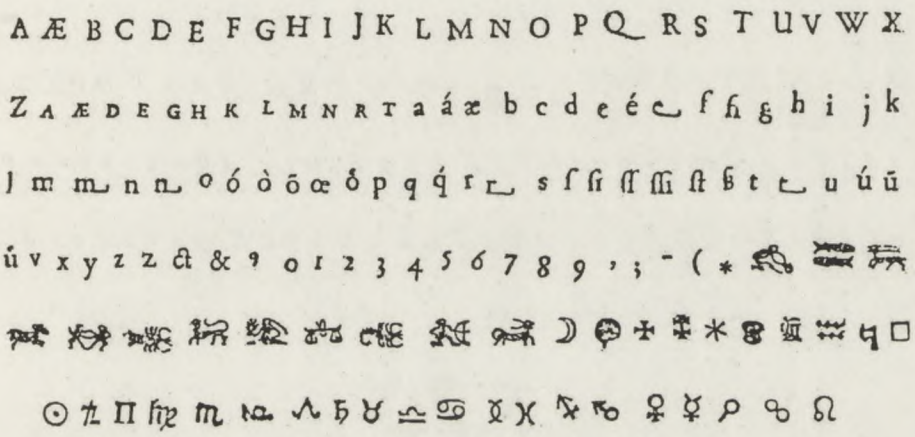

Minden emberi okoskodáſokat el-f
dittunk, és minden dolgot mellyen
gát fel-emeli az Iſteni iſméret ellen
Es az embereknek gondolattyokat
foglyul viſſuk, hogy a' Chriſtuſnak
engedgyenek.

A Æ B C D E F G H I J K K L M N O P P Q Q R S T T U V X Y Z

a á à ã â æ as at b c d e é ẽ f ff ffi fi fr g h i is j k l ll m n o ó ò ô œ p

q q3 q3 r s ſ ſi ſl ſp ſſ ſt ſt ß t tz u ú ũ us v v x y z & & 0 1 2 3 4 5 6

7 8 9 . , : ; - ?)

Idvez légy oh Szent képe mi Idvezitónknek!
Mellyben fénlik termete Isteni szépségnek,
Melly, nyomatéks zinére f; jér keszkenönek,
S' szeretetnek jegyéül adaték Verniknek.
Idvez légy oh Szenteknek diciö szép Túkóre!
Mellyet látnia kiván Idvezültek Lelke,
Minket minden búneinkból tisztics ki; s' végtére,
A' boldogult Szenteknek vigy-bé Seregébe.
Idvez légy oh boldog kép Urunk ábrázattya!
Ki külsö ajándékkal vagy szépen meg-áldva,
Beléd öltott erödbül szivünknek világa,
Jöjjön, s' indúlatinkbul mennyen ki bún halma!
Idvez légy mi keresztyén Hitünk erösége!
Ki az Eretnekeket hamis értelmekbe

A Æ B C D E F G H I J J K L M N O P Q R S T U V X Z A B

C D E N S U V a á ã â æ b c d e é è ę ë ẽ ſ f ff ffi fl g h i í

j k l m m̃ n n ñ o ó ò õ ö œ p q q́ r s ſ ſi ſſ ſſi ſt u ù ú ũ ü

v x y z ct & ⁊ ' 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . , ; : ? (

V. *Doctrina.* Az Ujjá ſzülettett ember czégéres bűnben ejtheti magát, pag. 40
Juda, Joſaphát, és Péter Apoſt. példáibol.
Micsoda vétkekben eshetik az Ujjá ſzülettet ember? 41, 42
Két ellen-vetésre feleket. 45
Micsoda eſzközök által távoztathattya-el ember, a' czégéres vétkeket? 48
Indito dolgok. 49
Miképpen tudhatod-meg ſzivednek csalárdságát? 51
VI. *Doctrina.* Nincsen ſenki a' bűnösök közzül, ki maga erejéből, eſeti alol felkelheſſen 53
Joſeph bátyai, Izrael, és Jonás példái 55
Gondoly meg a' bűnnek el-távoztatására négy dolgot 58 59 &c.
Eſközök a' bűn el-távoztatására. 60, 61, 62

A Æ B C D E F G H I J J K L M M N O P Q R S T U V X C D

E G K L M N P S T U V Y a á â æ b c d c é è e f ff ß g h i j j k l m m

n o ò ô œ p q r s ſ ſi ſſ ſſi ſt t u ú ù ü û ů ũ v x y z & ' o 1

2 3 4 5 6 7 8 9 . , : ? !

mint örökké való Istenben, ki a' testben meg jelent vólt, 1 Tim. 3. 16. mert az Illyeknek örök életek vagyon, még itt e' világon, Jan. 3. 36. és 17. 20. 22. 2. Az Istennek igéjét kell hallgatni, és a' szerint kell élni, Jan. 8. 51. mert azoknál lakozik az Atya és a' Fiú Isten, Jan. 14. v. 23; tehát a' dicsőségben-is azok lesznek az Atyával, Fiúval és Szent Lélekkel: mellyet kiván az Apostol minden hiveknek, 2 Cor. 13. 13. 3. A' Jésus Christus igasságát, szentségét, meg-térés által fel-kell öltözni. Rom. 13. 12.--14. 4. Szentül, igazán, és mértékletesen kell élni, mert ezek várhatnyák a' Christust az ő meg-dicsőítetésekre, Tit. 2. 11.

A M E N.

A Æ B C D E F G H I L M N O P Q R S T V a æ as b c d e f ff

ffi fi fr g h i k l ll m n o ò ô ö p q q r s ſ ſi ſp ſt ſſ y t u ù ü ů

w x y v w x z & . , : ;

XVII. *Könyörgés az csatára ki-ment vitézlő seregnek szerencses győzedelmeért Böjt napon.* 108.

XVIII. *Drágaságkor való Könyörgés.* 115.

XIX. *Dög-halálkor való Könyörgés.* 121.

XX. *Háborusagos időben való imádság.* 127.

XXI. *Hálá-adás valamelly városnak vagy várnak meg vételéért.* 134.

XXII. *Könyörgések és Hálá-adások a' meg-nyomoréttattaknak, az ellenségnek hatalma és kegyetlensége alól való meg-szabaditatásért.* 139.

XXIII. *Magistratus választás előt való Imádság.* 146.

IX/10A 68
IX/11K 68

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V

Z a á a æ æ b c d e é f ff ſl ſſ g h i ij j k l ll m n o ó ö ő

p q ſſ r s ſ ſſ ſſ ſſ ſſ ſſ ſſ ſſ t u ú ü ű ů ue v x y z z ſt & . ,

: ; ?) ,

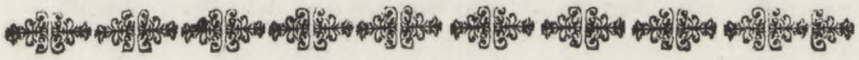

néktek adom, nyujtom, és ajánlom. Az Ur az ő orczáját vidámitsa-meg minnyájan rajtatok; a' bujdosókat vigye haza, mint ha vizet vinne a' ſzáraz földre; az othon valókat a' lelki teſti iga alol ſzabaditsa. Hozza-el a' tellyes váltságnak napját, hogy őſzve gyűjtettetvén, tartaſsék-meg az egéſz Magyar Izrael, Amen!

ABDEFGIJJK
LMNOP
QRSTZ

IKERTNŮ

A B C D E F H I K
L M N O R
S T U Ů
DOMINICA,

IX/13A 12 mm
IX/14A 8 mm

ABCDEGHIJKLMNO
PQRSTUZAÆEGHIKLNŐ
RSTVYZaácdegilmnoqrsſ
tuvyz,-;

BORNEMISZA ANNANAK
Példáknak Magyarázattya.

ABCDEÉFGHIJJKLM
NOPQRSTUŰ
VXYZ:

IX/15A 6 mm
IX/16A 6,5 mm

A B C D E G H I J K L M N O

Ö P R S T Ü V X Z

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R R S T U V W Y Z

A B C D E G H I J K L M N O P R S T U Y Z a a à ã â æ b c d e é è

ẽ f ff ffi fi fl g h i j k l m n o ó ô œ p q r s ſ ſi ſſ ſſi ſt t u ú ù û

v x y z & & c 1 2 3 4 5 6 7 8 9

. , : ; - (

TSudálatos bölcsesége Iſtennek ez az oktalan állatokban, hogy az mezónek fűvét, mellyet nékik eledelekre rendelt, ugy meg-tudgyák kűlómböztetni, hogy a' mellyek nékik ártalmaſok volnának meg-koſtolás nélkűl tudgyák el-hadni. Ekképpen Iſtentöl vött lelki bölcseség a' kereſztyén emberben el-távoztatni a' telhetetlenséget melyre int idvezitönk, Luc. 12. 15. mondván:

IX/17A 5 mm
IX/18A 86

A Æ B C D E F G H I J K L M N O
Ő P Q R S T V W X Y Z
a á à â æ b c d e é è ę ẽ f fi fl gg h i í j k l
m n o ó ò õ ô ŏ œ p q r s ſſi ſſt t u ũ ů v
x y z & ., ; : ? - (1 2 3 4 5 6 7 8 9

K egyelmes Vrunk, à kű-

A Æ B C D E F G H I K
L M N O P Q R S T U
V Y Z, -

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P R S T

U V W X Y Z

A B C D E G I K L M N O P R S T U V Y Z

a a a á à ã â æ b c d e e é ë ē ç f ff ffl fi g h i î j k l m m

m̃ n ñ o ó ò õ ö ő œ p q q́ q̃ r r s s ſ ſb ſi ſs ſſ ſſi ſt t u ú

ū ù ů v w x y z & & . , ; : ? ! 1 2 3 4 5 6 7 8 9

3. Mert a' mely harangot a' Püſpők kereſztelt;
Nyilván az magának ſzőrnyű nagy erőt lelt;
Kő-esőt ront az meg; adott néki ily jelt.
(Ez én mondáſomnak te-is bátor adgy helt)
4. En mikor Numburgban mentem volna egyſzer
Ily dolgot olvaſtam, nem egyſzer ſem kétſzer:
En jo Harang vagyok, s' haſznom-is ſok ezer,
Maria a' nevem, kereſztelt pap Ember.
5. En a' nagy jége esőt, csak mind ſzéllel verem
A' ſzőrnyű csattogáſt valahol el-érem,
El-oſzlatom: térden álva nem-is kérem.
Tiſzta időt adok, s' buza-is ſok terem.
6. Szalad én előttem ama gonoſz őrdőg,

A Æ B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X

a á à â x b c d e ę è ę f ff ß ſſ g h i j k l m m n o ò ŏ p q ǫ r s ſ ſſ

ſſ ſt t u ù ū ŭ v x y z & . , ; : ? (_ " 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Irtam N:-ENYEDEN,
Sz. Iakab havanak 24. napján,
1687. ſtralmas Eſztendőben,

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V X Y Z

A B C D E L M N O P R S T U V X

a a á à â ā x b c d e ę é è ē ç f ff ffi ffl fi g h i í ī j k l m m n

n o ó ò ô ŏ œ p q ǫ ǫ r ę s ſ ſi ſſ ſſi ſt t ę u ù û ū ŭ v x y z

§ & & ⸗ . , ; : ? ! ([" 1 2 3 4 5 6 7 8 9

az léleknek erejével meg erőſſitteteſt, igaznak iſmértetett: a' pogányoknakis hirdetteteſt: az Ängyaloktolis láttatott, és nagy csudálkozáſſal meg értettetett: és e' világon mindenektől nagy diesőſ-ségeſen bé vétetett, és hittel, s'ßivel reá hagyatot. FELEL. Ez a' magyarázat, az Iſten beßédének, s' annak igaz értelmének, erőßakos el tekerése. Miért?

A Æ B C D E F G H I J K L M N O Ő P Q R S

T U V W X Y Z

A Æ B C D E G I J K L M N O P Q R S T U V Y Z

a á à â ǎ æ b c d e é è ê ě ę ſ ff fi fl g h i j k l m m̃ n ñ o ó

ò ô ǒ œ p q q́ q̧ r s ſ ſi ſſ ſt t u ù û ú v x y z & & . , ;

: ? ?) 1 2 3 4 5 6 7 8 9

az Iſten Szent Lelkének kegyelme által, az Vr IESVS nevében, többire minden rendben, tiſztben, s' állapotban, Férfi és Aſzſzonyi nemben, meghóltak alkalmatoſságával irt, és mind ben KOLOSVART, s' mind kinn, Nagy Vrak ſzomorú Vdvarokban-is prédikállott,

A A B B C C D D E E F G H H I J K L M M N

N O P P Q R S T U V V X Y

a á à â æ as b c d e ē é è f ff fi fl g h i î ij j k l ll m n o

ó ò ô œ p q q̃ q̃ r s ſ ſi ſl ſſ ſt ß t u ú ũ ũ us v v x y z

& & ⁊ . , ; : ? ? !)

ficavimus, & confirmavimus. Offerentes nos benigne, quòd præmissa omnia, in omnibus punctis, clausulis, & Articulis, tam nos ipsi observabimus, quàm per alios, quorum interest, seu intererit, observari faciemus. Imò acceptamus, approbamus, ratificamus & confirmamus, harum nostrarum vigore & testimonio literarum mediante. Datum in Oppido præmentionato Fagaras, Die 29. Mensis Martij, ultima videlicet præmemorati Generalis Congregationis nostræ. Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Octuagesimo

QUARTO.

A A Æ Æ B B C D D E E F G G H I J K L M M N O

P P Q R R S T U V V Y Z

a á à ȧ ä ȧ ä a aa ae b c d e é è ë ē u ue f ff ffl fi fl fr g h i

í î ij is j k k l ll m m n n nt o ó ò ô ö ö œ p q qu ꝗ r s ſ ſi

ſp ſp ſſ ſt ſt ſta ß t u ú ù ü ü ů ue v x y z z ſt ſta & . , ; :

? ?!) * 1 2 3 4 5 6 7 8 9

A' alatt, Német Orßág, Lengyel Orßág.
A' alatt vagyon, Török Orßág, Helvetia.
A' al: Ægyptus, Armenia, Vittemberga.
A' al. Scotia, Prußia, Hollandia Velence.
Az alatt, Cseh Ország Olasz Ország.
A' alatt. Görög Ország, Horvát Orßág.
A' al: Bécs, Francofurtina, Spira, &c.
A' al. Norvégia, felsö Bavaria, Pádva
A' al: Hißania, Magyar Orßág, Erdély.
A' alatt. Bulgaria, Maßovia, Saxonia.
A' al: Dánia Moschovia, Valachia Tar-
A' al: Portugalia, Normandia &c. (taria.

Az

A Æ B C D E E F G H I J K L M N N O

P Q R S T U V Z

a a á à â ã æ b c d e é è ẽ e f ff ſſ ſi ſl ſr g h i ï ÿ ĩ j

k l m m n n o ó ò ô õ ô œ p q q́ r s ſ ſi ſp ſp ſſ ſſi ſt ſt ſſ t u ú ù

û ũ us v v x y z ẑ z̃ & & · , ; ? ! -) 1 2 3 4 5 6 7 8 9

ARTICULI DOMINORUM MAGNATUM ET NOBILIUM TRIUM NATIONUM REGNI TRANSYLVANIÆ, ET PARTIUM HUNGARIÆ eidem annexarum, in Generalibus eorum Comitiis, ad diem 22. Menſis Februarii, Anni præſentis Milleſimi Sexcenteſimi Octuageſimi Quinti, in Oppidum Fagaras ex edicto ſuæ Celſitudinis Principalis indictis & celebratis Concluſi.

A Á B C D E É F G H I K L M N O Ó P Q R

S ß T V V̊ W Y Z

a á à ã æ b c d e é ê è ę f g h i j k l m n o ő ö ò p

q r s ſ ſi ſſ ſt ſß ß t u ú ů v v̊ w x y z ct & . , ?

:) 1 2 3 4 5 6 7 8

Ollchet Kegyelmes Urunk, az mát régtől fogván ſzegény hazánkon fenforgo, és Iſten itileiiből terjedő Táborozás; Határinknak terméketlensége, és egyéb fok ſinű ſorongattatáſok miatt, felette igen nagy fogyatkozásban legyenek ſegénységink; Mindazáltal az kételenitő ſükségtűl viſeltetvęn, ez jelen való eſztendőre Nagyságod Kegyelmes Conſenſuſſa-is

A B C D E F G H I K L M N O Ő P Q

R S ß T U V W X Y Z

a á ã à æ b c d e é ẽ ę r ff g h í j k l m n o ó ő p ꝑ

q ꝗ ꝙ r s ſ ſſ ſt ſſi ſſ t u ũ ů v v̀ w x y z ct & , : (

? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 ¶ ⁂ ⁂ ⁂ ⁂ ⁂ ● ☾ ⁂ ⁂ ⁂

velyeg-is. Alcorán-is hogy citálom, ſenki ſeretetlenségnek, avagy csufoláſnak ne magyarázza. Mert lám az Evangeliſták, még az ördögök ſavait-is, ſok helyen az Evangeliumban fel-jegyzeni, illetlennek nem itélték. En-is hogy Alcorán ſavait néhult ez iráſocskában feltettem, gondolom, nem vétettem, mert nem ſükségtelenül, nem helytelenül, hanem à kérdéſekés feleletek ugy kévánván, kellett cselekednem. Citálom penigazo

A C D E G H I K L M N O
P R S T V Y Z · · S3
=1 5 7 8 9

DOMIN· ET SICVL· COMES,

A Æ C D E F G
H I L M N O P
R S Y ,

NOS MICHAEL
APAFI, DEI
GRATIA PRIN-
CEPS TRANSYLVA-

A· JO FEJEDELEM-

IX/31A 8 mm

ABCDEFGHIKLMNO
ÖÓPRSTVÜYZ

A D E É I J K
L M N R T V
A À C D E È G H I K L
M N O R S T V X Y
a á æ b c d e é f i g i ñ k l m n o
ó p r s ſt ſſ ſß t u x y z & t
. , =
Iſten kegjelméből
Erdély Orſzágának
válaſztott

IX/32A 7 mm
IX/33A [300]

A B C D E F G H I K L M N P Q R S T V

a á æ b c d e é f ff fi fl g h i í j k l m n o ó œ p q q̃ r s

ſ ſi ſſ ſſ t u ú ü v x y z & . , ! : ' 1 2 3 4 5 6 7 8 9

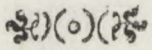

EBben az Eſtendőben à földnek termékeny voltát az mi illeti, és ha Iſten utan ríllunc gondot viſelne, terméset ſerint meg-mutattya à Csillagzo Egnek diſpoſitioja, és az onnan ſármazo Eſtendőnek ideje, ha azért azt ſorgalmatos conſideratioban véſem, tehát ſelek attol, hogy az à Gyümölcsőzeſnek és à Mezei termeſeknek nagy megtartoztatására és erőtlenitésére léſen, melybűl inkáb Drágaságot, hogy ſem Oltoságot várhatunk. Saturnus, az ki Iſten rendeléſébűl igazgatoja az Földi Termeſnec, jar ugyan majd az egeű Eſtendőt által az Balsamumos és termeken ♋ jegyben, de az más Planetáktol, és Aſpectusoktol igen há-

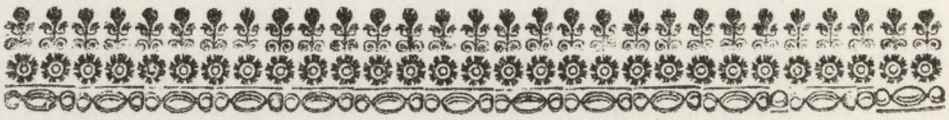

A B C D E F G H I K L M N O Ȯ P Qu R S T V V̊ W X Y Z

a á à ă æ b c d e é è ē ē f ſe ffi ffl fi fl fo g h i ij k l ll m n ñ o

ó ò ō ŏ œ p q r s ſ ſi ſſ ſt ſt ß t u ů uſ v w ſw x y ȝ z ct &

, : = 1 2 3 4 5 6 7 8 9

EZ azért az én Astronomiai tudósitásom, az meg=nevezett ßerencsétlen 1685=dik Esztendőre, mellyet à Kegyes Olvasónak kedvéért és szolgálattyára communicálni akarék. Mellyel annak minden lelki testi békeséget kivánok Amen, à Iésus Nevében Amen.

SOK.

A K M N N S

A B C D E G H I J K L M N O P R S T

U V X Y a á à â b c d e é è ẽ f g h i í j

k l m n o ó ō ŏ ȍ p r ſi ſt ſſ t u ú v y z s 2

3 4 8 : ?)

Nem akartam én itt az ebben Tudóſsaknac értelmét meg-fogni, nem is azoknac írom; hanē az házi cselédes Gazdáknac s'Gazdaſſonyoknac, és az ígyefogyott Szegényeknec, kíknec nincsen mindenkor kezec ügyében értelmes Orvos, kiváltképpen falukon, az hol hamaréb talál ſegédet a' beteg barō, mint a' beteg ember. E' Könjvből penig ſükségéhez képeſt olvashat; vagy ha maga nem tud, olvaſtathat máſsal nyavalyájáról a' beteg. E' ſoc külömbkülömbféle orvoſságoc közzül, ha edgyíket nem, meg-ſerezheti a' másíkat; ha maga házánál nem, fel-találja máſsénál; ha edgytül nem, öſſve ſerezheti többül. Nem-is igazítoc mind Patikára; hanē nagy réſſén házunknál fel-található ſereket ígyekeztem a' Szegényeknec kedvekért elő ſámlálni. Adgya Iſten AS; S; ONYOM! a' Kegyelmed e' Munka elő ſegéllésében való kegyeſsége, ſolgállyon és haſznállyon az én tőlem fel-tőtt ſent végre, Iſtennec dícsőſségére, ſoc keſervesen nyögő el-hagyatott betegeknec vígaſztaláſokra

---

ΒΡΑΧΥ ΤΩΝ ΑΡΕΤΩΝ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟΝ

ABCDEFGHIKLMNOPQRSTUVWXYZ

abcdeéfghijklmnoöprstuüvyz

Allmanach/

ABCDEFGHIKLMNOP

STVWXZ

abcdefghijkllmnoöpr

:sſſſßtuüvyz .: / =

Auff das Schalt-

A C D E G J M O S W

a c d e g h i m n o p r s ß ſt t u . : , = /

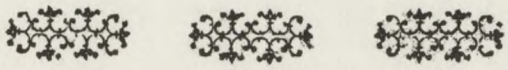

Neu und Alter
Jahr nach der Geburth Jesu
Darinnen die Monat/ Wochen/

A B D E F G H J K L M N O P R S T V W Z

a ä b c ch ck d e f ff fi g h i j k l m m̃ n ñ o ȯ p r s ſ ſſ

ſt ß t tz u ú v w y z . : ? / =

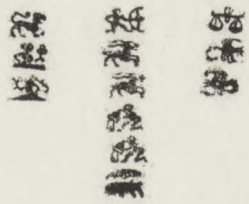

Sonn- und Feuer-Täge/ planeten-
Lauff/ Aspectē/ Witterung/ Tag- und
Nacht-Länge/ Sonnen auff/ und
Untergang/ ꝛc. zu finden.
Gestellet/ von

13. TÓTFALUSI KIS MIKLÓS A KOLOZSVÁRI REFORMÁTUS EGYHÁZ NYOMDÁJÁNAK ÉLÉN 1693–1702

Flos hic naturâ, Solē distante salutat
Solis ad aspectū flectit eundo caput.
Mane vigil durante die, te nocte sequabor
Mens mea, Phœbe poli, lux patriq; soli

I/1

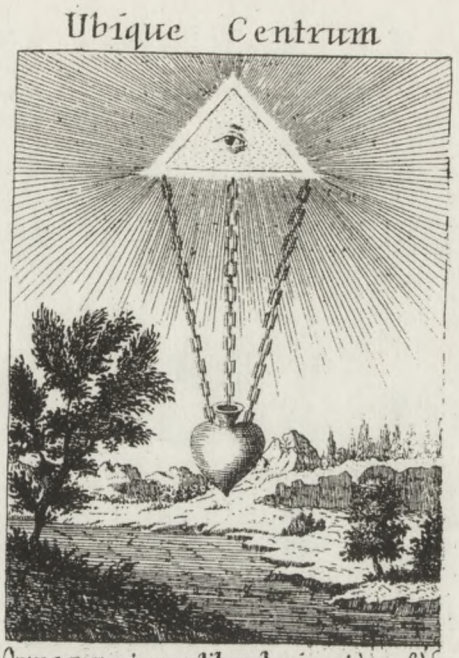

Omne grave, ima petit centro iungiq; profundo
Ast ferrū Magnes vi suâ ad alta trahit.
Est grave cor nostr! (proh centrū hic tendit in imū
Tu tamen o Magnes attrahe ad alta DEUS.

I/2

Solis ab ardentis sumunt sua Lumina Luce
Stellæ, hinc Authorē Luce perenne colunt.
Me mihi Summe Pater, vitalē auramq; dedisti
sed quid ego? vitā, me quoq; reddo tibi

I/3

Icarus infelix! patris (volitando per auras
Sprevitque præceps, prædafit inde maris.
Dædale dive sequar! pelagi sic huic abundis
Sic Labyrinthico carcere liber ero.

I/4

Viaticum spirituale, 1695

Arca Noë ut pelago, tuudis jactata procellis
Sic mea congestis mens agitata malis.
Diva Columba veni, fluctu dispelle furentes
Ac Oleam pacis porrige chara mihi.

I/5

Clara maris stella es, pelago iactaur in alto!
O pia Virgo mea dirige luce ratem!
Mille licet fluctu surgant, ac mille tumultu;
Te Duce decurret salva charina Salum.

I/6

Victor ab aquoreis Socios eduxit Ulysses,
Spumis, Syrenum lucificata, iocos.
Dive animae Custos, restaurare ege Ulysses
Cymbam Syrenum tecina, dolusq; ruet.

I/7

Semina pura, bonos, recipis, lolia abycis ignem
Proling in Stygii, dite cremanda, malos.
Horrea me patriae capiant, neve ignibus orci
Escavorer, curam tu gere Dive mei.

I/8

Viaticum spirituale, 1695

Tu Phœbū Phœbenq; vehis, Solymœq; furores
Te fugit Eclypsim, Lunaq; Solq; Duce.
Tumeq; esto Comes, dubios tu dirigo gressq;
Sic Patriæ attingā Limina chara domūs.

I/9

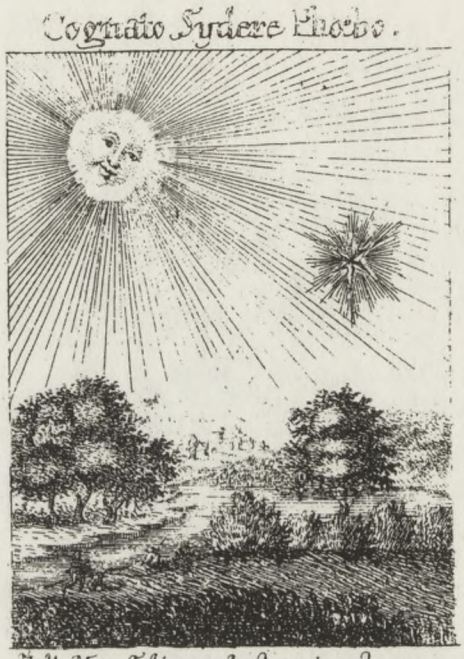

Stella Veni, Soli prout est coniuncta serena,
Sic iuncta es Phœbo tu quoq; stella tuo.
Sibiq; ergo caret nunquā Sol, lumine, nūquā
Tūq; cares, sequitur quia, nec ille carēt.

I/10

Cede vely dictum palmarum cede coronam.
Dimidium facti, qui bene cœpit habet.
Qui bene finit habet; finē mihi Dive beatum
Da tuo ut exemplo regna beata peten.

I/11

Hoc tu Dive Pater vicisti Lemate mundū,
Hoc devinxisti Cœlica regna tibi.
Hoc ego tartareos sternā munchiq; Tyrannos
Hoc subigā Patrij celsa theatra poli.

I/12

Viaticum spirituale, 1695

Tu Phœbū Phœbenq; vehis, Solymœq; furores
Te fugit Ecclypsim, Lunaq; Solq; Duce.
Tumeq; esto Comes, dubios tu divigo gressq;
Sic Patriæ attingā Lumina chara domus.

I/13

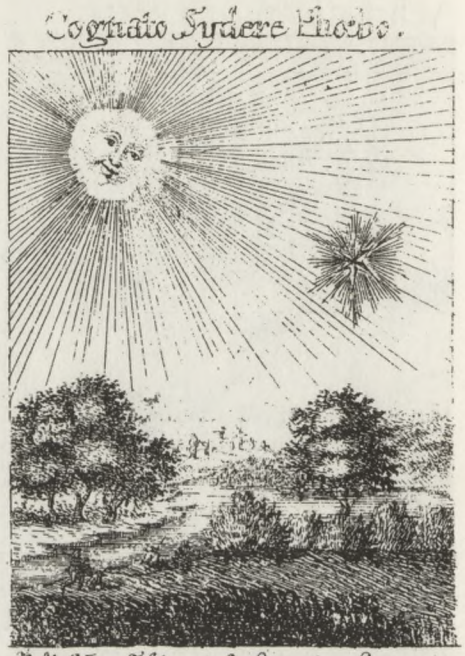

Stella Veng Soli prout est coniuncta serena,
Sic iuncta es Phœbo tu quoq; stella tuo.
Si tuq; ergò cavet nunquā Sol lumine nūqm
Tuq; cares, sequitur quia nec ille cavet.

I/14

Cede vetq dictum palmarum cede coronam
Dimidium facti, qui bene cœpit habet.
Qui bene finit habet, finē mihi Dive beatum
Da tuo ut ex empto regna beata peten.

I/15

Hoc tu Dive Pater vicisti Lemate mundū,
Hoc devinxisti Cœlica regna tibi.
Hoc ego tartareos sternā munichq; Tyrannos
Hoc subigā Patrij celsa theatra poli.

I/16

Viaticum spirituale, 1695

Formiâ meliore notamus.

Dæmonis in Camera, corrupta tonatis imago
Numinis in Camera reducta forma sibi.
Hic crimen cudit vitiatũ dite monetã,
Hic Virtũ, Sancto cudit amore bonum.

I/17

Sitis vrget ad vndas.

Cervus ut irriguas sitiens festinat ad undas,
Poscit et ardente fonte levare sitim.
Sic animę (mundi stagnantes nauseat undas)
Te fontem vivum Christe benigne sitit.

I/18

Concremor ut vivam.

Sole cadente, rogũ phœnix sibi construit, atq;
Conflagrat, et vitam sumit ab igne novam.
Igneus absumar, depuls â Christe senectâ,
Et redeat vitæ prima Juventa meæ.

I/19

Sic itur ad Astra.

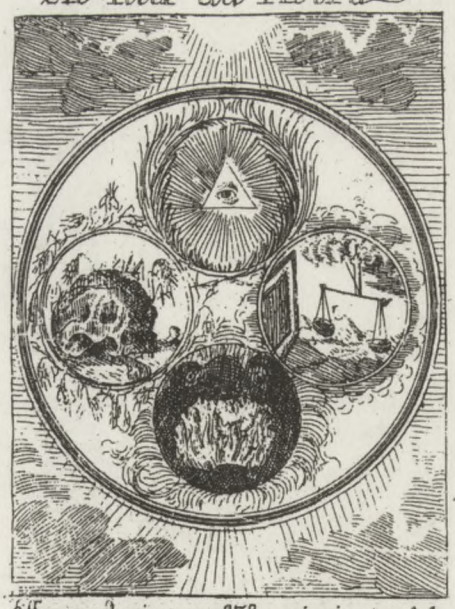

Effugere est animo mortẽ? moriaris oportet
Fulciumq; times? arbiter esto tui.
Infernũq; subi dum vivis. Sidera poscis?
Hac age felicem sternis ad astra viam.

I/20

Viaticum spirituale, 1695

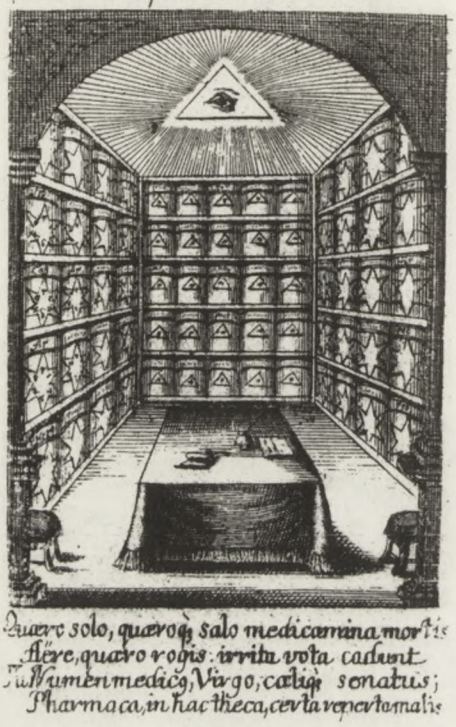

I/21

I/22

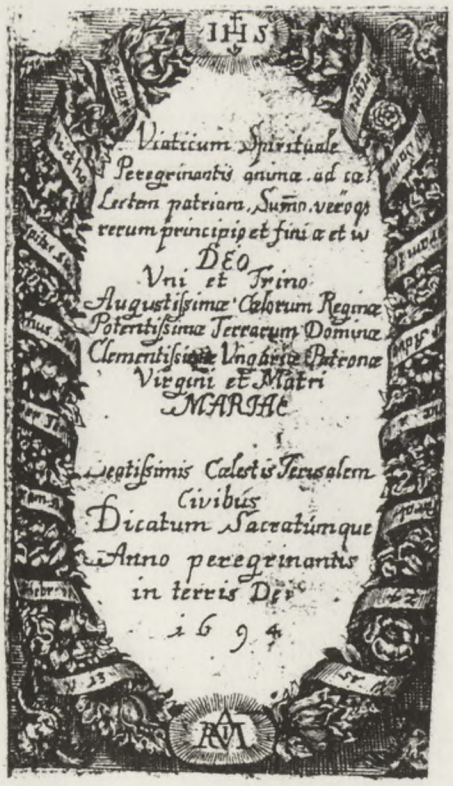

II/1

I/21, II/1: Viaticum spirituale, 1695
I/22: A Comico-tragoedia címlapképe, 1699

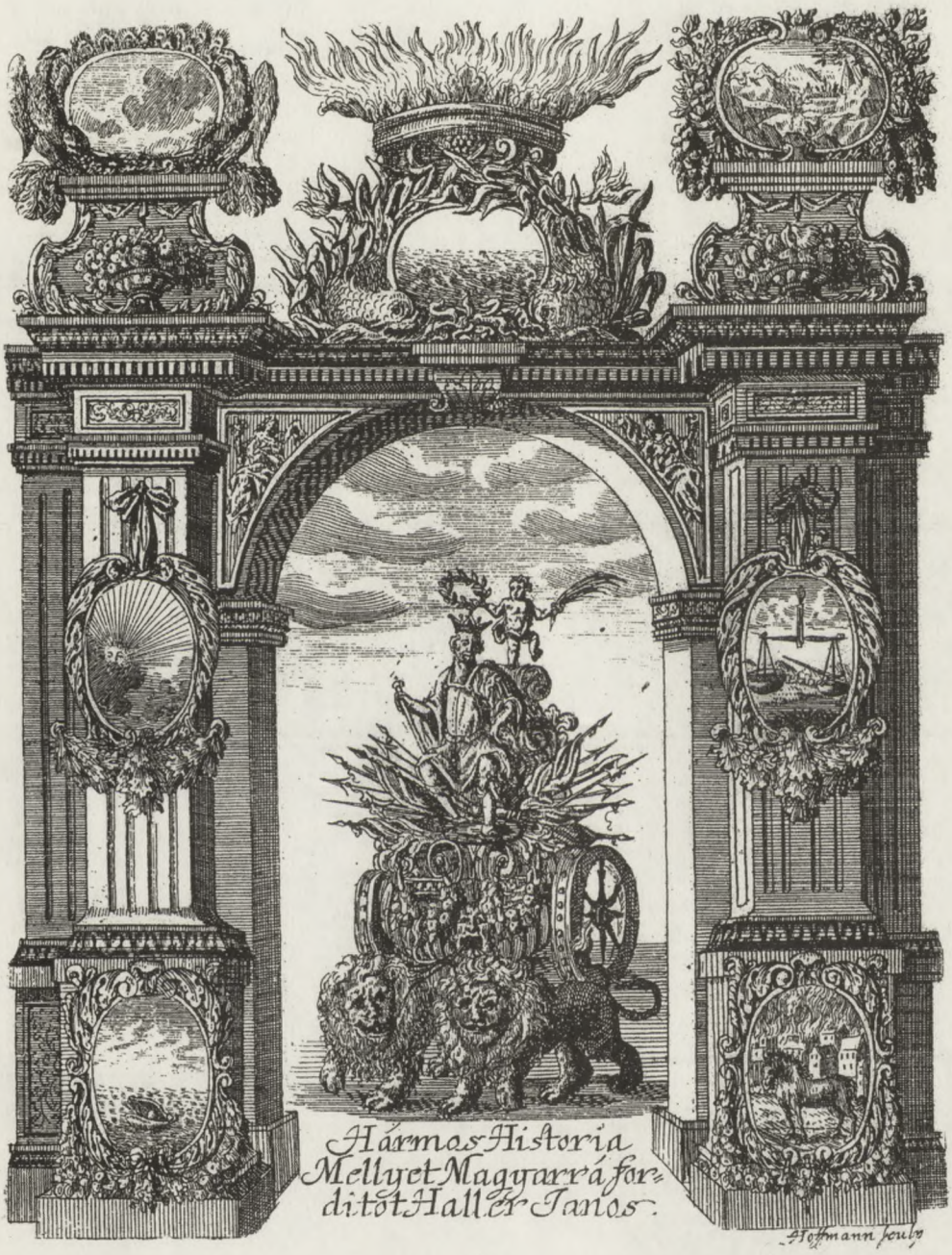

II/2

Haller J.: Hármas Historia, 1695

III/1

III/2

Imperij vehicoris, pugnans leo, quevna covona
Quid nisi Virtutis sunt monumenta tuae.
Te leo magnanimū, te fidum quevna covona
Te Regi charum Regia signat avis.

III/3

III/5

III/4

III/1: Erdély és az Apafi család egyesített címere
III/2: Az Elzevier nyomdászcsalád jelvénye, III/3: Gyulaffy László címere
III/4: IHS-embléma, III/5: Kornis Kata címere

III/6

III/7

III/8

III/6: A Haller család címere
III/7: J. A. Comenius emblémája
III/8: Magyarország címere

IV/1

IV/2

IV/3

IV/4

IV/5

IV/6

IV/7

IV/8

IV/9

IV/10

IV/11

IV/12

IV/13

IV/14

IV/15

IV/16

IV/17

IV/18

IV/19

IV/20

IV/21

IV/22

IV/23

IV/24

IV/25

IV/26

IV/27

IV/28

IV/29

IV/30

IV/31

IV/32

IV/33

IV/34

VI/1

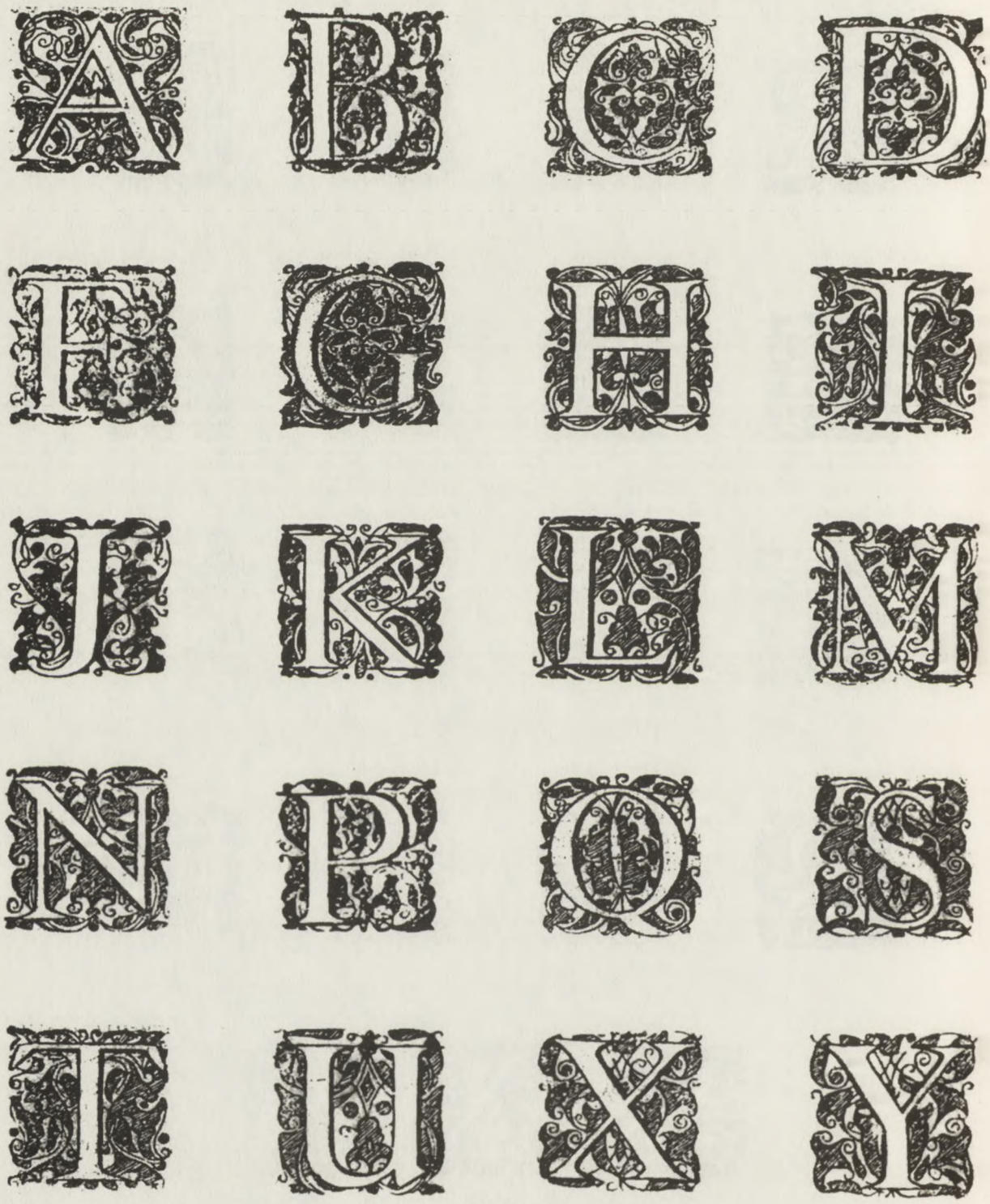

VI/2

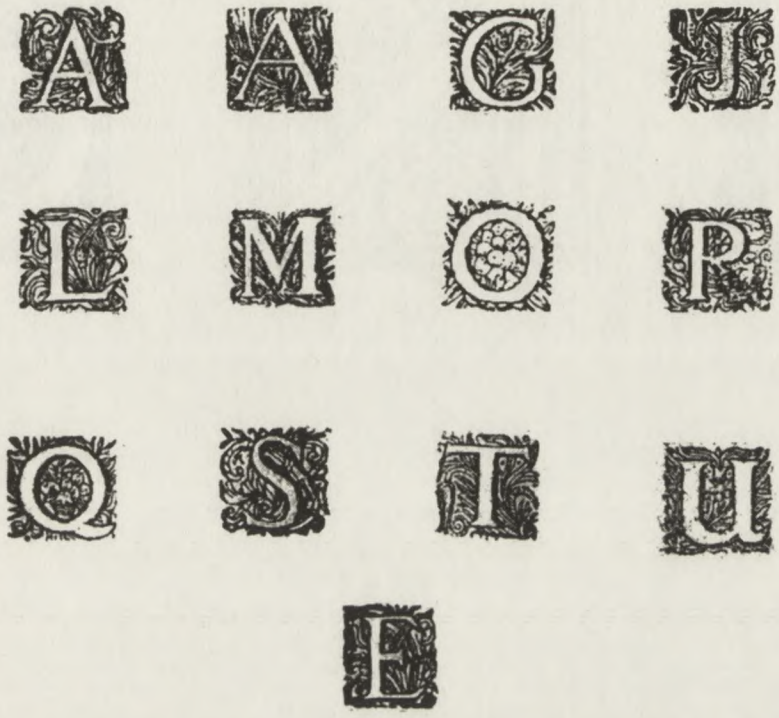

VI/3

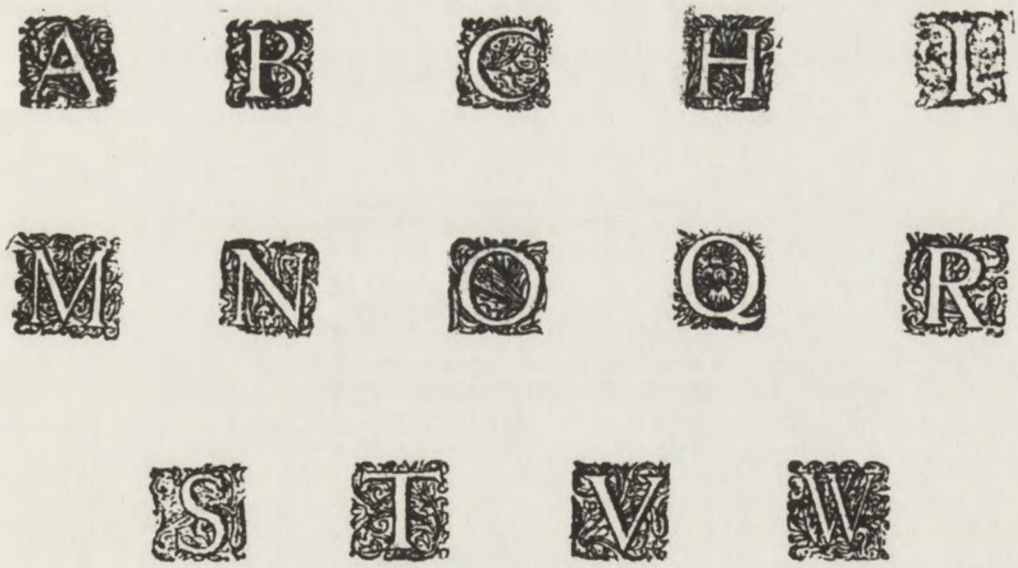

VI/4

VI/5

VI/6

VI/7

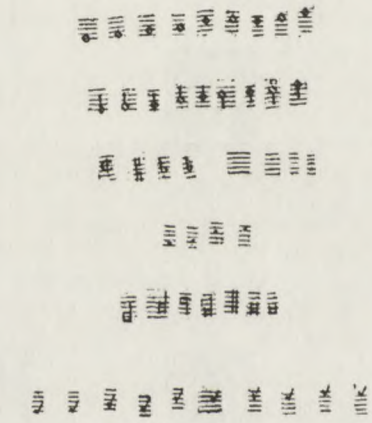

VII/1

VI/5–7: 1697, 1700
VII/1: 1696–1701

VIII/1

VIII/2

VIII/3

VIII/4

VIII/5

VIII/6

VIII/7

VIII/8

VIII/9

VIII/10 *

VIII/11

VIII/12

VIII/13

VIII/14

VIII/15

VIII/16

VIII/17

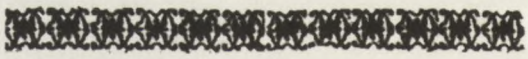

VIII/18

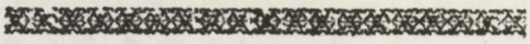

VIII/19

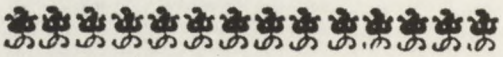

VIII/20

VIII/21

VIII/22

VIII/23

VIII/24

VIII/25

VIII/26

VIII/27

VIII/28

VIII/29

VIII/30

VIII/31

VIII/32

VIII/33

VIII/34

VIII/35

VIII/36

VIII/37

VIII/38

VIII/39

VIII/40

VIII/41

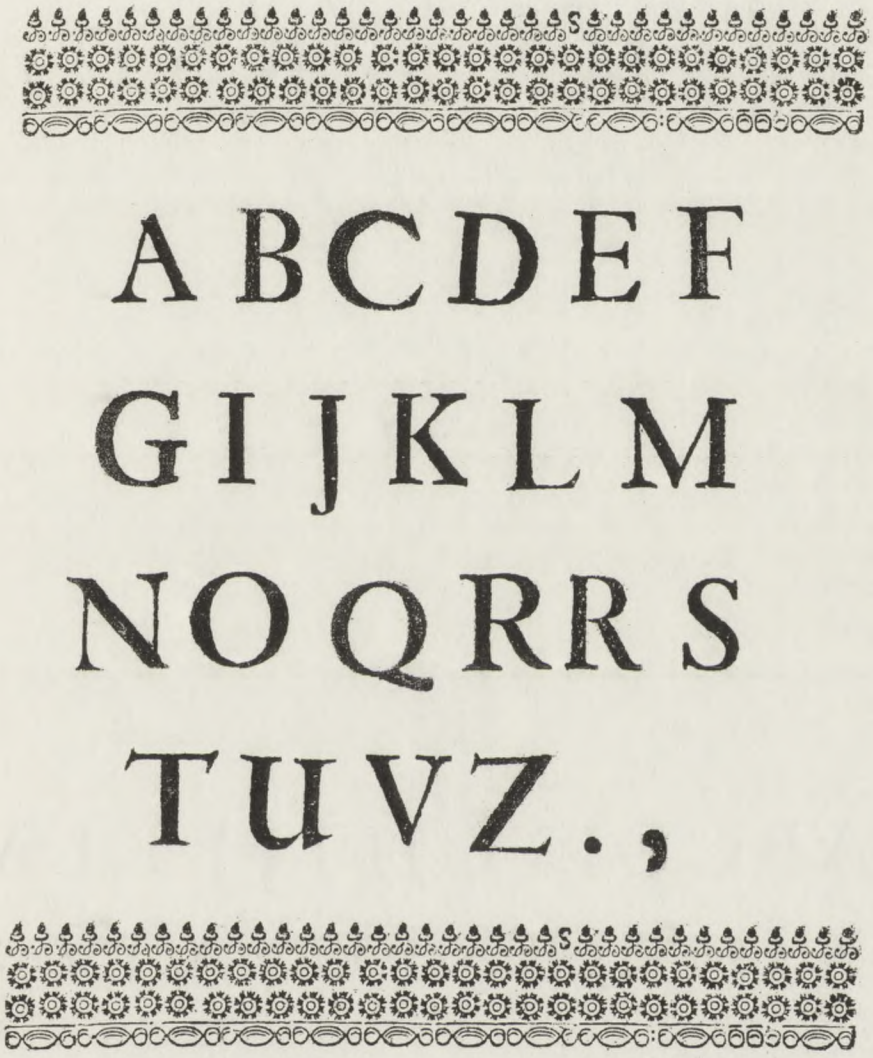

IX/1A 12 mm

ABCDEFGHIJK
LMNOPRST
UVYZ,.

ABCDEFGHIJJ KLM
NOPQRSTUVXYZ:

DOLGAIROL

IX/2A 8 mm
IX/3A 6 mm

A Æ B C D E F G H I J K L M
N O P R S T U V X A Æ C D E G I
L M N P R S T U X a á b c d e é f ſſ i g
h i j k l m n o ó ö p q r s ſ ſi ſt t u
ú v x y z & . , - ; ’

Inclyti Gubernii Regii Transſylvanici Conſiliario intimo; Tabulæ Judiciariæ Regni Præſidenti; Inclyti Comitatûs Szolnok interioris, ſupremo Comiti; &c. &c.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O

P Q R S T U V X Y Z

A B C D E G H I K L M N O P R S T Y Z

a á à ã æ b c d e é è f ff g h i j k l m n o ò ó p

q r s ſ ſi ſſ ſt t u ú ů v x y z & . , ; - 1 2

4 5 6 7

NOha az údó, mintegy rosda, a' régi dolgokat napról napra emélzti, és tellyességgel feledékenséggel el-boríttya; mindazáltal, a' régi tudós embereknek irások aztis megorvosollya, úgy hogy mindenestól fogva a' régi jeles példák a' hallgatás miatt el ne temettessenek. Mert a' régi példák-

A AÆ B BC C D DE F G G H I J K L

M M N O P Qu R S T U V V

AEMOPTX

a á à â ã æ as b c d e é è ê f ff fi fl g h i ì ĩ j k l ll m

n ñ o ó ò ô œ p q q̃ q́ r s ſ ſi ſt t u ú ù û ũ ů us v x

y z & & . , ; : 1 2 3 4 5 7 8 9

HÆcne eſt Fatorum ſeries, & ſiccine contra
Secli unctos Proceres coëũt in fœdera mortes?
Aſſultus Libitina tui, veſtrum indè Sorores
Triſte miniſtèrium, ferales quando cupreſſos
Sic fertis circùm & nocuos halatis odores.
Nil vobis celſum, nil ſacrum, nilque verendum,
Non Regum caput, obſervandum aut Principis oſtrum,
Relligionem & olens excelſæ frontis olivum,
Colla aut candidulo multùm certantia lacti.

A B C E É F G H I J K L M N O Ö
P Q R S T U V a á æ b c d e é g i k
l m n o ó p r s ſ t u v y . , -

Mellyet idveſséges Prédikátiók-

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V

X Y Z A B C D F I L M N O R S T U V X a á à æ b c d e

é f ffi fi g h i í ì j k l m n ñ o ó ò ô ö p q r s ſ ſi ſſ ſt ſz

t u ú ù ü v x y z ct & 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 , ; . ! ?

NOvum ſub Cæſare, non tam vultum, quem unum eſſe convenit, quàm cultum, inclyta Tranſilvania induere parat; idque eò facit alacriùs, quantò minùs metuit, cautione tempeſtiva, per irrevocabile verbum Auguſtum, publico Diplomate factâ, vim conſcientiæ vel libertatis Reipublicæ ſuæ, non tam in provinciam redactæ, quàm ex propenſa devotione deditiæ.

Uni autem iſti vultui, hanc ſecuritatem pacto, cultum alii aliunde; nos verò petimus à literis, cui fini gradum vel maximè ſtruit

A Á B C D E É F G H I J K L M N O Ö P Q R S T U Z

a á b c d e é ſ g h i í j k l ll m n o ó ö p q r s ſ ſſ ſt ſz

t u ú ù ü v x y z ct &

: , !)

Kereſztyén Hitedért mert oroſzlány valál,
A' Saſok ſzárnyával Csáſzár mellett állál,
Elméd ſerénysége itt máſt nem-is talál,
Szemed bé-kötve-is mély dolgokat ſzóllál.
Bé-kötött fö, Tanáts: Oroſzlány Iſpánság,
Római Csáſzárhoz nagy állhatatoſság:
Szárnyok alatt nyugſzik ſzarvakkal gyorſaság;
Illy virtuſokat tart, Hallerköi Nagyság.
Valaki olvaſſa itt fel-tett verſeket,
Senki ne kereſſe nevét; mert ezeket
Kiki magájának mondhattya, a' kiket
Pártos Abſolonról int, 's ſzóll illy Igéket.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V

X Y Z A Á C D E H I J L N O R S a á à â æ b c d e é è f ffi

fi g h i í j k l m n o ó ò ô œ ö p q r s ſ ſi ſſ ſſi ſt £ t u ú ù

ü ü v x y z & & o 1 2 3 4 5 6 7 8 9 ¶ , ! ¯ . : ? (⊙ ♄ ♀

☿ ☾ ♃ ♂ ● ☽ ● ☾ ✠ ✠ ❀ ♈ ♉ ♊ ♋ ♌ ♍ ♎ ♏ ♐ ♑ ♒ ♓ ♈ ♉ ♊

♋ ♌ ♍ ♎ ♏ ♐ ♑ ♒ ♓

Sat mult° lapis hîc, ſunt bona cinnamA
Indi fortè ferunt balſama plurimA
Non deſunt Ophiræi aurea fruſtulA
Ardent atque fluunt igne liquentiA
Rubros hîc lateres vina coquunt bonA
Ordo ſummus adeſt hàc ope fabricA
Mortis nullus honor : flectier inſciA
Non non omnis agit portio cuî ſuA
Indutus vigilat Rector hic ad locA
Bis clauſtri revidet fulgida mœniA
Uno dant animo ritè negotiA
Serrâ quis reficit ſertula candidA
Tornis alter agit jam diadematA
Et cæmenta parant ritè micantiA
Rereris gerier ſidera' CœlicA

A Á Æ B C D E F G H I J K L M N O Ö P Q R S

T U V Y Z a á à ã â æ b c d e é è f ff fi g h i í j k l

m n o ó ò ö œ p q r s ſ ſi ſp ſſ ſſi ſt ſz t u û ù ũ ü v x y z

& (, : ; ! . - ?

Médea szerelméröl, mint gerjedett-fel Jásonra.
Minémü tanúságot ád Médea Jásonnak, hogy gyözedelmet vehessen a' tüzes ökrökön a' Sárkányon, és hogy az arany-bárányt el-nyerhesse.
Médeától Jásonnak adatott ajándék.
Mint jutott Jáson az arany-bárányhoz.
Mint romlott-meg az elsö Trója Jáson és Herkules miatt.
Ujolag a' nagy Tróját mint kezdette Priamus Király.
Priamus mint szállott vólt-meg egy Várat fiaival együtt.
A' nagy Trójának épületiröl.
A' Priamus Király Udvarának Iliumnak le-irása.
Priamus Király szándékáról, mint tölthetné-ki boszszúját Hektor feleleti.
Páris tetszése.

A Á Æ B C D E É F G H I J K L M N O P Q R S T U V

Y Z a á à â æ b c d e é è f ſt g h i í j k l m n o ó ò ô p q r

s ſ ſi ſſi ſt ſz t u ù ũ v x y z ſt & ° o 1 2 3 4 5 6 7 8 9 ; , . §)]

Externi per Regem in Hungaros creari debent tempore Dietæ, de regnicolarum conſilio & conſenſu; ſi verò extra Regnum Rex aliquos de Regno bene meritos creat, id facere debet conſiliariorum ſuorum Hungarorum ex conſilio. Et tales novi Hungari jurare tenentur tempore creationis ſuæ; quòd Regni legibus in omnibus parebunt, libertatibusque ejusdem Regni pro virili ſua reſpondebunt, nec contra eas aliquid facient, à regno nihil alienabunt, ſed alienata etiam omni ſtudiô recuperabunt.

A B C D E É F G H I J K L M N O Ö P Q R S T U V X Z

a á à æ b c d e é f g h i j k l ll m n o ó ô ö œ p q r s ſ ſi ſſ ſt ſz t

u ù ū ü v x y z ct & , ' ! ? (

perinde ut Latini, Suetonio teſte, illud acutè ſcienterque dicere aut ſcribere Grammaticorum eſſe cenſuerunt. Magnam in iſto genere ſubtilitatis operam poſuerunt omnium ætatum Grammatici Hebræi: quamvis non idem omnes inſtitutum ſint ſecuti. Primi quidem, eorumque anteſignani Maſorethæ, literas numerare, puncta vocalium & accentuum obſervare, convenientias vocabulorum eorumve differentias ac variam ſcripturam annotare ſat habuerunt: qui labor nihilominus eam Subtilitatis famam apud poſteros nonnullos,

A Á B C D E É F G H I J K L M N O P Q R S T U V X Y Z

A B C D E F G I K L M N O R S T U Y Z a á æ b c d e é è ë f ff fi g h

i í j k l m n o ó ö p q r s ſ ſi ſſ ſſi ſt ſz t u ú ù ü x y z & ¼ 0 1 2 3

4 5 6 7 8 9 , : ; ? - (§.

Noha a' Szent Irásban ſzámoſſan találtatnak, kik a' Szent Léleknek ſugalláſitól viſeltetvén, a' következendö dolgokat meg-jövendölték, és azért Próféta nevet-is viſeltek, úgy-mint: Énokh, Ábrahám, Isák, Jákób, Jóſef, Moyſes, Aáron, Joſue, Debbora, Samuel, Gad, Nakhán, Dávid, Salomon, Ahiás Silonítes, Azariás, Hanáni, Addo, Semeias, Jehu, Eliás, Eliſeus, és Olda, &c. de mivelhogy ezeknek íráſi kézhez nem akadtak, ſzent Dávid Zsoltárin, és Salomon énekin kivül, a' Prófétákrendíböl ki-hagyattatnak, hanem tsak azok jegyeztetnek-fel, kiknek íráſi moſt-is fen lévén, kézünknél forognak. azok pedig mindeneſtöl 16. vannak, kiknek négye Nagy Prófétáknak, tizenketteje, Kis Prófétáknak neveztetnek.

A Á B C D E É F G H I J K L M N O Ö P Q R S

T U V Z a á b c d e é f g h i í j k l ll m n o ó ő o p q r s ſ ſſ ſſ ſſ ſſ t u ú

ü v x y z , ; : ?

Nem úgy kell tehát ezt értenünk, hogy e' beſzédekkel egyátallyában minden képiráſt és nyomtatáſt kárhoztatna Iſten; hanem tsak-egyedül azt tiltya, hogy a' képeket e' végre ne tsinállyuk, hogy azokban az Iſtent vagy kereſnök, vagy tiſztelnök; avagy (a' melly tsak ugyan azt téſzi:) ne tiſztellyük azokat az Iſten tiſzteſségére; avagy, valamimódon viſſza ne éllyünk azokkal babonaságra és bálvány imádásra?

α ά β ϐ γ δ ε η ῆ ϑ θ ι ί κ λ μ ν ξ ὸ ό π ρ σ

ς τ ϒ υ φ χ ώ ῶ αι ά͵ ας ϑο ει λλ ϋ ύ ὺ ὔ πῶ ππ σπ σε

ϑα ϑε ϑ͵ πα τη τέ τῶ ϒ ξ ϰϑ κω ωι η ⊖

πᾶν γαρ ὅ ἔκεκ πιϛε⊖, ἁμαρϒιαεϛίν

θεῦ διδονϒ⊖ τῳ αυτῳ ϛπῦδην

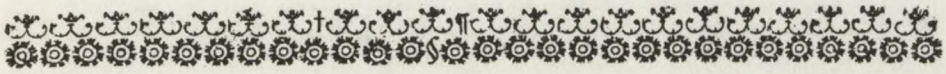

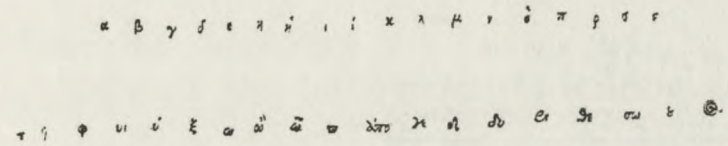

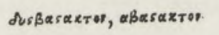

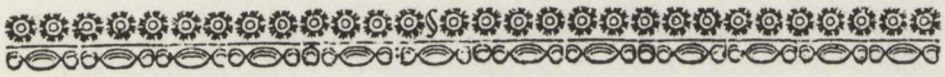

אבגדש

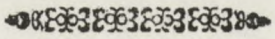

ס ל ה ל ם

מ נ ס ע פ צ ק ר ת

ל י ט ח ז ו ה ד ג ב א

אב אם בן אביון. בעל-אדון בת נפל. גב עליון-גבה-במה-רם-מרום. דגל נס שנה תאנה. הוד-פאר-צבי מקום אשרי. זבוב מעיל ערש דב. חג חדש יקר(מגד). טל שק שדה-שדמות סוס. ים צוף עכבר פלא-פלאי. כוכב ישר-כן צדיק. ליפיד קדקד נוה-נעים. מפתח מתוק-ערב מר. נבל-כסיל-אול-כסל-פתה-פתי סרים שירי והום. עד עוף-צפר דל-דך. פח פלוני-איש דוד קנאה. צלע עגל גרן דרת. קרב גג חור-צח-לבן. רש-(ראש)-עני-דך די קשה. שיד חזק-אפיק

תּוּבַל קַיִן לִטֵּשׁ כָּל־חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל וַאֲחוֹת תּוּבַל־קַיִן נַעֲמָה׃ וַיֹּאמֶר לֶמֶךְ לְנָשָׁיו עָדָה וְצִלָּה שְׁמַעַן קוֹלִי נְשֵׁי לֶמֶךְ הַאֲזֵנָה אִמְרָתִי כִּי אִישׁ הָרַגְתִּי לְפִצְעִי וְיֶלֶד לְחַבֻּרָתִי׃ כִּי שִׁבְעָתַיִם יֻקַּם־קָיִן וְלֶמֶךְ שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה׃ וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת־אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁת כִּי שָׁת־לִי

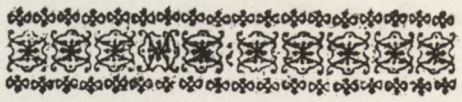

ג	ט	א
פ	י	ב
ק	כ	ג
ש	ל	ד
ר	מ	ה
ל	ס	ו
ם	ק	ח

רצוני לכלול בו דקדוק הלשון וענינו כדי
לתלמידים כל מה שיצטרכו לדקדוק ולענין

A B D E G H I L M O R S T V W

a ä b ch d e fl g h i l m n o ö r s ſ ſſ ſt ß t tz u ü v w y z

. ?

Wenn du in der Jugend nicht ſammleſt: Was wilt du im Alter finden?

A B C D E F G H I K L M N O P R S T V W Z a ä b

ch ck d e f ff fi fl g h ü k l m mm n o ö p r s ſ ſſ ſt ß t tz u ü

v y z : . / ")

weil wir nicht was nothwendig gelernet. Klar wird ſie ſeyn/ wenn alles was gelehrt und gelernet wird/ nicht dunkel und verwirrt/ ſondern deutlich/ unterſchieden und abgetheilet iſt / wenn die ſinnbare Sachen deutlich geſetzet und unterſchieden werden/ denn was iſts nutz/ weil mann als der Papagoy die Wort ſchnadert/ und ſie nicht verſtehet? Ja wir können nichts ins Werck ſetzen/ noch etwas vernünfftig außreden/ wenn wir nicht zuvor alles/ was zu thun/ und wovon zu reden iſt/ nicht verſtehen lernen. Es iſt aber nichts im Verſtand/ wo es zuvor nicht im Sinn geweſen. Wenn nun die Sinnen der Sachen Unterſcheid wol zuergreiffen / fleiſſig geübet werden/ das iſt ſo viel/ als der gantzen Beredſamkeit und allen Lebens-Verrichtungen/ den Grund legen.

A B C D E G H I J K L M N

O P R S T U V X Z

VESPERTINA

GEN kedves vólt énnékem

TEPHANI NYEDI

Γ Δ Σ Θ

IX/23A 5 mm, IX/24A 114
IX/25A 3 mm, IX/26G 5 mm

A B C D E G H I J K L M N O

P Q R S T U Z

A Æ E G H I K L N O R S T V Y Z

a â æ b c d e g i j m n ó ŏ œ p q

r s ſ ſi ſſ ſſi t u v y z &,

A Æ C D D E G H I J K L M M N O P Q R S T

U V Y

a á b c d e è è f ſ g h i ij j j k l ll m m n o ó ŏ p q r s ſ ſi

ſt t u ů us v x y y z & & . , ; : ? ! 1 5 6

Cujus ſolennia ſecundis auſpiciis
novis lætioris animi applauſibus in GERNYESZEG con-

IX/27A 6,5 mm
IX/28K 116

A Æ B C D E F G H I L M N O P Q R S T V a ä m b c d e f ff

ff ſ ſſ f g h i k l ll m n o ò ô ö p q ꝗ r s ſ ſſ ſſ ſ ſt y z ù ù ẑ ſ

m y v w x z & . , : ,

ô ſzerint Sz. György. Tsötörtök: Keresztnap.

Fülöp Jak. Lukács: Orsolya.

Demeter:

14. A KOLOZSVÁRI UNITÁRIUS-NYOMDA (1695?) 1697–1703

III/1

IV/1

IV/2

IV/3

IV/4

VI/1

VI/2

VI/3

VI/4

VI/5

VIII/1

VIII/2

VIII/3

VIII/4

VIII/5

VIII/6

VIII/7

VIII/8

VIII/9

VIII/10

VIII/11

VIII/12

VIII/13

ACDEGIJL
MNOPQST.

EKM

ACEGHIKLMNOꝏPR
STUVaáæbceëfighiklmn
orsſſituvxyz&,-

Excelſi Regii Gubernii
Tranſylvanici Conſi-
liarium intimum, Ta-

ACFGILMNOPRT

UUaæbcdehilmn

orsſtu-

ACDEFGHIJKLMNOPR

STUYZAIMNORTuaæbcdeéé

éèghijklmnoöpqrs ſuyz-,.

IX/4K 200
IX/5A 150

A B C D E F G H I J K L M N O P Qu R S T

U U V X Y Z A Æ B C D E H I L M N O P R S T U a á æ

b c d e é è f ff ffl fl g h i î j k l m n o ó ò ô ô œ p

q r s ſ ſi ſſi ſt ß t u ù ũ û ů v x y z & : ! ; ,

és egyſzersmind Kereſztényi Ertelmeknek
meg-világositására rendeltetet Irás.
Mellyben meg-mutattatik hogy azok a' dol-

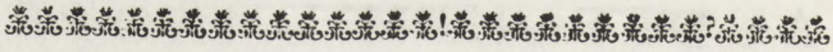

A Á B C D E F G H I J K L M N O Ö P Qu R S

T U V Z a á æ b c d e é f g h i i î í j k l ll m n o ö ö œ

p q r s ſ ſi ſſ ſſi ſt t u ũ y z & ; ' !

Dii tibi (ſi qua Pios reſpectant Numina; ſi quid
Uſquam Juſtitiæ, eſt & mens ſibi conſcia recti)
Præmia digna ferant!

Meltatlan 's egygyügyü
alázatos Szolgája,

A B C D E F G H I J K L M N O P Q U R S T U V X Y Z

A B D E G I K L N O R S T U Y a á b c d e é f g h i j k l m n ñ

o ó ô ö p r s ſ ſt t u ů v y z & & ⸗ 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 : . , ;

Igy léſzen hogy az Iſten az te lelki
ſzemeidet meg⸗világoſitván az ő Fel⸗
ſége akarattyát az menyire te néked
az te üdveſségedre ſzükſéges,
meg érthered. Mellyre
ſegéllyen ő Felſége Sz.
Lelkének általa.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V

a á ä æ b c d e é ë f fi g h i j k l ll m n o ó ö p q r s ſ ſi ſſ ſt

ß t u ú ü v x y z : ? - ; ,

Mert hogy munkaidat tégyem egy ſummában:
Tizennégy ßer voltál követ más Orßágban,
Es Pogányok között Hazánkért fogságban,
Rab-vasat viſeltél Conſtantinápolyban.
Melly követségiddel Hazánkal jól tőttél,
Tsáßárral, 's Vezérrel ſokßor ßembe mentél

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X A C E G

J L N P R S T U Y a á b c d e é f fi g h i j k l m n o ó ô p r s ſ

ſt ß t uû v y z . , : (1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

(50)

Ez amaz (*a*) Atya, a' kitöl mindenek vadnak, mű-is abban, az Abrahámnak, Isáknak, Jákóbnak, és az Atyáknak Iſtene: az mi Urunk Jéſus Chriſtuſnak-is Attya és Iſtene; Az mint maga-is meg vallotta, igy ßólvan: (*c*)

A A B C D E F G G H I J K L M M N O P P Q R S T U

U V Z a á b c d e é f g h i j k l ll m n o ô ö p r s ſ ſß ſt ß ß t uû v

y z , : ?)

*

Végezetre a' Chriſtus el-jött, hogy ő általa meg-ßenteltetvén, és bűneinkből meg-tíßtitatván, és az ő akarattyát jó tselekedet által gyakorolván, a' Teſtnek munkáit meg-tagadgyuk, és ßabadoſon ßolgállyunk ő néki ßentségben és igaſságban minden mi üdönkben. Es hogy jóságos tselekedetek által (a' mellyeket kéßitet az Iſten hogy azokban járjunk) meg mutaſſuk, hogy mi arra a' kegyelemre hivattattunk; ugy hogy a' kinek illyen jóságos tselekedeti nintsenek, meg-bizonyittya az, hogy ő néki a' Chriſtusban való ollyan hűti nintsen a' minemű ő kévánna minékünk.

ΠΡΟΛΟΓΙΟΝ.

ΠΡΟΠΕΜΠΤΙΚΟΝ.

Ἀϊ δια᾽ αἰώνων Κεφαλὴ βίο᾽ ἄξιε! γῆθε!
Καῖρε Πατὴρ ἡμῶν! χᾶιρε χρονίζε φίλε!

A B C D E F G H I J K L M M N O P Q R S T U V Y Z

A D G L N R S Y a á b c d e é f ff fi g h i j k l m n o ó ő p q

r s ſ ſi ſſ ſt u ù ú ů v y z & ẏ 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 , : -) [

Nem kell ketelkednem, sőt jól tselekednem', iged ſzerint: Megadod kedvesen, mit igirſz kegyeſen, hűtem ſzerint.

Niſd-fel hát-karodnak, ſzentséges markodnak, áldott zárját: Add-meg életemnek, épséges fejemnek, le-tőrt ſzarvát.

Repűlvén áldgyalak, 's élvén imádgyalak, vétek nélkűl: Kit halván ertselek, és te veled légyek, bú 's kénnélkűl.

A Æ C E F G H I J J K L M P S T U V V X Z a á b c d e

é f g h i j k l ll m n o ó ô ö p r s ſi ſſ ſſ ſ u ú v y z ſ . : -

Christus ſzenvedésének és halálának ereje.

Harmadik ceeje a' Christusnak Mëyben menetelének.

A B D E H I J K L N R U V a á æ b d e é fi g h i j k l m n o ó ö ö p r

ſ s ſt t u ú ü v x y z 0 1 2 3 4 6 7 8 9 . , -

Délre való Imádság. - 16.
Aſztal áldás. - - 18. 19.
Etel után-valò háláadás. - 20.
Eſtvéli V. Imád. pag. 21. II. 28. III. 31.
IV. 32. V. 107. intéztetett az Ur J. Chra.
Teremtésért, meg-váltásért. - 33.
Bün botsánatértvaló II. K. 60. II. 64.
Igaz Hitértvaló K. - 67.
Iffiúság és Leányzók K. - 70.
Fejedelmekè tvaló K. - 74.
Fejedelem alatt-valók. K. - 77.
Bóldogságos életnek végéért K. 78.
Nehéz betegségkorvaló K. - 81.

IX/14K 72
IX/15A 61

A C E F G H I L N P Q S T V a à æ b c d

e ë ĕ f ff ſi g h ù j l m n o ò p q r s ſ

ſi ſſ ſt t u v x y & ⁊ , - ;

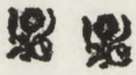

CEt Audiì, audiſtivel audiſti, audis, &c. Per Syncopen, ſciì, ſciiſti: per Syneræſin ſciſti. Avenio dicis in præterito perfecto, Veni prima perſona, & venimus prima plurali. Sic dices, inveni, adveni: invenimus, adveniмus. ↄ

DONATI,

IX/16K 61
IX/17A 8 mm

15. A KERESDI NYOMDA
1684–1694?

IV/1

IV/2

IV/3

IV/4

IV/5

IV/6

1685–1690 körül

VI/1

VI/2

VI/3

VI/4

1685–1690 körül

VIII/1

VIII/2

VIII/3

VIII/4

VIII/5

VIII/6

VIII/7

VIII/8

VIII/9

VIII/10

VIII/11

VIII/12

VIII/13

VIII/14

VIII/15

1685–1690 körül

VIII/16

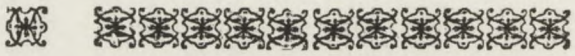

VIII/17

VIII/18

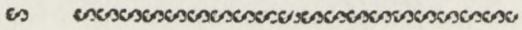

VIII/19

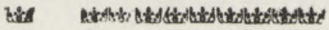

VIII/20

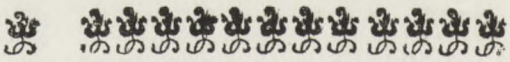

ABCDEHIJKLMN
OQRSTUZ.-

HISTORIARUM

ABCDEFGHIJJKLM
NOPQRSTUVXYZ:

WOLFFGANGI

IX/1A 8 mm
IX/2A 6,5 mm

A B C D E G H I J K L M N O
P Q R S T U Z A Æ E G H I K L N Ö
R S T V Y Z a á c d e g i l m n o q r s ſ
t u v y z , - ;

Annonicæ gentis originem, &

A B C D E G H I J K L M N O
Ö P R S T U V X Z

D E B E T H L E N,

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P
Q R S T U V X Y Z A B C D E G H I K L
M N O P R S T Y Z a á à ã æ b c d e é è f ff g h i
j k l m n o ò ô p q r s ſ ſi ſſ ſt t u ú ů v x y z ct
& 0 1 2 4 5 6 7 , . ; -

nia à regno Hungariæ avulſa fuerit, quidvè deinceps in ea, aut circa eam geſtum ſit: quod aggreſſuri, exordiemur à luctuoſo Ludovici, Vladislai Regis Hungariæ filij ad Mohacs, interitu. Quamvis autem minimè nos lateat, hunc etiam miſerabilem illius caſum, jam olim ab alijs fuiſſe deſcriptum, nihilominùs probè ſcientes, nihil magis requiri ab Hiſtorico, quàm falſi vitandi ſtudium, & veri ſcribendi ſynceram fidem, ad declarandum quænam hanc funeſtam præceſſerant cladem, non poſſumus non annotare ea, quæ ab illis, quorum Hiſtoria in manibus ferè omnium verſatur,

A AÆ B BC CD DE F G GH I JK L
M MN O P Q R S T U V U AEMOPTX
a á à â ã æ as b c d e é è ę f ffi fi g h i ì is j k l ll m
n ñ o ó ò ô œ p q qs q́s r s ſ ſi ſt t u ú ù û ŭ ů us v x
y z & & 1 2 3 4 5 7 8 9 · , ; :

AZ EMBERNEK
minden napoki maga-viſelése

A Tiſzt-viſelőknek tiſztek.

Az alattok-valóknak tiſztei.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O Ö P Q R S
T U V X Y Z A B C D E G H I K L M N O R S T V X
Y Z a á ã a æ b c d e é ẽ ę e f fi g h i j k l m m n n
o ó ő ȯ œ p r s ſ ſi ſſ ſt u ú ů v y z & 0 1 2 3 4 5 6 7
8 9 . , ; : - ? !

Impleverat illâ tempeſtate, magnâ ſpe animos Hungarorum, fama de Solymanno, qui in juvenili ætate ſua literis, ac Arabicorum Philoſophorum placitis ſedulò incumbens, dicebatur neutiquam ferociam Patris ſui Selymi Imperatoris Turcarum imitaturus, ſed potiùs relicto belli exercitio, colendæ cum vicinis paci, operam eſſe

A Æ C D D E G H I J K L M M N O P Q R S T

U V Y a á b c d e é è f ſ g h i ij j j k l ll m m n o ó ô p

q r s ſ ſi ſt t u ů us v x y y z ct & 1 5 6 . , ; : ? !

Melyeknek valamellyikét mind' an-

Hálá-adás az lelki gyakorlás

A Æ B C D F F G H I J K L M N O P R S T U V X Y Z

A Æ B C D E F G H I K L M N O R S T U V X Y Z a á ã a

æ b c d e é ę ẽ f ſ g h i j k l m m n ñ o ó ò õ ô p q r s ſ

ſi ſſ ſt t u ú ũ ů v x y z ct & 0 1 2 3 4 5 6 7 9 . , ; :

- ? !] (

rövid időkor: ha pedig rá érkezhetni; mind végig. Igy az 25-dik Soltárt az első ſzakaſztáſig egyſzer: máſzſzor, meg a' többit: Gyakrabban pedig a' 19-dik Soltárt az 4-dik verſtűl fogva végig; avagy a' 119-diknek valamellik darabját vagy betűjét; avagy más alkalmatoſt.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R S

T U V Y Z a c d e f i l m n o p r s t u

é è ě f g h i j j k l m n o ó ö p q r s ſ ſſ

ſt ß t u ú ü us v x y z & 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 , : - ?)

Hogy józan elméjúvek, mértékleteſſék legyenek, és az Iſiúságnak kivánságit el-távoztaſsák.

Mindgyárt az Soltár éneklés következ-

Ne találtaſsék te közötted Varásló, azt ndgya az Iſten.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R R S T U

V W Y Z

A B C D E G H I J K L M N O P R S T U Y Z

a à à ã â ⊸ b c ć e é è ẽ f ff ffl fi fl g h i j k l m n o ó ô

œ p q r s ſ ſi ſſ ſſi ſt t u ú ù û v x y z ſt & . , : ; - (

1 2 3 4 5 6 7 8 9

melly életet a' testben ez földön élünk, élhessük te általad élő Istennek minket szerető és magát értünk halálra adó edgyetlen egy Fiában való hit által. Hogy osztán Menyben-is te veled edgyütt éllyünk, egygyütt dicsóüllyünk, és az állandó örökségben néked örökös társaid lehessünk. Az kit szent Atyáddal és a' Szent Lélekkel edgyüt, néneki zengedezésünkel, az mint te meg parancsoltad, akképpen tisztelünk:

Eneki fel-szóval, &c. Solt. 26. 7, 8.

A B C D E F G H I K L M N O P Q Q R S T V

Z a á a æ æ b c d e é f ff ſſ ſſ g h i ij j k l ll m n o ó ö œ

p q ſ r s ſ ſſ ſſ ſſ ſſ ſſ ſt t u ú ù ü ü ij v x y z z ſt & . ,

: ?)

más Iſten félő Nemzetnek példájával akartam egy elsöben inkáb hogy nem magam munkájával, ez lelki tiſztünket állatni, és mútogatni. A' ßokott Catechiſmuſt ezzel ſenkinek kezébül ki nem veßßük, hanem inkáb útat nyitunk arra. Ha cselekedetben véendik a' Cselédes emberek; többeket, s' nétalám ſzebbeket is fognak ez után Iſten velünk lévén, látni és venni.

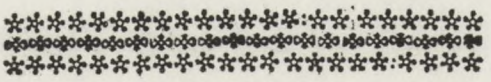

A Æ B C D E F G H I J J K L M N O P Q R S T U V X Z A B

C D E N S U V a á ã â æ b c d e é è ę ë ẽ ⁓ f ff ffi fl g h i í

j k l m m̃ n ñ ñ̃ o ó ò õ ö œ p q q́ r s ſ ſi ſſ ſſi ſt u ù ú ũ ü

v x y z ct & ⸗ 9 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 . , ; : ? (

Melly bizonyoſittya az embert, az Iſteñek Chriſtusban-való jó akarattya, és az önnöa maga igazán élése felöl.
Szüntelen oka az örüléſnek. 2 Cor. 1. 12.

Az Iſtennek dicsöſüségéért, és egyebeknek példájokért. Matth. 5. 15. az magok hivatallyoknak hiteléért. Tit. 2. 10. és el-válaſztatáſoknak magoknak való meg-pecsétléséért. 2 Pet. 1. 10.

A Æ B C D E F G H I L M N O P Q R S T V a ⸗ b c d e ſ ff

ffi fi fr g h i k l ll m n o ò ô ö p q q́ r s ſ ſi ſſ ſt ſt ſ t ù ũ ũ ũ

w y v w x z ct & . , : ,

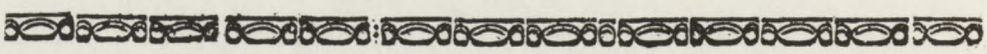

ABDEFGIJJK
LMNOP
QRSTZ

IX/15A 12 mm

16. A SZEBENI VÁROSI NYOMDA
(1525) 1601–1700–

I/1

I/2

I/3

I/4

I/5

I/6

I/7

I/8

I/9

I/10

I/11

I/12

I/13

I/14

I/15

I/16

I/17

I/18

I/19

I/20

Evangéliumi képsorozat, 1601–1683

I/21

I/22

I/23

I/24

I/25

I/26

I/27

I/28

I/29

I/30

I/31

I/32

I/33

I/34

I/35

I/36

I/37

I/38

I/39

I/40

Evangéliumi képsorozat, 1601–1683

I/41

I/42

I/43

I/44

I/45

I/46

I/47

I/48

I/49

I/50

Evangéliumi képsorozat, 1601–1683

I/51

I/52

I/53

I/54

I/55

I/56

I/57

I/58

I/59

I/60

I/61

I/62

I/63

I/64

I/65

I/66

I/67

I/68

I/69

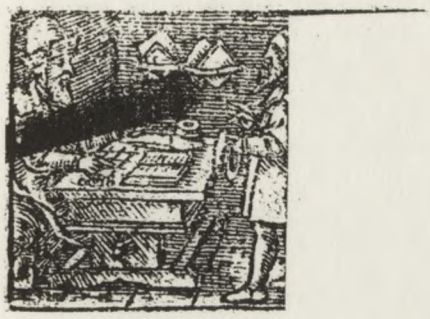

I/70

I/71

I/72

I/73

I/74

I/75

I/76

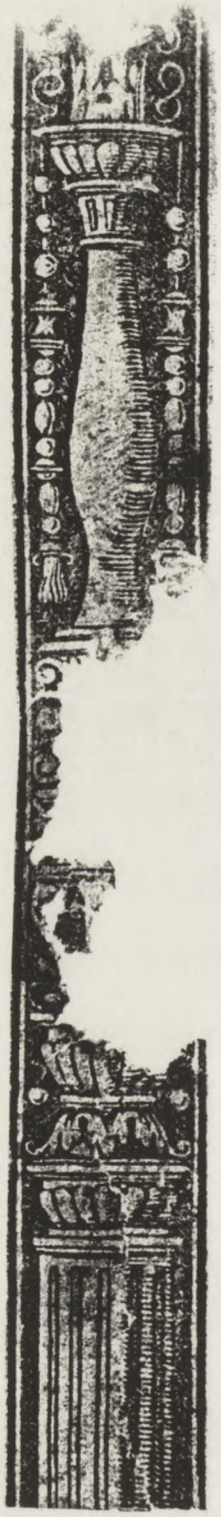

II/1

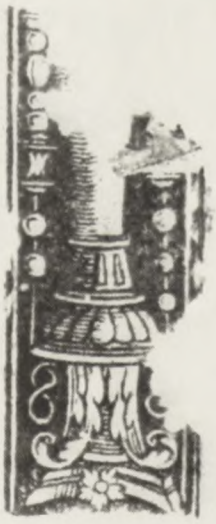

II/2

II/3

II/4

II/5

II/6

II/7

II/8

II/9

II/10

II/11

II/12

II/13

II/14

II/15

1618–1630 (II/15 kicsinyítve, eredeti méret 338×30 mm)

II/16

II/17

II/18

II/19

II/20

II/21

II/22

II/23

II/24

II/25

1630 (II/22, II/23 kicsinyítve, eredeti méret 245×14 mm, 245×13 mm)

II/26

II/27

II/28

II/29

II/30

II/31

II/32

II/33

II/34

II/35

TOB. EVRICH
Siebenbürgischer Bürg-Engel
Von MATHIA MILES in Herman-stadt
herauß gegeben. In verlegung
S. ANDREAE FLEISCHERI

II/36

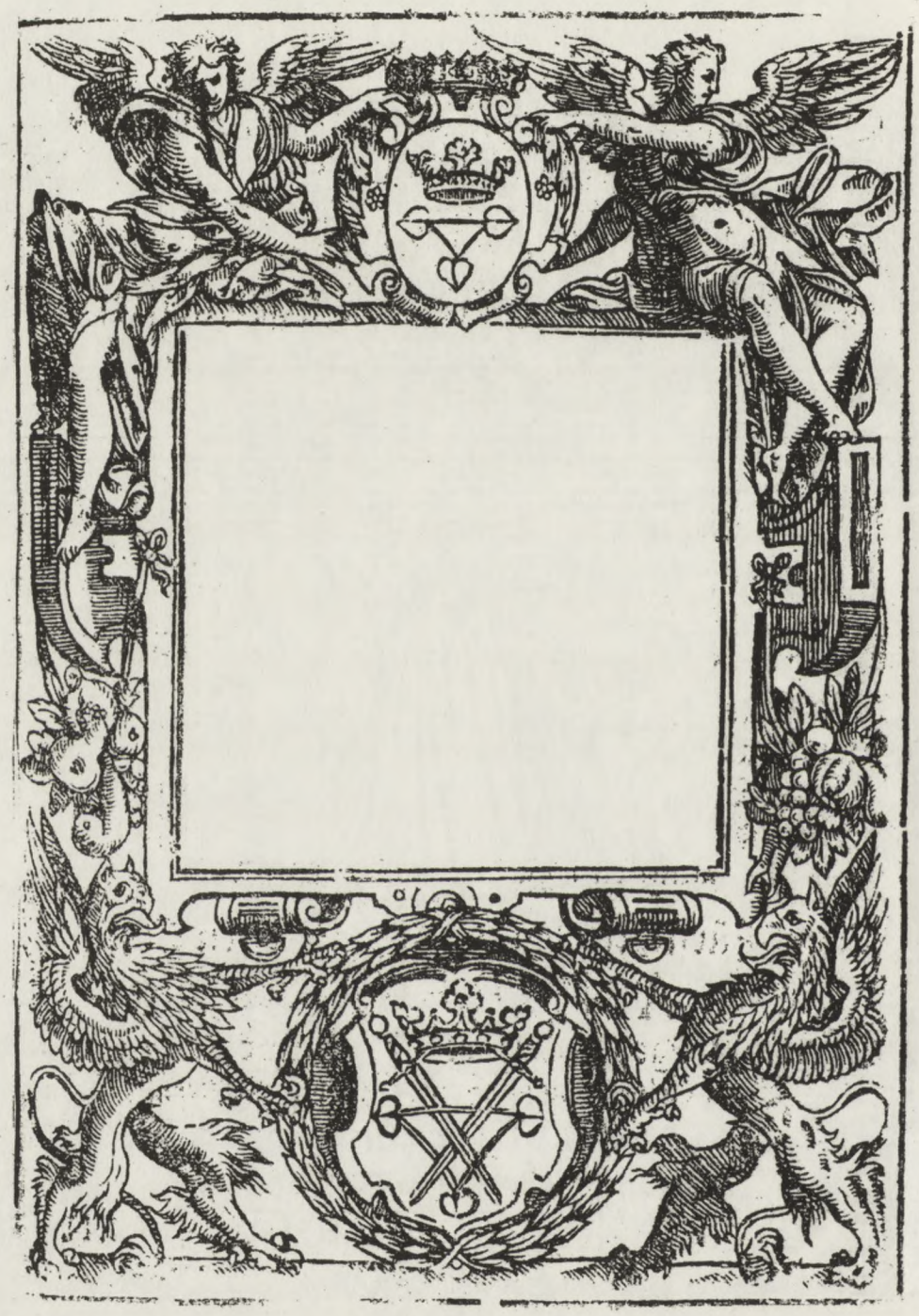

II/37

Der Sachsen in Siebenbürgen Statua, Szeben, 1684

III/1

III/2

III/3

III/4

III/5

III/6

III/7

III/8

III/9

IV/1

IV/2

IV/3

IV/4

IV/5

IV/6

IV/7

IV/8

IV/9

IV/10

IV/11

IV/12

IV/13

IV/14

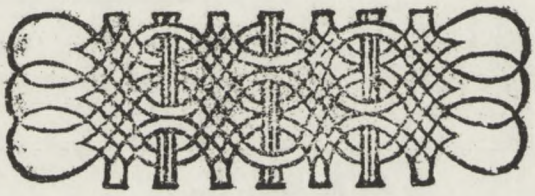

IV/15

IV/16

IV/17

V/1

V/2

V/3

V/4

V/5

V/6

V/7

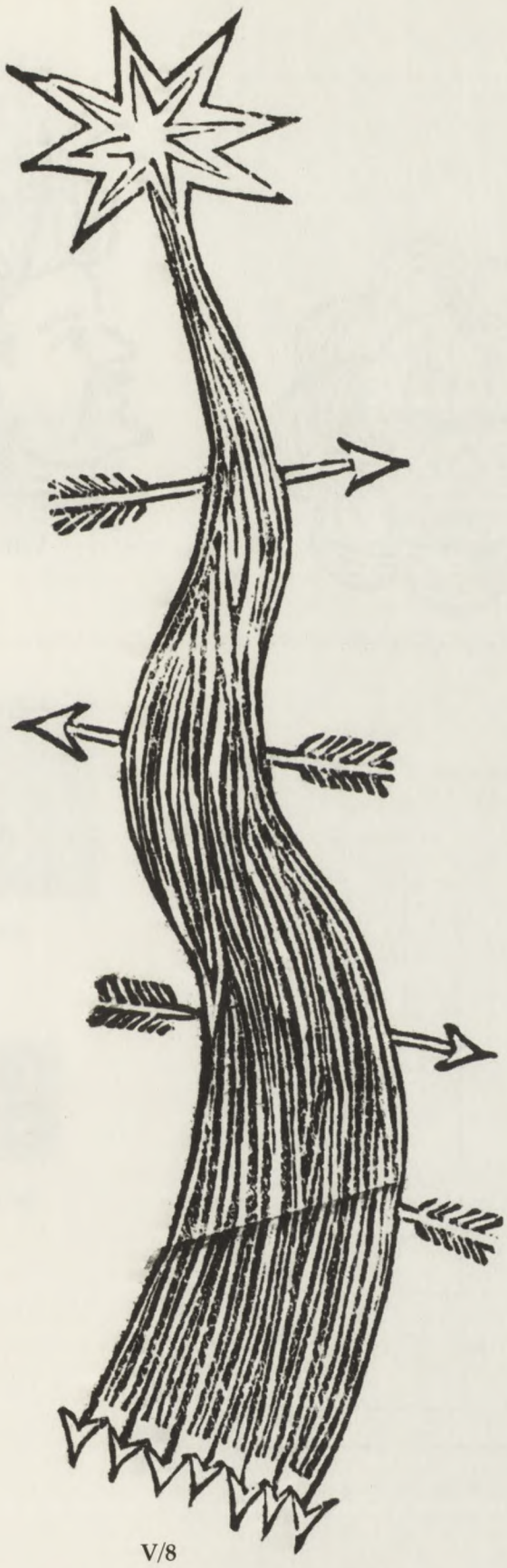

V/8

V/9

V/10

V/11

V/12

Wahre und eigentliche Abbildung eines… Wunder-Sterns, Szeben, 1682

V/13

V/14

V/15

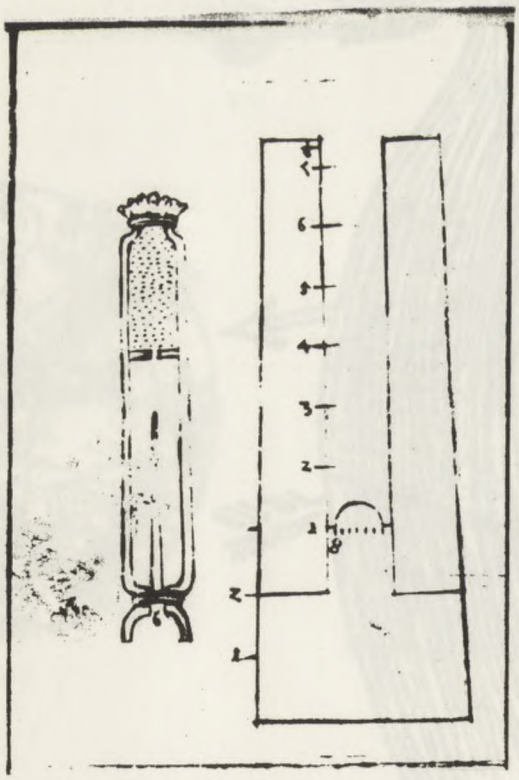

V/16

Wahre und eigentliche Abbildung eines… Wunder-Sterns, Szeben, 1682
Franck Valentinus, Breviculus Pyrotechnicus, Szeben, 1697

VI/1

VI/2

VI/3

VI/4

VI/5

VI/6

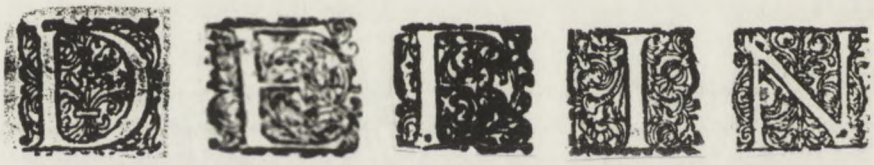

VI/7

VI/8

VI/9

VI/10

VI/11

VI/12

VI/13

VI/14

VI/15

VI/16

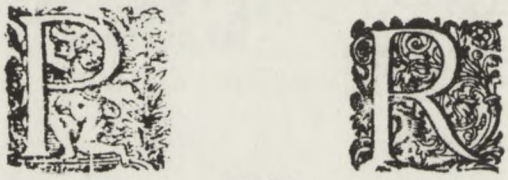

VI/17

VI/18

VI/19

VI/20

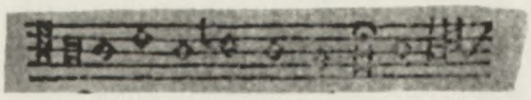

VII/1

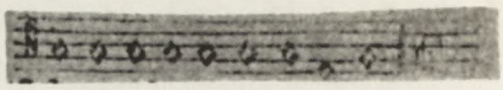

VII/2

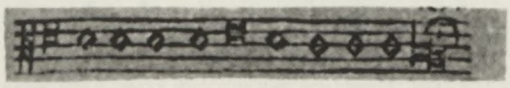

VII/3

VII/4

VII/5

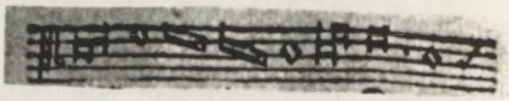

VII/6

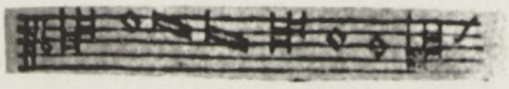

VII/7

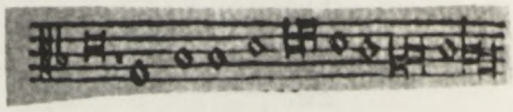

VII/8

VII/9

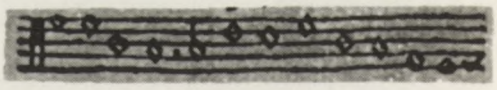

VII/10

VII/11

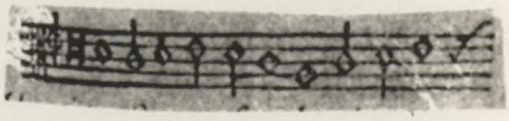

VII/12

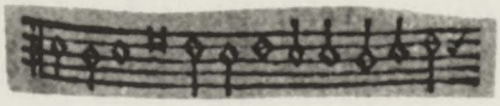

VII/13

VII/14

Fiebick, B., Gesangbuch, Szeben, 1616

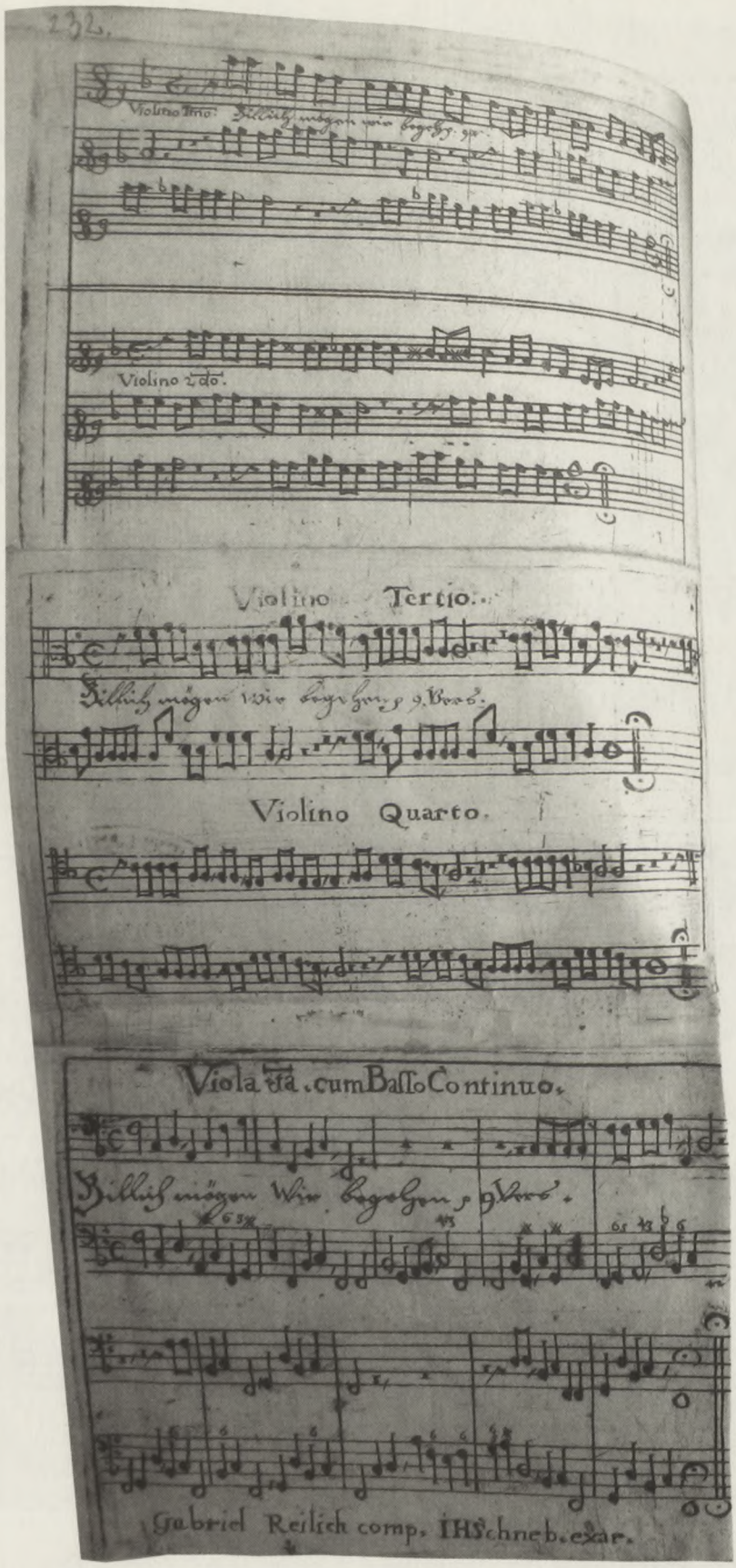

VII/15

Reilich, G., Ein neu-musikalisches Wercklein, Szeben, 1665 (kicsinyítve, eredeti méret 310×140 mm)

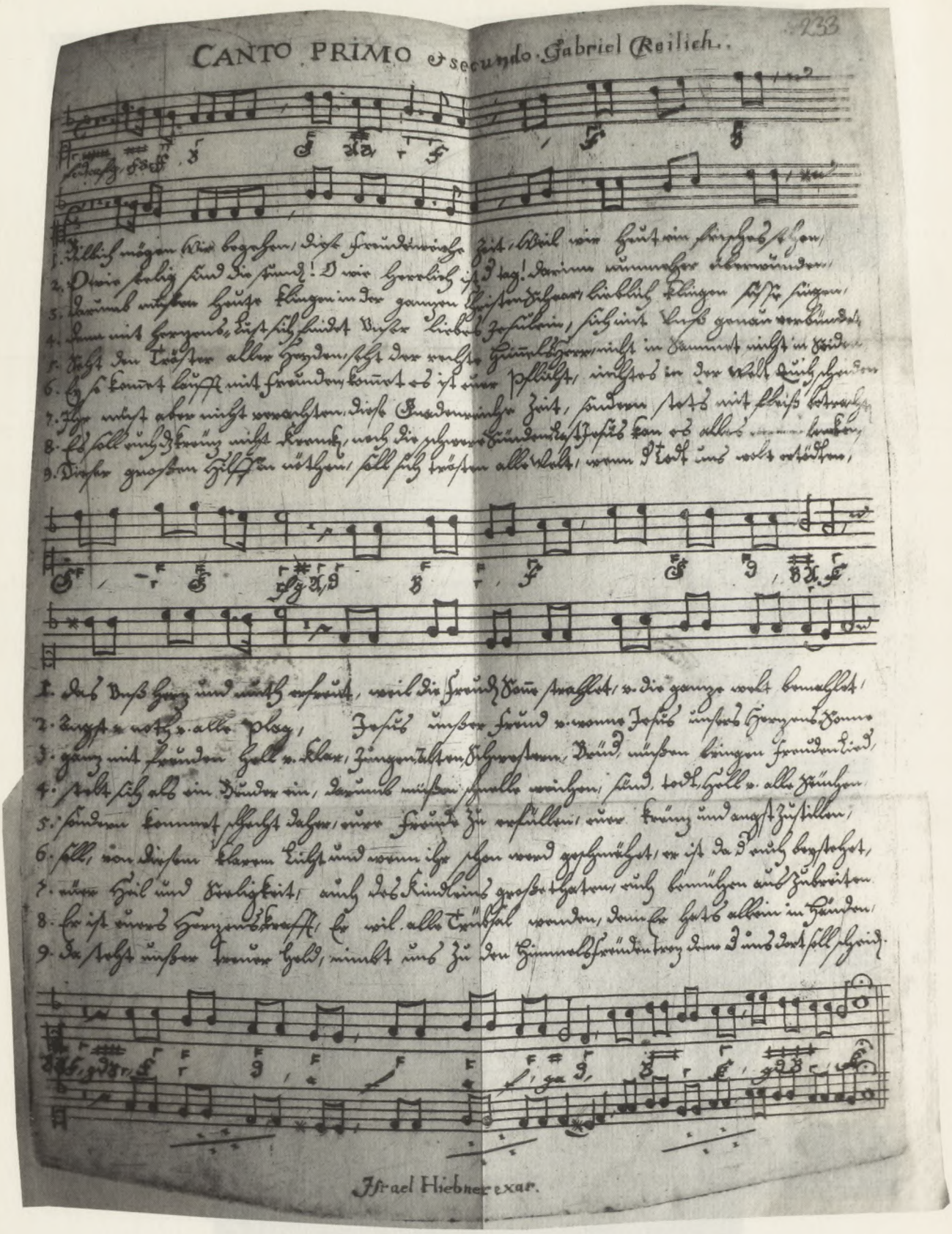

VII/16

Reilich, G., Ein neu-musikalisches Wercklein, Szeben, 1665
(kicsinyítve, eredeti méret 295×215 mm)

VIII/1

VIII/2

VIII/3

VIII/4

VIII/5

VIII/6

VIII/7

VIII/8

VIII/9

VIII/10

VIII/11

VIII/12

VIII/13

VIII/14

VIII/15

VIII/16

VIII/17

VIII/18

VIII/19

VIII/20

VIII/21

VIII/22

VIII/23

VIII/24

VIII/25-26

VIII/27-28

VIII/29

VIII/30

VIII/31

VIII/32

VIII/33

VIII/34

VIII/35

VIII/36

VIII/37

VIII/38

VIII/39

VIII/40

VIII/41

VIII/42

VIII/43

VIII/44

VIII/45

VIII/46-47

VIII/48-49

VIII/50

VIII/51

VIII/52

VIII/53

VIII/54

VIII/55

VIII/56

VIII/57

VIII/58

VIII/59

VIII/60

VIII/61–62

VIII/63

VIII/64

VIII/65

VIII/66

VIII/67

VIII/68

VIII/69

VIII/70

VIII/71

ABCDEFGHIJLM
NOŐPQRRST
UVXYZÆ

AAABCDEFGHIJKLMNOŐPQQ

RRSSTUVWXYZÆ

ABCDEFGHIKLMNOPRSTVYZ

aá àâãbccdeéè êęfff figghiíîjklmnoőőőőő

prsſ ſiſſſt ſtuűûůůvyzct

ꝏ ꝑ ꝗ ⁂ ⁂ .,,:-ſ) 0123456789

KATΩNOΣΓNOMAI

SYBILLA I. PERSICA.

De ninczy moggya Cinciuſnak az halgatasban,
Fűlet czipi Gog ſ. Magoknak zé mel hűniasbã,
Serenſeggel ſőrgodik az arultatasban,
Hogy hazankat meritheſſe nagyob romlasban.

SYBILLA II. LIBICA.

Ezt latvan orzag Herczeghe, es Fejedelmunk,
Elleſegűnkis cziudallya nagy ſok tűreſűnk,
Magűk nem bizvan megh űznek ſok ellé ſegűk,
Hires diadalmunk moſtan hatra zallaſunk.

SYBILLA III DELFICA.

IX/1A 8 mm
IX/2A 119

A B C D E F G H I J J K L M N O P

Q R S T U V Z Æ a á â æ b c d e ẽ é

f ff g ǵ h i k l m n o ō ó p q r s ſ ſſ ß t u

ū ú v y z , . ? ;) 1 & 1 2 3 5 9 0 6.

pisse Mandatum, à Domino Magnifico Judice Regio, ut Cibinij maneat, donec ipse de Buda redeat, cum tamen Magistratus totius Civitatis Decreto suo, ad petitionem Dominorum Capitularium, jusserit ut Civitatem exeat, ipse verò nil curavit, & dixit animo improperante: Et si crepent Plebanus & Decanus, ac etiam Domini Senatores, ad despectum eorum ego Cibinij manebo, timenda est Seditio in brevi.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S S

T U V Z a á b c d e é ę f ff g h i j k l m n o

ó p r s ſt ß t u ú ü v y z (&

sok emberek igen tévelygenének az erkölcsöknek után, itélém hogy segitséggel kellene lennem, és tanátsot kellene adnom az ő vélekedéseknek. Kiváltképpen hogy dűtsősségessen élhetnének, és tiſteſſégre juthatnának. Mostan téged, ſzerelmes fiam, meg-tanitlak, miképpen rendelyed az te elmédnek erkőltsét. Azért az én parantsolatimat úgy olvassad, hogy meg értsed: mert olvasni és nem érteni, csak héában való mulatas.

ABCDEFGHIJJKLMMNO

ÖPQQRSTTUVXYZ

Æ & &

aàâbcdeèẽfghiîjlmnoóõpqrs

ſtuùũvxyz æctffflœ ꝗ ſi

ſſſt &⁹ ,.–: () 1 3 4 5 6 8 9

Initia & progreſſum reforma-
Super Lutheranis Cibinienſi-

A B C D E F G H I L M N O P Q R S T V Z

A B C D E G H I L M N O P R S T V X Z Z

a à ă á æ as b c d e ĕ é fa ffe ffi fi fl fo fr g h i ij is k l m n na ni

o ȯ ŏ ô œ p q ǵ q́ r s ſ ſi ſp ſſ ſt ſt ſto ß t ta u ŭ us x y z ct

& . , ? : = 1 2 3 4 5 6 7 8 9

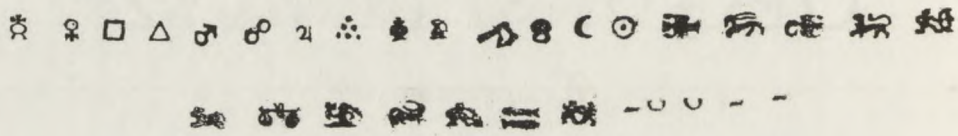

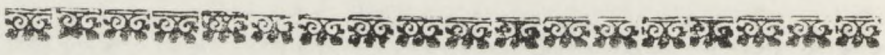

* Az az Babylonban, Apoc. 17. 2. Az Bestia, kin az Azzonyallat ül, amaz nagy varas: mely spiritualiter Sodomanak es Aegyptusnak mondatik bol az mi Vrunk Iheſus Chriſtus megh fezitetet, Apoc. 11. 8. Ez Beſtianak het feye, amaz het hegyek, Mellyekröl igy irnak Ioſephus, Plinius, Philo es Sz. Hieronymus: Licet Ieruſalem haberet à fronte murorum, centum portas areas, tamen potentiores & principaliores portæ civitatis, fuerant ſeptem, ſuper ſeptem montes in circulo muralli, ædificatæ.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O Ö P Q R S T V W

X Y Z a á à æ b c d e é ĕ f ſ ſi g ǵ h i ij k l m n o ö ŏ p r ſ ß t

u ŭ v y z z z . : , ? ! 1 2 3 4 5 6 7 8 9

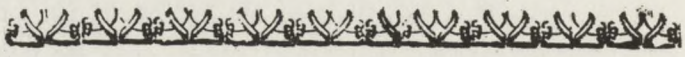

CIBINII TRANSYLVANIÆ,

A

VIRO VIRTUTE ET ERUDITIONE

A B C D E F G H I J K L M N

O P R S T U W Y a ä b c ch d e ē f ff

g h i j k l m n o ö p r s ſ ſſ ſſi ſt ß t u ü

v w y z ſ : = 15

Auß dem Propheten Obadja

Siebenbürgischer Würg-Engel/

A B C D E F G H I K L M N O

P R S T V W Z

b c ch d e f ff g h i j k l m n o ö p r s

ſſ ſt t tz u ü v w y z . : /

1 2 3 4 5 6 7 8

le Nachkömlinge möge fortgepflantzet werden/damit sie also mit vns/wir mit jhnen/ in rechtem Erkäntnis Jesu Christi wachsen vnd zunehmen/ in einmahl erkanter vnd bekanter Warheit beständig bis ans Ende verharren/ vnd also ewig selig werden mögen. Helffe es Wir / helffe es Euch/ vnd alle so es von grunde des Hertzens wüntschen bitten vnd begehren / GOTT Vater / GOTT Sohn/ GOTT heiliger Geist/ ein hochgelobter Drey-Einiger Gott/hochgelobet vnd gebenedeyet von nun an bis in alle ewige Ewigkeit / Amen/ Amen.

A B C D F G H J L M N O P R S T V W

a ä b ch d e f g h i l m n o ö p r s ſ ſt

ß t ü ů v w y z

die Römer den Teutschen vnd Pannoniern erstlich frey gelassen Weinberge zu pflantzen.

308. Constantius Magnus ein Britanier/ ward Römischer Käyser.

300. Kamen erstlich Zehenhundert vnd achtzig Tausent Vngern auß Scythia Asiatica/ vnd liessen sich in Pannonia nider.

419 Der heilige Hieronymus stirbt zu Bethlehem/von geburt von Gran in Vngern.

460. Stirbt Attila der Vngern König: in derselben Nacht träumet dem Keyser Martiano/ er sehe den Bogen Attilæ zerbrechen.

C zu Epheso erwachen die 7. Schläffer nach

ABCDEFGHIJ

KLMNOP

QRSTUVW

Aäbcdeffghik

lmnorſſſtuüvz/=.

Wie man die Kranckeſ

Von der Tauffe.

Siebenbürgiſcher

1638.

M

IX/11F 13 mm
IX/12A 20 mm

A B C D E F G H I K L M N

O P R S T V W Z

a ä b c ch ck d e ē f ff g h i j k l m n o ö

p r s ſ ſſ ſt t tz u ü v w y z · : / ⸗

Vnnd das Hauſz Jacob ſoll ein Fewr werden/vnd das Hauſz Joſeph eine Flamme; Aber das Haus Eſau Stroh/das werden ſie anzünden vnd verzehren/daſz dem Hauſe Eſau nichts vberbleibe: Denn der Herr hats geredt.

Vnd es werden Heylande herauff kommen auff den Berg Zion/ das Gebürge Eſau zurichten/Alſo wird das Königreich des HErrn ſeyn.

A A B C C D E E F G G H I J K L M M
N N O Ó P Q Q R R R S T U V W X Y
Z A E H I L M O V a a á à â æ b c ſt d e é è ê e f g ǵ h i k
k k l m m n o ô ö p q r s ſ ſ ſ ſ ſt ſi ß t u ů v w x y z
(. , : &

Nyomtattata Szebenben Pr. St. R.
Agrip. Anno Domini,

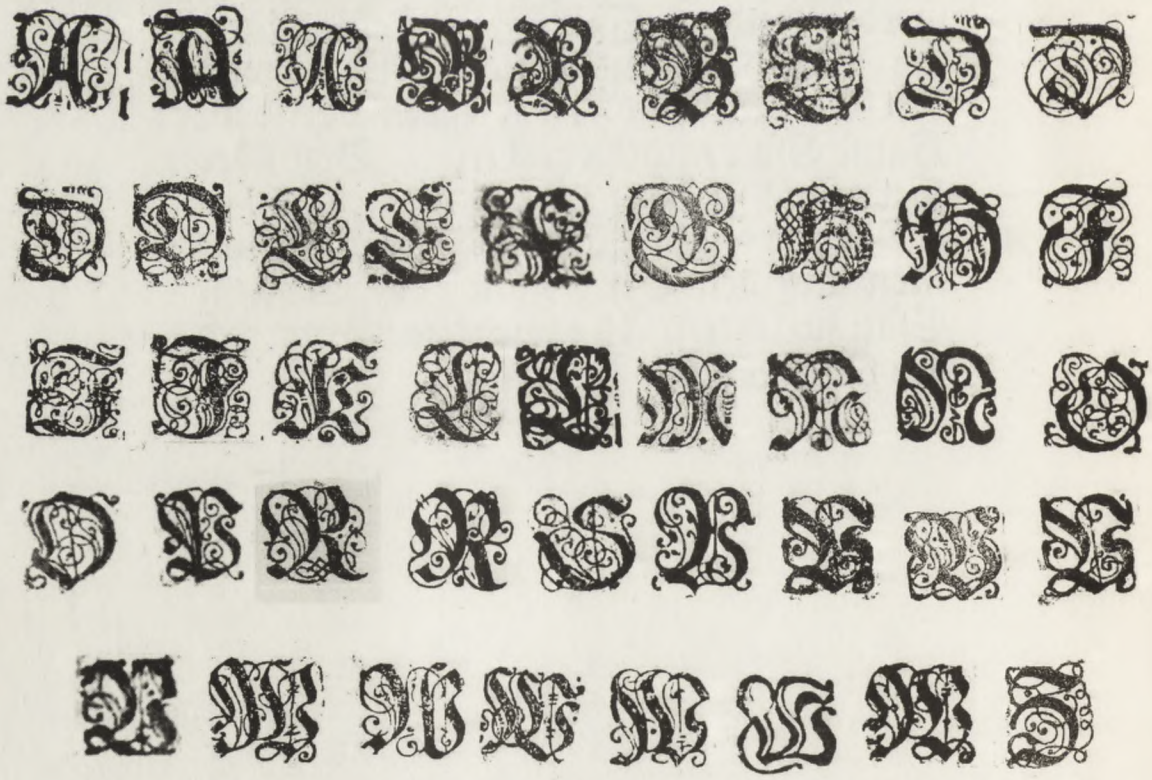

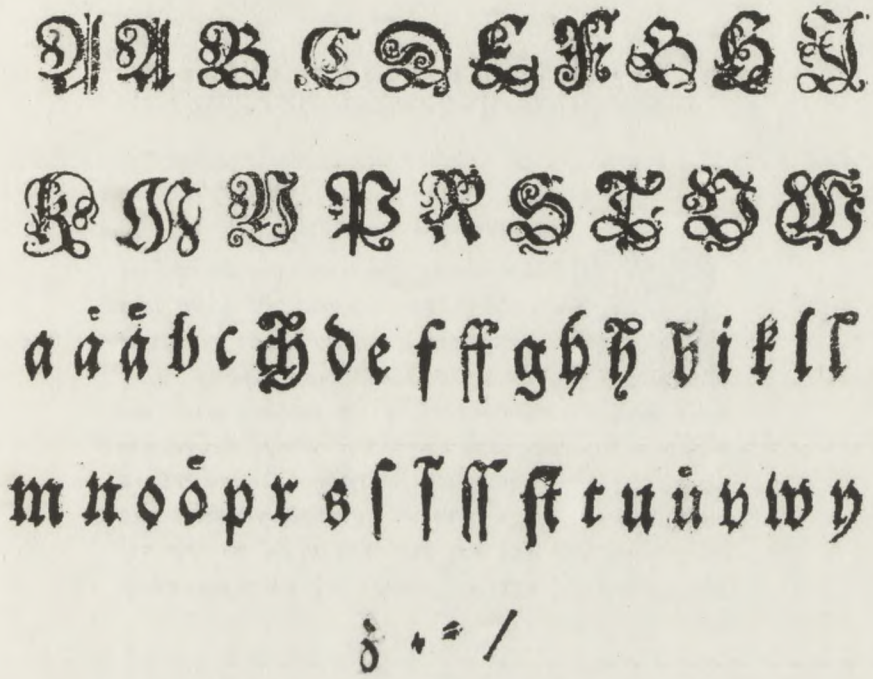

Hermanstadt/
Ehrenvesten / Groszacht

α ᾰ β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο ό π ρ σ τ
υ φ χ ψ ω

ϖαραινέικαὶ ϖροσίμιον.

Ἀναπολήσας ἐγὼ κατὰ νοῦν ὡς πλεῖστοι δὴ τῶν ἀνθρώϖων, τῆς τῶν ἐθῶν ὀδὸν ϖαραβαίνϖν), συλλογίζοντι εἶναι, καὶ γνῶμης συνησακτέον ὧν ἤθην δεῖν ταῖς σφῶν ὑϖολήψεσιν, ἵν' ὅτι μάλιστα σοὶ εὐδοξίαν τε βιώσαιεν, καὶ τιμῆς ἐϖιτύχοιεν. Δεῦρο τοίνυν σε φίλτατε ἵνὲ διδάξω τρόϖος ζῆν κατὰ τὸν σὸν νοῦν ἔνθ' κοσμήσεις. Οὕτω δ' ὃν ἀναλέγω τάδε τὰς ἐμὰς ϖῶτολάς, ὥστε καὶ συνιέναι αὐτῶν· τὸ γὰρ τοί ἀναγινώσκειν, καὶ μὴ γινώσκῃν, καταγινώσκειν

A E S W B

achffiklmnstuw/

Auff Weinachten.

1236

A B C D E F G H I K L M N P

Q R S T V W a b d e f ff g h k l m n o

s p r st ß t ů z y z

Poley
Klapperrosen
Langenkraut
Schatlach blum
Bertram
Wasser epfich
Rübkraut
Kraut an rüben
Rübland
Hedertich
Grünet
Wunderbawm

IX/19F 11 mm
IX/20S 79

A B C D E F G H I L M N O P R S U V

a á æ b c d e é f ff ſ g h i j k l m n o ó ö p q q r s ſ

ſſ ſt t u ú ü v x y z & . - ( )

A a' földnek mivelését akarod meg tanúlni,
Az Virgiliust ólvaſſad, avagy ha inkább kívanod meg tudni.
Az füveknek erejit, az Macer tenéked verſekkel meg mondgya,
Ha továbbá az Romai hadakot és az Africai Carthagovárosanak
hadait kívánod meg érteni.
Az Lukanuſt olvaſſad, az ki az hadaknak ütközetit meg iria.
Hogy ha ſzeretni kivánſz, vagy olvaſván ſzeretni akarſz tanúlni.
Az Ovidius irásat olvaſſad: ha penigle akaratod (gondod) arra vagyon.
Hogy böltsen élhes, halgasd meg, hogy-hogy tanúlhaſd meg,
Minémű dólgok által az vétek nélkül valo élet, meheſſen véghez,
Nó azért járuly ide, és mi légyen az böltseſség tanold meg ez
könyvetskét olvaſván.

A B C D E F G H L M
N O R S T V W W

I K L M M M M N O P Q

R S T U V V V X Y Æ ' , .

MIKESIANIS

CLEMENTIS

MIKESIANI

IX/21A 55
IX/22F 5,5 mm
23K [120]

A B C D E F G H I K L M O P

Q R S T W X Z a á b c ch ck d e f

ff g h i j k l m n o ó p r s ſ ſſ ſſt ſt

t u ú v w x y z . : / ,

Wenn wird dann vnser Auff-
bruch seyn/daß wir solln kom-
men in Himmel hinein/wol zu dem
lieben Jesulein/Zu allen lieben En-
gelein.

Lasst vns mit Frewden jubilirn/
Vnd GOtt dem HErren musicirn/
Wol dem liebn JEsulein entgegn/

A Æ B C Ch D E & G H I J L M N O P Qu

R S T U V Y Æ a á e b c ch d e g h i j l

m n o p q r ſ ſſ ſp ſt ſſt t ú w x & 0 1 5 6

Elaborata & habita CIBINII Anno 1650. ipsâ Dominicâ

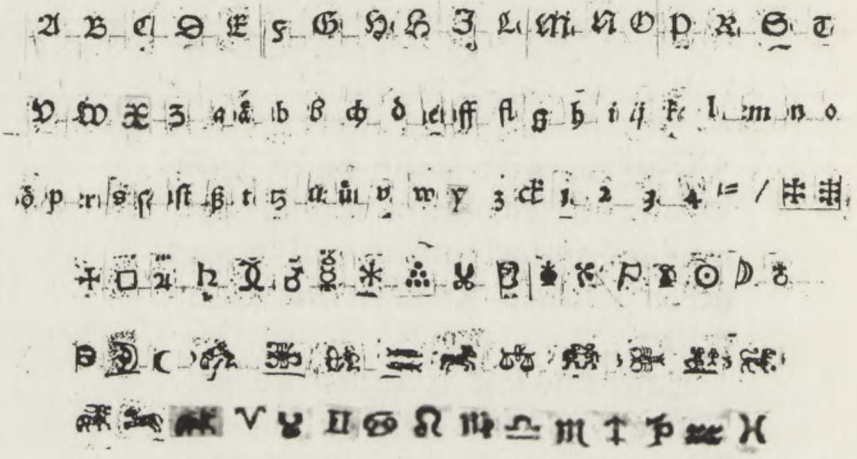

Meinen insonders Großgünstigen wollgeneigten
Herren vnd hochgeehrten sehr werthen
Freünden vnd Gevättern.

IX/26F 17 mm
IX/27S 85
IX/28F 12-14 mm

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S

T V W X a b c d e f g h i j k l m n o

p q r s ſ ſt ß t u v w x y z 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

♄ ♃ ♂ ♀ ☿ ☽ ☉ ☌ ☍ ✶ □ △ ☊ ☋

IM ende dieses vergangenen Jahrs fieng Isabella hart kranck zu werden/ vnd als man im gantzen Lande von ihrem Leben zweiffelte / vnd sagten: Man verhielte sie also gestorben / daß die Sach fast zu einem Aufflauff gerieth/ hat sie solchen Argwohn dem Volck zu benehmen/ alsbald zwo Edle Jungfern auß ihrem Frawen-Zimmer zween Polnischen Edel-Knaben lassen vermählen/ richtet den 10 Januarij ein stattlige Hochzeit an/ vnd zeiget sich allen denen lebendig/ so zur Hochzeit geladen waren. Damit denn der Meütterey gewehret wurd.

Von Ferdinando könte man auch nicht mehr / als eines Jahrs vnd Tages stille-stand der Waffen erhalten / war derowegen ein mittelmäßiger Friede in Siebenbürgen: Sonst ist auch diß Jahr überauß wiederwertig gewesen mit viller Vngestimmigkeit / grossen Winden/ Donner vnd Blitzen; Welches ein solche theüre Zeit verürsachet / daß man an villen Orthen in Siebenbürgen Haber für Korn/ vnd Wasser für Wein brauchte.

IX/31F 37 mm

AAABCDEEF,
FFIHJKMNO,
OPSSTUV,

ABCDEFJ
PRSTU
AIKLNOTV

IX/32A 13 mm
IX/33F 29 mm
IX/34A 15–16 mm

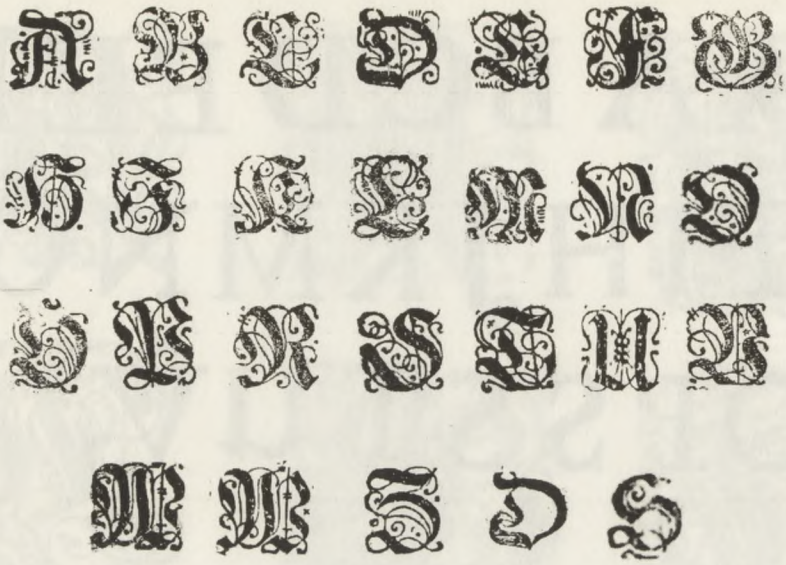

IX/35F 10 mm, IX/36F 20 mm, IX/37F 18-20 mm, IX/38F 20 mm
IX/39F 25 mm, IX/40F 36 mm

AAAMSU

A A Æ B C D E F G G H I J K L M M N N

O P P Q R R S S T U V Y Z a à æ b c d e ë

ſ ſſ g h i j k l m n ñ o ô œ ó p q q́ ꝗ r s ſ ſſ ſſſ ſt

t u ù v x y ct & 1 2 3 4 5 6

7 8 9 : ,)

verò ipſi competit, quod immediatè, ut liber populus, à Majeſtate regatur: unde & hodie adhuc, certo reſpectu, Regalibus Privilegiis, cum ſingulari tamen erga Majeſtatem obſervantia gaudet, ita, ut ſuo fundo ipſamet Natio Saxonica, juxta Privilegium, cujus vigore, ſolius Regis Dominationem ſpectabat, liberè, ceu proprietate ſuâ, poſſit uti & frui. Decimarum tamen partem, (licet juris Divini potiùs, quàm fiſcalis ſint, imò ipſe etiam S. Stephanus

IX/41A 11 mm
IX/42A 92

A B C D E F G H I K L M N O P

R S T V W Z a ä b ch d e f ff g h i

j k l m n o ö p r s ſ ſt ß t tz u ü w y z

1 2 3 4 5 7 8 9 / = ?

Vnſer ERLöSER iſt er/ weil er uns von den Banden und ſtricken des Hölliſchen Kerckers/loßmachet/ der uns arme Sünder gleich ietzt hinauß zum Gericht führet/ und unſer Leib und Seel verderben wil. Vnſer

A B C D E F G H I K L M N

O R S W Z a á b ch ck d e f ff fft g

h i k l m n o ó r s ſi ſl ſt ß t tz u ú v

w y z 1 4 6 9 : = /

Dem Ehrwürdigen/ Hochachtbaren und Wohl-gelahrten Herrn Gabriel Rittern/
Der Königlichen Gemein Doborca treufleissigen Seelen Hirten.

Dem Ehren-Vesten/ Groß-Achtbaren und Wohlgelahrten/ H. DANIEL FEMGERN/ Beyder Recht geflißenen und der Königlichen Haupt-Herrmannstadt wohl meritierten Secretario, seinen wohlmeinenden Freunden/ Gönnern/ wie auch Herrn Gefattern/

A B D E F G H I K L M N O P R

S T U V W Z a á b ch ck d e f fi g h i

k l m n ñ o ó p r s ſ ſt ß t tz u ú v w y z

1 2 3 4 5 6 7 8 9 : ; (⸗ / !

Solt ich Dein Hohes Lob / mit
seinem Nahmen nennen/
So würde mancher Feind/der Wahr-
heit Mastix brennen;
Gnug ists/ die Weißheit wohnt in
der ZABANEN Hauß/
Drumb geht mir Licht und Witz/
in Dero Schimmer auß.

A B E F G H I K L M N O R S T U W

a á b ch ck d e f ff g h i k l m n o ó p

r s ſ ſt ß t u ú v w

y z /

meine Wesen hab Ich mich sehr bemühet/ habe alles GOtt zu Ehren und dem armen Mann zum Besten gethan / den eignen Nutz me gesuchet/ und damit Ich auch / biß an den Todt / nicht ohne Arbeit erfunden werde; als habe unter anderen Geschäfften/ den Ursprung und etliche Gebräuche / der armen Sächsischen Nation außgesetzet/ welches biß hieher wenigen bewust / doch vieler Urtheil unterworffen gewesen. Habe sehr kurtz seyn müssen/ und solches nicht ohne Ursach/ dabey doch/ zur weitren Nachricht/ den Weg gewie-

In der Nachbahrs: Ordn. im 15. punct sein die Worte (ex superabundantia) zu viel.
Im 17. punct pro (Welch) Welcher.

A Æ B C D E F G H I J K L M
N O P R S T U V X A Æ C D E G I
L M N P R S T U X a á b c d e é f ſſ i g
h i j k l m n o ó ö p q r s ſ ſi ſt t u
ú v x y z ct & . , - ; ’

DEO Soli Sapienti in æternum
GLORIA!

In Usum SCHOLARUM

IX/47F 60
IX/48A 180

A B C E É F G H I J K L M N O Ö

P Q R S T U V a á æ b c d e é g i k

l m n o ó p r s ſ t u v y . , -

Excellentiſſimo Comiti

Excelſi Gubernii Conſili-

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Qu R S T U V

X Y Z A B C D F I L M N O R S T U V X a á à æ b c d e

é f ffi fi g h i í ì j k l m n ñ o ó ò ô ö p q r s ſ ſi ſſ ſt ß

t u ú ù ü v x y z & & 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 , ; . ! ?

Hoc modo elaborata, ut puer unius anni ſpatiô ex illis Legere, Declinare, Comparare, & Conjugare, addiſcere poſſit.

C I B I N I I,
Excudebat, JOHANNES BARTH, ANNÔ.

IX/49K 180
IX/50A 99

A Á B C D E É F G H I J K L M N O Ö P Q R S T U Z

a á b c d e é f g h i í j k l ll m n o ó ö p q r s ſ ſſ ſt ß

t u ú ù ü v x y z ct &

: , !)

EDITIO POSTREMA,

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V

X Y Z A À C D E H I J L N O R S a á à â æ b c d e é è f ffi

fi g h i í j k l m n o ó ò ô œ ö p q r s ſ ſi ſſ ſſi ſt £ t u ú ù

ū ü v x y z ct & o 1 2 3 4 5 6 7 8 9 ¶, ! ¯ . : ? (

G.	hujus	eboris
D.	huic	ebori
A.	hoc	ebur
V.	ò	ebur
A.	ab hoc	ebore
N.	hæc	ebora
G.	horum	eborum
D.	his	eboribus
A.	hæc	ebora
V.	ò	ebora
A.	ab his	eboribus

G.	hujus	amoris
D.	huic	amori
A.	hunc	amorem
V.	ò	amor
A.	ab hoc	amore
N.	hi	amores
G.	horum	amorum
D.	his	amoribus
A.	hos	amores
V.	ò	amores
A.	ab his	amoribus

IX/51K 99
IX/52A 84

A Á Æ B C D E F G H I J K L M N O Ö P Q R S

T U V Y Z a á à ã â æ b c d e é è f ff fi g h i í j k l

m n o ó ò ö œ p q r s ſ ſi ſp ſſ ſſi ſt ſz t u û ù ũ ü v x y z

& & (, : ; ! . - ?

ezea ſzeretete.
ennek a' ſzeretetnek,
ezt a' ſzeretetet.
óh ſzeretet.
ettöl a' ſzeretettöl.
Pluraliter:
ezek a' ſzeretetek.
ezeké a' ſzereteteké.
ezeknek a' ſzereteteknek.
ezeket a' ſzereteteket.
óh ſzeretetek.
ezektöl a' ſzeretetektöl.
hic ardor, calor, color, clamor,

ezé az élefánt-teteme.
ennek az él-fánt-tetemnek.
ezt az élefánt-tetemet.
óh élefánt-tetem.
ettöl az élefánt-tetemtöl.
Pluraliter
ezek az élefánt-tetemek.
ezeké az élefánt-tetemeké
ezeknek az élefánt-tetemeknek.
ezeket az élefánt-tetemeket.
óh élefánt-tetemek.
ezektöl az élefánt-tetemektöl.
femur femoris.

A Á B C D E É F G H I J K L M N O P Q R S T U V X Y Z

A B C D E F G I K L M N O R S T U Y Z a á æ b c d e é è ë f ff fi g h

i í j k l m n o ó ö p q r s ſ ſi ſſ ſſi ſt ſz t u ú ù ü x y z & ⅋ 0 1 2 3

4 5 6 7 8 9 , : ; ? - (§.

ditiones humanas ſubjungit, aſſerens interim. Orbem Catholicum, ſanâ procul dubio ratione præditum fædè circumventum, ut ſana ei ratio nihil profuerit, & potiſſimis ſuis traditionibus extremè errantem ut offenderet. Normam ſe unicam Reconciliationis amiſiſſe, dum heterogeneas quæreret.

1. Cor. 2, 14.

Animalis homo, non percipit ea, quæ ſunt Spiritûs Dei, ſtultitia enim eſt illi, & non poteſt intelligere.

2. Cor. 10, 5.

In captivitatem redigendus, eſt intellectus ſeſe extollens in obſequium Chriſti.

Eſa. 8, 20.

Ad legem & ad teſtimonium.

Gal, 6, 16.

Qui cunque hanc Regulam ſecuti fuerint, pax ſuper illos & miſericordia.

2. Tim. 3, 16.

Scriptura divinitus inſpirata perfectum reddit Dei hominem. & ad omne bonum opus inſtructum.

Col. 2, 8.

Videte, ne quis vos decipiat per Philoſophiam, ſecundum traditionem hominum.

A Á B C D E É F G H I J K L M N O Ö P Q R S

T U V Z a á b c d e é f g h i í j k l ll m n o ó ő o p q r s ſ ſſ ſſ ſ ſ t u ú

ü v x y z , ; : ?

könyveket olvasok, hallok ſét.

ſeretem a' jót, tanítom a' gyermekeket,

ראש

ACEHILM MNOSTZ ISAACO ZABANIO,

17. A BRASSÓI VÁROSI NYOMDA
(1539) 1601–1700–

I/1

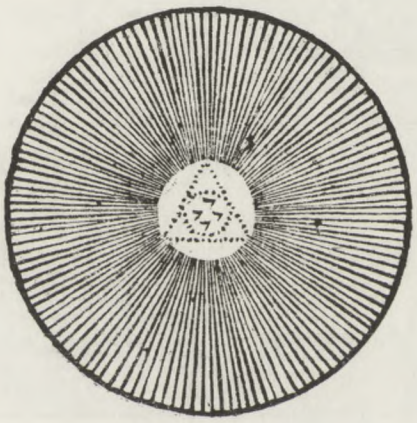

I/4

I/2

I/3

I/5

I/6

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus..., Brassó, 1675

I/7

I/8

I/9

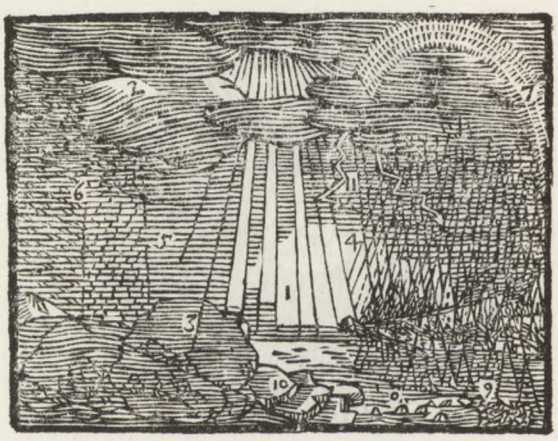

I/10

I/11

I/12

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

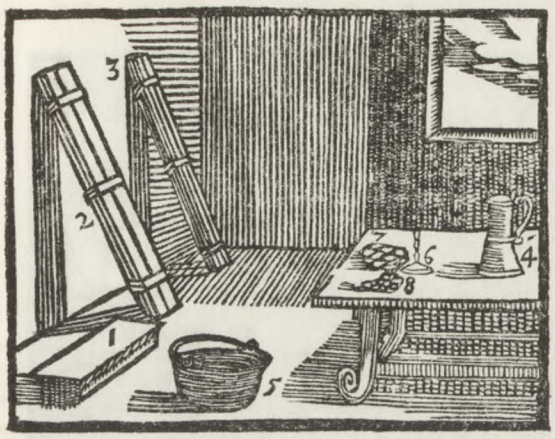

I/13

I/14

I/15

I/16

I/17

I/18

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/19

I/20

I/21

I/22

I/23

I/24

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/25

I/26

I/27

I/28

I/29

I/30

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/31

I/32

I/33

I/34

I/35

I/36

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/37

I/38

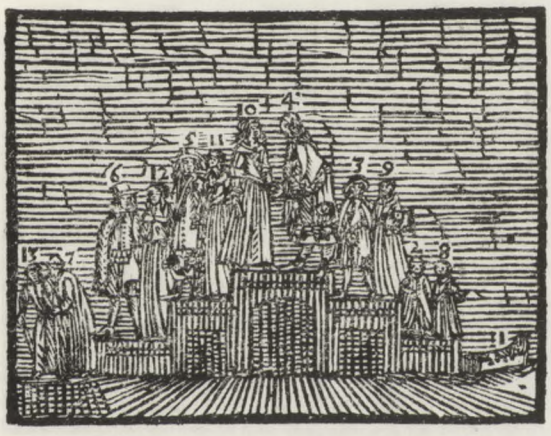

I/39

I/40

I/41

I/42

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

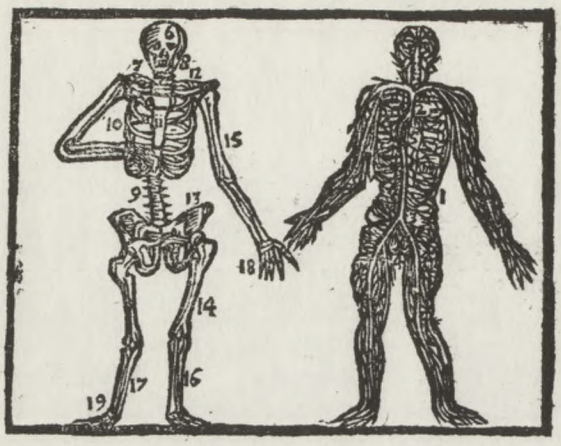

I/43

I/44

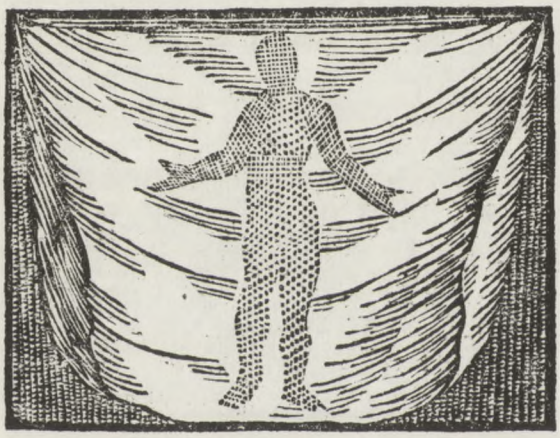

I/45

I/46

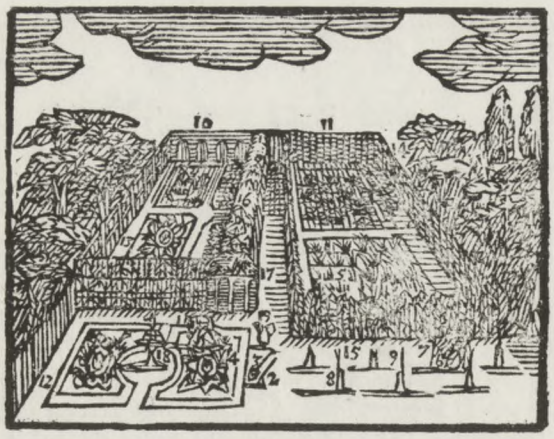

I/47

I/48

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/49

I/50

I/51

I/52

I/53

I/54

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/55

I/56

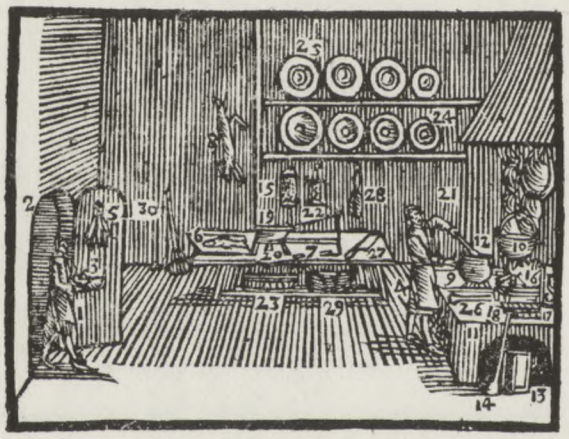

I/57

I/58

I/59

I/60

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/61

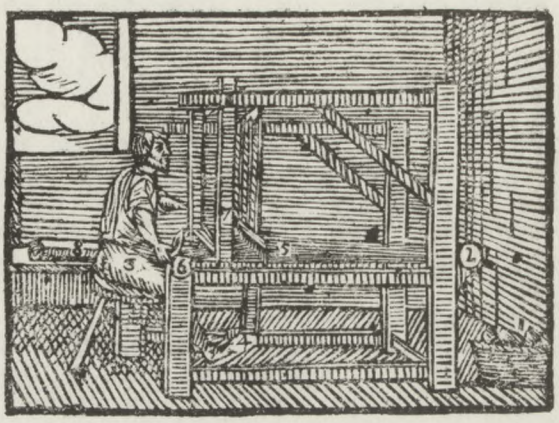

I/62

I/63

I/64

I/65

I/66

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/67

I/68

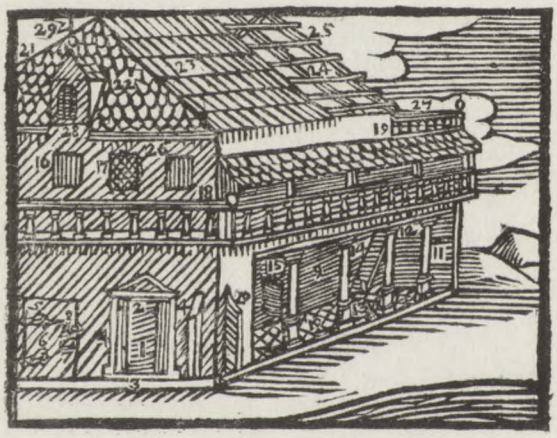

I/69

I/70

I/71

I/72

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/73

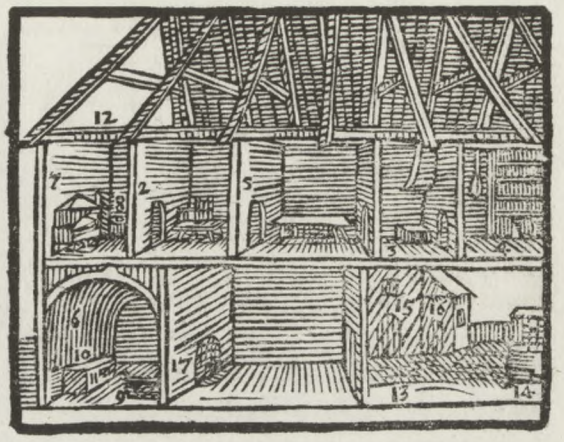

I/74

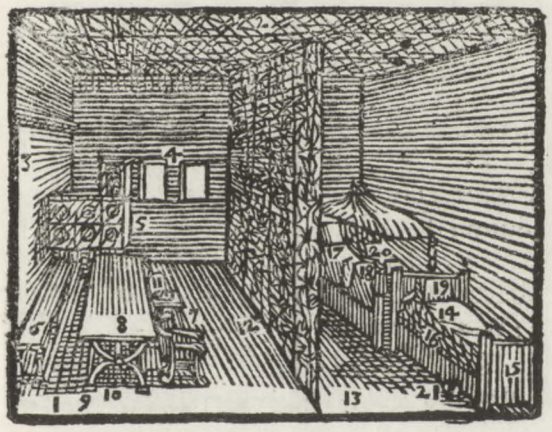

I/75

I/76

I/77

I/78

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus..., Brassó, 1675

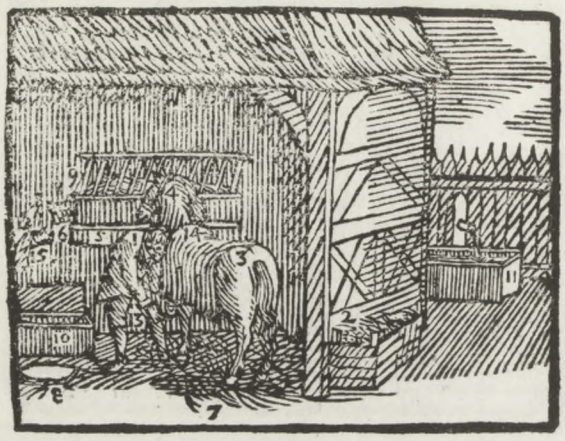

I/79

I/80

I/81

I/82

I/83

I/84

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/85

I/86

I/87

I/88

I/89

I/90

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/91

I/92

I/93

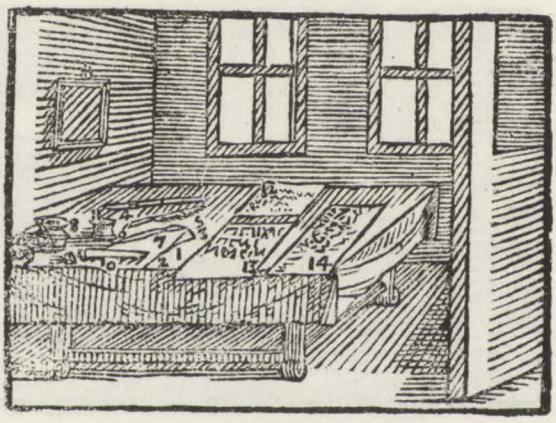

I/94

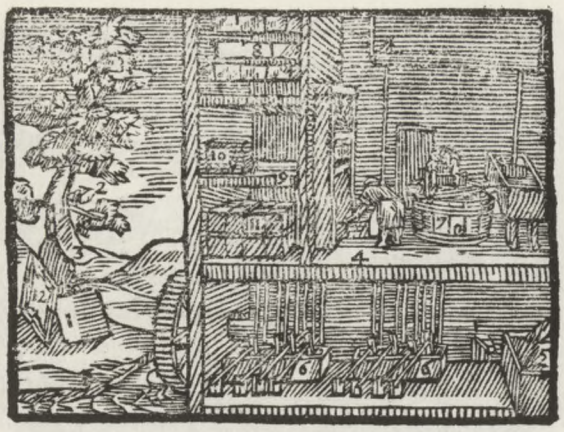

I/95

I/96

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/97

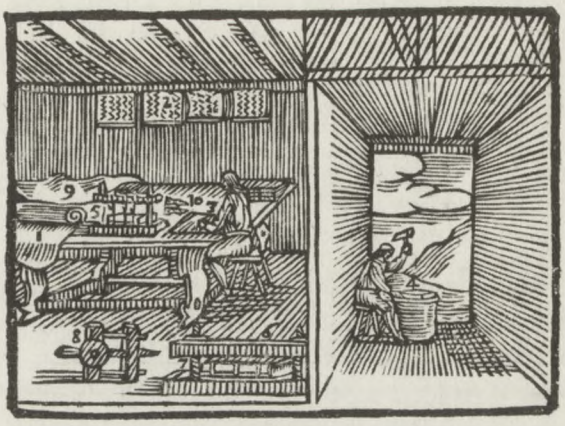

I/98

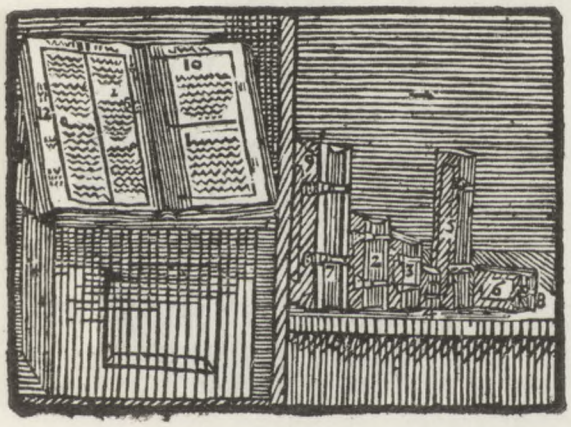

I/99

I/100

I/101

I/102

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus..., Brassó, 1675

I/103

I/104

I/105

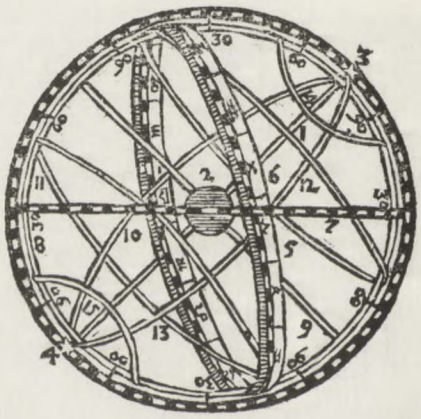

I/106

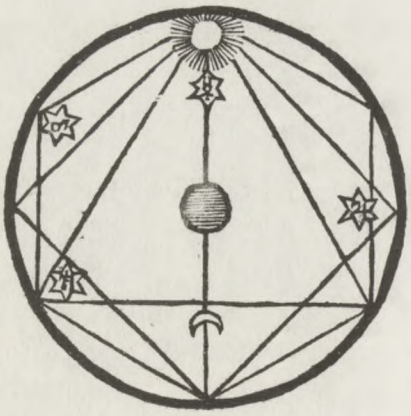

I/107

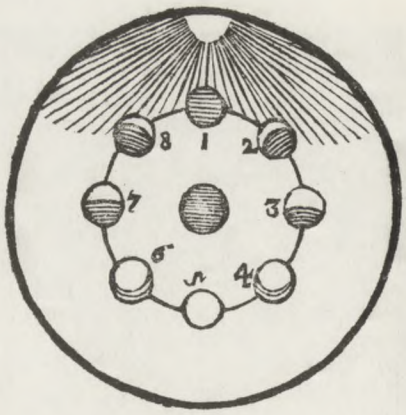

I/108

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/109

I/110

I/111

I/112

I/113

I/114

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/115

I/116

I/117

I/118

I/119

I/120

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/121

I/122

I/123

I/124

I/125

I/126

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/127

I/128

I/129

I/130

I/131

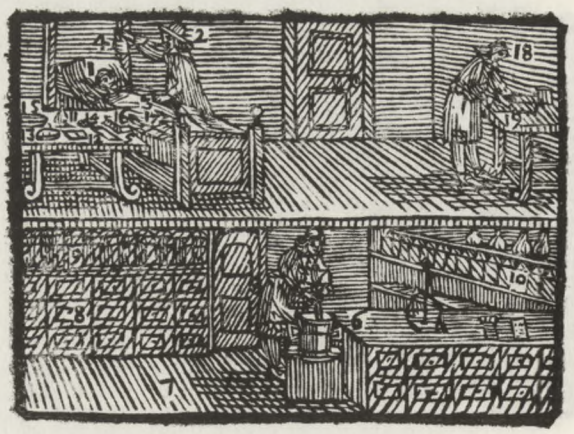

I/132

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus..., Brassó, 1675

I/133

I/134

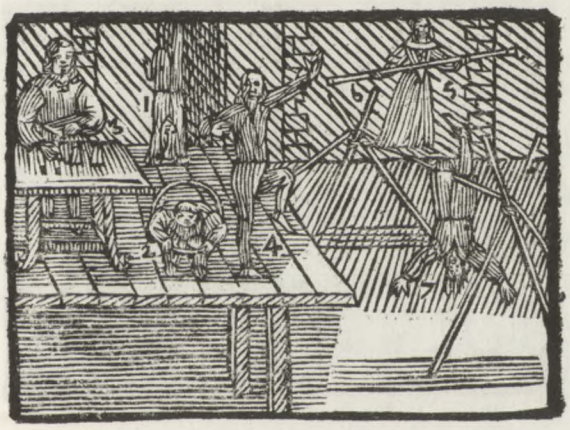

I/135

I/136

I/137

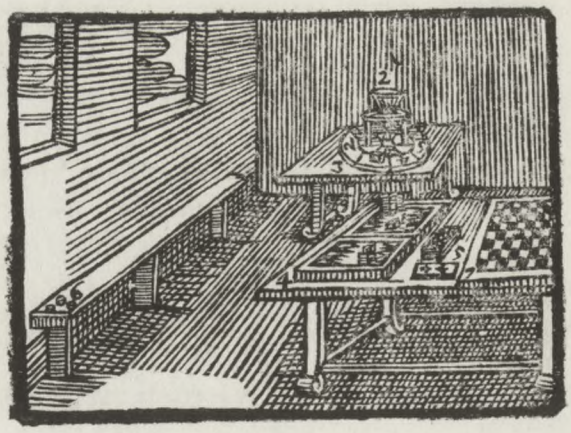

I/138

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/139

I/140

I/141

I/142

I/143

I/144

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/145

I/146

I/147

I/148

I/149

I/150

Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675

I/151

I/152

I/153

I/154

I/155

I/156

I/157

I/151–154: Comenius, J. A., Orbis sensualium pictus…, Brassó, 1675
I/155–157: 1680

I/158

I/159

I/160

I/161

I/158–159: 1680, I/160: 1687–1689, I/161: 1682

II/1

II/2

II/3

II/4

II/5

II/6

II/7

II/8

1676–1688 (kicsinyítve, eredeti méret 350×60 mm)

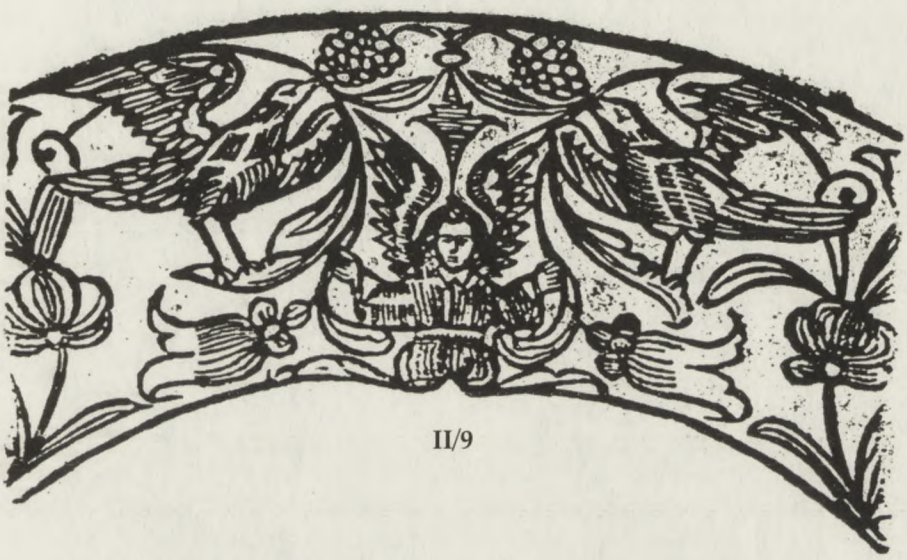

II/9

II/10

II/11 II/12

1685 (kicsinyítve, eredeti méret 355×75 mm)

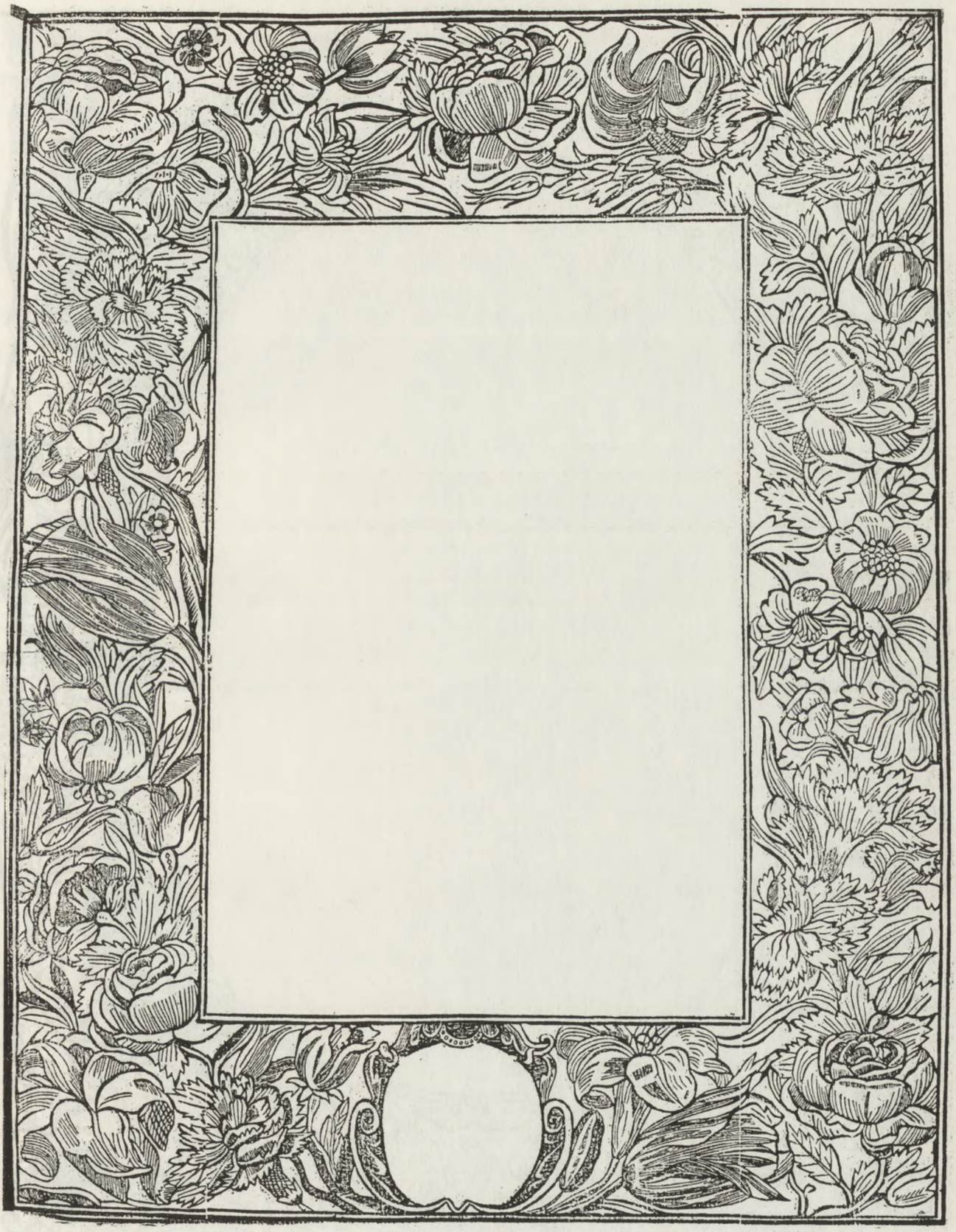

II/5–8

(Kicsinyítve, eredeti méret 350×270 mm)

II/9–12

(Kicsinyítve, eredeti méret 355×270 mm)

III/1

III/2

III/3

III/4

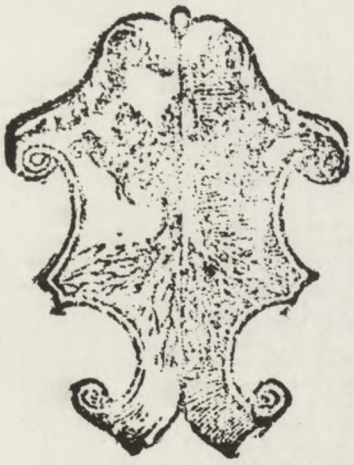

III/5

III/6

III/7

III/8

III/9

III/10

III/11

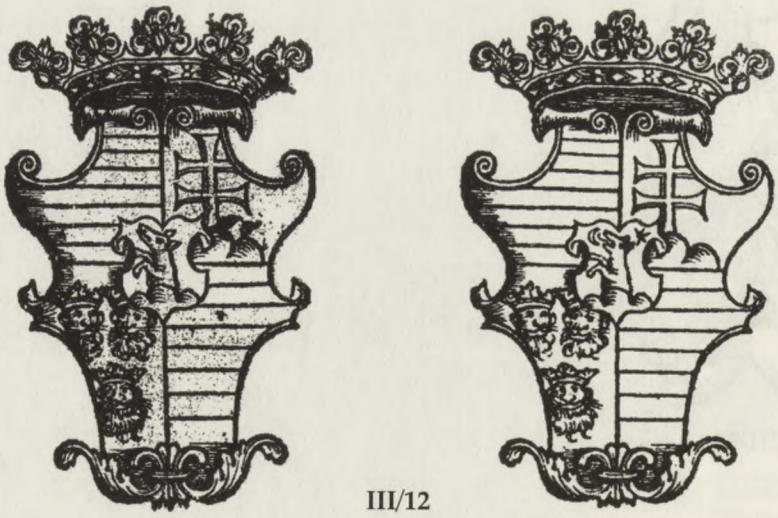

III/12

IV/1

IV/2

IV/3

IV/4

IV/5

IV/6

IV/7

IV/8

IV/9

IV/10

IV/11

IV/12

IV/13

IV/14

IV/15

IV/16

IV/17

IV/18

V/1

VI/1

VI/2

VI/3

VI/4

VI/5

VI/6

VI/7

VIII/1

VIII/2

VIII/3

VIII/4

VIII/5

VIII/6

VIII/7

VIII/8

VIII/9

VIII/10–11

VIII/12

VIII/13–14

VIII/15–16

VIII/17

VIII/18

VIII/19–20

VIII/21–22

VIII/23

VIII/24

VIII/25

VIII/26

VIII/27

VIII/28

VIII/29

VIII/30

VIII/31

VIII/32

VIII/33

VIII/34

VIII/35

VIII/36

VIII/37

VIII/38

VIII/39

VIII/40

VIII/41

VIII/42

VIII/43

VIII/44

VIII/45

VIII/46

VIII/47

VIII/48

VIII/49

VIII/50

VIII/51

VIII/52

VIII/53

VIII/54

Calender/

ABC DEF GHI J J K LMNO Ŏ

PQ RSTVXYZ Æ

a à â bcde è ẽ fgh i î j lmnoó ō pqrs

ſ tu ù ũ v x yz æ ct ff fi œ ꝗ ſi

ſſ ſt &⁹ ,.–: () 1 3 4 5 6 8 9

Metaphyſicũ Nominib⁹ Veſtris Cl. conſecrare. Accipite Viri Clariſs. ſerenâ frõte munuſculũ hoc, quo & obſervantiã & amorẽ meum oppignorare vobis in perpetuũ contẽdo. D. Ieſus VV. CC. DD. conſervet in annos quam plurimos, Sibi, Eccleſiæ, Patriæ & Scholis Seminariis ſuis.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R

S T V Z a æ b c d e ẽ é f ff g ǵ h i k l m

n o ō ó p r s ſ ſſ ß t u ū ú v y z , . ? ?) ;

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

7 C Reminiſcere
8 d Philemon
9 e 40. Martyr
10 f Dominicus
11 g Gutbertus
12 a Gergely
13 b utolſo n^g. .. D:
14 C Oculi Zachar
15 d Longinus
16 e Cyriacus
17 f Gertrud
18 g Alexander
19 a Ioſeph Tavaß
20 b kezd) ● 7. D.

A B C D E F G H I L M N O P Q R S T V Z

A B C D E G H I L M N O P R S T V X Z

a à ã e as b c d e ẽ fa ffe ffi fi fl fo fr g h i ij is l m n na ni o ȯ ō

œ p q q̃ r s ſ ſi ſp ſſ ſt ſt ſto ß t ta u ũ us x y z ct ☙ . , ? : =

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Luc,11. Ieſus ördöget ůz .
Iob,6. Az ôt Arpa kenyer
Iob,8. Kicsoda fedd meg en
Mat,15. Ieſus ki menven
Nap,hoß,14.27m. Eyn,10
Nap hamad.5. Nyug,7.o
Napnak hoß,16. Eynek.hoß.8.or.

ABCDEFGHIJK LMNOPQ RSTUVWYZÕÆ

ABCDEHILMNOÕPQ RSTUÛVXZÆÛ

aâabcdeè ëê efghijlmmnñopqrrsſſtu uùvxy

æ & fiffiſi ſſi ſtq q́ œ ſz & 1234567890 -,:.?

Diſcipulis noſtris commodiùs memoriæ imprimi poſſent, habeantquè tela ſemper in promptu, quibus & rationem fidei ſuæ cuivis petenti reddere, & hæreticarum opinionum virus quovis loco & tempore potenter profligare poſſint. Non deerant alii hujuſmodi libelli, ubi longè felicior & copioſior meſſis talium Scripturæ Sacræ dictorum culta eſt, ad quam & noſtris rutiùs indice quaſi digitô iter monſtrare poteramus, ſed cùm prolixitas hîc apud nos non admitteret talium libellorum impreſſionem, ex vaſtâ ſylvâ nobiliores in breve nos compendium, arbores jubebat comportare, illo-

A B C D E F G H I K L M N O P R S

T V W X Y Z

a ä b c ch ck d e f ff fi fl g h i j k l m mm n o ö ö

p q r s ſ ſſ ſſ ſt ß ß t tz u ü ü v w x y z . : / ? ?

ſendt Thränen /
Vnd deinen Freinden preßt dein Todt die Seufftzer auß/
Es klaget ohne Maß dein Hochbetrübtes Hauß /
Es führt die gantze Stadt ein ungemeines Sehnen :
Der rühmet deinen Witz/ und jener deine Zucht/
Der deiner Weißheit glantz/ unnd jener deine Frucht/
Die in Gerechtigkeit den höchſten Grad erreichet /
Die allzeit weniger verſprochen/ als gethan :
Doch weil was jrdiſch iſt/ den Himmels-Schätzen weichet/
So weiß ich nicht/ wer dich mit Recht beweinen kan.

A B C D E F G H I K L M

N O P R S S T V W X Z

a ä b c ch d e ē f ff g h i j k l ll m mm n o ö p r

s ſſ ſſi ſt ß t tz u ü v w y z / = : .

Zuläßiger und GOtt wohl-gefälliger Schmuck
eines Ehe-Weibes/

A B C D E F G H J K L M N O P R S T V W Z

a ä b d e ē f g h i j k l m m̃ n ñ o ȯ p r s ſ ß t u ů v w

y z ꝛ ck ff fl ſt ſſ ß . ; / ⸗ : . ! ? ⸗ ( )

In Mann hat heut gebohrn
Ein Frucht/ die war schon alt/
Vier Hände/ vnd vier Ohren/
Kriegte die selbe bald.
Halb sitzt der Leib zu Tische/
Halb hier/ bald dort Er steht.
Merckt daß Euch nicht entwisch
Den Ihr jetz sitzen seht/
Wer nun wol mag errahten
Wer sey diß Frucht vnd Mann/
Der sol bald in der thaten
Lob vnd Preiß davon han.

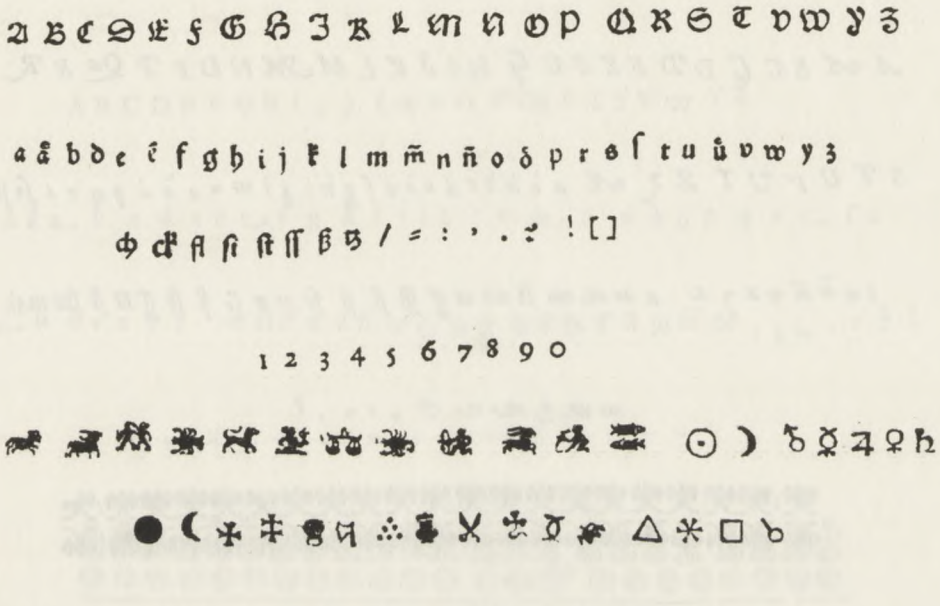

Muß es dennoch zulezt einmahl erwählet seyn.
Der blinde Liebes-Gott kan bald in einer Stunde
Verbinden Hertz und Sinn/ daß gleich aus einem Munde
Man bald Sie reden hört/ und was der ein begehrt/
Das wird Ihm bald darauff in aller Eyl gewehrt.
Das alles macht die Lieb/ und sind ihr Eigenschafften/
Dawider kan kein Haß/ kein tadliche Wesen hafften/
Sie breitet alles aus und singet darzu frey
Daß dis der rechte Weg und wohl getroffen sey.

A A B C C D D E E F G G H I J K L M M N O P P Qu R R

S T U V V Y Z Z Æ a à â b c d e è ë f g h i j l m n o ò ô p q r s ſt ß

t u ù ü v x y z a as at cis ct eis et ff ffl fi fl fr is æ ſc ſi ſp ſſ ſt ſl ſta ta th

us nt q3 m n & , : - . ?

Miſerationum DOMINI recordabor, laudem DOMINI ſuper omnibus, quæ reddidit nobis DOMINUS &c. v. 8. *Et dixit: Veruntamen populus meus eſt, filii non falſi: & factus eſt cis Salvator.* v. 9. *In omni tribulatione eorum tribulatio fuit ipſi, & Angelus faciei ejus ſalvavit eos: in dilectione ſuâ, & in indulgentiâ ſuâ ipſe redemit eos, & portavit eos, & ſuſtinuit cunctis diebus ſeculi.* v. 10. *Ipſi autem ad iracundiam provocaverunt & afflixerunt Spiritum ſanctum ejus.*

A B C D E F G H I J J L M N O P Qu R S T V W Y Z

a à â a b c d e è e f g h i î j k l m m n o ò ô p q r r s

t t u ù v x y z æ ct ff fi fl ffi œ q; ſa ſc ſe ſi ſp ſſ ſt ſu ſſi & , ; ¡ . : ? !

A B C D E G H I L M N O P R S T U Ŭ Û Y Z

denuò, vel integras jam pagellas aut folia recitando, ut ad ungvem teneant: & tùm demùm ſecurè ad JANUAM poterunt admitti.

Faxit autem DEUS, ne à Cœli Januâ Chriſto, aberremus, quicunq; Cœlo natos DEI filiolos erudiendos ſuſcipimus. Quo potiſſimùm agite, ô Scholarum Moderatores per veſtram & Vobis commiſſorum ſalutem obteſtor. Valete Dabam.

ᾰ α ἄ ὰ ᾰ β ϐ γ δ ε ἑ ζ η ἤ ῇ θ ι ϊ κ λ μ ν ξ ο ὁ ὸ ὄ

π ῥ ς σ τ ϒ υ ὑ φ χ ψ ω ὡ ῶ ῷ

ᾷ ῃ ῆ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ ϑ

ὅθεν ὡς ῥᾷστα ἂν εἴη μὴ κάλλιστα ὑποτύπωσιν ὑγιαινόντων λόγων.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V W Z X

a ä b d e ē f g h i j k l m m n ñ o ö p q r s ſ ß t u ü v w y ȝ

ff ſſ ſt tz / : , . ?

Tragen mit behertztem Muth.
32. Heißet daß nicht winter leiden
Wen man in dem Jugendt-Standt
Von den Liebsten muß abscheiden
Segnen Freund' vnd Vatterland /
Frembde Land' vnd Felder schawen
Frembden Völckern sich vertrawen/
Da nur lauter trug vnd list
Jederzeit zu finden ist.
33. Dieses alles hat erfahren
Ihr Geehrter BRäVTIGAM /

XXXXXXXXXXXXXX:XXXXXXXXXXX

IX/13G 90
IX/14F 20 mm
IX/15F 71

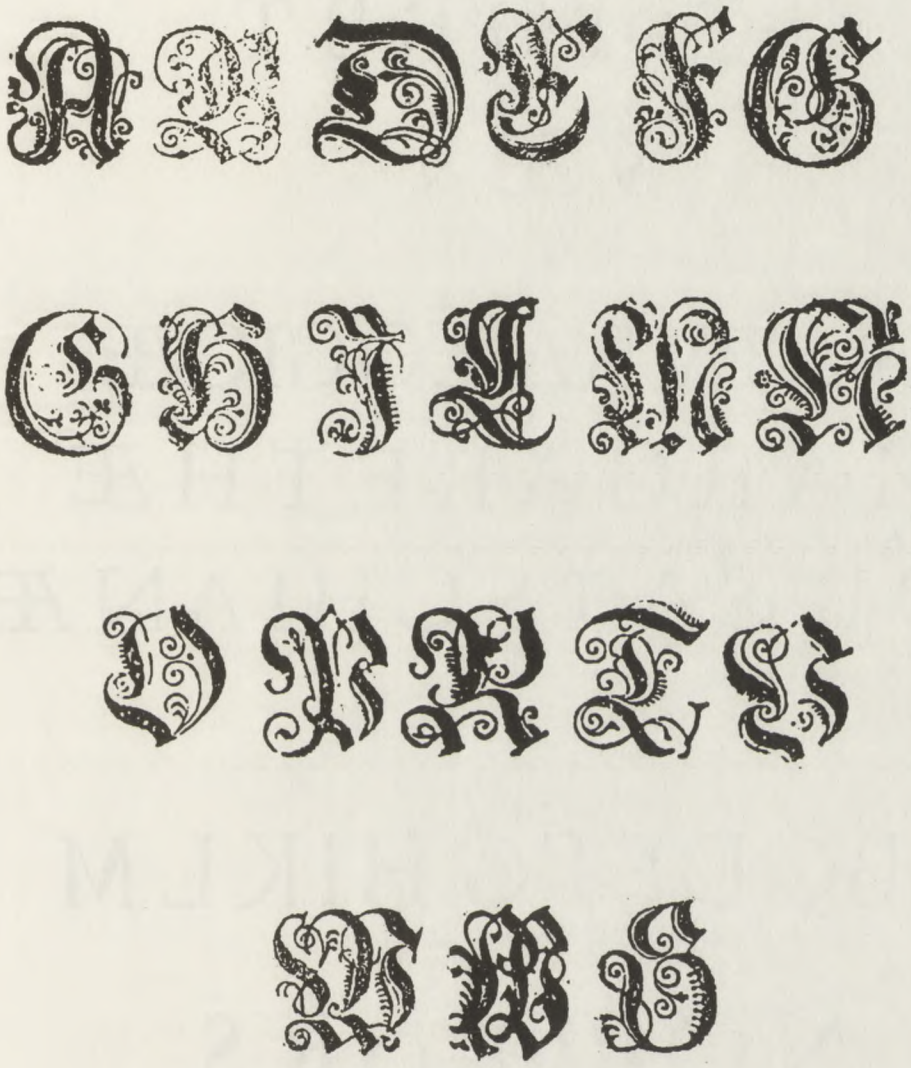

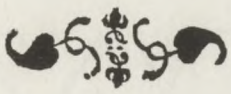

ABCDEFGHIKLM
NOöPQRST
VÆ &·,

NATVRALOGICÆ
MARGARETHÆ
FORGATSCHIANÆ

ABCDEFGHIKLM
NOPQQRS
TVXZ,.

D·IOHANNIS ALESII

IX/17A 9 mm
IX/18A 10 mm

A B C D E FG H I J K L M N O P Q R S T U V X Z Æ

a á b c d e é f g h i j k l m n o ó p r s ſ t u ú û ů v x y z

& æ ct ffi ſi ſſi ſt , - : ( ) . ? !

Hogy-ha nem gyűjteſz iffiúkorod-
ban: mit fogſz találni vénségedben?

Planetárum aſpectûs.
A' bújdosó csillagoknak helyheztetéſek. (egy-máſra-való nézéſek)

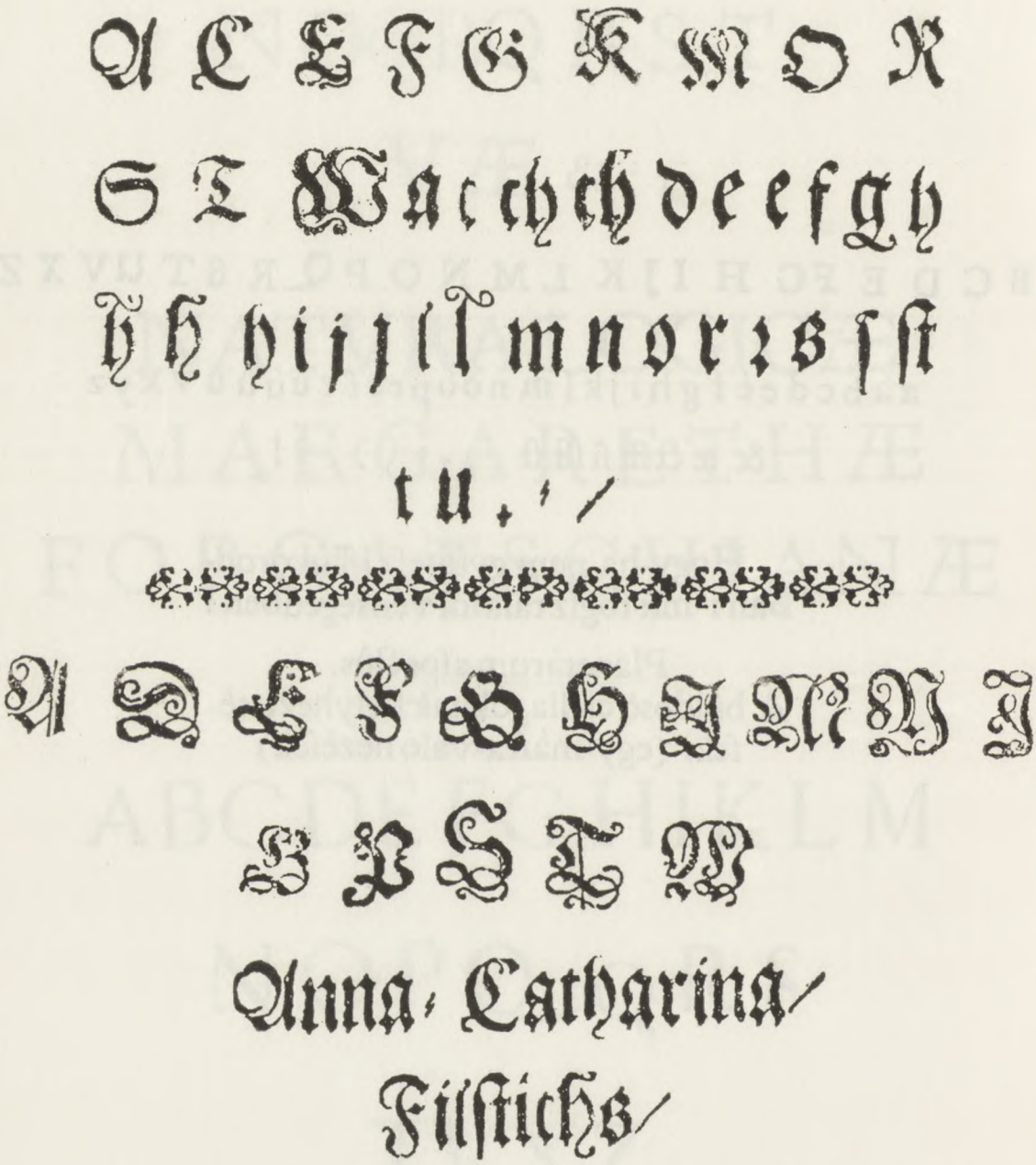

IX/20F 13 mm

A B C D E F G H I K L M N O

P R S T V W X Z a ä b c ch ck d

e f ff g h i j k l m m̄ m̄ n o ö p r s

ſ ſt ſſ ß t tz u ü w z

27. / !

Welche eine rechte Wittwe und einſam iſt/ die ſtellet ihre Hoffnung auff GOtt/ und bleibet am Gebet Tag und Nacht: Welche aber in Wollüſten lebet/ die iſt lebendig todt.

A B C D E F G H I K L M N

O P R S T U V W Z a á b ch ck d e

f ff fl g h i k l m m̃ n o ó p r s ſ ß

ß t u ú w y ý z ? ! ; (/ X

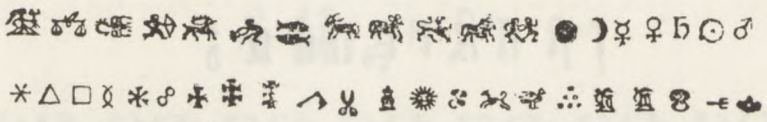

Das zeuget dieses Kind. Kaum hat es angefangen
Mit seinem Lebens Glantz in dieser Welt zu prangen/
Da kompt gantz unberhofft der rauhe herbe Todt/
Und macht mit einem Stoß den frommen Eltern Noht.
Drumb fliesst/ ihr Thränen/ fliesst/ ergiesset euch bey Bächen/
Das Eltern-Hertz muß schier in tausend Stückebrechen/
Weil hier Ihr liebes Kind/ ihr Hertzens Freud und Luſt
Aus dieser schnöden Welt so plötzlich fahren musst.
Doch mäßigt euer Leyd/ Ihr Eltern/ und gedencket/
Deß mancher Kind das Hertz der frommen Eltern kräncket
Wenn es nicht folgen wil/ wie Cain/ Absolon
Und Ammon böse warn/ auch Esau/ Jacobs Sohn.
Solch Unheil wird Euch nicht/ ihr Eltern/ widerfahren:
Eur Töchterlein stirbt jung/ und noch gar zart von Jahren/

A B D E F G H I K L M N O R

S T V W Z a á b ch ck d e ff g h

i m n o p r s ſ ſſ ß t u w p z , : /

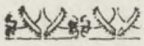

Daß Tugend dich gezieret/ bezeugt dein gantzes Leben/
Drumb soll dein Nahme hier in stettem Nach-Ruhm schweben.
Ein Doppelt Leben nun hast Du bekommen ietzt.
Er lebet bey uns hier/ der bey GOtt sicher sitzt.

Dem Nahmh. Vors. und Wohlw. H. Groß-
Vater/sampt seiner Tugendsamen Fr. Braut
übergiebet diese geringschätzige Zeilen

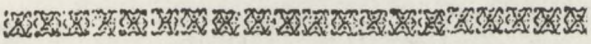

AÁBCDEGHIKLMNOP

QRSTUVYÆ,-.

ROSAE HÄRNUNGIANAE.

IX/23F 70
IX/24F 18 mm
IX/25A 9 mm

A Æ B C D E F G H I J K L M N O

P Q R S T U V Z A B C D F H I M N R S T U

a á â æ b c d e ę é f ſi g h i j k l m m̲

n o ò ô ȯ p q q́ r s ſ ſi ſſ ſt t u ú ů v x

y z & , !) [1 2 3 4 5 6 7 8 9

ſan, hogy-ha azokat a' dolgokat, mellyeket véghez kell vinni, és a' mellyekrûl ſzót kell tenni, elébb igazán mind meg nem értyük. Nincsen penig ſemmi-is az értelemben, hogy-ha az elõtt nem volt az érzékenségben. Hogy-ha azért az érzékenségek, a' dolgok-kõzõtt-való kûlõmbségeknek igaz meg-értéſiben, ſzorgalmatoſſan gyakoroltatnak, az ſzintén annyit téſzen, mint-ha valaki az egéſz bõlcseségnek,

A Æ B C D E F G H I K L M N

O P Q R S T U V Z A Æ B C D E H I L M N

P R S T u a á b c d e é ſs f ff g h i is

j k l m n o ó p q r s ſ ſſ ſſſ t u

ù ũ ûl v x y z & (; 2 3

4 5 6 7 8 9

IV. Engedgyék-meg nékik azt-is, hogy a' magok kezekkel utánna le-irhaſsák a' képeket, ha vagyon arra-való kedvek; sót ha nem volna-is, ſzerezni kell nékik: előſzőr; hogy a' dolgokra reá-figyelmezni, és azokrúl elmélkedni ſzokjanak; az után, hogy eſzekbe-vegyék a' réſznek egymás-kőzőtt-való egyenlőségeket és illendőségeket; végtére azért-is, hogy a' kezek gyakorlott és gyors légyen, a' melly dolog ſokat haſznál.

V. Hogy-ha némelly dolgokat, mellyek-felől itten emlékezet vagyon, ſzemek-láttára meg nem mutathatni, feléttébb haſznos volna, hogy azokat magokban eleikbe-adnák: tudni-illik a' feſtékeket, az izeket, e' eſſ. mellyeket itten téntával nem irhattanak. Azért méltán kivánhatnánk azt, hogy minden fő hires Oskolában, a' ritka és a' háznál nem kőzőnséges dolgokat kéſzen tartanák, hogy valamennyiſzer a' tanúlo-gyermekeknek a' felől valamit mondanak, egyſzer-s-mind meg-is mutathatnák nékik.

ORBIS

IX/28A 17 mm
IX/29F 16-18 mm

A B C D E F G H I K L M N

O P R S T U V W Z a á b ch d e f ff

g h i j k l m n o ó p r s ſ ſſ ſt ß t tz u

ú v w y z ! ? /)

1 2 3 4 6 7 8 9

Es wuchs allmehlich auff diß Kind in guter Zucht/
Bis der allgütt'ge GOtt so väterlich gefugt
Daß diß Kind ward ein Mann/so GOttes Beystand fühlet
In allen seinem Thun. An welchem war zu sehen
Ein Bild der Gottes-Furcht/und seltuen Redlichkeit:
Ein Außbund der Gedult/und Wohl-Beredsamkeit.
Ach! immer immer Schad! daß so ein Mann muß gehen
So bald des Fleisches Weg! da seine theure Gaben/
Sein ungespahrter Fleiß/sein Kunst/Witz und Verstand/
Mit denen Er sehr viel genützet hätt' dem Land/
So zeitig werden all zugleich mit Ihm vergraben.

A B C D E F G H I L M N O P R

S T U V W Z a ä b ch ck d e f ff g h

i j k l m n o ö p r s ſ ß t tz u

ü v w z ; ? / 0 1 3 4 5 6 9

HErr Vater/ach! nicht klagt! Frau Mutter/ lasst vom Weinen!
Mein Hinfahrt durch den Tod ins Leben ist gestellt.
Ich bin gelanget an/ da mir es wohl gefallt/
Ins Himmels-Paradieß/ befreyt von allen Peinen.
Ach Gott! wie hallt/ wie schallt der Englein musicieren?
Wie lieblich klingt der Tohn der Außerwehlten Schaar?
Ade du schnöde Welt! Ich mag dein nicht fürwahr.
Ich bleibe ungetrennt vom Engel jubilieren.

Herrn

ADEGMOP

ABCDEFGHIJKLM NOPQRSTUVWYÆ.,

A B C D E F G H I K L M N O

P Q R S T U V W Z a b ch d e f ff g

h i k l m n o p r s ſ ß t z u ú v w

8 1 2 3 7 8 9 /

Die Tugend/ (ſpricht die Welt/) muß nach der Zeit ſich richten/
Und thät auch CATO ſelbſt gar nichts darmit außrichten.
Ein beſſers hat dieß Kind/ der werthe Muſen-Sohn
Gelernet/ und geſucht/ wie euch erkriegt den Lohn:
Fromm- und Gelehrſamkeit man in Ihm ſahe wohnen/
Sein Vaterland dachte dieß einſten zu belohnen/
Aber der Götter Lieb zieht Ihn in dieſem Fall
Dahin/ wo nicht hin kommt des Menſchen Unglücks-Ball.

IX/34A 11 mm
IX/35F 80
IX/36F 30 mm lombard

18. A CSÍKSOMLYÓI FERENCES ZÁRDA NYOMDÁJA
1675?–1700–

I/1

I/2

III/1

III/2

IV/1

IV/2

IV/3

IV/4

III/1–2: 1676–1685
IV/1–4: 1676–1700

IV/5

IV/6

VI/1

IV/5–6: 1683
VI/1: 1676–1700

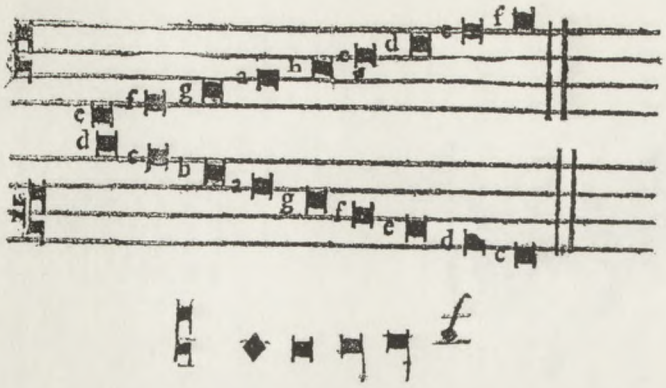

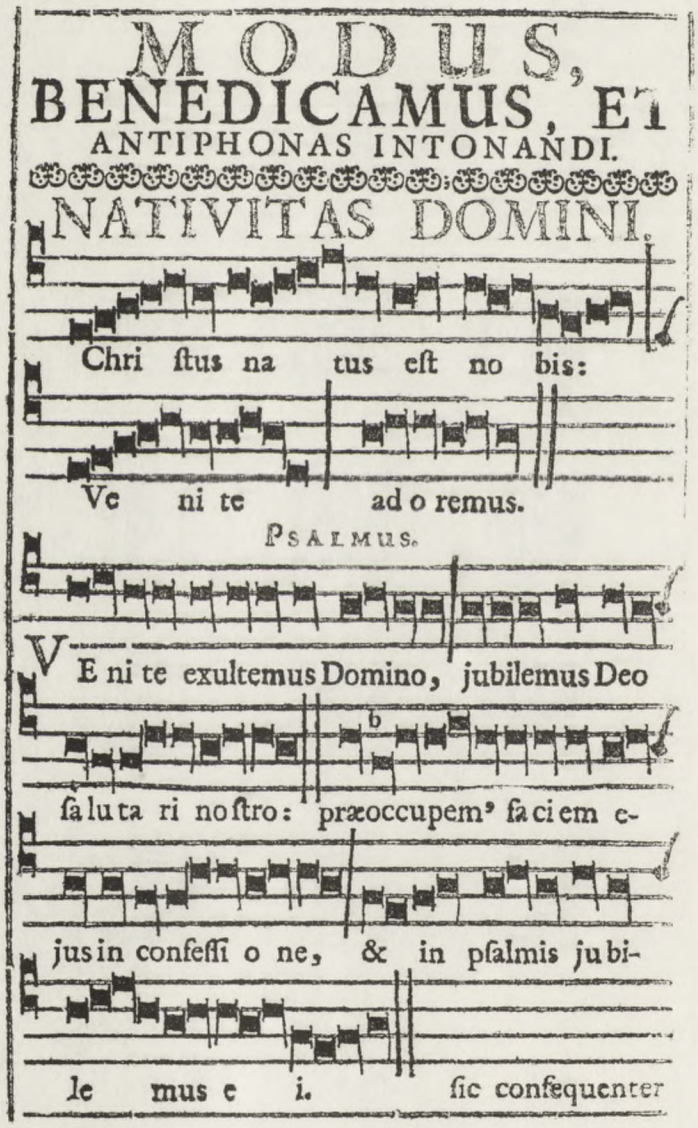
MODUS,
BENEDICAMUS, ET
ANTIPHONAS INTONANDI.
NATIVITAS DOMINI.
Chri ſtus na tus eſt no bis:
Ve ni te ad o remus.
PSALMUS.
VE ni te exultemus Domino, jubilemus Deo
ſaluta ri noſtro: præoccupem' faciem e-
jus in confeſſi o ne, & in pſalmis ju bi-
le mus e i. ſic conſequenter

VII/1

VIII/1

VIII/2

VIII/3

VIII/4

VIII/5 *

VIII/6 ✳

VIII/7

VIII/8

VIII/9

VIII/10

VIII/11

VIII/12

VIII/13

VIII/14

AAÆIJMPSY.,

ABEGHIK
MNPRST

IX/1A 15 mm
IX/2A 13 mm

AAABCDEFHI
KLMNOÖPRS
TUVY ,

AÆBCDEFGHIJK
LMNOPSTUV -

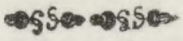

AÆDEGHIKLMNO
PQRSTUVXYZ.

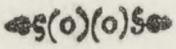

IX/3A 11 mm
IX/4A 8,5 mm
IX/5A 7 mm

AÁBCDEÉFGHIJKLM
NOÓÖPRSTUVXYZ -

•• ,,,

ABCDEFGHIJKLMNOÖ
PQRSTUVY,

IX/6S 6,5 mm
IX/7A 5,5 mm

A Á Ä B C D E É F G H I J K L M N
O Ó Ö Ő P Q R S T U Ú Ü Ű V W X
Y Z ., , -

A B C D E F G H I K L M N O P Q U
R S T U V Y Z ., ;

IX/8A 5,3-5,5 mm
IX/9A 4 mm

A Æ B C D E F G H I J K L M N O Ő P Q Q Qui R S T

U Ű V X Y Z A B E K N O R S u a á á à â æ b c d e é é è

é ë ę f ffi fi g h i í j j k l m n ñ o ó ô ő œ p q r s ſ ſſ ſt t u ú ù û ü ű v x

y y z & . ! ? ‡ : ; ' , - ℞ ℞

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

EDes IESUS Szűzeknek Virága, Tiſztaságnak tündőklő formája: Kinek ſęnlik Világban példája, Mint a' verő-ſęnynek ſzép világa.

Te vagy első édes emlekezet, Arkangyaltól hirdetett nevezet: Ki a' Szűznek méhében rejtezett, s' Tiſztasággal egyben-ölelkezett.

Anya-nélkül Iſtentől ſzűletél, Atya-nélkűl Szűz méhében lépél: Tiſzta ſzűzen e' Világra jővél, s' Szűzeſségén sérelmet nem ejtél.

AÁBCDEÉ ÉFGHIJKLMNOÓ ŐPQuRS TU

VXYZ AÆ BCDEFGHIJKLMNOóőPRSTUúűXVYZZ

ABCDEGHIKLMNOóőRSTUúűVYZ aáàâæ bcdeéèëf fiffifffl

ghiíj jklmnoóőœpqq́;rsſſſſtt uúúűűvxyz & &°. ?

: ; ; ·· , , - 1234567890 ⅋

♄ Saturn°, ♂ Mars, ♃ Jupiter, ♀ Venus,
☿ Mercurius, ☉ Nap, ☽ Hóld.

♈ Kos ♉ Bika ♊ Ketős
♋ Rák ♌ Oroſzlán ♍ Szűz
♎ Mérték ♏ Scorpio ♐ Lővő
♑ Bak ♒ Vizöntő ♓ Halak

● Hóld újsága.
☽ Első negyed.
● Hóld tölte.
☾ Utólsó negyed.
Er-vágás jó.
Er-vágás jobb.
Jó köppölyözni.
Jó vetni ned: föld:
Jó vetni ſzár: föld:
Jó ſzerencsés nap.
Szerencsétlé nap.

Italos purgatic.
Jó haj-nvirés.
Jó épit: fá-vágas.
♂ őſzve-jövés.
♁ Ellenben-állás.
△ Hármas fény.
□ Négyes fény.
✳ Hát-ſzegű fény.
r. Reggel.
d. Dél-után.

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q Qu R S T U V W X Z A Æ C D E

I L N O P R S T U a á à â ã æ b c d e è ê é ë f ff ffl fi fl g h i j k l m m̃ n ñ o ó ò

ô õ ů œ p q q́ r s ſ ſi ſt t u ù ũ v x y z & & ℞ * · ? : ; , -

(1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

ALla a' keſerves Anya,
Kereſzt-ſánál ſiralmába,
Midőn fűgne ſzent Fia.
Kinek meg-epedett ſzivét,
Tőredelmes, és bús lelkét
Hegyes-tőr által-járta.

ACEILMNOPR STYZ,

ÆB CDEFGHI JKLMNOP QuRSTUVYZ aáà

âæas bcd eéè êf ffffi fl g hiî ïs jjjk lll mnoóòôöő œ

p q ß rs ſ ſſ ſb ſt ß tuú û ű ů us v xyz & & (., :; !

Mivel ebben a' tővel-s-heggyel fel-fordúlt, és ſok eretnekségektől meg-veſztegetett Orſzágunkban, Iſtennek nagy mély titkából, olly bóldogtalansâgra jutottunk, hogy nagy ſzűkit érezzűk a' lelki Tanitóknák, kik az Iſten igíjével legeltetnék az éhező, és ſzomjúhozó lélkeket; ûgy-annyira, hogy keſervesen kénſzerittetűnk Jeremiáſſal fel-kiáltani: A' kiſdedek kenyeret kértek, és nem vólt, a' ki nékik tőrne: (*a*)

A ÆBCDEFGHI JKL MNOP Qu RSTUVV aáa'a

as bcdeé ê ë ę fffi g hiî ïs j k lll mn oóöő pqrs ſ ſb ſſ ſt ß t

*uúùů us v xyyz & & ℞ ℣ † * * . , ! ? ? : ; -*

0123456789

Azért mikor én valamely ſzent dolgot olvaſok, te azokat a' te újoddal ird-le az én ſzivemben, mert a' ſzép ſzók gyönyőrkődtetik ugyan a' fűleimet, de te-nálad-nélkűl, fel-nem indittyák a' lelkemet. béjába beſzéll azért nékem, a' hozzám haſonló ember, ám-bár aitatoſſan, bőlcſen, és okoſſan beſzéllyen, ha te belől nem ſzóllaſz Uram a' ſzivemnek. ſzólly tehát Uram, ſzólly, mert halgattya a' te ſzolgád; avagy ha nem akarnál-is ſzóllani, cſelekedd azt, hogy hallya, ki a' ſiketeknek-is halláſt adcz, és ſzólláſt a' némáknak.

IX/14K 97
IX/15K 86

A Æ B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W a á ã â æ b c d

e é ẽ ê ſ ſi ſſi g h i ĩ j k l ll m n o ó ô p q r s ſſ ſſ ſt t u ú ũ k w v x y z ct & ⁊

. , : - (0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

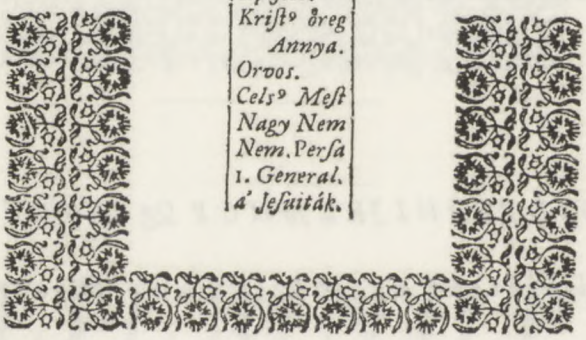

19. AZ ORTODOX ÉRSEKSÉG CIRILL BETŰS NYOMDÁJA 1683–1702

I/1

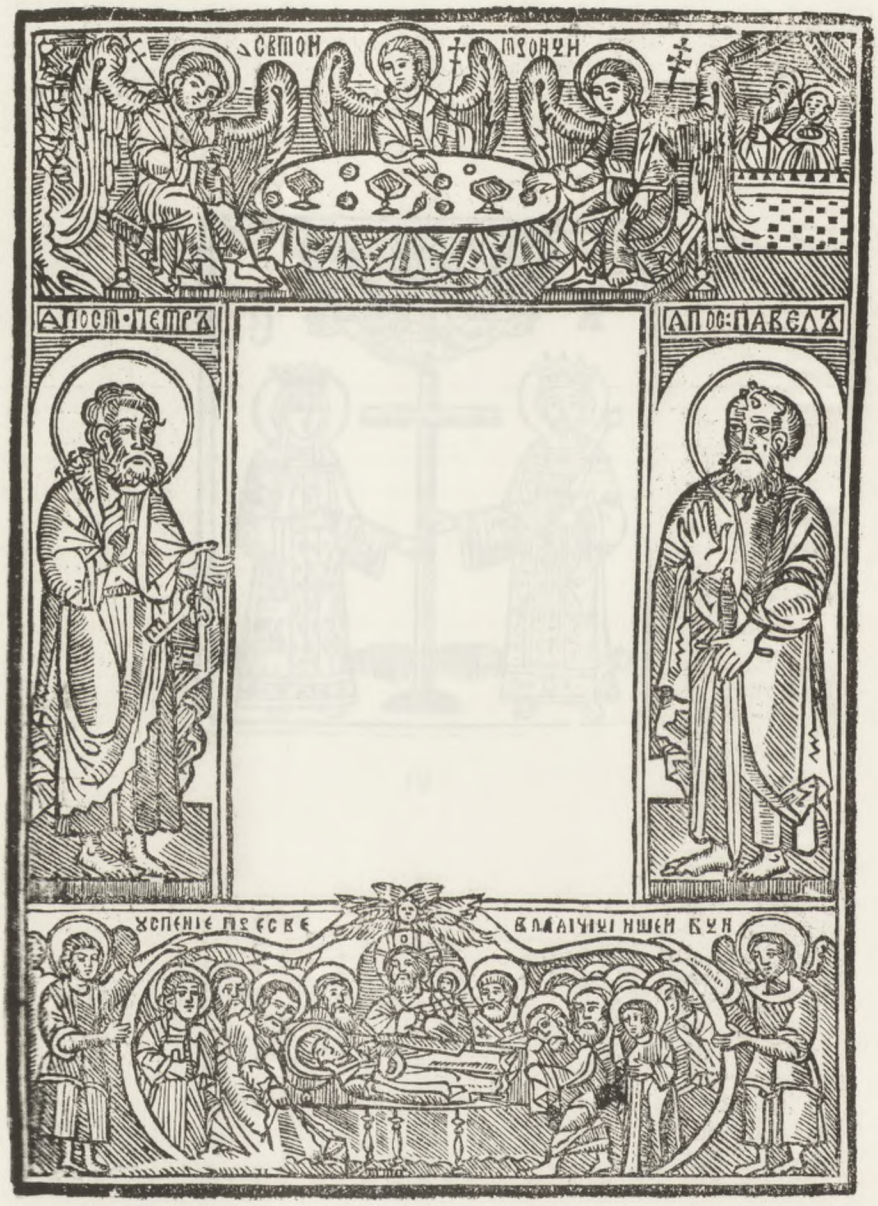
СВТОИ
МЂОНЂИ
АПОСТ·ПЕТРЪ
АПОС:ПАВЕЛЪ
УСПЕНІЕ ПРЕСВЕ
ВЛАДАТЧИЦЫ НАШЕМ БЦИ

II/1

III/1

III/2

1683, 1699

III/3

IV/1

IV/2

IV/3

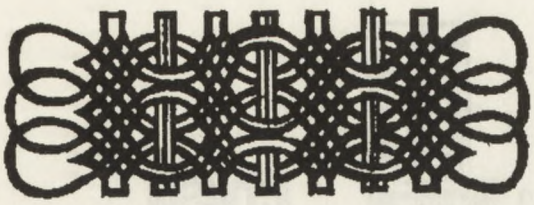

IV/4

IV/5

IV/6

IV/7

IV/8

VI/1

VI/2

VI/3

VI/4

VI/5

VI/6

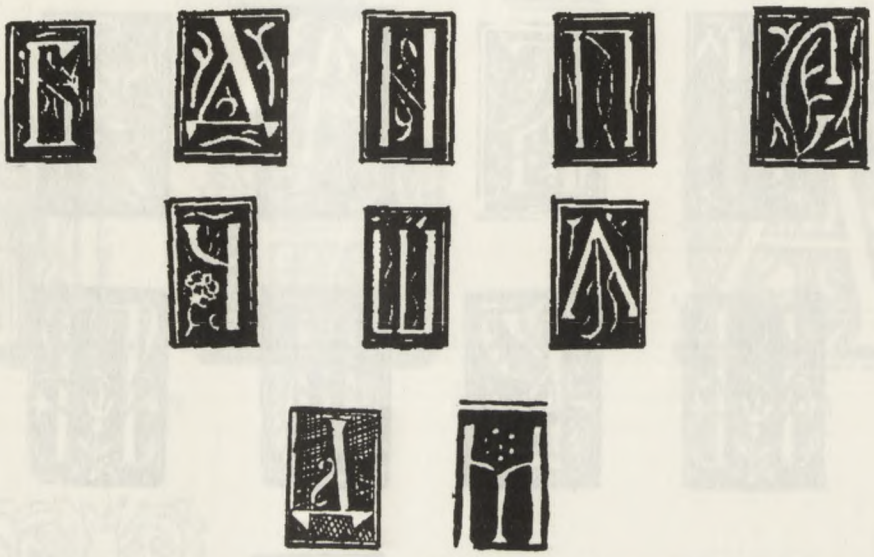

VI/7

VI/8

VI/9

VIII/1

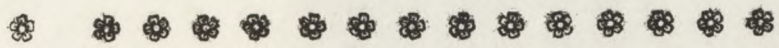

VIII/2

VIII/3

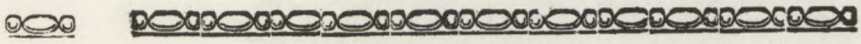

VIII/4

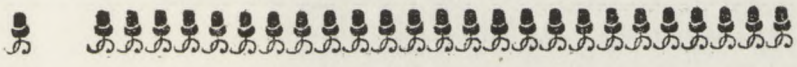

VIII/5

VIII/6

VIII/7

VIII/8

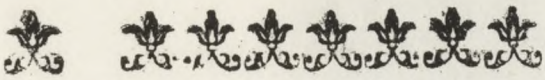

VIII/9

VIII/10

VIII/11

VIII/12

VIII/13

VIII/14

VIII/15

VIII/16

VIII/17

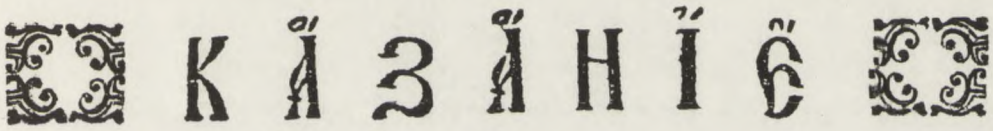

IX/ 1C 11 mm
IX/2C 10 mm

А Ѧ Б В Г Д Є Ѥ Ж З І І К

Л М Н О П Р С Т Ꙋ Ф Х Ѿ

Ч Ц Ш Щ Ъ Ь Ѣ Ю Ѩ Ѭ Ѯ Ѱ

Помениво ѭ нѹмеле тъѹ
ѧ трѹтоатѫ рѹдѡ ѿ рѹд.
ѯ. Аѹзи фіе ѿ ве́зи
ѿ плѣкѫ ѹрѣвѣта, ѿ
оуитѫ ѡаменїитъй, ѿ
ка́са тъть́нетъѹ. та

А Ѧ Б В Г Д Є Ѥ Ж Ѕ З И І К Л

М Н О П Р С Т Ꙋ Ф Х Ѿ Ц Ч Ш Щ

Ъ Ь Ѣ Ю Ꙗ Ѫ Ѳ Ѱ Ѵ

а ѧ ѧ ѧ б в г ґ д ѧ є ѥ ѥ ж ѕ з и і й

ї к ґ л м н о ѻ ѻ п р ѿ с ѯ ѯ т ꙋ ꙋ

ꙋ ꙋ ф х ѡ ѡ ѡ ѡ ц ч ш щ ъ ъ ъ ь ѣ ѣ

ю ꙗ ѫ ѧ ѯ ѵ ч . , ? ; : (

Пѿрѡчїй, шн҃ Апⷭ҃толїй, сꙋ лꙋмина҃ дѣла дх҃ꙋа
Сфн҃ть, нꙋлѣꙋ фѡсть лїпсѫ дѣ кърцй мꙋ҃ге,
ꙗрѫ нѡн кꙋ скриптꙋрнле съ нѣ ѵдерптъмь,
съ лꙋѡм҃ ѵвъцътꙋрѫ чертаре. Кꙋмь зїче
Дв҃дь ѱалм҃, в҃, с҃, вї. Лꙋа҃ чертаре ка съ нꙋ
сѫ мѣнїе Дм҃нꙋль, шн҃ съ перн҃ дн҃ калѫ дирѫп҃

ORSZ. SZÉCHENYI KÖNYVTÁR

Felelős kiadó a Balassi Kiadó igazgatója
Felelős szerkesztő Borus Judit
Műszaki szerkesztő Harcsár Magda
A könyvet Szák András tervezte
Nyomta és kötötte az Alföldi Nyomda Zrt., Debrecen
Felelős vezető György Géza vezérigazgató

C394/14

A XVII. századi magyarországi nyomdák betűinek és díszeinek áttekintése a keletmagyarországi és erdélyi nyomdák, Lőcse és Kassa fennmaradt gyűjteményének közreadásával fejeződik be. A terjedelmes anyag ez alkalommal úgy tagozódik két részre, hogy az első könyv a tanulmányokat és a katalógust tartalmazza, a képtáblákba rendezett illusztrációkat pedig külön kötetbe gyűjtötték a szerzők.

I–II. kötet ára 10 500 Ft

9 789635 069248

MD
100.507

HUNGARIA
TYPOGRAPHICA
II.

BÁNFI SZILVIA
PAVERCSIK ILONA
PERGER PÉTER
V. ECSEDY JUDIT

A RÉGI MAGYARORSZÁGI NYOMDÁK BETŰI ÉS DÍSZEI XVII. SZÁZAD

2. KÖTET

KELET-MAGYARORSZÁGI
ÉS ERDÉLYI NYOMDÁK
LŐCSE, KASSA

ILLUSZTRÁCIÓK

BALASSI KIADÓ

ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR